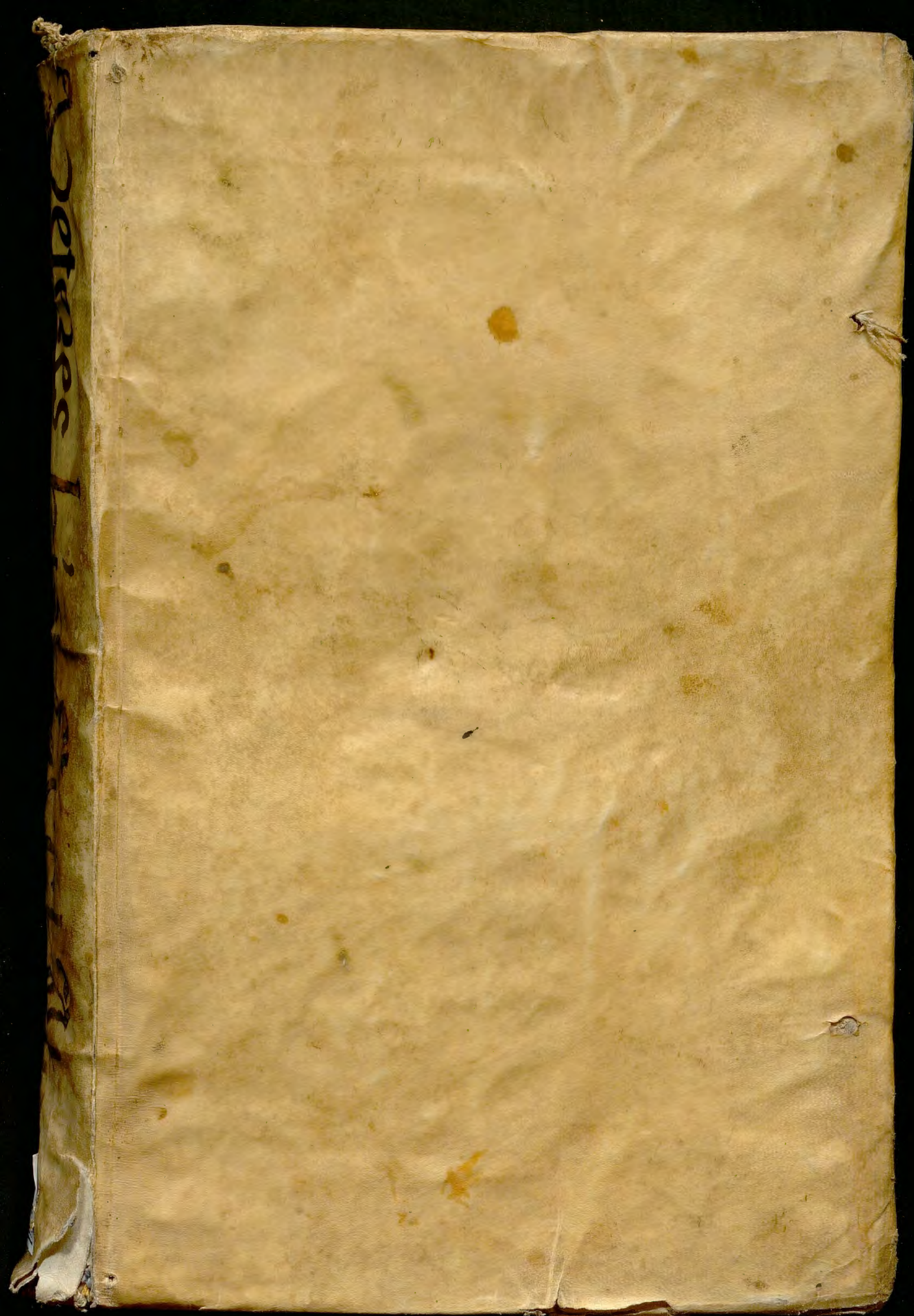

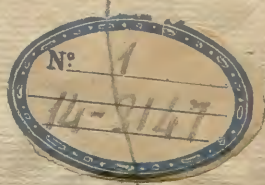
Deveres his
ecclesie

A
31-115

23 a

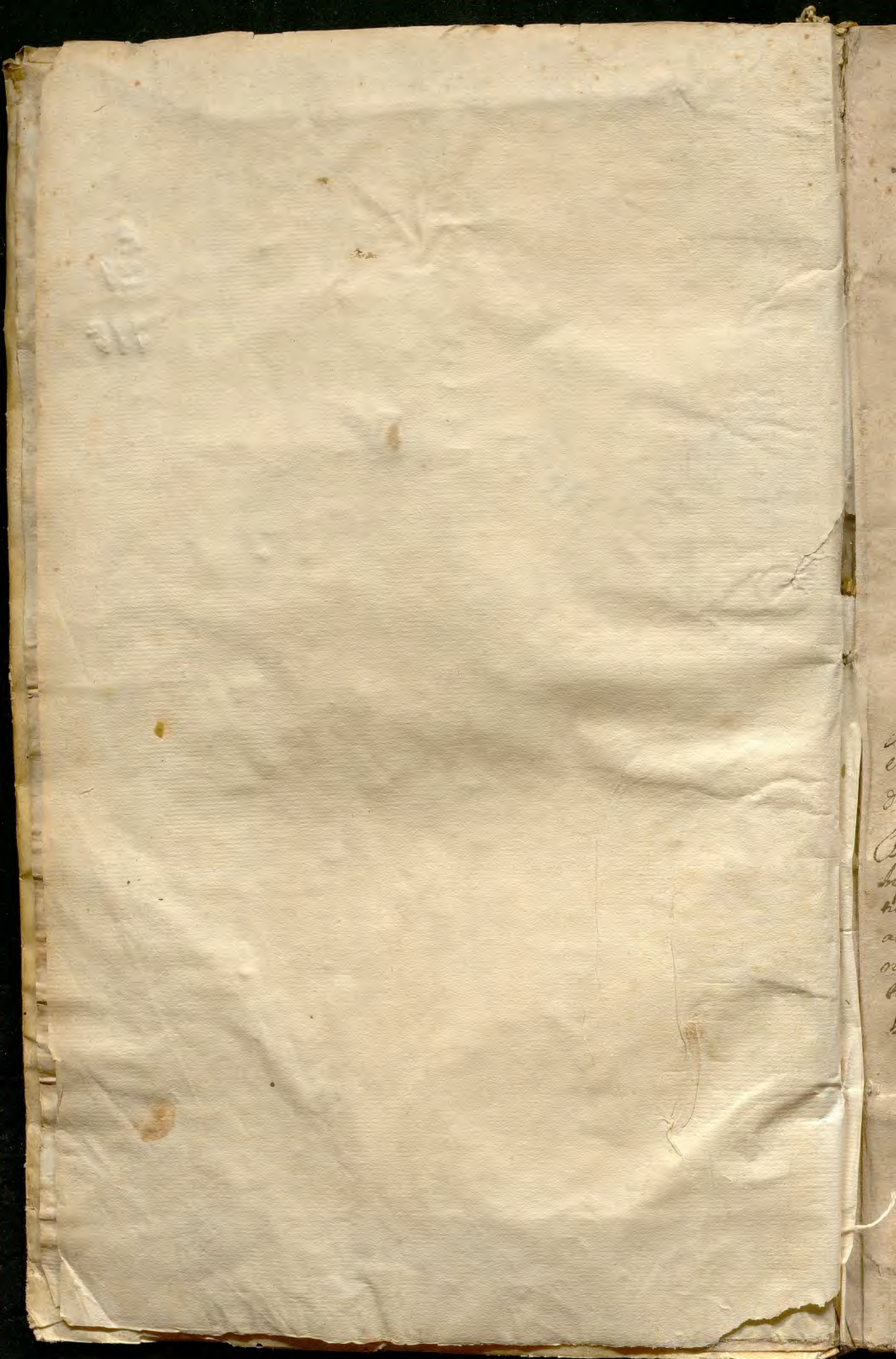
- 2 -

BIBLIOTHECA HISTORICA	
CIVILIS	
Sala	A
Sezione	31
Tabla	
Numero	115

3

25 - 102

(2)
ALAMANNICARVM
RERVM

SCRIPTORES ALIQVOT VETERES,
à quibus

ALAMANNIÆ, QVÆ NVNC SV-
PERIOR GERMANIA AB SVEVIS ET HELVETIIS
COLITVR, ANTIQVITATES PLERÆQVE OMNES TAM SÆCV-
lares quàm Ecclesiasticæ eâ diligentia atque fide sunt perscriptæ, vt non solum Stu-
diosis antiquitatum, sed Theologis cum primis, Iurisconsultis & Philologis
cognitu vtilis & ferè necessariæ sint.

Tomus alter in duas partes tributus.

CVM ANNOTATIONIBVS ET INDICE.

Omnia nunc primùm edita ex Bibliothecâ

MELCHIORIS HAIMINSFELDII
GOLDASTI. *Authoris damnati*

PRODEVNT FRANCOFVRTI,
Ex Officina Wolffgangi Richteri, curante Iohanne Theobaldo
Schönvettero & Conrado Meulio ciuibus.

M. DC. VI.

ALMA MATER

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

NOV 13 1893

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

NOV 13 1893

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

NOV 13 1893

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

NOV 13 1893

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

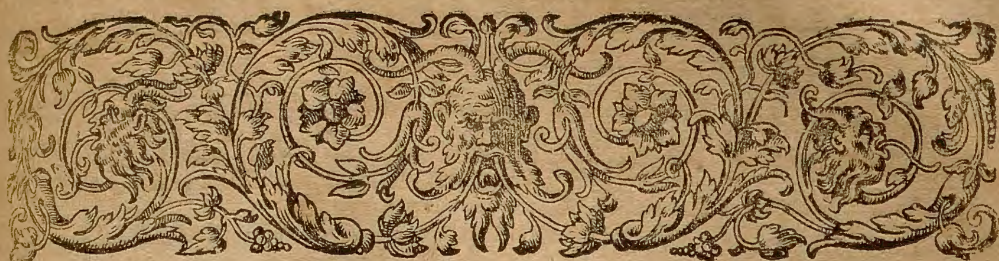
NOV 13 1893

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

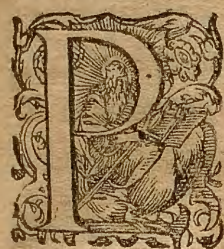

REVERENDISSIMO ET ILLV-
STRISIMO PRINCIPI AC DOMINO,

DN. IACOBO, EPI-
SCOPO CONSTANTIENSI,
ABBATI AVGIÆ DIVITIS, PRÆ-
posito Oeningano, &c.

SACRI ROMANI IMPERII PRIN-
CIPIS, &c. STRENUISSIMI ORDINIS
Suevici vexillifero Georgiano,

Domino ac Principi suo clementissimo.

*Postquam redditæ mihi sunt litteræ Præfecti tui,
Io. Georgii Bidermanni, Reuerendissime & Illu-
strissime Princeps, scriptæ valde amanter & ho-
norifice, respondi illico, nisi, cum me ipsum
magis quàm meas expectaret, ad Aulam tuam
Martisburgiam dum proficisci instituo, res
improvisa atq; repentina nec opinantem aliorum vocasset. De-
clarabant illæ præter significationem summæ tuæ erga me beniuo-
lentia, insuper etiam quàm sereno vultu Sueuorum nostrorum
res gestas à me compositas Celsitudo T. pellegerit, quàm ve gra-
tum acceptumq; habuerit non tam munusculum ipsum, quàm
ipsum meum studium. Quæ res multum spei mihi dedit porro
progrediendi, & quod semel occæpi munus assignatum à DEO
animum perficiendi. Sic enim mecum egomet rationabar, si illi
Principi, qui quod Aiaci suo fecisse aiunt D. Augustum, eadem
spongiâ animaduertendi habet potestatem, approbare te tuâq;
studia potuisti, fore ut consimiles alii, id est prudentiæ ac sapien-
tiæ studiosi quicq; non magis ingrata habituri sint neque irrita.*

DEDICATIO.

*Siquidem suas in euoluendis rerum gestarum monumentis cogitationes ita directas habent, ut ad usum vitæ omnia reuocent: non inscii esse in hoc studiorum genere utilitatem quandam, non modo voluptatem. Hæc cum inerti vulgo, cui anima, ut Chrysippus dicere solebat, pro sale: illa cum Diis nobis communis est, sapientie prudentiæq; Antistitibus. His T. C. ab ineunte ætate sacra fecisse, ex Domesticis intelleximus: & si taceant ipsi, res palam loquitur. Non repeto ab ultima memoria pueritiam tuam: ea familia natus es, quæ ad Rem Germanam augiscandam illustrandamq; à Deo Opt. Max. data atque concessa videtur. Ne longius abeundum sit, proximum sæculum videamus. Quis est adeo hospes in Imperio, qui nesciat, Duces bellum fortes, Principes domi consilio promptos ex sese produxisse? Nemo non modo in Germania, sed ne ullo in angulo totius terrarum orbis est, quem fama & gloria **FVGGERORVM** splendor non affulserit. Ex Fabiæ gentememorant rerum Romanarum Scriptores, uno prælio trecentos delectæ pubis pro Reipub. occubuisse: at hi nulli sunt, præquam illustre genus tuum sese hodie ostendit fecundum. Ipse ego, cum Ingolstadii essem discendi Iuris Civilis causa, & in primis Huberti Giphani audiendi, ex una familia tua viginti & amplius adolescentes præclara indole, admirabili elegantia, & mirifica industria vidi, cognoui. Adeo gens tua ad virtutem & bonas artes non ficta sed nata videtur, earumq; amorem ex ipsa Maiorum natura arripuisse, hausisse, expressisse. Ab eadem natura Celsitudinis T. dotes sunt profectæ. Quas quidem ego, qui tuo in Principatu natus, doctus, eductusq;, speciatim commemorare possem plurimas, nisi odiosa quibusdam videretur oratio, nec manifesta esset constaretq; inter omnes tua in Ecclesiasticum ordinem liberalitas, benignitas in Reipub. seminaria, erga bonos doctosq; cunctos benivolentia, seueritas in coercendis animaduertendisq; Clericorum moribus, iustitia in amministranda Reipub. deniq; pacis tranquillitatisq; studium summum. Cuius initio statim gubernationis tue singulare dedisti exemplum. Nam cum bona Principatus tui apud Heluetios pars litibus & religionum odiis acerrimis arderet & inter se distraheretur, mox Electus operam dedisti, ut subditi pacem si minus perpetuam, attamen inducias te*

DEDICATIO.

viuo securi sint tracturi, in tuoq; velut sinu paterno quieturi. Ipsum Principatum multo & grauius are alieno ab Antecessoribus, non luxu sed rerum gerendarum studiis, oppressum ex amplissimo patrimonio tuo ita leuasti, ut vix sentire amplius molestissimum onus illud aestimetur. Etiam nunc ut omni omnino sine magna tuorum grauatione subiectorum (dignum in Principe & imitandum facinus!) liberares, in id dies noctesq; Te sedulo incumbere, norunt omnes, qui Cels. T. nouerunt. Et hic laudes tuas, Reuerendissime & Illustrissime Princeps, quæ multæ & magnæ sunt, latius diffunderem, si vel Te earum præcone & buccinatore indigeres, vel ego panegyricum scribere instituissem. Quin etiam studiosè mihi cauendum est, ne dem malè feriatò hominum generi tamquam ansam ad reprehendendum. Multos enim ingeniatos istoc more pessimo reperiri apud nos doctus & expertus scio, qui quod à me ingenuè diceretur, tuam ad voluntatem scribi calumniarentur. Viuiunt tamen, qui ingentem, qua in se usus es, liberalitatem ac munificentiam non reticere poterunt: quorum commoda adiuuans numquam perituram tibi laudem ac gloriam, præclaro Principe dignissimas, aucupatus es. Equidem, ad me ut redeam, illum Historiarum & antiquitatis tuum amorem vehementer & amo & adoro. Ex quarum meditatione tibi tuaq; Reip. quod imitere, capias: unde fœdum inceptu, fœdum exitu, quod vites, ait bonus, si quis alius, & prudens scriptor Linius. Tua itaque Celsitudo, ut bene posuit initia, sic cætera sequentur. Vtriusq; rei exempla multo plurima reliquerunt nobis illi Scriptores, quos Metropolitano tuo, Reuerendissimo Illustrissimog; Archiepiscopo & Electori Moguntino, inscripsimus. Quibus consequi sunt, quos hic Celsitudini T. offero, dedico, consecro, eiusque Reuerendissimo & Illustrissimo nomine proscribo. Tui sunt, tuoque in Episcopatu viuentes eius res gestas monumentis harum litterarum satis strenuè & continnè tradiderunt. In quibus priscam illam Episcopatus tui formam Ecclesiasticam, priscam Politicæ gubernationem tamquam in speculo contemplari queas. Hos ubi Cels. T. uti spero, eadem frontis serenitate, qua Sueuicos, suscepit, erit cur mihi valde læter, mecumque præclare actum putem, qui id abs T. Cels. quod tantopere cupio, sim consecutus, ut me ex tuorum

DEDICATIO.

*clientum numero hac animi tui significatione non exclusisse vi-
deare. Faxit Deus Opt. Max. ut sis diu, plus plusque sospites
istum, quem adeptus es, Principatum. Francofordia, a. d. VI.
Eid. Septemb. A. N. C. M. DC. VI.*

Reuerendiss. & Illustriss.
Celsitudinis T.

Deuotus cliens

MELCHIOR HAIMINUS
feldius Goldastus.
Auctor damnatus

IOH. FRIDERICI FAVSTI
AB ASCHAFFENBURGO,
PATRICII ET SENATORIS
FRANCOFORDIANI,

O D E

AD MELCHIOREM HAIMINSFELDIVM
GOLDASTVM. Auth. damnatum.

Inon minori laude vehendus est,
Inuenta quisquis sedulus excolit,
Formaque donat, atque lucis
Perspicuæ probitate vestit.
Næ clariori laude vehendus est,
Qui scripta, longi conscia temporis,
At pressa tristibus tenebris,
Eruit atque situ repurgat.
Vt inde seris magna nepotibus
Virtus parentum, factaque fortia,
Cultusque constent literarum,
Obsequiis imitanda pulchris.
Id tu reponis dotibus ingeni
HAIMSFELDIANI gloria sanguinis,
Reddisque luci, quæ tenebris
Obruta delituere multis.
Sic, mactæ famâ, vindicias age
Ferè sepultæ laudis, & optimum
Serua decus peritioris
Teutoniæ, calamo perenni.
O si diebus præteritis, patrum
Fuisset hæc industria, curaque,
Non erudita tot virorum
Scripta nigris tegerentur umbris:
Nec facta fictâ, fortis & inclutæ
Germaniæ, caligine perderet,
Sed campo inglorius Notator
Iulius eiceretur omni.

STLLA-

SYLLABVS SCRIPTORVM HOC TOMO CONTENTORVM.

	<i>Lex Alamannorum.</i>	pag. 15
	<i>Chartarum Centuria.</i>	35
* <i>Authoris dem- nati.</i>	<i>Ioachimi Vadiani Epistola de obscuris verborum significationibus.</i>	82
	<i>Ruodeperti Magistri Epistola.</i>	87
	<i>Rabani Mauri Abbatis Fuldensis libelli.</i>	89. & 91
	<i>Walafridi Strabi eius Discipuli collectiones.</i>	89
	<i>Keronis Monachi S. Galli Interpretatio verborum Alamannicorum.</i>	84
	<i>Anonymi Catalogus Nominum propriorum apud Alamannos.</i>	122
	<i>Remedii Curiensis Episcopi Canones.</i>	157
	<i>Notingi Constantiensis Episcopi Canones.</i>	172
	<i>Anonymi Symbolum Apostolicum.</i>	173
	<i>Anonymi Confessio.</i>	174
	<i>Anonymi Litania.</i>	175
	<i>Anonymi Benedictiones.</i>	177
	<i>Anonymi Fraternitates.</i>	179
	<i>Anonymi Anniuersarii.</i>	189

ANTI-

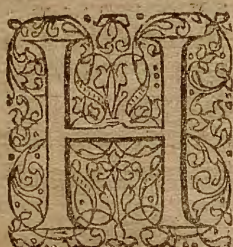
ANTIQUITATVM ALA- MANNICARVM

P A R S I.

Complectens res Sæculares siue Politicas, quas Monachi
appellant Exteriores.

DE AVCTORIBVS ET EORVM SCRIPTIS.

LEX ALAMANNORVM.

ANC legem partim ex consuetudinibus, partim scriptis Alaman-
norum legibus Princeps composuit THEODORI-
CVSeo nomine I. FRANCORVM REX, abrogatis
iis capitulis, quæ à gentili superstitione & ritu idololatrico
contra Christianam religionem ac fidem stare videbantur.
Nec cõtentus hunc agrum occasse, Francorũ etiam quoq;
id est Salicam, & Baioiariorum eodem iussit modo runcari.
Quæ postibi à patris nomine *Theodorici* dictæ, (quo pacto legum Romanarum
Collectanea ab auctore suo *Iustiniana*) vt non minus vere quam eleganter
ad Sidonium Apollinarem notauit Ioh. Savao. Verum quando optimus ille
Princeps radices vitiorum gentilium auerruncare non potuit, quin repullula-
scerent in sentes ac spinas, quæ bonum animum iterarunt pungere, malum et-
iam lædere: ideo HILDEBERTVS II. vestigia Theodorici insistens & ipse
nonnullis gentilium errorum adhuc vebreto vestitis obrogare cœpit, non pub-
licauit tamen, haut scio qua de causa. LOTHARIVS demum II. Chilperici
filius, postquam non hequa tollere & abrogare ipse quoq; institisset, in Comitibus
Regni publicis proposuit & vnanimi Procerum consensu promulgauit. Hic est
Lotharius, qui nostro MS. *Hlodbarius*, in Isidori vetustis codicibus *Chlodbarius*.
Tandem DAGOBERTVS MAGNVS, Lotharii filius, Iustinianum Im-
peratorem æmulatus, studio atq; opera Consiliariorum suorum, CLAVDII,
CHADOINDI, MAGNI, & AGILOLFI, virorum illustrium ac pru-
dentium, leges illas omnes recognouit, atq; superfluis, defuetis, inutilibus, refe-
ctis, demptis, mutatis, paternam editionem quibusdam additis accuratius in-
terpolauit. Quæ mihi videtur illa esse, quam Basilius Iohannes Herold basilica
cum laude Basileæ bono publico dedit in officina Henricpetrina. In qua & duo
illa capitula visuntur, quæ posterior manus membranæ nostræ affuit. Incertum
ex Dagobertine Repetita lectione, an Caroli Magni Additionibus. Nobis au-
tem placuit Lotharianam, vt vetustiore, ita integriorem antiquitatis ac pu-
tiorum, in hisce Antiquitatibus iam nunc præferre, contendendi operam in al-
liud tempus prolatantes, quò commentarios in hanc Legem, Deo fauente, me-
ditati paramus. Interim hæc in præsentiarum ex Isidoro Hispalensi Episcopo

obiter, pro instituto nostro, dicta sunt. Ipsa Isidori verba habes in calce legis, & libris Etymologiarum ab studioso vno ex prudentibus ascripta: quæ postin omnes inde veteres membranas sese deriuauerunt. Nostræ membranæ, quæ vsi sumus, lib. 2. meminit Vadianus, præclaro hoc cum elogio: *Exstat Sangalli vetustissimus codex, stylo inculto & barbaro scriptus, qui & Salicam & Ripuariam & Alamannicam continet.* Sed de huius & aliarum legum auctoribus plura in tractatu nostro de Origine Iuris omnium gentium.

CHARTARVM SCRIPTORES.

VT hos Auctores clarius ac manifestius contemplari possis Lector, visum est operæ pretium, allucere faculam, quæ tibi præeat ad ordinem singulorum acornatum conspiciendum. Ea est series Regum, qui Alamanniam tenuere, & Imperatorum, sub quibus Chartæ sunt perscriptæ, per annos ætatis & regni distincti in contexta. Et ne sis nescius, à cuius filo ducamur, secuti sumus plerumque ex parte accuratissimum Historicum, Guillelmum de Nangis, Monachum S. Dionysi apud Parisios, qui Francorum Regum res gestas ante hos annos CCC. summa fide atque industria Francice & eleganter instituit. Id apud nos MS. exstat, de Francicæ linguæ antiquitate auro contra carius. Interim tamen negare non possumus, nec ab ipso semper rem acu tangi. Ea re nonnumquam ab eo discessimus, sed parce. Est quippe perdifficile, certi quid in tanta omnium Chronographorum, quot usque oculis vsurpauimus, constituere. Quam quidem rem aut à nemine, aut Chartarum ope auxilio impetrari posse confido. Nobis accurare in subitata hac scriptione non licuit, nec, si otium libuit. Contenti nunc hoc Marte. Quid futurum sit, id est, vt Diogenes dicere solebat, ἐν γένει τὸ θεῖον. Porro in ipsa serie obseruandum est, notas illas CH. & AN. significare chartæ & anni regnorum numeros. Et quia Legem Alamannicam, cuius ipsæ chartæ sunt interpretes, præfigendam censuimus, quid ni pariter præmittamus eius conditores, quorum primus, cuius memoria ad posteros sit delata.

Theodoricus I. Clodionis an potius Clodouæi I. (qui contra Alamannos, invocato salutaris IESV CHRISTI nomine, pugnans, primus Regum Francorum in Christianos nomen dedit) filius, Franciæ & Alamanniæ Rex, promulgator Legis Alamannicæ, qui defuncto patre regnum sortitus A. N. C. CCCLXXXVIII.

Childebertus II. Sigeberti filius, Franciæ & Alamanniæ, quæ tum ad Burgundiam spectabat, Rex, Alamannicæ Legis Repetitor primus, regnum accessit A. N. C.

Chlotharius II. Chilperici I. filius, Franciæ & Alamanniæ Rex, Alamannicæ Legis Repetitor secundus, regnum accepit A. N. C. DLXXXVIII.

Dagobertus Magnus, superioris Chlotharii filius, Franciæ, Alamanniæ, & Sclauoniæ Rex, cognomento Ivs tvs, Alamannicæ Legis Repetitor tertius, successit in regno paterno A. N. C. DCXXXII. tenuit annos 14.

Chlodouæus II. Franciæ & Burgundiæ A. N. C. DCXLVI. regnauit annos 17. etiam in Austrasia post obitum fratris Sigeberti, interfecto Grimoaldo vsurpatore regni.

Chlotharius III. A. N. C. DCLXIII. regnauit annos 3.

Theodoricus III. A. N. C. DCLXVI. annum 1. Quo deposito & in monasterium detruso eligitur

Childericus II. A. N. C. DCLXVIII. annos XII. Quo interfecto ex monasterio repetitur

Theodoricus III. A. N. C. DCLXXX, annos 14.

Chlodouæus III. A. N. C. DCLXXXIII. annos 4.

Childebertus III. pater Dagoberti II. A. N. C. DCLXXXVIII. annos 18.

Dago-

Dagobertus I. siue iunior, qui in carta *Dagobertus*, Theodorici I I I. pater Childeberti superioris filius, A. N. C. DCCXVI.

Plerique omnes Chronographi 4. tantum annos eius Regno tribuunt. At qui hæc carta anno Regni eius 30. perscripta est? Quid dicemus? An computabimus annos paternos, quibus ille consors regni fuerit, & continuabimus regnum eius vsq; ad successionem Theodorici filii? Sed neq; ita constabit numerus, etiamsi excludamus Chlotarium & Chilpericum veluti intrusos, quod Monachos illos fecisse putandum foret, si calculus conueniret. Etenim ab anno primo Childeberti vsq; ad annum primum Theodorici non reperiuntur quam 29. anni, non liquet.

CHLotharius IIII. A. N. C. DCCXX. annos 2.

CHilpericus, qui in charta *Elpericus*, A. N. C. DCCXXII. annos 5. CH. 41. sine anno.

Theodoricus IIII. Dagoberti iunioris filius, sub tutela Caroli Martelli, A. N. C. DCCXXVII. annos 15. CH. 36. AN. 15. quæ & obiit.

CHildericus III. qui chartis *Ildaricus* & *Hiltribus*, cognomento simplex, quum prius David vocaretur, ex monasterio à Carolo Martello Maioredomus ad regnum accersitur A. N. C. DCCXLII. regnavitq; annos 10. vt ex chartis paret, non 9. tantum, vt tradunt vulgus Chronographorum, CH. 58. AN. 3. CH. 40. AN. 10.

Carlomannus, Martelli filius, Maiordomus & Alamanniæ Dux, regnavit sub CHilderico Rege annos 4. qui Monachus factus in Castro Cassino Alamanniæ amministrationem fratri Pipino resignavit. CH. 61. AN. 2. CH. 37. sine anno. CH. 38. sine anno. CH. 39. sine anno. CH. 58. sine anno.

Pipinus Magnus qui & Grossus Martelli filius, Maiordomus & Alamanniæ Dux deturbato & in coenobium truso CHilderico Rege, regnum Francorum vsurpat A. N. C. DCCCLI. si CHilderico 10. annos inclusue tribuamus. Rexit annos 18. CH. 42. AN. 3. CH. 59. AN. 8. CH. 69. AN. 10. CH. 73. AN. 10. CH. 77. AN. 15. CH. 44. sine anno. CH. 60. sine anno.

Carlomannus, Pipini filius, Alamanniæ Rex A. N. C. DCCCLXIX. annos 3. CH. 45. AN. 1. CH. 3. AN. 1. Carolus Magnus, Pipini filius, Rex Francorum A. N. C. DCCCLXIX. Alamannorum post obitum Carlomanni fratris, DCCCLXXI. Romanorum Imperator Augustus, DCCC. Legis Alamanniæ Repetitor quartus & vltimus, rexit & imperavit annos 46. CH. 62. AN. 2. CH. 46. AN. 4. CH. 29. AN. 4. CH. 87. AN. 4. CH. 12. AN. 12. CH. 69. AN. 12. CH. 48. AN. 26. CH. 49. AN. regni 33. & imperii 2. CH. 68. AN. 34. CH. 47. AN. regni 36. imperii 5. CH. 99. AN. regni 38. & imperii 7. CH. 15. AN. 40. Ex quibus chartis notandus est insignis Chronographorum error, qui Caroli M. inaugurationem Romanam reiciunt in annum Regni xxxi. Nati vero Christi DCCCII. quia hæ chartæ, quæ illo ipso tempore scriptæ sunt, exsertim xxxi. annum exprimant. Quos ubi ad Regni annos contuleris, reperies à Nato Christo, quos apposuimus, ipsissimos annos.

Pipinus Caroli M. filius, Rex Langobardorum, & Rhetiæ Curienfis Dux, A. N. C. DCCCVI. CH. 15. AN. 2.

HLudouicus Pius Caroli M. filius, Imperator Augustus, A. N. C. DCCCXII. Imperavit annos 27. partim cum patre, partim solus, partim cum filiis. CH. 81. AN. 6. CH. 50. AN. 12. CH. 51. AN. 15. CH. 65. AN. 16. CH. 64. AN. 24. CH. 30. sine anno. Sub eodem scriptæ sunt CH. 90. & 95. sine anno & Imperatore.

HLotharius, HLudouici Pii F. Augustus, à patre cōsors imperii factus A. N. C. DCCCXXII. vt clarissime patet ex CH. 65. Nam si pater ad imperium (vt paulo ante memorauimus chartarum auctoritate ac fide freti) anno DCCCXIII. peruenit: HLotharius autem anno imperii eius 9. ad societatem accitus, belle constabit noster numerus. Imperavit annos 15.

HLudouicus iunior Germaniæ seu Franciæ Orientalis Rex, Pii filius, cum patre communes regni habenas capeffit A. N. C. DCCCXXXI. Id vti esse credam, mouet me Theothartus in charta 64. Gubernauit annos 44. CH. 56. AN. 3. CH. 87. AN. 4. CH. 64. AN. 5. CH. 83. AN. 5. CH. 70. AN. 10. CH. 71. AN. 12. CH. 31. AN. 14. CH. 1. AN. 15. CH. 26. AN. 15. CH. 63. AN. 15. CH. 8. AN. 17. CH. 22. AN. 18. CH. 52. AN. 19. CH. 72. AN. 19. CH. 5. AN. 22. CH. 54. AN. 24. CH. 18. AN. 28. CH. 55. AN. 29. CH. 23. AN. 31. CH. 32. AN. 31. CH. 57. AN. 33. CH. 74. AN. 35. CH. 93. AN. 35. CH. 7. sine anno. Sub eodem scriptæ sunt CH. 78. & 91. sine anno & Imperatore. Moritur Anno DCCCLXXVI. verissime computauit Hepidannus in Annalibus, à quo Pius etiam ab Albrieco Presbytero chart. 74. similiter vt pater, cognominatur.

Carolus I I. cognomento Crassus, HLudouici superioris filius, Pii nepos, Caroli M. pronepos, Imperator Augustus, Germaniæ gubernacula suscepit A. N. C. DCCCLXXVII. tenuit annos 12. Ab Alamannis siue Germanis Secundus recensetur, quia Caluus, etiam si nomē Imperii affectauit, impetrata iam à Pontifice Romano benedictione, nihil iuris tamen in Alamannia obtinuit, à Carlomanno Crassi fratre victus ac fugatus, quemadmodum præter alios Otto I I. Imperator audacter Pontifici Romano obiicit in Diplomate Siluestro II. Papæ Rom. dato, Anno DCCCXCVIII. quo illi Comitatus quosdam Italiæ concedit expulso Constantinianæ Donationis (vt illius verbo vtar) commento, cuius Iohannem Diaconum cognomento Digitorum ostendit esse fictorem. Asseruit id Lutetiæ Parisiorum in Archiuiis Regiis. Hac ergo de causâ Carolus Caluus à Germanis non reponitur in Imperatoribus. Sub eo scriptæ sunt CH. 74. & 93. ante adeptum Imperium. CH. 19. AN. 2. CH. 73. AN. 2. CH. 79. AN. 3. CH. 24. AN. 5. CH. 28. sine anno.

Arnolfus Crassi ex fratre Carlomanno nepos, abrogata Patruo corona, fit Imperator Augustus A. N. C. DCCCLXXXIX. Imperauit annos 11. CH. 85. sine anno.

HLudouicus III. Arnolfi filius puerulus etiam regno præficitur & Imperio A. N. C. DCCCC. Id liquet ex Hepidanni Annalibus, quibus cum faciunt CH. 20. AN. 3. CH. 6. AN. 7. CH. 75. AN. 10. CH. 84. AN. 13. CH. 76. est sine anno. Præfuit annos tot, quot pater illius.

Chuonradus I. Imperator Augustus, A. N. C. DCCCCXI. Imperauit annos 7. CH. 21. AN. 3. CH. 2. sine anno.

Heinricus I. Auceps qui MS. nostro *Einricus*, Imperator Augustus, A. N. C. DCCCCXIII. Imperauit annos 18. CH. 33. AN. 14. CH. 13. AN. 15.

Otto I. Aucupis filius, Imperator Augustus, A. N. C. DCCCCXXXVI. Regnavit annos 42. CH. 11. AN. 12. Sub eodem scriptæ sunt CH. 27. & CH. 60. & CH. 89. sine anno & Imperatore.

Otto I I. superioris filius post obitū patris solus cepit regni habenas, A. N. C. DCCCLXXVIII. tenuitq; annos 11. chartæ sub eo exarata nonnullæ exstant in Bartholomæi Schobingeri p. m. relicta bibliotheca, quarum nullam satis idoneam nancisci potuimus, quæ hic adiceretur.

Otto III. superioris filius Imperio præponitur, A. N. C. DCCCLXXXIX. ætatis suæ quarto. Regnat cum matre Theophanu annos 8. solus 11. Huius nullam chartam vidimus.

Heinricus II. Dux Bauariæ, Imperator Augustus, A. N. C. MVIII. annos 22.

Chuonradus II. Imperator Augustus A. N. C. MXXX. annos 15.

Heinricus III. Chuonradi II. filius, Imperator Augustus, A. N. C. MXIV. annos 17.

Heinricus IIII. superioris filius, Imperator Augustus, A. N. C. MLXII. Vt quidem habent Hepidanni (quos in his posterioribus secuti sumus) Annales: sed aut vehemēter fallor, aut falsi sunt numeri. Nā Nortpertus Abbas in CH. 86. Hainrica

Hainrici huius annum IIII. refert ad annum Dominicæ incarnationis M L X I. Regnum igitur acceperit oportet A. N. C. MLVI I. Ex quo restitui porro velim veros annorum numeros cum apud Hepidannum, tum ceteros Chronographos plerosq; omnes. Nos digito monstrauius: & iam ad ipsos Auctores properamus.

MADALFREDVS.

Quin Monachus fuerit S. Galli, quamvis professionis suæ nomen (more alioquin Iolemni) non apposuerit, nihil addubito. Facit ipsemet, quum se ab Roto (Hrotech habet exemplar) Præposito Monasterii rogatum testatur chartam conscripsisse. Composuit CH. i. An. Dom. 847.

SINTPERTVS MONACHVS S. GALLI.

Scriptit CH. 2. circiter annum Domini 912. sub Cunctado Imperatore.

ALBINVS CLERICVS.

S. Galline an alibi, non habeo exploratum. Scripsit CH. 3. An. Dom. 770.

WILLEHELMVS ABBAS S. GALLI.

Non est ipſus CH. 4. ſcriptor, ſed alius ſub eius diſciplina ac imperio Monachus. Vixit, charta teſte, A. D. 1288. Videndus Ioachim Vadianus in Catalogo Abbatum, & Iohan. Stumpfius Chronic. lib. 5.

NANDCRIM MONACHVS.

Vbi? An S. Galli? Atqui hæc acta sunt trans Rhenum Rotuvilæ in Hegovia. An Cellæ ad lacum inferiorem? Ita videtur. Nam monasterium illud a Ratpo- to Episcopo exstructum suberat Abbati S. Galli, ut disertis verbis hic scribitur. Nisi illud me mouet, quod in superscriptione huius chartæ Wolalimba notitiam istam fecisse dicatur de Nibalgovva. Qui Comitatus est in Rhatia prima, infe- riore in confinio Veltkirchenensis ditionis & Sulcensium Vadutzii Comitum, cui quondam Comites Montfortii, illi qui Lantgraviatum Rancwilanum nomine Imperatoris an Ducis Sueviæ gubernabant, præsedere. Scripsit CH. 5. An. Do. 857. RICHPERTVS, cuius vicem gessit, videtur fuisse Præpositus Monasterii.

ERNVSTVS CANCELLARIVS LVDO-
uici IIII. Imperatoris.

Annus in CH. exprimitur. THEOTMARVS qui fuerit, Abbas an Episcopus, pariter cum ignarissimis scio. *Archicapellanus* tunc temporis dicebatur, qui nūc *Archicancellarius*. Quod officium Archiepiscopi Moguntini sibi suisq; successoribus proprium impetrauerunt, auctoritate Caroli IV. in Bulla aurea. Sic Ekkehardus iunior de Casibus Monast. in Salomone: *Grimaldo Abbate nostro Archicapellano eius iuuantē Capellanus fit Ludouici Regis*, sc. III. qui fuit auus huius nostri Ludouici. Pro *Archicapellano* Norckerus Balbulus scribens Luitwardo Verellenfi Episcopo maluit alterum illud vsurpare, ad hunc modum; *Necnon & Archicancellario gloriosissimi Imperatoris Caroli*, sc. Crassi. Vt ita *Cancellarius & Capellanus*, *Archicancellarius & Archicapellanus* solo nomine videātur differre, quem admodum ad Ekkehardum iuniorem cap. II. docuimus. *Rotwila* nō est Erythro-
polis, vt imperite reddidit Henr. Glareanus, sed vero Buleuopolis, *Raathstatt*/ quasi *Βουλαιον τῆς Ρασιλίας*. *Rota*, *Raath*/ quæ hodie *Camera: Villa, Statt*. Hinc de-
cisiones *Rotæ*, Italis frequentatæ. Et *Rotuli, Rodel* / ex quibus sententiæ iudicum re-
citabantur, Ciceroni in Verrem lib. 3. *tabula publica, periculaq; magistratuum*. Legi-
tur etiam pro libello supplice, qui iudicibus offerretur: & pro omni cuius cuius
generis schedula vel codicillo. Quod quia nemo dum, quod sciam, animaduertit
iuuio obiter admonere: simul vt obserues antiquitatem *Camera Rotvilanæ*,
quæ Spirensis ipsiſ 100. annis & amplius superare vel sola hac ex charta de-
prehenditur.

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
WATTO DIACONVS S. GALLI.

Sub Grimaldo Abbate & Cunrado Duce Sueuorum scripsit CH. 7. & CH. 70. An. Dom. 842.

THEOTHARDVS PRAEPOSITVS S. GALLI.

Hic per omnes honoris gradus in Monasterio sub Abbate Hartmoto con-
scendit. Nam adhuc Monachus priuatus Notarii officio functus scripsit CH. 8.
An. Dom. 849. vbi nomen *Thiohart* satis arguit doctrinae etiamnum infantiam;
itemq; CH. 64. An. Dom. 856. vice COZZOLTI DIACONI. Triennio post, id
est anno Dom. 859. Praepositus factus scripsit CH. 17. vice REMMINGII PRES-
BYTERICI cuius aliquot chartae apud Schobingeros exstant. Dein Decanus sub-
scripsit chartae 74. An. Dom. 867. & simul Praepositus A. D. 869. subscripsit CH.
18. Et Portarius deniq; An. Dom. 879. CH. 73.

ISO MAGISTER ET MONACHVS S. GALLI.

De hoc vide quae annotauimus Tomi superioris part. 2. An. Dom. 909. fun-
ctus est officio Cellerarii in Monasterio, quo tempore simul etiam scholis pra-
erat. Scripsit *Formulas scribendi chartas* pro discipulis suis, quas in primo codice
Epigrammatum Walafredi Strabi Abbatis Augiensis ipsius Isonis manu scri-
ptas habemus. Sunt vero CH. 9. CH. 16. CH. 25. CH. 34. CH. 66. Anno Domini
915. scripsit CH. 84.

BERNHARDVS SVBDIACONVS S. GALLI.

Scripsit CH. 11. Anno Dom. 948. vice Waldonis, quo de infra, sub Cralone
Abbate.

ALBOINVS

Monachus, vt mihi videtur, S. Galli, sub Iohanne Episcopo Constantiensi &
Abbate S. Galli, Carolo M. Imperatore. Scripsit CH. 12. An. Dom. 771.

VMBERTVS CANONICVS.

Vbi? Chartas scriptas esse in Rhætia Curienti vel ipsa nomina fidem faciunt.
An ergo Pugi Collegium Canonorum? Fere est vt autumem. Nam & in vicis
antiquitus Collegia exstitisse, qui postea in oppida & ciuitates excreuerint, no-
tius est quam vt exemplis demonstrari debeat. Scripsit CH. 33. An. Dom. 932.
& CH. 13. An. Dom. 933.

MANO DIACONVS.

Quo locorum, non habeo compertum. Videtur in Rhætia prima inferiori,
cuius fuit Comes, qui Curiae domicilium habebat, Richuinus sub Pipino Rege
Italiae. Scripsit CH. 15. An. Dom. 808.

RIFINE SVBDIACONVS S. GALLI.

Scripsit A. D. 869, CH. 18. vice FOLCHARDI PRAEPOSITI, sub Abbate Hart-
moto

B. NOTKERVS BALBVLVS MONACHVS S. GALLI.

De hoc vide Ekkehardum iuniorem in Casibus Monasterii cap. 1. 2. 3. & seq.
& Ekkehardum Minimum in eius Vita. Composuit libros complures, quos in
Tomo Francico commemoramus. Scripsit CH. 52. An. Dom. 851. CH. 72. eo-
dem anno, CH. 57. An. Do. 865. vice WINIDHARDI MONACHI, non illius, cuius
ope consilio basilica B. Othmari à Gozperto Abbate instituta, vt refert Hepi-
dannus A. D. LXXXVIII. Etenim tempora discordant. CH. 19. scripsit Anno
Dom. 879. obiit A. D. 912. vt Hepidannus in Annalib. & Herimannus Contra-
ctus in Chron. scribunt: homo summa senectute, & iam ætate pariter ac multis
vigiliis caeus, vt auctor est Ekkehardus iunior. Scripsit & Notkerus Piperis gra-
num Physicus aliquantas chartas, quae apud Schobingeros superant: Balbuli
quidem coetaneus, sed discipulus peritia scribendi clarus.

RATPER-

RATPERTVS MONACHVS S. GALLI.

Diximus initio Tomi I. Leuita etiamnum scripsit CH. 24. Anno Domini 882. Magister Scholæ CH. 20. Anno Domini 902. Nec diu post senectute confectus obiit.

SIGIBERTVS PRESBYTER S. GALLI.

Scripsit CH. 21. Anno Domini 914. vice NORDPERTI, qui & ipse S. Galli Monachus non incelebris fuit.

HERIMOTVS MONACHVS S. GALLI.

Scripsit CH. 22. An. Dom. 850. Ex literis apparet, notarium fuisse non è multis, & scribendi peritissimum.

RVADGANGVS.

Fuerit ne Monachus, non liquet ex carra. Attamen quando Laici non admittebantur ad hæc officia, verisimilius est fuisse. Scripsit CH. 23. Anno Domini 863.

WOLFCOZVS.

Et hic professionis nomen nusquam expressit. Quia vero HARTMOTI, qui DECANVS, & tandem Abbas Monasterii, vicem gessit, causa non est cur ambigamus Monachum & ipsum fuisse. Scripsit CH. 83. An. Dom. 837. & CH. 26. An. Dom. 847.

*ETCHO ARCHIPRESBYTER ET CANONICVS
Constantiensis.*

Ex Illustri Turgouienfium quorundam Comitum familia, auctor atq; suasor pacis inter Sancti gallenses Monachos & Canonicos Constantienses constituendæ. Scripsit CH. 28. An. Dom. 879.

WARINGISVS CANCELLARIVS.

Primus Notarius Monasterii S. Galli scripsit CH. 43. An. Dom. 761. CH. 44. & item 67. eodem anno. Postea *Cancellarius*, id est (vti supra docuimus) princeps Scribarum seu notariorum factus, scripsit CH. 29. An. Do. 773. Et hic omnium primus fuit Monasterii S. Galli Cancellarius, qui quidem eum sibi titulum arrogauerit. Nec post eum quisquam à me lectus, qui idem, siue nolens siue non ausus, usurpauerit, vsq; tempora Vdalrici Baronis à Saxo, Abbatis magnanimi, qui PRINCIPIS insignia & appellationem primus à Philippo Imperatore Basileæ impetrauit, cunctaq; instituit officia, quæ Principis dignitatem sequuntur ac decent.

ANDREAS PRESBYTER.

Locus non exprimitur. An Vinnonensis, qui vicus est in Rhætia Curienfi, vbi contractus iste confirmatus? Certe videtur. Nam & sermonis horrida Barbaries, quæ Romanismum Rhætia primæ ad vnguem refert, & nomina quoq; propria, hominem Rhætum produnt. Sed & Folchuinus emptor Ranguuila ortus in Chartæ dicitur superscriptione. Quæ villa fuit & est in Rhætia prima inferiore, è regione Montisfortis, nō procul à Rheno in eius dextero latere, sedes quondam Lantgrauis, id est Comitis Prouincialis, cuius Comitatus adhuc reliquæ superant, Iudicium Prouinciale, quod illic quotannis celebratur, vt in Glos. ad Tom. I. diximus, Scripsit CH. 30. An. Dom. 813.

LAVESO PRESBYTER.

In vico Quaradiues Rhætia Curienfi. Prout hæ Chartæ scriptæ sunt, video Laicos & homines imperitos, inter se contracturos, fere ad Parochos suos instrumenti conficiendi causa conuenisse. Destituebantur enim notariis: cuius artis imperitum erant Laici: quippi ex qua soli Sacerdotes & Monachi quæstum aucuparentur. Scripsit CH. 31. An. Dom. 846.

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
WILIMANNVS CLERICVS.

In vico Vinnona Rhætiae Curienfis, Andreae Presbyteri successor. Scripsit CH. 32. An. Dom. 863.

AVDO CLERICVS.

Natione Rhætus, suppresso loci nomine, Scripsit CH. 35. De anno nihil certiliquet, nisi quod circiter Dccxx. vixerit.

SILVESTER DIACONVS S. GALLI.

Scripsit CH. 36. An. Dom. 742. CH. 37. An. Dom. 744. CH. 38. sine anno & Rege.

HIRINGVS MONACHVS ET LECTOR
Babinchouensis.

Scripsit CH. 39. An. Dom. 744. & notabilem CH. 58. An. Dom. 745.

LANDARIVS PRESBYTER RAVDINLEI-
mensis.

In Rhætia Curienfi inferiore, vt ex principio chartae colligitur. Scripsit CH. 40. An. Dom. 752.

LIVTFREDVS PRESBYTER.

S. Galline an in vico aliquo, non exprimitur. Scripsit CH. 42. Anno Domini 754.

MOATHELMVS CLERICVS.

Scripsit CH. 45. Anno Domini 770. Locus Parochialis non exprimitur.

VSALTO DIACONVS S. GALLI.

Natione Thuregiensis, scripsit CH. 46. Anno Dom. 773.

EMICH O.

Quis iste fuerit, aut quina *pagus* (quæ vox districtum seu territorium notat) *Puribinga*, seu (vt in charta 87. scribitur) *Buribincas*, æque cum ignarissimis scio: nisi si in Rhætia Curienfi aliquis sit, quod animus auguratur. Scripsit CH. 47. An. Dom. 805.

ADALHARDVS LECTOR S. GALLI.

Scripsit CH. 48. An. Dom. 795. *Argunæ* (quæ nostrati vulgo *Langenargen*) translacum Potamicum.

PERNEGARIVS PRESBYTER.

Neq; huius siue monasterium siue Parochia exprimitur. Scripsit CH. 49. An. Dom. 802.

ATTO CLERICVS AVGVSTANENSIS.

Scripsit CH. 50. An. Dom. 825. *Munciacum* an est *München*/quod imperiti vocant *Monachium*? Diuinet, qui fauente vtitur Apolline, an Monachium in pago Augustouiano situm fuerit.

RATBERTVS CONZL.

Non queo nec possum diuinare, quid sibi velit vocabulū posterius. Iple Ratbertus Brisgouienfis fuit. Scripsit CH. 81. An. Dom. 819. & CH. 51. An. Do. 828. in quibus chartis constanter scriptum est *Hrathbertus*, sicut in aliis vetustis codicibus *Heabanus*, *Hradulphus*, *Hratharius*, *Hrithardus*, & id genus similia.

B E B O.

Quia testem se vocat in re, quæ Monasterium non obligat, non videtur Monachus fuisse. Exscripsit tantum CH. 52. quam Notkerus Balbulus composuit An. Dom. 851.

D O D O

Scriptit CH. 53. sine anno & Imperatore. Quæ negligentia haut raro percepit nostros Monachos. Imperitia ne Legis an inscientia annorum, haut facile dixerim. Certe Lex Alamannorum expressis verbis cauet, *ut scriptura non valeat, in qua annus & dies non ostenditur*, cap. 42. Quod imitatione Juris Ciuilis est introductum.

ALBRICVS PRESBYTER S. GALLI.

Primum Diaconus scripsit CH. 54. An. Dom. 864. Deinde Presbyter CH. 74. An. Dom. 867. sub Hartmoto Abbate. Anno Dom. 861. subscripsit CH. 55. officio functus Cellerarii, cum Hartmoto adhuc Decano.

ECCHO MONACHVS S. GALLI.

Scriptit CH. 55. An. Dom. 861. Fuit & alius in Monasterio Eccho, qui Anno Dom. 909. Aeditui, teste CH. 75. & Anno Dom. 913. Decani officio functus, teste CH. 21.

WARIMBERTVS LEVITA S. GALLI.

Scriptit CH. 56. Anno Domini 835. cuius etiam alia apud nos exstant chartæ.

AVTVINGVS LECTOR S. GALLI.

Scriptit CH. 59. Anno Domini 759. sub Iohanne Pontifice (id est Episcopo) Constantiensi & Abbate Monasterii S. Galli.

WALDO DECANVS S. GALLI.

Sub eodem Iohanne Episcopo & Abbate, regnante Pipino Grassio, Martelli filio, Rege Francorum, scripsit CH. 60. Anno Dom. 760. Fuit & alius WALDO, itidem ut ille, DECANVS, sub Ottone I. Imperatore, cuius sit mentio in CH. 11. cuiusque vitam perstringit Ekkehardus Iunior in Casibus Monasterii cap. 15.

ATTO DIACONVS S. GALLI.

Atto & Atto, sicut Wato & Watto, Hato & Hatto, indiscriminatim reperitur in chartis & vetustis codicibus. Scripsit CH. 61. Anno Dom. 771.

HADVPERTVS CLERICVS ARGVNENSIS.

Scriptit 62. chartam suæ ipsius traditionis, quam de rebus fecit Haddinvilanis & Argunensibus in Algovia ad lacum Brigantinum, ubi videtur Parochum egisse, An. Dom. 771.

MARCELLVS MONACHVS S. GALLI.

Natione Scorus, *Moengal* initio dictus, ab auunculo Marco Episcopo, qui Roma rediens ad S. Galli conterranei sui Monasterium, illustri eius fama perductus, interuifere voluit, in Monasterio relictus, & ab eius nomine *Marcellus* nuncupatus, ut scribit Ekkehardus Iunior in Casibus cap. 1. & seq. In Schola Claustrali collega fuit Notkeri Balbuli, quâ illo Magister Canonice præfesset. Scripsit CH. 63. An. Dom. 847. exstat penes nos eiusdem Homilia scholastica in Lectionem Euangelicam, quam videtur discipulis suis in schola recitasse.

COZPERTVS DIACONVS S. GALLI.

Scriptit CH. 65. (ubi *azgonos* & ex vulgi Alamannico vsu legitur *Cozpreht*) An. Dom. 829. Fuit & alius COZPERTVS MONACHVS, qui sub Grimaldo Abbate Camerarius subscripsit CH. 78. sine anno, & sub eodem Præpositus Monasterii chart. 71. An. Dom. 851. itemq; CH. 73. An. Dom. 879. in qua, similiter in superiori 78. scribitur *Cotabertus*. Deniq; sub Salomone Abbate Portarius subscripsit chartæ 75. An. Dom. 909.

WENILO

Scriptit CH. 68. Anno Dom. 803. sub Aeginone Episcopo Constantiensi & Werdone Abbate S. Galli. Professionis suæ nomen non expressit, neque locum contractus. Fuit Bertholdus iste Comes Barenfis, qui Comitatus hodie Sulcensium Comitum est possessio.

RVOCO LAICVS LECTOR S. GALLI.

IN Monasterio duum generum *Presbyteros, Diaconos, Lectores, &c.* fuisse, iam olim obseruauit Vadianus, quem vide lib. 1. Eorum alios vocabant *Laicos*, alios *Professos*. Illi extra Monasterium in domo separata, sed tamen contigua, habitabant, ab Alamannis appellati *Leypriester*: hi Monachi erant. Ex illo genere fuit Ruodo iste, & quem primo Tomo dedimus, Cunradus Presbyter S. Othmari. Scriptit CH. 69. Anno Dom. 784. sub Iohanne Episcopo & Abbate, Qui signauit *AEgino* siue *Agino* (vt in aliis chartis) *Presbyter*, postea euectus est in Pontificatum Constantiensem, simul inuasor atq; incubator Abbatia S. Galli eam per vim tenuit, vt scribit Ratpertus de casib. cap. 4.

O T I N E.

Non quidem nomen expressit professionis, fuisse tamen Monachum S. Galli nihil magis ambigo, quam Grimaldum, qui signauit, Abbatem. Numquam enim permisissent Monachi, vt alius messem meteret in suo agro. Scriptit CH. 71. Anno Dom. 851.

PVRGOLFVS MONACHVS ET SVBDIA-
conus S. Galli.

Scriptit CH. 73. Anno Dom. 979. & CH. 79. An. Dom. 980. Cunzo & Erphricus, qui has chartas conscribi mandauerunt, ex illustri familia Comitum Montisfortis fuere, sub quorum dominio etiamnum Comitatus Tetinangensis, in proprietate Iohannis Comititis & S. Casareæ Maieſt. Consiliarii, hereditas trium eius filiolorum, Hugonis, Hermannii & Iohannis. Vnde stemmatis huius antiquitas debet intelligi, quod ipsos septingentos annos feudatarium fuit Monasterii S. Galli.

RIPERTVS PRESBYTER S. GALLI.

Siue *Richpertus*, scriptit CH. 75. Anno Do. 909. Fuit ante eum & alius *Richpertus* in Monasterio, qui Præpositus subscripsit CH. 71. An. Dom. 851. & Sacramentarius CH. 18. An. Dom. 869. *Tuotilinus*, qui nostram hanc chartam signauit, Hospitarius, est Tuotilo ille clarissimæ famæ Monachus, cuius res gestas describit Ekkehardus Iunior, in de Casibus cap. 3. & Ekkehardus Minimus in vita Notkeri Balbuli.

ABO PRESBYTER ET MONACHVS
S. Iohannis.

Apud Sarunetes in Alpium Toggiarum Monasterio, cuius Abbas fuit Emezio iste. Scriptit CH. 76. Anno Dom. 900. *Iohannes vvilare*, vulgo *Zonschwil* in Turgouia superiori situm est, cuius incolæ à nobis Abbatiscellani nominantur. Ex hac autem charta discimus, Monasterium S. Iohannis inde ab initio sub potestate Abbatis S. Galli exstitisse, cui hodieq; manet subiectum, & Abbatis vicem Monachus S. Galligerit, quem Præpositum nonnulli, quidam Vicarium appellant.

HAMEDEVS CLERICVS NIBAL-
gauensis.

Scriptit CH. 77. Anno Dom. 766. ante *Gozpertum Præsidem*, hoc est, Lantgrauium, vt supra commemorauimus, qui *Ranckwilæ mallis*, id est iudiciis, nomine Imperatoris præsidebat.

nfi &
 cum
 loca.

am o-
alios
bita-
e fuit
mari.
igna-
ntifi-
m per

Galli
ame.
H. 71.

& Er-
itum
gen-
ditas
uius
n fuit
Rich-
& Sa-
n fig-
estas
us in

Rich.
& Sa.
n fig.
estas
us in

me.
il/in
tur.
po-
cem
ape

gra-
ning

IOACHIMVS VADIANVS, COS. SANC-
gallensis.

[The following text is heavily obscured by dark ink marks and bleed-through from the reverse side of the page. It appears to be a list or series of entries, possibly related to botanical specimens.]

me.
il/in
tur.
po-
cem
ape

Vetus & illustris fama de sanctitate, virtute, ac eruditione huius Episcopi fines Imperii Romani peragravit, adeo ut vita sanctissime honestissimeque acta tum in Concilio cœlestium collocaret, in astra sublaturi. Res eius diuinis laudibus ornarunt, studium præsertim artium & doctrinam, Auctor Annalium Fuldensium locupletius nuper à Frehero nostro editus, A. D. 844. (quem secuti sunt Sigebertus Gemblacensis, Marianus Scotus, Lambertus Schafnaburgensis in Chronicis & Vincentius Beluacensis lib. 25. Speculi c. 28.) Odilo Abbas Cluacensis ser. de laude S. Crucis, Trithemius Abbas Spanheimensis lib. de Illustrib. viris Germaniæ, & lib. de Scriptorib. Ecclesiasticis, Iacob Wimpfelingius in editione librorum de cruce, Io. Auentinus lib. 4. Conradus Gesnerus in Bibliotheca, Io. Balæus de Scriptorib. Angliæ, Arnoldus Wion lib. 5. Cæsar Baronius Tom. 10. Annaliū. Historiā eius ex Rudolpho Presbytero, vetusto Scriptore, diligenter & accurate conscripsit idem Trithemius lib. 2. (3. habet Serarius) qui MS. alicubi asser-

asseruantur; e variis autem & dispersis auctoribus Gaspar Bruschi Catalogis Episcoporum Germaniæ, Petrus Merfæus lib. de Episcopis & Archiepiscopis Germaniæ, Iohannes Latomus Decanus Francofurtensis, Catalogo Episcoporum Moguntinensium, qui apud nos exstat MS. & deniq; Nicol. Serarius Societatis Moguntinæ Theologus, in Moguntiacar. rer. lib. 6. vbi & opera eius omnia singulatim commemorat, quibus nunc & hos duos per me licebit addas. Vitam humanam reliquit A.D. 756.6. Cal. Nouembr.

WALAFRIDVS STRABVS, ABBAS AVGIENSIS.

Rabani Mauri in monasterio Fuldensi discipulus & auditor, hos duos libros ex magistri & Doctoris partim ore excepit, partim schedis exscriptis Anno ætatis suæ 18. carmine reddidit *Visionem Vvettinæ Monachi* ab Haltone Episcopo Basiliensi & Consiliario Caroli M. perscriptam, quam, Deo fauente, inter Scriptores rerum Francicarum videbimus. Abbas fama ingenii & doctrinæ electus, quum provinciam commendatam pie admodum gubernaret, & ad studia intentum animum tamquam arcum (vt de Appio loquitur Cicero) haberet veluti inutilis, & qui res Monasterii dilabi pateretur, à fratribus pulsus est in exilium, vt non obscure ipsemet scribit in carmine quodam ad Imperatorem, quod apud nos cum aliis eius epigrammatis exstat M S. Eadem inuidia apud Fuldenses laborabat magister eius Rabanus, cui & ipsi Abbatia à fratribus fuit abrogata. Eiectus ita Walafridus (cui ab oculorum vitio Strabi vel Strabonis nomen inditum) Fuldense repetiit Monasterium, vbi sub Rabano tutiorem viveret vitam. Quo in exilio aut vehementer animi fallor aut Glossam ordinariam, quæ nescio cui Straboni *Anglico* adscribitur, & Annales Fuldenses, quos Vtopico Strabo Fuldensi tribuit Trithemius, instituit simul & perfecit. Trithemii verba in lib. de Illustribus viris Germaniæ, hæc sunt: *Strabus Monachus Fuldensis, Rabani supra dicti Abbatis quondam discipulus & notarius, vir certe ipse doctissimus, & tam in diuinis scripturis quam in secularibus literis ad plenum instructus, Theologus, Philosophus, & Poeta celeberrimus, ingenio promptus & clarus eloquio. Scripsit nonnulla in sacris voluminibus opuscula, quibus memoriam sui posteritati commendauit. Sed pauca eorum ad notitiam nostram peruenierunt. Feruntur autem præcipue commentariorum in Genesi lib. 1. in Exodum quoque lib. 1. in Leviticum lib. 1. & alia multa. Ipse Strabus vir plurimissimus, & quam magistrali sive Ordinariam vocant, super totam Bibliam primus composuit ex dictis Sanctorum Patrum, quam alii postmodum adiunctis quibusdam ampliarunt. Claruit sub Ludouico & Lotario Imperatoribus, anno Domini 840. Idem de Scriptoribus Ecclesiasticis. Strabus Monachus Fuldensis, natione Theutonius, Rabani Abbatis quondam auditor & scriba, vir in diuinis scripturis eruditus, & in secularium literarum nobiliter doctus, ingenio subtilis, & clarus eloquio. Scripsit in sacris voluminibus expositis non pauca opuscula, in quibus se virum doctum exhibens, nomen suum cum gloria transmisit ad posteros. Imitatus itaque magistrum suum Rabanum Abbatem scripsit in Genesi lib. 1. in Exodum lib. 1. in Leviticum lib. 1. Libri Levitici breuis. & alia multa. Hic denique Strabus Glossam, quæ Ordinaria nunc dicitur, super totam Bibliam ex dictis Sanctorum Patrum primus composuisse memoratur, quam alii multis postmodum adiunctis sententiis Patrum ampliarunt. Claruit sub Ludouico Imperatore, anno Domini 840. Idem in Chronico. Hirsaugiensi, sub anno DCCCXLVII. Strabus Monachus Fuldensis, Rabani auditor & scriba, iisdem claruit temporibus. Qui multa & varia scripsit, sicut in aliis libris de Scriptoribus editis declarauimus. Hic Fuldensis Monasterii Chronicam inchoauit, quæ per alios succedentes continuata, non paruum nobis in editione huius operis iuuamen præstirit. Hæc ille Iohannes Latomus Catalogo Episcoporum Moguntinensium in Regeberto: *Wlafridus Strabo Abbas S. Galli* hac ætate, id est circa annum 700. scripsit ad Regenbertum Patrem, quem hunc Episcopum fuisse puto. Exstat opus Tomo 4. Bibliothecæ Patrum, de Exordiis & incrementis Rei Ecclesiasticæ, &c. Nicol. Serarius Moguntiacar. rer. lib. 20. cap. 19. Sed re clamat annorum ratio: *Wlafridum enim**

enim illum Trithemius, alique omnes fuisse aiunt Rabani discipulum. At Rabanus multo post hanc Richberti, imo & S. Bonifacii tempora extitit. Quomodo igitur discipulus ante magistrum annis tot fuisset, librosque tam eruditos scripsisset? In eodem errore, præter illos quos Tomo primo memorauimus, versantur Gesnerus in Bibliotheca, Surius de Probatis Sanctorum vitis Tom. 5. Marginus de la Bigne in Bibliotheca Patrum, Ioh. Iacobus Frisius part. 2. Bibliothecæ. Ioannes Lelandus Trithemianis verbis hæc subiicit: *Scripsit præterea in Numeros, in libros Regum 4. in Iudith, Hester, Sapientiam, Ecclesiasticum, Hieremiam, Machabæos, Acta Apostolorum, Apocalypsim. Ad Ludouicum Casarem lib. 1. De officiis Ecclesiæ lib. 1. Chronicon etiam scripsit lib. 1. in Deuteronomium lib. 1. & alia. Claruit anno Dom. 840.* Hæc ille. Chronicon hoc persuasus aliquando existimaui esse Annales illos Fuldenses sub Rabano Mauro scriptos, quos P. Pithæus primum, nuper locupletiores Marq. Freherus edidere. Videamus. Nam Trithemii verba ad eam me opinionem perduxerunt. Illud quidem apud me certum exploratumque est, amoenissimum illum *Hortulæum*, Grimaldo Abbati nostro inscriptum, qui anno Domini 841. à Hludouico iuniore Monasterio præfectus, huius nostri esse Walafri, vulgo nescio cuius *Strabi Galli* nomine proscriptus, qui nequiquam in Gallia ab Ioh. Atrociano eius interprete quæritur. Princeps edidit Ioach. Vadianus cum præfatione, in qua & ipse, quemadmodum communi fama atque sermone accepit, S. Galli Abbatem & ciuitatis suæ Principem fuisse existimauit. Quem errorem postea certior ex Annalibus factus in Antiquitatum libris emendauit. De qua vulgi fama ita ad me in suis literis Iodocus Metzlerus monasterii Supprior: *Strabo Augiensis idem est cum Walafrido Abbate. Walafridus enim proprium, Strabo autem ab oculorum vitio cognomen est. Eum Trithemius lib. 2. cap. 35. Abbatem S. Galli facit: sed passim et reclamatur, & merito. Nam illud manifestissime falsum esse, euincitur ex vita S. Galli. Audiuimus tamen ex eruditioribus aliquibus nostris Patribus, quod ex Decano S. Galli Augia sit creatus Abbas. Quidquid sit, quia id satis certum non est, temere nihil astruo.* Hæc de Walafrido Strabo eo fusius exsequenda duximus, quo plures hactenus in errorem pellexerunt. Et quæ quatuor vsque ficticiis Strabis tributa, ea vnius Walafridi esse tum argumentis & annorum rationibus, tum auctoritate virorum doctorum luculenter opinor.)

Vt contra si quis sentit, nihil sentiat, ait in regemina Volcatius Sedigitus.

RVODEPERTVS MAGISTER ET MONACHVS S. GALLI.

DE hoc præter nomen nihil ad nos peruenit. Nec adeo mihi videbatur scriptor idoneus, qui vel numerum faceret in his Antiquitatibus. Vicit tamen Freheri nostri auctoritas, qui vel sola Alamannicorum verborum expositione delectatus minime respuendum auctorem censuit. Sunt autem formulæ conscribendi epistolas, quas discipulis suis in schola dictauit.

KERO MONACHVS S. GALLI.

Interpretatio hæc non quidem eo ordine perscripta est in vetustissima illa membrana, quæ S. Galli in Bibliotheca D. Magni asseruatur, in quem nos eam commodioris vltus causa redeimus, sed ἀναρραβήτως & confusim, ut quæque vox prima occurrit in Regula, ita explicatur. Scripsit præterea *Confessionem fidei* eodem Alamannico sermone, & breuem *Expositionem in Orationem Dominicam*. Vterque libellus exstat in Bibliotheca Schobingerorum S. Galli, commendabiliores antiquitate verborum, quam intellectus facilitate. Floruit sub Pipino Caroli M. patre & S. Othmaro Abbate, quando nimirum ex Cella S. Galli instituta Abbatia, & oblata D. Benedicti Regula, quam iste videtur barbaris nec linguæ Latinæ admodum peritis Monachis interpretandam suscepisse.

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
CATALOCVS NOMINVM
Alamannicorum.

HVius Catalogi auctor & collector ignoratur. Quisquis fuit, scribendi simul & pingendi peritissimus fuit. Ea est membranæ elegantia, ea litterarum conformis ductio, ea deniq; picturarum, quibus, ceu sæpimentis areolæ, nominum ordine includuntur, delectabilis varietas. Hic quondam fuit in Monasterii peculio, nunc Schobingerorum est hereditas, haut scio an ab Vadiano relicta. Nam codicem vidisse, ex libro eius secundo potest euinci, ubi de nominibus veterum Alamannorum de industria disserit. Vidit eundem quoq; integrumq; exinde caput confecit Iohan. Stumpfius Chronicor. lib. 4. Quærat autem quispiam, cui bono esse possit, aut quid tandem nomina ita calluisse referat? Multum, mi homo: vel id in primis, ut qui hætenus viri an fœminæ essent, ignorabantur, eos tu nunc queas internoscere. Quia in re sæpe ab Historicis & Antiquariis peccatum. Præterea quum multa non raro nomina ex diuersis inflexionibus diuersarum quoq; appellationum & originum putarentur, ea nunc paria eademq; esse hic te Catalogus docebit.

Et hæc de istis.

LEX

15.
LEX ALAMAN-
NORVM

QV AE TEMPORIBVS HLODHARII

REGIS CVM PRINCIPIBVS SVIS, ID SVNT XXX. TRIBVS

Episcopis, & xxxiiii. Ducibus, & Lxx. Duobus Comitibus,

vel cetero Populo constituta est.

CAPITVLVM I.

De liberis qui res suas ad Ecclesiam Dei tradunt.

I quis liber res suas vel semetipsum ad ecclesiam tradere voluerit, nullus habeat licentiam contradicere ei, non Dux, nō Comes, nec vlla persona, sed spontanea voluntate liceat Christiano homini Deo seruire, & de propriis rebus suis semetipsum redimere. Et qui voluerit hoc facere, per certam de rebus suis ad ecclesiam, vbi dare voluerit, firmitatem faciat, & testes VI. vel VII. adhibeat, & nomina eorum ipsa carta contineat, & coram sacerdote, qui ad ecclesiam deferuit, super altare ponat, & proprietates de ipsis rebus ad ipsam ecclesiam in perpetuum permaneat. Et si aliqua persona, aut ipse qui dedit, vel aliquis de heredibus eius ipsas res de illa ecclesia abstrahere voluerit, vel aliquis homo qualiscumque persona hoc praesumpserit facere, & effectum quem inchoauit non obtineat, & Dei iudicium incurrat & excommunicationem sanctae Ecclesiae, & multam quam carta continet persoluat, & res illas ex integro reddat, & fredum in publico soluat, sicut Lex habet.

CAPIT. II.

*De liberis qui res suas ad Ecclesiam Dei tradunt, & in beneficium sub
usufructuario accipiunt.*

SI quis liber res suas ad ecclesiam dederit, & per cartam firmitatem fecerit, sicut superius dictum est, & posthac à pastore ecclesiae per beneficium susceperit ad victualem necessitatem conquerendam diebus vitae suae, & quod spondit persoluat ad ecclesiam censum de illa terra, & hoc per epistolam firmitatis fiat, ut post eius discessum vllus de heredibus non contradicat. Et si contigerit, ut post mortem eius, qui dedit illas res, filium relinquat, forsitan ipse filius vult dicere, quod hereditas paterna sibi sit legitima ad possedendum, & pater eius non dedisset nec firmitatem fecisset, non liceat ei iurare, sed ipsa carta quam pater eius fecit praesens veniat, & illi testes qui manus suas in cartam miserunt, vna cum Presbitero ecclesiae, sicut Lex habet, ita testificentur, quod ipsi ad praesens fuissent, & oculis suis vidissent, & auribus audissent, quod pater eius illas res ad ecclesiam dedisset & cartam fecisset, & illos ad testes aduocasset, hoc per sacramentum dicant; quod nos veri testes sumus. Posthac pastor ecclesiae res suas possideat, & ille praesumptor, qui contradixerat, illam multam quam carta continet ad ecclesiam persoluat. Si autem illa carta aut arserit aut perditam fuerit, quam ille homo fecit, tunc liceat illi heredi cum testibus nominatis quinque ipse sit sextus, in ipsa ecclesia iurare, quod pater eius nec cartam fecisset, nec ad illa loca sancta dedisset, & si hoc praesumpserit facere, illas res possideat.

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
CAPIT. III.

De liberis & seruis qui ad Ecclesiam confugiunt.

Si quis homo aliquem persequens fugitiuum aut liberum aut seruum, & ipse inter ianuas ecclesie confugerit, nullus habeat potestatem per vim abstrahendi de ecclesia, nec eum infra ianuas ecclesie occidendi, sed ex timore Dei honorem ecclesie impendat, & sacerdotem ecclesie interpellat, pro seruo suo roget sibi eum reddere, & donet legitimum vadium, vt illam culpam illi seruo concessam habeat. Tunc ille Presbiter reddat in pace seruum domino suo. Si autem Presbiter neglexerit reddere aut contradixerit illum, seruum apud se illum conteneat & curam de illo habeat, vt exinde fugitiuus non euadat. Et si euaserit, ille Presbiter sine vlla dilatione perquirat & domino restituat: & si ipsum inuenire non potuerit, similem ipsius, aut pretium pro eo soluat. Si autem vi abstraxerit, & iniuriam ecclesie fecerit, componat decem & octo solidos ad ecclesiam, & fredum soluat in fiscum sexaginta solidos, quia contra legem fecit & ecclesie honorem non inpendit, & Dei reuerentiam non habuit, & vt alii cognoscant quod sit timor Dei in Christianis & honorem ecclesie impendant.

CAPIT. IIII.

De liberis qui infra ianuas Ecclesie interfecti fuerint.

Si quis liber liberum infra ianuas ecclesie occiderit, cognoscat se contra Deum iniuste fecisse & ecclesiam Dei polluisse, ipse ecclesie quam polluit Lx. solidos componat, & fiscus fredum adquirat: parentibus autem legitimum werigeldum soluat.

CAPIT. V.

De raptoribus qui de Ecclesiis aliquid vi abstraxerint.

Si quis autem raptor ecclesie commendatas res alicuius infra ianuas ecclesie vi abstraxerit & tulerit, homini cuius fuerant, sicut Lex habet, ita soluat. iniuriam autem ecclesie, quam per raptum fecit, decem & octo solid. componat.

CAPIT. VII.

De liberis qui de Ecclesia aliquid furauerint.

Si quis res ecclesie furauerit & conuictus fuerit, vt soluatur, vnicuique rei quam furauit tres nouigeldos soluat, aut seruum, aut ancillam, aut bouem, aut caballum, aut quaecumque animal vel ceteras res, quæ ad ecclesiam Dei pertinent. Si post furtum inuentus fuerit, ita soluat vt superius scriptum est: si autem negare voluerit, secundum qualitatem pecunie ita iuret cum suis sacramentalibus in ipso altare, cui res furtiuas abstulit, coram sacerdote vel ministro eius quem pastor ecclesie iusserit audire sacramentum.

CAPIT. VII.

De liberis qui seruum Ecclesia occiderunt.

Si quis seruum ecclesie occiderit, in triplum componat, sicut solet seruus Regis ita soluatur, id est Lxv. solid. Et si eum rapuerit contra legem & vendiderit extra prouinciam, tripliciter eum componat. Et si eum furauerit aliquis, in capite semper consimilem restituat, si ipsum inuenire potuerit. Alius autem medietatem in auro valente medietatem cum quale pecunia habet soluat.

CAPIT. VIII.

De colonis Ecclesie occisis.

Quicumque liberum ecclesie, quem colonum vocant, occiderit, sicut alii Alamanni ita componatur.

CAPIT.

CAPIT. VIII.

De eo qui in curte Episcopi armatus ingreditur.

Si quis in curtem Episcopi armatus contra legem intrauerit, quod Alamanni haisterahandi dicunt, x. & vii. solid. conponat: si infra domum intrauerit, xxx & vi. solid. conponat.

CAPIT. X.

De eo qui in Presbiteri curtem armatus ingreditur.

Si autem in Presbiteri curtem, qui in parrochia positus est ab Episcopo, contra legem armatus intrauerit, sicut superius diximus, sicut solet aliis Alamannis conponere, ita Presbitero tripliciter conponat.

CAPIT. XI.

De his qui Episcopo aliquam iniuriam fecerint.

Si quis Episcopo aliquam iniuriam fecerit vel plagauerit vel fustauerit vel mancauerit, omnia tripliciter conponantur, sicut ceteri parentes eius compositionem habebunt: ac si melius dicamus, sicut & Ducem ita in omnibus eum conponat. Et si occisus fuerit, sicut & illum Ducem ita eum soluat aut Regiaut Duciaut ad Ecclesiam ubi pastor fuit.

CAPIT. XII.

De his qui Presbitero parrochiano iniuriam intulerint.

Si quis Presbiterum parrochianum iniuriauerit aut fustauerit aut mancauerit, vel qualemcumque ei iniuriam tulerit, in triplum conponatur, & si eum occiderit, dc. solid. eum soluat aut ad Ecclesiam ubi seruiuit, aut ad Episcopum, de cuius parrochia fuit.

CAPIT. XIII.

De his qui Diacono aliquam iniuriam fecerint.

Si quis Diacono, qui euangelium coram Episcopo legit & reuestitus ante altare officio fungitur, si quis autem eo aliquam iniuriam fecerit, vel eum fustauerit, vel plagauerit, vel mancauerit, tripliciter conponatur: & si eum occiderit, ccc. solid. conponat.

CAPIT. XIV.

De his qui Monacho aliquam iniuriam intulerint.

Monachus autem, qui sub regula in monasterio conuersatus fuerit, & ab aliquo aliquas iniurias, sicut superius diximus, passus fuerit ita ut Diaconus similiter conponatur.

CAPIT. XV.

De his qui Clerico aliquam iniuriam fecerint.

Clerici autem, sicut ceteri parentes eorum, ita conponantur. Si autem clericus, qui in gradu in ecclesia publicam lectionem recitat, vel gradale vel alleluia coram Episcopo in publico cantauerit, aliquam iniuriam passus fuerit, sicut superius diximus conponatur, quomodo parentes eius conponuntur, & tertia pars super hæc addatur in compositione.

CAPIT. XVI.

De liberis, qui ad Ecclesiam dimissi sunt, si occidantur.

Liberi, qui ad ecclesiam dimissi sunt liberi vel per carram libertatem acciperunt, si occidantur, lxxx. solid. soluantur ecclesiæ vel filiis eius.

CAPIT. XVII.

De ancilla libera dimissa si postea seruo se coniunxerit, & de Alamanna quæ seruo nupserit.

Si ancilla libera dimissa fuerit per carram aut in ecclesia, & posthæc seruo nupserit ecclesiæ, ancilla permaneat. Si autem libera Alamanna seruo ecclesiæ nupserit, & seruale opus ancillæ contradixerit, abscedat. Si autem ibi filios vel filias generauerit, ipsi serui & ancillæ permaneant, potestatem ad exeundum non habeant. Illa autem mater eorum, quando exire voluerit, ante tres annos liberam potestatem habeat. Si autem tres annos indurauerit opus ancillæ, & parentes eius non exadoniauerint eam vt libera fuisset nec ante Ducem, nec ante Comitem, nec in publico mallo tractatis tribus kal. Marcias, posthæc ancilla permaneat in perpetuum, & quique ex ea nati fuerint serui & ancillæ sint.

CAPIT. XVIII.

Vt nullus laicus rem Ecclesiæ absque carta præsumat possidere.

Res ecclesiæ de laicis absq; carta nullus præsumat possidere. & si cartam non ostenderit quod comparasset a pastore ecclesiæ, possessio semper ad ecclesiam perteneat.

CAPIT. XVIIIII.

Vt presbiter res vel mancipia Ecclesiæ potestatem vendendi non habeat.

Nullus Presbiter nec aliquis pastor Ecclesiæ potestatem habeat vendendi ecclesiasticam terram, nisi contra aliam terram; nec mancipium, nisi aliū mancipium recipiat. Et si concambium fecerit, aut de mancipio aut de terra, semper epistolam firmitatis faciat, vt contentio non fiat, nec ecclesia perdat quod legitime possidere debeat.

CAPIT. XX.

De his qui Ecclesiæ seruum aut ancillam susceperint fugitivos.

Si quis mancipium ecclesiæ, aut seruum aut ancillam, fugitiuum susceperit, & post requisitionem aut ipse Presbiter requirat, aut missus eius legitimus, & ille neglexerit reddere & contra legem antesteterit, sicut solet aliis Alamannis componere ita & tripliciter componat, & quicquid ecclesiæ contra legem fecerit omnia tripliciter componat, sicut lex habet.

CAPIT. XXI.

Qualiter serui Ecclesiæ tributa soluere debeant.

Serui enim ecclesiæ tributa sua legitime reddant quindecim siclas de ceruisa, porcum valentem tremisse vno, panem modia duo, pullos quinque, oua viginti. Ancillæ autem opera inposita sine neglecto faciant, serui dimidium sibi & dimidium in dominico aratuum reddant, & si super hæc est sicut serui ecclesiastici ita faciant, tres dies sibi & tres in dominico.

CAPIT. XXII.

De seruis Ecclesiasticis si ad Episcopum aut ad iudicem suum venire dispexerint.

Liberi autem Ecclesiastici, quos colonos vocant, omnes sicut & coloni Regis ita reddant ad ecclesiam. Si quis legitime tributum antesteterit, per iussione iudicis sui sex solidis sit culpabilis. Et opera quæq; inposita ei fuerint, secundum mandatum aut quomodo Lex habet si non adimpleuerit, sex solidis sit culpabilis. Et si sigillum aut signum qualecumq; iudex per iussione domini sui transmiserit, & eum venire iusserit aut ambulare in aliquam vtilitatem, & ille neglexerit, sex solidis sit culpabilis. Si autem sigillum Episcopi neglexerit aut ad veniendum aut ad ambulandum vbi iusserit, duodecim solidis sit culpabilis.

CAPIT. XXIII.

De eo qui mortem Ducis consiliatus fuerit.

Si aliquis homo mortem Ducis consiliatus fuerit, & inde conuictus fuerit, aut vitam perdat aut se redimat, sicut Dux aut Principes populi iudicauerint. Et si iurare voluerit, cum duodecim nominatis iuret in Ecclesia coram Duce aut quem ille miserit.

CAPIT. XXIV.

De homine qui gentem extraneam infra prouinciam inuitauerit.

Si homo aliquis gentem extraneam infra prouinciam inuitauerit, vt ibi prædam vastent hostiliter vel domos incendiant, & de hoc conuictus fuerit, aut vitam perdat aut in exilium eat vbi Dux miserit, & res eius infiscentur in publico.

CAPIT. XXV.

De his qui in exercitu litem commiserint.

Si quis in exercitu litem commiserit, ita vt cum clamore populus concurrat cum armis, & ibi pugna orta fuerit inter proprium exercitum, & aliqui ibi occisi fuerint, ipse homo qui hæc commisit aut vitam perdat aut in exilium eat, & res eius infiscentur in publico: & illi alii, qui ibi aliquid commiserunt aut fecerunt, omnia sicut Lex habet tripliciter soluant.

CAPIT. XXVI.

De his qui in exercitu aliquod furtum fecerint.

Si quis in exercitu, vbi Rex ordinauerit, aliquod furtum fecerit, nouem vicibus nouigeldos soluat quicquid inuolatus fuerit. Si autem Dux exercitum ordinauerit, & in illo fisco aliquid furauerit, tres nouigeldos soluat. & si iurare voluerit, secundum qualitatem pecuniæ iuret.

CAPIT. XXVII.

De eo qui Sigillum aut mandatum Ducis neglexerit.

Si quis sigillum Ducis neglexerit aut mandatum vel signum qualecumque quod mandauerit, duodecim solidis sit culpabilis, & si negare voluerit quod ad illum nuntius non peruenisset, cum quinque nominatis iuret, si eum sacramentum Dominus præbere voluerit. Si autem sigillum Comitis neglexerit vel mandatum, cum sex solidis componat. Si autem centurionis sigillum aut mandatum neglexerit, tribus solidis sit culpabilis: aut si negare voluerit, quod ad illum nuntius non peruenisset, secundum quod debuit soluere ita iuret.

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
CAPIT. XXVIII.

De eo qui in curte Ducis hominem occiderit.

Si quis in curte Ducis hominem occiderit aut illic ambulanti aut indereuertentem, triplici vveregeldo eum soluat propter hoc, quod præceptum Ducis transgressus est, ut vnusquisq; homo pacem habeat ad dominiū suū veniendo & de illo reuertendo, & nullus præsumat hominem de Duce venientem aut ad illum ambulanti in itinere inquietare, quamuis culpabilis sit. & si præsumpserit, quicquid ei fecerit aut occiderit aut ille viuens euaserit aut placatus fuerit, semper tripliciter conponat. & si ad Comitē perrexerit, & ibi vel occisus vel placatus fuerit, ille qui hoc fecit omnia tripliciter conponat.

CAPIT. XXVIII.

De eo qui missum Ducis infra prouinciā occiderit.

Si quis missum Ducis infra prouinciā occiderit, tripliciter eum soluat sicut Lex habet. si negare voluerit, quod non fecisset, sicut Lex habet ita iuret cum XII. nominatis & aliis XII. electis.

CAPIT. XXX.

De eo qui in curte Regis furtum commiserit.

Si quis in curte Regis furtum alicui fecerit, dupliciter conponat cui furtum fecit, & LX. solid. pro fredo in publico soluat. Si seruus alienus hoc in curte Ducis fecerit, dominus eius aut redimat eum quantum valet, aut ipsum reddat.

CAPIT. XXXI.

De eo qui res Ducis furauerit.

Si quis de rebus, quæ ad Ducem pertinent, aliquid furatus fuerit, ter nouigeldos conponat, & ibi fredum non reddat, quia res dominicæ sunt, & tripliciter conponuntur.

CAPIT. XXXII.

De fœminis quæ in ministerio Ducis sunt.

Si fœminis: quæ in ministerio Ducis sunt, aliquid contra legem factum fuerit, qui hoc fecerit omnia tripliciter eis conponat, quod aliis Alamannorum fœminis simpliciter conponere debeat.

CAPIT. XXXIII.

De eo qui præsumpserit infra prouinciā res Ducis hostiliter inuadere.

Si quis præsumpserit infra prouinciā hostiliter res Ducis inuadere, & ipsas talare, & posthæc conuictus fuerit, quicquid ibi tullutum fuit, mancipia, pecunia, omnia tripliciter restituat, & insuper vveregeldum suū Duci conponat, quia contra legem fecit. Et quanti liberi sunt illum secuti & ibi raptores fuerunt, & inde conuicti fuerint, vnusquisq; LX. solid. Duci conponat, & quicquid ibidem tulit, semper tripliciter restituat.

CAPIT. XXXIV.

De filio Ducis qui contra patrem suū surrexit.

Si quis Dux habet filium contumacem & malum, qui rebellare conetur contra ipsum patrem suū per stultitiā suā, vel per consiliū malorum hominum, qui volunt dissipare prouinciā, & hostiliter surrexit contra Patrem suū dum adhuc Pater eius potens est & utilitatem Regis potest

rest facere, id est exercitum gubernare, equum ascendere, vtilitatem Regis implere, & Filius eius eum vult dishonorare aut per raptum regnum eius possidere, non obtineat quod inchoit: & si Pater eius eum vice-rit & adprehendere potuerit, in sua sit potestate, aut exiliet eum de prouincia aut vbi cumque transmittat eum aut Regi Domino suo, & de hereditate paterna amplius ad eum nihil pertineat, quia illicitam rem contra patrem suum fecit. Et si fratres habuerit, ipsi fratres inter se per voluntatem Regis diuidant hereditatem Patris eorum: Illi autem, qui rebellauit contra patrem suum, non dent portionem inter ipsos, & si amplius non fuerit nisi ille vnus, qui rebellauit, tunc illa hereditas, quam ille Dux habuit, post mortem eius in potestatem Regis sit, cui vult donet, aut illi filio Ducis qui rebellauit, si potuerit per seruitium hoc ad pedes Regis conquirere, aut si alii vult dare in sua sit potestate.

CAPIT. XXXV.

De conuentu vt secundum antiquam consuetudinem fiat.

Conuentus autem secundum consuetudinem antiquam fiat in omni centena coram Comite aut suo misso & coram Centenario. Ipsum placitum fiat de Sabbato in sabbatum, aut quali die Comis aut Centenarius voluerit, a septem in septem noctes quando pax parua est in prouincia. Quando autem melior, post XIIII. noctes fiat conuentus in omni centena, sicut superius diximus. Et si quis alium mallare vult de quacumque causa in ipso mallo publico debet mallare ante iudicem suum, vt ille iudex eum distringat secundum legem, & cum iustitia respondeat vicino suo, aut qualiscumque persona eum mallare voluerit. In vno enim placito mallet causam suam: in secundo, si vult iurare, iuret secundum constitutam legem. Et in primo mallo spondeat sacramentales & fideiussores praebeat, sicut Lex habet, & vadium suum donet misso Comitis vel illo Centenario qui praest, vt in constituto die aut legitime iuret, aut si culpabilis est componat, vt per neglectum non euadat, & si euaserit LX. sold. de fredo sit semper culpabilis. Ille autem distringat, vt neglectum non fiat, nec pauperes patiantur iniuriam, nec sint sine lege, nec maledicant Ducem nec populum terrae, sed in omnibus sit disciplina, vt qui rebelles sunt de malis se abstineant, & qui boni sunt pacem possideant. Si quis autem liber ad ipsum placitum neglexerit venire, vel semetipsum non praesentauit aut Comiti aut Centenario aut misso Comitis in placito, XII. sold. sit culpabilis, qualiscumque persona sit, aut vassus Ducis aut Comitis, aut qualis persona nemo neglegat ad ipsum placitum venire, vt in ipso placito pauperes conclament causas suas, & quod in vno placito finiri non potuerit, in alio finiatur, vt sine ira Dei sit defensa patria, & illi rebelles qui vsque modo raptum fecerunt, amplius potestatem faciendi non habeant. Et si est talis persona, quam Comis in placito vel Centenarius vel missus Comitis distringere non potest, tunc eum Dux legitime distringat, plusque quærat Deo placere quam homini, vt nullum neglectum in animam Ducis requiratur.

CAPIT. XXXVI.

De mancipiis ne foris prouincia vendantur.

MANCIPIA foris prouincia nemo vendat nec in paganos nec in Christianos, nisi iussio Ducis fuerit. Infra prouinciam vbi necessitas est vnusquisque de mancipio suo potestatem habeat secundum Legem iudicandi. Foris terminum autem captiuum faciendi potestatem non habeat.

habeat. Si autem fecerit, & inde conuictus fuerit, post conuentum nostrum quod conplacuit cunctis Alamannis, & aliquis hoc præceptum transgredere voluerit, illud pretium quod obtulit de proprio suo mancipio perdat, & insuper fredum quem Lex habet componat.

CAPIT. XXXVII.

De eo qui die Dominico opera seruilia fecerit.

Die Dominico nemo opera seruilia præsumat facere, quia hoc lex prohibuit & sacra scriptura in omnibus contradicit. Si quis seruus in hoc vitio inuentus fuerit, vapuletur fustibus: liber autem corripatur vsq; ad tertiam vicem. Si autem post tertiam correptionem in hoc vitio inuentus fuerit & Deo vacare die Dominico neglexerit & opera seruilia fecerit, tunc tertiam partem de hereditate sua perdat. Si autem super hæc inuentus fuerit, vt diei Dominico honorem non inpendat, & opera seruilia fecerit, tunc coactus & conuictus coram Comite, vbi tunc Dux ordinauerit, in seruitium tradatur, & quia noluit Deo vacare, in sempiternum seruus permaneat.

CAPIT. XXXVIII.

De illicitis Nuptiis.

Nuptias prohibemus incestas. Itaque vxorem habere non liceat socrum, natum, priuignam, nouercā, filiam fratris, filiam sororis, fratris vxorem, vxoris sororem Filii fratrum, filii sororum inter se nulla præsumptione iungantur. Si quis contra hoc fecerit, à loci iudicibus separetur, & omnes facultates amittat, quas fiscus adquirat. Si minores personæ sunt, quæ se illicita coniunctione polluerunt, careant libertate, seruis fiscalibus adgregandæ sunt.

CAPIT. XXXVIII.

De patricidiis & fratricidiis.

Si quis homo volens occidere patrem suum, aut patruum suum, aut fratrem suum, aut auunculum suum, aut filium fratris sui, aut filium auunculi sui, aut matrem suam, aut sororem suam, cognoscat se contra Deum egisse, & secundum iussionem Dei fraternitatem non custodisse, & in Deum grauiter deliquisse, & coram omnibus parentibus eius res eius infiscantur, & nihil ad heredes eius pertineat amplius: pœnitentiam autem secundum Canones agat.

CAPIT. XL.

Vt nullus causam audire præsumat nisi qui à duce constitutus est.

Nullus causas audire præsumat, nisi qui à Duce per conuentionem populi iudex constitutus est, vt causas iudicet, qui nec mentiosus nec periurator, nec munerum acceptor sit, sed causas secundum legem veraciter iudicet sine acceptione personarum, & timens Deum sit, & si iustum iudicauerit, credat se apud Deum mercedem recipere & laudem apud homines bonam possidere.

Si autem per cupiditatem aut per inuidiam alicuius aut per timorem contra legem iudicauerit, cognoscat se deliquisse, & xii. sold. sit culpabilis cui iniuste iudicauit: & quod per illum damnum passus est iniuste, ille iudex restituat. Si autem ille, qui iudicium audire debet, illius qui ad iudicandum constitutus est iudicium contempnit dum ille iuste iudicauerit, & dedignet eum audire, & spernit eum & arguit coram aliis & dicit: non recte iudicas, dum ille recte iudicat: & si hoc ab aliis iudicibus inquisitum fuerit, quod ille iuste iudicauit, ille contemptor, qui iudici iniuriam fecit, soluat xii. sold. iudici illi, & posthæc

posthac non contempnat audire iustum iudicium, quia sic conuenit Duci & omni populo in publico concilio.

CAPIT. XLI.

De eo qui saepe interpellatus ante Ducem de qualicumque euidenti causa, & conuictus fuerit, ne ad iuramentum permittatur.

Si quis interpellatus ante Ducem de qualicumque causa quod iam manifestum est tribus vel quattuor testibus aut de homicidio aut de furtu aut de aliquo neglectu, quod illi testantur, qui boni testimonii sunt in plebe, non per iuratores, nec fallaces, nec pecuniarum acceptores, sed veritatem volunt dicere, cognoscat hoc iudex, quod tunc licentiam ille homo qui mallatur ante eum de causa illa potestatem iurandi non habeat, sed sicut Lex habet in hoc iudicio persoluat, ut propter suam nequitiam alii qui volunt Dei esse non se periurent, nec propter culpam alienam semetipsos perdant. Testis enim, qui iam conuictus fuit quod mendacium semel aut bis aut ter testificatus sit, amplius ad testimonium non accipitur.

CAPIT. XLII.

Ut scriptura non valeat, in qua annus & dies non ostenditur.

Scriptura non valeat, nisi in qua annus & dies euidenter ostenditur.

CAPIT. XLIII.

De libero qui alteri libero crimen mortale inposuerit.

Siquis liber libero crimen aliquod mortale inposuerit, & ad Regem aut ad Ducem eum accusauerit, & inde probata res non est nisi quod ipse dicit, liceat illi alio cui crimen inposuit cum tracta spata se idoniare contra illum alium. De minoribus autem culpis sicut Duci placet ita fiet inter eos.

CAPIT. XLIIII.

De Rixis qua saepe fieri solent in populo.

Si qua rixa orta fuerit inter duos homines aut in placito aut in campo, & unus alium occiderit, & postea fugit ille qui occidit, & illi pares secuntur eum usque in domum suam cum armis, & infra domum percussorem occiderint, cum vno vvergeldo soluant eum. Si autem in campo ubi prius pugna orta fuit ibi restant super mortuum suum, & non sunt secuti in domum, & postea mittunt in vicinio & congregant pares & pausant arma sua losum, & postea hostiliter sequuntur eum in domo, & si eum occiderint, nouem vvergeldos conponant.

CAPIT. XLV.

De libero qui liberum extra terminos vendiderit.

Si quis liber liberum extra terminos vendiderit, reuocet eum infra prouinciam & restituat eum libertati, & xl. solid. conponat. Si autem reuocare eum non poterit, cum vveregeldo eum parentibus soluat, id est lxxx. solid.

si heredem dereliquit: si autem heredem non reliquit, cum c. solid. conponat.

CAPIT.

De eo qui fœminam ingenuam extra Marcam vendiderit.

Si quis fœminam liberam extra Marcam vendiderit, reuocet eam ad pristinam libertatem, & Lxxx. solid. conponat. Si autem reuocare non potest, cum cccc. solid. conponat.

CAPIT. XLVII.

De libero qui liberum hominem vel fœminam liberam infra prouinciam vendiderit.

Si quis liberum infra prouinciam vendiderit, reuocet eum in pristinam libertatem, & cum xii. solid. conponat. Si autem fœminam liberam infra prouinciam vendiderit reuocet eam ad pristinam libertatem, & cum xxiii. solid. conponat.

CAPIT. XLVIII.

De eo qui hominem occiderit & eum mortuodum fecerit.

Si quis liberum occiderit, quod Alamanni mortuodo dicunt, viiii. Weregeldos soluat, & quicquid super eum arma vel rauba tulit omnia sicut furtiua conponat. De fœminis autem si ita contigerit, dupliciter conponat, id est xviii. weregeldos. vestimenta aut quod super eam tulit velut furtiua conponat.

CAPIT. XLIX.

De eo qui Liberum de terra effodierit.

Si quis liberum de terra effodierit, quicquid ibi tulerit, nouem geldos restituat, & x l. solid. conponat. Fœminam autem cum L x x x. solid. conponat, si eam effodierit. Res autem quas tulerit sicut furtiua conponat. Si seruum effodierit de terra, cum xii. solid. conponat, & ancillam similiter.

CAPIT. L.

De libero qui alterius uxorem tulerit.

Si quis liber uxorem alterius contra legem tulerit, reddat eam & cum Lxxx. solid. conponat. Si autem reddere noluerit, cum cccc. solid. conponat eam: & hoc si maritus prior voluerit, & si antea mortua fuerit, quam maritus eam quaesierit, cum cccc. solid. conponat. Si autem ille raptor, qui eam accepit sibi uxorem, ex ea filios aut filia antequam soluat habuerit, & ille filius mortuus fuerit aut illa filia, illi pristino marito illum filium cum weregeldo soluat: si autem uiui sunt, non sunt illius qui eos genuit, sed ad illum priorem maritum mundo perteneat.

CAPIT. LI.

De eo qui sponsam alterius acciperit.

Si quis sponsam alterius contra legem acciperit, reddat eam & cum cc. solid. conponat: si autem reddere noluerit, soluat eam & cum cccc. solid. etiam si mortua fuerit sub eo.

CAPIT. LII.

De eo qui sponsam suam dimiserit & aliam duxerit.

Si quis filiam alienam disponatam dimiserit & aliam duxerit, conponat eam quod disponauit & dimisit cum x l. solid. & cum xii. sacramentalis iuret cum v. nominatis & vii. aduocatis, ut pro nullo vitio nec tempratam eam habuisset, nec vitium in illa inuenisset, sed amor de alia eum adduxit ut illam dimisisset & aliam habuisset uxorem.

CAPIT.

CAPIT. LIII.

De eo qui filiam alienam non desponsatam acciperit.

Si quis filiam alterius non desponsatam acciperit sibi uxorem, si pater eius eam requirit, reddat eam & cum XL. solid. eam componat. Si autem ipsa femina sub illo viro mortua fuerit antequam illi mundium apud patrem adquirat, soluat eam patri eius CCCC. solid. Et si filios aut filias genuit ante mundium & omnes mortui fuerint, vnumquemque cum weregeldo suo componat patri feminae.

CAPIT. LIIII.

De uxore marito sine filiis relicta.

Si quis liber mortuus fuerit, & relinquit uxorem sine filiis aut filiabus, & de illa hereditate exire voluerit nubere sibi alio coequali, sequatur eam dotis legitima, & quicquid parentes eius legitime placitavit, & quicquid de sede paterna secum adtulit, omnia in potestate habeat auferendi quod non manducauit aut non vendidit. Dotis enim legitima XL. solid. constat aut in auro aut in argento aut in mancipiis aut in qualicumque re quam habet ad dandum.

CAPIT. LV.

De eo qui proximi sui defuncti uxori sine filiis relicta dotem contradixerit.

Si autem proximus mariti defuncti contradicere ipsam dotem illi mulieri voluerit, quod lex non est illa sequatur cum sacramento cum nominatis V. aut cum spata tracta, pugna duorum. Si potest adquirere aut per sacramentum aut per pugnam, illa pecunia post mortem mulieris retro numquam reuertatur, sed ille sequens maritus aut filii eius vsque in sempiternum possedeant. Si autem ipsa femina dixerit, maritus meus dedit mihi morgangheba, computat quantum valet, aut in auro aut in argento aut in mancipiis, aut in equo pecuniam XII. solid. valentem: tunc liceat illi mulieri iurare per pectus suum, & dicat quod maritus meus mihi dedit in potestate, & ego possedere debeo. hoc dicunt nasthait.

CAPIT. LVI.

De hereditate duarum sororum, quae absque fratribus post mortem patris relictae sunt.

Si autem duae sorores absque fratre relictae post mortem patris fuerint, & ad ipsas hereditas paterna pertingat, & vna nupserit sibi coequali libero, alia autem nupserit aut colono Regis aut colono Ecclesiae, illa, qui illo libero nupsit sibi coequali, teneat terram patris eorum: res enim alias aequaliter diuidant, illa enim, qui illo colono nupsit, non intret in portionem terrae, quia sibi coequali non nupsit.

CAPIT. LVII.

De eo qui mulierem in itinere vadentem denudauerit, aut cum ea machauerit.

Si qua libera femina vadit in itinere suo inter duas villas, & obuiauit eam aliquis, per raptum denudat caput eius, cum VI. solid. componat. & si illam denudauerit, ut genitalia eius appareant vel posteriora, cum XII. solid. componat. Si autem cum ea fornicauerit contra voluntatem eius, componat sol. XL. Si autem mulieri haec fecerit, omnia dupliciter componat, sicut ante diximus de virgine.

CAPIT. LVIII.

De eo qui alium percusserit aut vulnerauerit.

CcC

Si quis

Si quis alium per iram percusserit, quod Alamanni pulislach dicunt, cum vno solido componat. Si autem sanguinem fuderit sic vt terram tangat, componat solido vno & semisse. Si enim percusserit eum vt testa appareat & radatur, cum tribus solidis componat. Si autem de capite os fractum tulerit de plaga, ita vt super publica via lata XX. & IIII. pedes in scuto sonauerit, illud os cum VI. solid. componat. Si autem ipsum os medicus perdit, & non potest eum presentare, tunc duos testes adhibeat, qui hoc vidissent, quod de illa plaga os tulisset, aut ille medicus hoc conprobet quod verum fuisset quod de ipsa plaga os tulisset. Si autem testa transcapulata fuerit, ita vt ceruella appareant vt medicus cum pinna aut cum fanone ceruella tetigit, cum XII. solid. componat. Si autem ex ipsa plaga ceruella exierint, sicut solet contingere vt medicus cum medicamento aut sirico stuppauit & postea sanauit & hoc probatum fuerit quod verum est, cum XL. solid. componat.

CAPIT. LVIII.

De eo qui alteri aurem absciderit.

Si quis alteri aurem absciderit & non exsurdauerit, XII. solid. componat. Si autem sic absciderit profundo & eum exsurdauerit, XL. solid. componat. Si enim medietatem auris absciderit, quod orscardi Alamanni dicunt, cum VI. solid. componat.

CAPIT. LX.

De eo qui palpebras alterius maculauerit.

Si enim superior palpebra maculata fuerit vt claudi non possit, cum VI. solid. componat. Si enim subterior maculata fuerit, vt lacrimas continere non possit, cum XII. solid. componat. Si enim visus tactus fuerit in oculo, ita vt quasi vitrum remaneat, XX. solid. componat. Si autem ipse visus foris exit & milus, XL. solid. componat.

CAPIT. LXI.

De nare transpuncta.

Si enim nasus transpunctus fuerit, cum VI. solid. componat. Si enim summitas nasi vt mucus continere non possit, abscisus fuerit, cum XII. solid. componat. Si autem totus a presso abscisus fuerit, cum XL. solid. componat.

CAPIT. LXII.

De labiis maculatis.

Si enim labium superius alicuius maculauerit, ita vt dentes appareant, cum VI. solid. componat. Si subterius vt salibum continere non possit, cum XII. solid. componat. Si enim aliquis alio vno ictu duos dentes superiores excusserit primos cum VI. solid. componat. Et si bis vnum de ipsis duobus excusserit, cum VI. solid. componat. Si autem dentem absciderit quem marchzan dicunt Alamanni, cum III. solid. componat. De aliis vero qualemcumq; excusserit, vnumquemque cum vno solido componat. De subterioribus vero duobus primis si alicui excusserit, cum XII. solid. componat, si vno ictu fecerit: si autem vnum ex ipsis excusserit duobus ictibus, cum XII. solid. componat.

CAPIT. LXIII.

De lingua abscisa & de vulneribus in facie factis.

Si autem lingua tota abscisa fuerit, XL. solid. componat. si autem media, vt aliquid intellegatur quod loquitur, cum XX. solid. componat. Si autem aliqua plaga in facie alicuius facta fuerit, quam capilli vel barba non cooperiant, VI. solid. componat. Si autem collus transpunctus fuerit, cum VI. solid. componat.

CAPIT. LXIII.

De eo qui alium contra legem tunderit, & diuersis vulneribus.

Si quis

SI quis alii contra legem tunderit caput liberum non volentis, cum XII. solid. conponat. Si enim barbam alicuius tunderit nolentis, cum VI. solid. conponat. Si quis alio brachium super cubitum transpunerit, cum VI. solid. conponat. Si autem cubitum transpunerit, cum tribus solid. conponat. Si manum transpunerit, ita vt focus non intret ad coquendum venas vel sanguinem stagnandum, solid. vnum & semissem conponat. Si autem ferrum calidum intrauerit ad stagnandum sanguinem, cum tribus solid. conponat. Si enim brachium fregerit, ita vt pellem non rumpat, quod Alamanni palheprust dicunt, ante cubitum, cum tribus solid. conponat. Si autem supra cubitum hoc contigerit, cum VI. solid. conponat. Si enim in cubito percussus fuerit, ita vt portare non possit, nec ad os manum mittere, cum XII. solid. conponat. Si enim totum brachium mancum fuerit, vt nihil cum eo facere possit, conponat eum cum XX. solid. Si autem à cubitu absciderit, XL. solid. conponat. Si autem ab scapula abscissus fuerit, cum LXXX. solid. conponat. Si enim summitatem pollicis absciderit, cum VI. solid. conponat. Si autem totum, cum XII. conponat. Si autem proximum pollici primo nodo absciderit, duos solid. & semissem: Si enim in secundo nodo absciderit, V. solid. Si totum absciderit à palma, cum X. solid. conponat. Si longissimus digitus abscissus fuerit à primo nodo, solid. vnum & semissem conponat. Si enim secundo nodo, cum tribus solid. conponat. Si totus à palma abscissus fuerit, cum VI. solid. conponat. Si enim digitus anellaris à primo nodo abscissus fuerit, duos solid. si in secundo nodo, quatuor: si totus, VIII. Ille minimus digitus ita solvatur, vt pollex. Si quis autem longissimum digitum sic plagauerit, vt inde mancus sit, ita vt complicare non possit, aut scutum prendere aut arma in terra per illum recipere, XII. solid. conponat. Si autem in latus punctus fuerit, ita vt interiora membra non contingat, cum VI. solid. conponat. Si autem interiora membra vulneratus fuerit, quod Sresfunt dicunt, cum XII. sol. conponat. Si autem transpunctus fuerit, cum XXIII. sol. conponat. Si autem intestinis maculatus fuerit vt stercora exeant, X. solid. conponat. Si aliquis alio genitalia tota absciderit, XL. solid. conponat. Si autem castrauerit, ita vt virilia non tollat, cum XX. solid. conponat. Si quis alio ambas coxas vno ictu transpunerit, cum XII. solid. conponat. Si autem duabus vicibus, similiter. Si quis in geniculo transpunctus fuerit aut plagatur, ita vt claudus permaneat, vt pes eius ros tangat, quod Alamanni taudragil dicunt, cum XII. solid. conponat. Si tibia subtus geniculo transpuncta fuerit, cum tribus solid. conponat. Si autem articulus prior abscissus fuerit, cum VI. solid. conponat. Illi autem alii articuli si abscissi fuerint toti, vnusquisque cum III. solid. conponatur. Si totum pedem absciderit, cum XL. solid. si à genuculo abscissus fuerit, L. solid. conponat. Si autem à coxa fursum abscissa fuerit, & inde vixerit, LXXX. solid. conponat. Si autem aliquis alio herniam expresserit, cum III. solid. conponat.

CAPIT. LXV.

De eo qui alteri viam contradixerit.

SI quis liber libero in via manus iniecerit, & contra legem ei viam contradixerit, aut aliquid ei tollere voluerit, cum VI. solid. conponat.

CAPIT. LXVI.

De eo qui alterum de caballo iactauerit.

SI quis liber liberum in via de caballo iactauerit, & ei tulerit, & statim eum reddit in ipso loco, addat ei consumilem & XII. solid. Hac omnis compositio, quam viris iudicauimus, foeminis eorum omnia dupliciter conponantur.

CAPIT. LXVII.

De libero qui liberum occiderit.

Si quis autem liberliberum occiderit, conponat eum bis LXXX. solid. filiis suis. Si autem filios non reliquit, nec hæredes habuit, soluat CC. solid. Fœminas autem eorum semper in duplum conponat. Medius vero Alamannis si occisus fuerit, CC. solid. soluat eum parentibus, qui eum occiderit.

CAPIT. LXVIII.

De eo qui alterius ammissarium furauerit.

Si quis alicuius ammissarium inuolauerit, ille cuius est debet probare quantum valet. Si enim dicit, quod XII. solid. valeat, cum duobus iuret quod sic valeat. Postea soluat ille fur talem qualem ille iurauerit in caput, & illos alios VIII. geldos soluat medietatem in auro valente pecunia; medietatem autem qualem inuenire potuerit pecuniam. Et si ille talem equum inuolauerit, quem Alamanni marach dicunt, sic eum soluat sicut & illum ammissarium.

CAPIT. LXVIII.

Si quis alicuius caballum inuolauerit, & pretiet eum dominus eius cum sacramento usque ad VI. solid. si tantum valet, aut plus aut minus: quantum ille cum sacramento adpretiauerit in caput tantum restituat fur VIII. enim geldus in qualibet pecunia habet. Iumentum tribus solid. adpretiet, si tantum valet aut minus. Si equo, quem marach dicunt, oculum excusserit aut eum excurtauerit, cum tribus solid. conponat. In alio caballo mediano si oculum excusserit, solid. vnum & semissem conponat. & si eum excurtauerit, similiter conponat. Si enim iumento oculum excusserit, medium solid. & si eum excurtauerit, ita faciet.

CAPIT. LXX.

De eo qui equum plagauerit dum hominem plagare voluerit.

Si quis homo in equo suo caballicauerit, & aliquis eum super ipsum plagare voluerit, & dum illum plagare voluerit, caballum eius plagauerit, ita plagam caballi conponet, quemadmodum conponere debuit si dominum eius plagasset.

CAPIT. LXXI.

De eo qui in troppo de iumentis ductricem inuolauerit.

Si enim in troppo de iumentis illam ductricem aliquis inuolauerit, licet eam domino eius adpretiare XII. solid. & quicquid ille adpretiauerit, ille fur furtuum reddat VIII. geldos. Alia autem iumenta de grege, quæ lactantes sunt, cum VI. solid. conponat. alia autem, quæ adhuc pregna non sunt, II. solid. sint adpretiata.

CAPIT. LXXII.

De eo qui pregnum iumentum ferierit & abortiuum fecerit.

Si autem aliquis homo ictu ferierit pregnum iumentum, & abortiuum fecerit, ita vt iectat ipsum poledrum mortuum, I. solid. conponat.

CAPIT. LXXIII.

Qualiter iumenta qua messem leserint includantur.

Si quis gregem iumentorum ad pignus tulerit & incluserit contra legem, cum XII. solid. conponat, & demittat, & usque ad annum integrum habeat eas in cura qui illos pignoraui. & si aliquid de ipsa grege in ipso anno perdidit ille qui pignus tulit, similem restituat. Si autem ipse grex iumentorum damnum fecerit aut in prato aut in messe, foris minatur & dicatur domino eius vt veniat videre quale damnum fecit, & quantum aestimauerit arbitrio aut adfirmare ausus fuerit quod tantum damnum fecisset, tantum dominus iumentorum restituat. si vero pastorem illorum iumentorum aliquis occiderit, conponat eum solid. XL.

CAPIT. LXXIII.

De eo qui taurum gregem regentem inuolauerit aut occiderit.

Si quis in vaccaritia legitima, vbi sunt XII. vaccae vel amplius, taurum ex ea inuolauerit vel occiderit, tribus solid. eum soluat: aut quaecumque armentum de ipsa vaccaritia inuolatus fuerit, secundum qualitatem eum soluat, illam optimam vaccam IIII. tremissis licet adpretiare: illa alia sequenteriana Sold. I. illa alia minuta animalia secundum arbitrium adpretientur, & ita soluantur secundum quod Lex habet.

CAPIT. LXXV.

De eo cui mortaudus inputatur.

Si cui mortaudum barum aut foeminam, qui qualis fuerit secundum legitimum weregeldum solvatur, aut cum XXIII. tot electos aut cum LXXX. quales inuenire potuerit iuret.

CAPIT. LXXVI.

De eo qui grauida mulieri natum interfecerit.

Si qua mulier grauida fuerit, & per factum alterius infans natus mortuus fuerit, aut si viuus natus fuerit, & VIII. dies non viuit, cui inputatum fuerit, XL. solid. Soluat, aut cum XII. medios electos iuret.

CAPIT. LXXVII.

De pretio bonis.

Optimus bos V. tremissos valet: medianus, IIII. tremissos valet: minor, sicut & pretiatus fuerit qui de ipsis aliquem inuolauerit, sicut Lex habet ita componat.

CAPIT. LXXVIII.

De eo qui pastores vel artifices occiderit.

Si pastor porcorum, qui habet in grege XL. porcos, & habet canem doctum & cornu & iuniorem, occisus fuerit, XL. solid. componatur. Legitimus pastor ouium, si LXXX. capita in grege habet domini sui, & occisus fuerit, cum XL. sold. componatur. Si alicuius finiscalcus, qui seruus est & dominus eius XII. vassus infra domum habet, occisus fuerit, XL. solid. componatur. Si mariscalcus, qui super XII. caballos est, occiditur, XL. solid. componatur. Si pistior, similiter. Faber aurifex aut spatarius, qui publice probati sunt, si occidantur, XL. solid. componatur.

CAPIT. LXXVIII.

De eo qui cum ancilla vestiaria & genetiaria concubuerit.

Si quis cum alicuius ancilla vestiaria concubuerit contra voluntatem eius, cum VI. solid. componat. & si cum puella de genetio concubuerit aliquis contra voluntatem eius, cum VI. solid. componat. Si quis cum aliqua ex illis aliis de genetio contra voluntatem concubuerit, cum tribus solid. componatur.

CAPIT. LXXX.

De eo qui incendium super alium in nocte miserit.

Si quis aliquem super focum in nocte miserit, vt domum eius incendat seu & salam suam, & inuentus & probatus fuerit, omne quod ibidem arsit simile restituat, & super hac XL. solid. componat. si enim domum infra curtem incenderit aut scuriam aut graneam vel cellaria omnia similia restituat, & cum XII. solid. componat. Si quis stubam, ouile, porcaritiam domum aliquis concremauerit, vnamquamque cum III. solid. componat. & similem restituat ei scuriam vel graneam. Serui si incenderit, cum VI. solid. componat, & similem restituat. Si enim spicarium serui incenderit, cum III. solid. componat. & si domino, cum VI. & similem restituat.

CAPIT. LXXXI.

De canibus sensibus vel aliis furatis aut occisis.

CcC 3

Si quis

SI quis canem seu suum primum cursalem, qui primus currit, inuolauerit, solid. VI. conponat. qui secundum, cum solid. III. conponat. qui illum ductorem, qui hominem sequentem ducit, quod laithunt dicunt, furauerit, XII. solid. conponat. Bonum canem porcarium, vrsaricium, vel qui vaccam & taurum prendit si occiderit aliquis, cum tribus solid. conponat. si veltrum leporem probatum aliquis occiderit, cum III. solid. conponat. Si quis canem pastorem, qui lupum mordit & pecus ex eius ore tollit & ad clamorem ad aliam vel ad tertiam villam currit, occiderit, cum III. solid. conponat. Si canem qui curtem defendit aliquis occiderit, cum solid. conponat. Et si ipse canis eum per vestimentum adprehendit, & eum quasi nolens percusserit, & mortuus fuerit, iuret vt per inuidiam non fecisset, nisi se ad defendendum, & donet alium catellum, qui iugum transpassare possit.

CAPIT. LXXXVII.

De eo qui aliquam clausuram in aqua fecerit & ibi aliquid negauerit.

Si quis mulinum aut qualemcumque clausuram in aquam facere voluerit, sic faciat vt nemini noceat, si ambæ ripæ suæ sunt, licentiam habeat: si autem vna alterius, aut roget aut conparet. Si quis aliquam clausuram in aquam fecerit, & ipsa aqua inflauerit, & ibi alicuius pecus negauerit vel famulus vel infans quicquid negauerit, simile restituat, vnumquodque secundum legem conponat.

CAPIT. LXXXIII.

De his qui de terra sua inter se contendunt.

Si qua contentio orta fuerit inter duas genealogias de termino terræ eorum, & vnus dicit; hic est terminus: alius reuadit in alium locum, & dicit; hic est noster terminus: ibi præsens sit Comes de plebe illa, & ponat signum vbi iste voluerit, & vbi ille alius voluerit terminum, & girent ipsam contentionem. Postquam girata fuerit, veniant in medium, & præseste Comite tollant de ipsa terra, quod Alamanni cursodi dicunt, & ramos de ipsis arboribus infigant in ipsam terram, quam tollunt, & illæ genealogiæ quæ contendunt leuant illam terram præseste Comite & commendent in sua manu. Ille inuoluat in fanoine & ponet sigillum, commendet fidei manu vsque ad statutum placitum. Tunc spondeat inter se pugnam duorum quando parati sunt ad pugnam. tunc ponant ipsam terram in medio, & tangant ipsam cum spatibus suis, cum quibus pugnare debent, & testificentur Deum creatorem, vt cuius sit iustitia ipse sit & victoria, & pugnent, qualis de ipsis vicerit, ipse possideat illam contentionem, & illi alii præsumptiosi, quia proprietatem contradixerunt, conponant cum XII. solid.

CAPIT. LXXXIII.

De eo qui seruum alterius fugientem acciperit, & sequenti domino no contradixerit.

Si quis fugitiuum alterius seruum suscipiat, & sequenti Domino aut in illa die aut quando poterit, contradixerit eum & reddere noluerit, tunc vadat ad Principem quem ille habet, vt ei iustitiam faciat, & cum XL. solid. conponat eum, quia contra legem eum recipit.

CAPIT. LXXXV.

De eo qui seruum in pignus suscipiat, & si ipse seruus aliquod damnum fecerit.

Si quis pignus tulerit contra legem aut seruum aut equum, postquam illum in domum suam duxerit, & ille seruus ibi hominem occiderit, aut ille equus aliquod damnum fecerit, illud damnum ad illum pertineat, qui illud pignus tulit, non ad illum dominum cuius illud pignus fuit. Si autem dominus voluntarie pignus dederit pro aliqua re alicui, & illud pignus quod datum est ibi aliquid damnum fecerit, dominus eius qui dedit damnum quod factum est simile restituat.

CAPIT.

CAPIT. LXXXVI.

De eo qui alteri res suas apud se inuentas contradixerit.

SI quis res suas apud alium hominem inuenerit, quicquid sit aut mancipia aut pecus aut aurum aut argentum aut alia spolia, & illa reddere noluerit & contradixerit, & posthæc conuictus est ante iudicem, aut simile aut ipsum reddat & cum XLII. solid. componat, quia proprietatem eius contradixit.

CAPIT. LXXXVII.

Ut fratres post mortem patris eorum hereditatem non dissipent antequam diuidant eam.

SI quis fratres post mortem patris eorum aliquanti fuerint, diuidant portionem patris eorum, dum hæc non fuerit facta, nullus rem suam dissipare faciat vsque dum æquali parciant.

CAPIT. LXXXVIII.

De eo qui hominem occiderit & negauerit.

SI quis hominem occiderit & negare voluerit, cum XII. nominatis iuret, & alios tantos aduocatos in arma sua sacramenta pro quattuor tremissis cum vno sacramentale iuret: tres solid. & tremisse cum duos sacramentales iuret: De VI. solid. & tremisse cum V. nominatis iuret aut cum tracta spata defendat.

CAPIT. LXXXVIII.

De coxa vel brachio incis.

SI coxa abscisa fuerit libero homini, LXXX. solid. componat: Si brachium abscisum fuerit similiter.

CAPIT. XC.

De eo qui mulieri pregnandi abortiuum fecerit.

SI quis mulieri prignanti abortiuum fecerit, ita vt iam cognoscere possit vtrum vir an femina fuit: Si vir debuit esse, cum XII. solid. componat: Si autem femina, cum XXIII. Si nec vtrum cognoscere etiam non formatur in linamenta corporis, cum XV. solid. componat, Si amplius requirit, cum sacramentalibus suis se ei donecet.

CAPIT. XCI.

De hereditate quam mulier post partum statim mortua derelinquit.

SI qua mulier, quæ hereditatem paternam habeat, post nuptum pregnans peperit puerum, & in ipsa hora mortua fuerit, & infans viuus remanserit aliquanto spatio vel vnus horæ, vt possit aperire oculos & videre culmen domus & quattuor parietes, & postea defunctus fuerit, hereditas materna ad patrem eius perteneat & tamen si testes habet pater eius, qui vidissent illum infantem oculos aperire & potuisset culmen domus videre, & quattuor parietes, tunc pater eius habet licentiam cum lege defendere. Sin autem aliter, cuius est proprietas, ipse conquærat.

* *

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
CAPIT. XCII.

De eo qui in pugna parem suum dereliquit & aufugit.

SI qua in exercitu pugna commissa fuerit, & demittit quis parem suum pugnare, & fugit, & ille alius defendit se post reuersionem, ille qui fugit componat bis solid. illi alio, quia inde fugiuit.

CAPIT. XCIII.

De eo qui post finitam & emendatam causam mallare praesumpserit.

SI quis aliquem post finitam causam & emendatam mallare voluerit, post testes tractos & emendationem datam si hoc praesumpserit temptare, & iste non potest per sacramenta vel per testes defensare, tunc per pugnam duorum se defendat, & posthæc ille testator cum XL. solid. componat.

CAPIT. XCIII.

De eo qui ingenuam feminam colopo percusserit.

SI quis feminam ingenuam colopo percusserit, sic ut sanguis non exeat, soluat solid. duos: Si lida fuerit, solid. I. tremisse: si ancilla fuerit, soluat solid. I. Si barus fuerit, similiter: si seruus fuerit, medium solid.

CAPIT. XCV.

De eo qui medelam aut carrucam alterius inuolauerit.

SI quis medelam rumpit aut inuolat, soluat solid. III. Si carrucam inuolat aut rumpit rotas in priori parte, ut die illa operatricet, solid. III. componat: Si de post inuolat aut rumpit, VI. solid. componat. Si herpices fuerit, III. solid. componat.

CAPIT. XCVI.

De eo qui buricas in silua pecorum incenderit.

SI quis buricas in silua tam porcorum quam pecorum incenderit, XXII. solid. componat: & si intus per furorem intrat, & de suo nihil inuenit, VI. solid. componat: & si in curte aliena ingressus fuerit, simili modo, si intus in scuria, XII. solid. componat, nisi homicida suus ei in curte aut in casa fuerit, & pro ipso nullus offerat iustitiam, si sequenter ipsum currit, hoc non est adquirendum.

CAPIT. XCVII.

De eo qui gregem animalium in pignus tulerit & porcorum vel ceteros pastores flagellauerit.

SI quis gregem de porcis aut de iumentis aut de vaccis vel de berbibus in pignus tulerit, XL. solid. sit culpabilis. Si porcarius ligatus de via hostatus vel battutus fuerit sic ut duo teneant & tertius percutiat, VIII. solid. componat, & de reliquo quod ei fecit sicut reliquis seruis componi solet ei in triplum componat. & quod de berbigario, stotario & Vaccario fit, quod reliquis seruis componi solet, componatur eis in duplo.

CAPIT. XCVIII.

De eo qui biffontem vel cetera animalia aut furauerit aut occiderit.

SI quis biffontem bubalum vel ceruum qui prugit furauerit aut occiderit, XII. solid. componat, & si ceruus ille treudis non habet, medium solid. componat: si treudis habet, & cum ipso nihil sagittatum est, soluat solid. I. Si rubeus seramus cum ipso sagittatus est, tres solid. soluat. Si niger est, solid. VI. componat. Si inuolatus fuerit, VIII. geldos componat. si ceruia indomita fuerit occisa, tremisso soluat: Si treudem habuit, medium solid. Si cum ipsa rubia fera sagittata fuerit, III. solid. soluat: Si nigra, VI. solid. componat: Si inuolata fuerit, VIII. geldos componat. Si versus alienus occisus aut inuolatus fuerit, soluat eum solid. VI. aprum similiter. Si quis pecum manualet, qui dicitur alatus, aut verrem aut ducariam occiderit, VI. solid. componat. Si furatus fuerit, III. solid. soluat, & quantum iuret quod valuit VIII. geldos componat.

Si

Si quis capriolum occiderit, saiga, si inuolatus fuerit, VIII. geldos componat. Si quis fuerit furata vel occisa, III. solid. componat: Si aucta fuerit inuolata, VIII. geldos componat. Aneta, gariola, cicunia, coruus, cornicla, colūba & cauha, ut alia similia requirantur. Si acceptor qui aucam mordet, III. solid. soluat: Si gruem mordit, VI. solid. componat: Si verris occiderit, ipsum pro eo reddat & III. solid. soluat. Si canis alienus hominem occiderit, medium ueregeldum soluat: & si totum ueregeldum quærat, omnia ostia sua claudantur, & per vnum ostium semper intret & exeat, & de illo limitare VII. pedes suspendatur usque dum totus putrescat, & ibi putritus cadat & ossa ipsius ibi iaceant, per alium ostium nec intret nec exeat. & si canē ipsum inde iactauerit, aut per aliū ostium intrauerit in casa, ipsum ueregeldū mediū reddat. Si caballus, porcus, aut bos hominem occiderit, totū ueregeldum soluat: Si seruus fuerit, medium pretium soluat. Si alicuius caballus sepem alienam salierit, & de palo transpunctus fuerit cuius sepis fuerit ipsum soluat medium pretium. Si quis ferrum mulinarium inuolauerit, alium cum ipso reddat, & soluat solidis VI. in texaga cuius fuerit. Si quis sepem alienam capulauerit, III. solid. soluat. Si quis mortuum suum in terra aliena posuerit, XII. solid. soluat aut cum XII. iuret ut hoc pro malo non fecisset. Si quis ingenuum aut ingenuam extraneam sine permissu cuius fuerit in terra miserit, XL. solid. sit culpabilis. Si seruus fuerit, XII. solid. soluat.

DE LEGIBVS.

MOyses gentis Hebrææ primum omnium diuinas leges sacris litteris explicauit. Foroneus Rex Græcis primus leges iudiciaque constituit. Mercurius Trimegistus primus leges Ægyptiis tradidit. Solon primus leges Atheniensibus dedit. Ligurgus primus Lacedæmoniis iura ex Apollinis auctoritate confluxit. Numa Pompilius, qui Romolo successit in regnum, primus leges Romanis edidit: deinde cum populus seditiosus magistratus ferre non posset, X. viros legibus scribendis procreauit, qui leges ex libris Salomonis in Latinum sermonem translatis XII. tabulis exposuerunt. Fuerunt autem hi, Appius Claudius, Genutius, Veterius, Iulius, Manilius, Sulpitius, Sædicius, Curatius, Romelius, Postumius. hi decem viri legum conscribendarum electi sunt. Leges autem redigere in libris primus Consul Pompeius instituere voluit, sed non perseverauit obtreptatorum metu. Deinde Cæsar cepit id facere, sed ante interfectus est. Paulatim antiquæ leges vetustate atque incuria exsoluerunt, quarum etsi nullus iam usus est, notitia tamen necessaria videtur. Legis nouæ à Constantino cœperunt Cæsar & reliquis succedentibus, erantque permixtæ & inordinatæ postea Theodosius minor Augustus ad similitudinem Gregoriani & Ermogeniani codicem factum constitutionum à Constantini temporibus sub proprio eiusque Imperatoris titulo disposuit, quem à suo nomine Theodosianum vocant. Deinde vnaquaque gens propriam sibi ex consuetudine elegit legem. Longa enim consuetudo pro lege habetur. Lex est constitutio scripta. Mos est vetustate probata consuetudo, siue lex non scripta. Nam lex à legendo vocata, quia scripta est: Mos est autem consuetudo longa de moribus tracta tantundem: Consuetudo autem est ius quoddam moribus institutum, quod pro lege suscipitur. Lex erit omne quod iam ratione constiterit, quod disciplinæ conueniet, quod salutis proficiat. Vocata autem consuetudo, quia in communi est usu. Theodericus Rex Francorum cum esset Catalaunus, elegit viros sapientes, qui in regno suo legibus antiquis eruditi erant. Ipso autem dictante iussit conscribere legem Francorum & Alaman-

norum

norum & Baioariorum vnicuique genti, quæ in eius potestate erat, secundum consuetudinem suam addidit quæ addenda erant & improvisa & inconposita resecavit, & quæ erant secundum consuetudinem paganorum mutauit secundum legem Christianorum, & quicquid Theodericus Rex propter vetustissimam paganorum consuetudinem emendare non potuit, posthæc Hildebertus Rex inchoauit, sed Chlodharius Rex perfecit. Hæc omnia Dagobertus Rex gloriosissimus per viros inlustres Claudium, Chadoindū, Magnū & Agilolfum renouauit, & omnia vetera legū in melius transtulit, & vnicuique genti scriptam tradidit. Factæ sunt autem leges vt earum in metu humana coherceretur iudicia tutaque sit inter probos innocentia, & in ipsis improbis formido supplicii, & refrenandi nocentiam facultas est.

HOC DECRETVM EST APVD REGEM ET PRINCIPES
eius, & apud cunctum populum Christianum qui infra regnum
Meruungorum consistunt.

Hæc ille veneranda codex vetustatis in ipsa Alamannia scriptus & in iudicio publico propositus sub Comite Turgoniensi. Quæ sequuntur duo capitula in eodem codice adiecta habentur sed alia à superiori & manu pennæ & atramento picta ea sunt.

VI. De iuratoribus quales vel quantos secundum eum homo habere debet.

DE minoribus causis vsque ad solidum valentem licet vnicuique, qualem sacramentalem vnum secum habere vult in suo sacramento continere. Nam si duas saigas valentes supra solidum res valuerint, de qua causa orta fuerit, tunc debet homo qui causam requirit, tres electos denominare, & ex denominatis tribus licentiam habet excusator reicere duos. tertium vero reicere non licet, sed ipsum secum in sacramento habere debet. Saiga autem est quarta pars tremissæ, hoc est denarius vnus. Duæ saigæ duo denarii dicuntur. Tremissæ autem est tertia pars solidi, & sunt denarii quattuor. Ita obseruandum est vsque ad tres solidos. Et si supra tres solidos iterum duas saigas valentes aliquis interpellatus fuerit, tunc qui causam prosecutus fuerit, electionem faciat de coniuratoribus. Vnde excusator quales duos reicere voluerit, potestatem habeat, & cum duobus iuratoribus iuret. Iste ordo obseruandus est vsq; ad VI. solidos. Nam si duæ saigæ supra sunt, tunc cum quinque suis manu sexta iurare debet similiter cum electis sicut supra dictum est: & duos in omnibus istis ordinibus reicere licet. Ita sacramenta sic debent esse iurata, vt illi coniuratores manus suas super capsum ponant, & ille solus, cui causa requiritur, verba tantum dicat, & super omnium manus manum suam ponat, vt sic illum Deus adiuuet vel illæ reliquiæ, & ad illas manus quas comprehensas habet, vt de illa causa vnde interpellatus est, culpabilis non sit.

VIII. Qualiter serui componendi sunt.

SI quis seruum alienum occiderit, solidos XII. in capitale restituat, aut cum alio seruo, qui habeat XIII. palmas cum pollice replicato & duos digitos in longitudinem, & tres solidos in alio pretio superponat, quod sunt simul solidi XV. Si quis Ecclesiasticum seruum vel Regium occiderit, tripliciter componat, hoc est XLV. solidis.

F I N I S.

CHAR-

CHARTARVM ET INSTRVMENTORVM VETERVM ALAMANNICORVM.

CENTVRIA VNA, IN CERTOS TITV- LOS DIGESTA,

DE INGENVITATE.

I.

Madalfredus.

Go quidem Haycho filius Vodalberti, deuenit mihi vt in
coniunctionem quandam foeminam mihi vſurpaſſem nomi-
ne Otpirgam, quæ tunc temporis libera fuit, poſtea vero ab
Emichone aduocato ad ipſum monaſterium S. Galli in ſer-
uitium adquiſita, & ex ea mihi liberi II. procreati fuerant,
quorum nomina erant Voluini & Voto. Ideoque propter
compaſſionem genitorum ne in conditionem ſeruilem co-
gerentur, talis mihi decreuit voluntas, vt aliquid de rebus meis traderem ad
monaſterium locis illis aptu: quod & ita feci. Tradidi videlicet ad Haſumuuanc
ipſa marca adherentem runcalem I. hobam etiam & amplius cõtinentẽ, ea cõ-
ditione, vt ipſi illic reſideant & ibi laborent tempus vitæ ſuæ, & annis ſingulis
cenſum inde perſoluant qualicumque pretio potuerint ſolidum I. inſuper &
III. dies in meſſe aut ad ſœnum colligendum perficiant. Si autẽ poteſtas mo-
naſterii iſtam traditionẽ inrũpere & eos alienigenare conauerit, tunc ego Ha-
ycho ipſas res licentiã habeã abſq; vllius cõttradictione in meã redigere poteſta-
tẽ. Si autẽ ipſi denominati per incuriã ſe inde abſtraxerint ſeu ab alienarũ con-
iunctione foeminarũ ſeu aliqua cauſa caſu accidẽte, tunc ipſæ præfatę res ad mo-
naſteriũ reuertantur ad perpetuũ poſſidendũ. ſig. ipſius Haychonis, & aduocati
monaſterii Emichonis ſig. Actũ ad Haſumuuanc præſentib⁹ iſtis. ſig. Engilhelm
& Engilpoldi, ſig. Hiltipoldi & Scalconis, ſig. Cuntardi & Giſalolſi, ſig. Cunzoni
Presbyteri, & Regimberti, & Hucpoldi. Ego Madalfretus rogatus à Hrotach
Præpoſito ſcripſi. Notauĩ diẽ Martis V. K A L. Martias, regnante domno Hlu-
douuico Rege anno XV. ſub Gozberto Comite.

II.

Sintpertus Monachus.

IN Dei nomine, ego Vuarſind euenit mihi vt honeſto amore accepſiſſẽ quan-
dã ſeruam monaſterii S. Galluni nomine Richildim, eamq; in matrimonium
ſumpſiſſem, q̃ mihi p̃genuerat III. filios his nominib. Sintuuart, Fridpert, Vuã-
uic & Halo, & vnã filiã cognominẽ. Conuenit autẽ Hartmanno venerabili Ab-
bati & mihi Vuarſindo vt ſub manu aduocati ſui Percichonis liberos meos iuxta
legẽ Alamannorũ partiti haberemus. q̃ & feci, tradidiq; ad ſeruitiũ monaſterii
duos filios, ſcilicet Sintuuart & Halo, ſicut lex iubet. Filiã autẽ ne forte in ſerui-
tutẽ amitterem, placuit redimere, quod & feci dediꝑ; alium mancipium legiti-
mę ætatis monaſterio totaliter & ex integro poſſidẽdam & in pretio ſolidos II.
Actum in Conſtantia, in præſentia teſtium qui ſignauerunt. ſig. Vuarſind qui
hanc conuentionem ſcribere voluit, ſig. Percichonis aduocati monaſterii, ſig.
Ruodgaud, ſig. Ratpert, ſig. Vuolco, ſig. Mangold. Ego Sintpert humilis mona-
chus rogatus à Vuarhind ſcripſi & ſubſcripſi. Notauĩ diẽ Mercurii VIII. K A L.
Auguſti, regnante Domino noſtro Chuonrado Rege.

DE

Serua go
niti, dum
libera ha-
bita fuit,
ingenui
exiſtunt.

Si liber
ſeruũ acce-
perit, quæ
ſit cõditio
prolium.

Partitio li-
berorũ in-
ter Domi-
nũ & ſeruũ
lege Ala-
mannica
ſic fiebat,
vt natũ fi-
liũ Domi-
nũ, ſequẽ-
tẽ liber pa-
ter, & ſic
deinceps,
acciperet.
idẽ in filia-
bus. Hæc
Lex nõ re-
peritur in
ſuperiori-
bus capitu-
lis: cõcor-
dat tamen
cũ Nouel.
Iuſtiniani
Imp. 131.
de prole par-
vienda in-
ter ruſſi-
cos, & No-
uel. 162. c.
2. & ſeq. &
l. vlt. C. de
agricol

ALAMANNICARVM ANTIQVITATVM
DE SERVITVTE.
III.

Albuinus Clericus.

Seruo-
rum
conditio,
qui quod
acquirunt
Domino
acquirunt
etiam sub
seruos.

In Dei nomine, Ego Cotauina ancilla Dei dono atque trado ad monasterium S. Galloni, vbi eius sacrus requiescit corpus: & hoc est quod trado, quod ego in Lutinach visura sum habere, & in alio loco qui dicitur Bessindorf, & in locis, campis, siluis, & omnia quæ inibi visura sum habere, & casatos tres his nominibus, Ragingerius cum infantes suos his nominibus Rihgero, Vuantilone, Vualtricho, & vxore sua fastrata, & filio eorum Vuolfrido, & seruo eius Isamberto, & alio seruo nomine Vuoto, & Haccone qui est in concambio cum Vuichardo redemere se vult, det alium mancipium X I. manuum longum. Hi sunt testes qui præsentes fuerunt & signauerunt. sig. Cotauina qui hanc traditionem fieri rogauit, sig. Vuichardi, sig. Tuto, sig. Vuotahar, sig. Amalger, sig. Theotbald, sig. Maiolt, sig. Tuilo, sig. Vuolfberti, sig. Asthari. Ego itaque Albuinus Clericus rogatus ab Cotauina hanc cartam scripsi sub die VII. KL. Octob. in anno I. regnante Carolomanno Rege

IIII.

Anonimus.

Anno Domini MCCLXXXVIII. Wilhelmus Abbas monasterii S. Galli hæc conscribi fecit. Nouerint vniuersi quod Burchardus dictus Lou residens in Thurego, Adilheidis, Mechthildis, Adilheidis, & Gertrudis, filiastræ ipsius Burchardi, pertinet iure proprietatis ad monasterium nostrum prædictum, & quamdiu vixerint, tenentur dare annis singulis I. libram ceræ in recognitionem proprietatis. Post mortem vero eorum Abbas, qui pro tempore fuerit, de singulis mortuarium accipiet.

Donari, tradi, permutari, vendi apud Alamannos potuisse seruos sub suis titulis exemplum euincit.

DE MANVMISSIONE.

V.

Nanderimus Monachus.

Manumif-
sio priua-
ta.
de Nibal-
gouu.

Notum sit omnibus tam præsentibus quam superuenturis, quod ego Vuolaliub cum manu aduocati mei Engilboldi duo mancipia mea, idest Thiotoné & Vuadindam, in Dei amore libertate donavi, ea tamen ratione, vt annis singulis ad Cellam Ratpoti, quæ ad monasterium S. Galli pertinet, in censu IIII. denarios soluant. Actum in loco qui dicitur Rota publice præsentibus his quorum hic signa continentur. sig. Vuolaliub & aduocati eius Engilboldi, qui hanc notitiam fieri voluerant, & aliorum testium, sig. Engilhelm + Cundhart + Ruadker + Vuano + Oadaluuart + Vuolfseip + Reginker + Tagapert + Folcholt + Sinderat + Vto + Vuato. Ego itaque Nanderim indignus monachus ad vicem Richperti rogatus scripsi & subscripsi. Notauim diem Iouis, VIII. KL. Maias, anno XXII. regni Hludouuici, sub Gozperto Comite.

Aliud exemplum habes infra sub titulo De traditione rerum, in charta Hiringi monachi. Et aliud sub titulo de precariis in charta Purgolfi subdiaconi.

VI.

Ernustus Cancellarius.

Manumif-
sio coram
Rege.

In nomine sanctæ & indiuiduæ trinitatis, Hludouuicus diuina fauente gratia Rex. Nouerint omnes fideles nostri, præsentis scilicet & futuri, quia nos rogatu Purucharti dilecti Comitum nostri quendam proprium seruum nostrum Iohann nominatum, in præsentia fidelium nostrorum, per excussionem denarii de manu illius, iuxta legem Salicam in elemosynam nostram liberum dimisimus, & ab omni iugo seruitutis absoluiimus, eius quoque absolutionem hoc scripto firmauimus, quam in omni tempore firmam inuiolabilemque mansuram esse volumus. Præcipientes ergo iubemus, vt sicuti reliqui manumissi, qui per

per huiusmodi titulum absolutionis à Regibus vel Imperatoribus noscuntur esse relaxati ingenui, ita deinceps memoratus Iohan bene ingenuus atque securus existat. & ut ista ingenuitatis pagina firma stabilisque consistat, annulo nostro eam consignari iussimus.

Ernustus Cancellarius ad vicem Theotmari Archicapellani recognoui. Data II. Kal. Iun. anno incarnationis Domini DCCCCVI. indiēt. VIII. anno regni Domini Hludouici VII. Actum in Rottuila feliciter. Amen.

VII.

Vuato Diaconus.

Auctoritas Ecclesiastica patenter ammonet, insuper & potestas Regia canonice religioni ad sensum præbet, ut quemcunque ad sacros ordines ex familia propria promouere Ecclesia quæque elegerit, in præsentia Sacerdotum canonicorum simul & Nobilium laicorum, & eius cui subiectus est manumissione sub libertatis testamēto sollemniter roboretur. Idcirco ego in Dei nomine Engildruda quondam meū famulū nomine Sigimarū, sacris ordinib. dignum, in præsentia nobilium virorum liberū ab omni vinculo seruitutis dimitto. Cui Romanæ per hoc auctoritatis testamentum statuo, ita ut ab hodierno die & tempore bene ingenuus atque securus permaneat, tãquam si ab origine fuisset parentibus liberis procreatus vel natus: eandem pergat partē quācunq; volēs canonice elegerit, habensq; portas apertas ita ut deinceps nec mihi nec successorib. meis, vllum debeat noxiæ conditionis seruitium, neq; aliquod libertatis obsequiū, sed omnibus diebus vitæ suæ sub certa ingenuitate, sicut alii ciues Romani, per hunc manumissionis aut ingenuitatis titulū bene semper ingenuus atq; securus existat, suumque peculiare, quod habet aut quod adhuc adquiri poterit, faciat inde secundum canonicam libertatem quicquid voluerit. Et ut hæc testamēti ac ingenuitatis auctoritas inuiolatam inconuulsamq; optineat firmitatem, ego Engildruda & Richolf aduocatus meus amborum manib. subterfirmamus, sacerdotes quoq; ita nominati manus suas in præsentem ingenuitatis cartulā miserunt, Pero, Adalman, Hiltiger, Rodpot, Baldolt, Rantolf. Actum in villa Hoftrahum nuncupata, in præsentia Salomonis & Reginolfi missis Domni Hludouici Regis, sig. Hiltibaldi missi Honorati Comitis † Otkit † Liutpreht † Hadpert &c. Ego itaq; Vuato Diaconus rogatus scripsi & subscripsi. Notauit diem Iouis, in VIII. Id. Octob. regnante Domno Hludouico Rege Alamānorum & Peioariorum, sub Chonrato Duce nobilissimo, feliciter. Amen.

VIII.

Thiochartus.

Igitur dum pluribus cognitum esse constat, qualiter nos Grimaldus Abba & Aduocatus noster Possio partibus monasterii S. Galli quendam hominem Vnderust nomine ad seruitutis iugum attrahere voluimus. & ideo in malo Vnderust nomine ad seruitutis iugum attrahere voluimus. & ideo in malo Vnderust nomine ad seruitutis iugum attrahere voluimus. Ego Grimaldus Abba & prædictus Aduocatus noster Possio illum pleniter ad seruitium præfati monasterii nostro quæsiuimus, nobisq; & successoribus nostris illum subiugare cōnati sumus. Ille autem in eo consilio, prædictus videlicet Vnderust, studuit se reconciliare, quam seruituti succumbere sagacibusque flagitationibus à nobis & Aduocato nostro, ut se nobiscum pacificare voluisset. At nos propter amorē Domini illius rogitationibus sensum ad commodantes consentiebamus, reconciliationē non renuentes. Atq; ob id iam dictus homo Vnderust de medio q. habuit territorio inter Hagenbah & Eligauge ac Snetta, iuchos quattuor ad reconciliationem nobis dedit, scilicet ut a die præsentis ita ingenuus consistat, quasi ab ingenuis parentibus sit genitus: nosque ea ratione illud accipientes, quasi ipse nostra ex parte ab omni seruitutis vinculo sit exutus in perpetuum, totaque eius agnatio, posteritas & procreatio similiter sit absoluta, sub ea conditione, quæ modo ab illo genita est & deinceps progenita fuerit, tamquam

D d D

si ex

si ex liberis fuissent parentibus procreati, hocque conscriptionis vinculo firmari iussimus. Actum in Vuitarduro coram Vodalrico Comite & cetero populo. sig. Grimaldi Abbatis & Aduocati sui Possonis, signa aliorum testium. Vodalricus Comes, Adalhol, Vuanzo, Adalhelm, Nidger, Landfrid, Astheri, Vto, Fridun, Lantolt, Heitar, Vuuinrat, Strello, Adalrâ, Other, Alpheri, Thiotpert, Cunzo, Hadabert, Vuolfchrig, Huppert, Auto iunior. Ego itaq; Thiothart recognoui & subscripsi. Notauidiem Mercurii, II. Idus Febr. anno XVII. Hludouici Regis in Orientali Francia, sub Vodalrico Comite.

DE DOTE.

IX.

Formula Isonis.

Dilectissima coniux mea atque amantissima nomine illo, Ego in Dei nomine N. sumpsit mihi consilium atque conplacuit, vt ego te mihi in coniugium accepissem: quod ita & feci. Propterea dono tibi dotē, sicut nostris vtriusque conplacuit amicis tibi donare, in pago illo in illo loco in villa nuncupata, id est rectam curtem cum sepe circumcinctam &c.

*Ita vocat
dylapēvn
seu dona-
tionē pro-
pter nu-
ptias.*

X.

Anonymus.

Nos Comites de Habisburg, videlicet Ruodolfus Lantgravius Alsacia, Ruodolfus Canonicus Ecclesiæ Basiliensis, Gotheфридus & Eberhardus fratres, eiusdem Lantgravii patruces, vniuersis &c. Nouerint igitur, quos nosse fuerit oportunū, quod cum nos curtes & prædia nostra in Dietigkon & Slieron sita iure proprietatis ad nos & nostros genitores pertinentia, a prædilecta domina & matre mea, videlicet prædicti Lantgravii, Heiluuiga Comitissa, cui ipsa curtes & prædia in recompensationem donationis propter nuptias titulo pignoris fuerant obligata, &c. Quicquid iuris habemus in sæpe dictis vniuersis & singulis bonis & hominibus, tam nos quam bonæ recordationis progenitores nostri Comites, videlicet Albertus mihi Lantgrauio pater, nobis tribus fratribus patruus, Ruodolfus auus, Albertus proauus, ratione proprietatis vel infeodationis ab imperio vsque in præsentiarum diuisum vel coniunctum & communiter habuisse & possedisse dignoscuntur, &c. Data anno Domini MCCLVIII. XVI. Kal. Nouemb. indict. III.

DE DONATIONIBVS.

XI.

Pernhardus Subdiaconus.

Superuenturas igitur contentiones, quæ sapius etiam causis ex minimis oriri solent, ad deuittandas placuit mihi Amalperto traditionem, quam filiis meis feci, conscriptione firmari, & ad memoriam posteris tradere. Dedit itaque tribus filiis meis, Annoni, Amalperto & Reginfredo, qui mihi nati sunt ex ancilla S. Galli, omnem proprietatem meam, quam hodierna die in Vuolerammesuuilare visus sum possidere: ea videlicet ratione, vt eadem possessio sine vllius contradictione ab illis perpetualiter possideatur, censusque II. denariorum ab eisdem singulis annis persoluatur. Actum in Zuoeuuilare in publico mallo Notkeri aduocati coram monasterii S. Galli Abbate Cralone, alijsq; testibus quorum hic nomina continentur. signū Amalperti qui hanc traditionem fecit. signa & aliorum testium, qui ibidē præsentēs affuerunt, Reiccho, Ruodpert, Vuito, Reginger, Vualthere, Ruodpert, Otachar, Kerbert, Reginbert, Vuineram, Heriman, Vualto. Ego itaque Pernhardus Subdiaconus scripsi & subscripsi in vicem Vualdonis. Notauidiem feriam III. anno XII. Rege Otone regnante sub Peringario Comite.

*Donatio
facta libe-
ris natura-
libus.*

XII.

Alboinus.

Venerabilibus in Christo fratribus seu pro Christo peregrinantibus Iohanni Episcopo

*Mortis
causa do-
natio.*

Episcopo & Abbati vna cum monachis suis sub norma sanctæ regulæ B. Benedicti constitutione degentibus in monasterio S. Galli confessoris seu S. Mariæ Semper-virginis, quæ est in pago Arbonense, Gebalinga filia Maginberti. Canonica scriptura & antiqua legum auctoritas vel Principum decreta sanxerunt, vt vnusquisque dum manet in corpore de propria quam possidet facultate voluntatem suam litteris inserat, vt perennis temporibus inuiolata permaneat, quia nihil valet cuiquam lux fugitiua nisi quantum poterit de præsentia mercari æterna. Ideo ego iam dicta Gebalinda cogitavi æternam retributionem, dono à die præsentis quod in perpetuum esse donatum volo ad ipsa casa Dei iam dicta, id est loca nominata Lolinga omnia quicquid in eodem loco vel vbicumque visa sum habere de meis propriis facultatibus, omnia hæc trado in dominationem S. Galloni Confessoris seu & Rectoribus, vt post hunc diem potestatem habeatis omnia quicquid exinde pro vtilitate monasterii ipsius facere volueritis, liberam ac firmissimam habeatis potestatem faciendi: in ea vero ratione vt ipsa res sub vsu fructuario mihi habere liceat, & annis singulis censum exsoluam, id est, XII. maldras de praxe, & duas maltras de frumento, & duas friskingas tremissas valentes, & post discessum filius meus vult similiter proseruire, licentiam habeat vsque discessum eius. Hæc quoque epistula traditionis omni tempore firma & inuiolata permaneat cum stipulatione subnexa. Actum in ipso monasterio publice, præsentibus quorum hic signacula continentur. sign. Gebalindæ qui fieri rogauit, sign. Maginberti genitoris sui, sign. Vuidberti, sign. Balduini, sign. Gaozberti, sign. Vuaniloni, sign. Gundberti. Hæc omnia, quæ supra scribere rogauimus, sine vlla contradictione habeatis in ea ratione, vt numquam mutetis alium dare, nec minuere, nec vindere, sed sit stabilis ad ipsa loca sancta. & si hæc neglegitis, reuertat ad heredem proximum. Ego Alboinus rogitus scripsi & subscripsi. Data quod feci mense Iulio, anno XII. regente Karolo.

DE TESTAMENTIS.

XIII.

Vmbertus Canonicus.

✠ In Christi nomine. Quicquid inter coniugatos de propria facultate, manente caritate, pro amore dilectionis vnus ad alterum inuicem cōdonare debemus: propterea ego Magnus facio tibi vxori meæ *Quintellanae*, si me superuixeris, potestatem de omnibus, quantum mihi pertinet tibi legibus facere aut dare, antepono Falsiciā & antepono quod pro anima dare cupio, hoc sunt XXX. solidi nominatiui inter Presbyteros & inter meos filios & inter proprium & inter mobile & qualis de meis parentibus aut tuis aut noster filiolus tibi melius seruiert potestatem habeas illum ameliorare. Et simul facio ego *Quintella* tibi viro meo Magno omnia, quantum mihi pertinet tibi facere, si me superuixeris, omnia facio tibi in potestatem, antepono Falsiciam & antepono quod pro anima dare cupio, & qui tibi melius seruiert, potestatem habeas illum ameliorare, qualem potestatem tu mihi fecisti de tua causa talem habeas de mea. Et si quis de heredibus nostris aut quilibet supposita persona, qui contra hanc vmquam recausare voluerit, soluat duplum quod in carta ista continetur, & iudici auri libras II. Facta carta in vico Pugo, mense Aprili, anno X V. regnante Domino nostro Einrico, & sub præsentia testium, signauerunt testes, Austus, Vigilus, Valentianus, Vuikeramnus, Valerius, Præstantius, Ouilio, Aimus, Autilianus, Victor, item Victor. Et ego Vmbertus Canonicus rogitus ab Austo, qui fuit vicarius, hanc cartam scripsi.

Testamē-
tum inter
coniuges.

*Anonymus.**Testamē-
sum Nun-
cupatiū.*

Isti sunt homines qui fuerunt in praesentia, quando Patarich heredem tradidit pro anima sua suum fratrem Ratolte in elemosyna sua. Isti sunt testes, sign. Huopreth, sign. Vuelant, sign. Ruadachar, sign. Cundram, sign. Kadalac, sign. Richpreth, sign. Tisso, sign. Eborolt, sign. Buoso, sign. Chehart, sign. Ebores, sign. Vuacpreth, sign. Ruadarant, sign. Sikaheri, sign. Cundram, sign. Lanpreth, sign. Alaman, sign. Loacham, sign. Hiltapalt.

DE CODICILLIS.

XV.

*Mano Diaconus.**Traditio
Adalrem-
ni de sua
pecunia.*

EGO in Dei nomine Adalhram trado ad monasterium S. Galli quicquid in die exitus mei de hac luce in pecuniali causa non datum & non visitatum reliquerim, id est caballis domalibus cum cetero troppo, caballis cunctis, auro argentoque, scuta cum lanceis, vestibus, vel omnibus utensilibus, quas in die obitus mei non datas alicui & non visitatas reliquerim, trado ad iam dictum monasterium pro animae meae salute filiique mei Deotonis, ut nullo contradicente quicquid, ut iam diximus, in die obitus mei reliquerim, ad eundem cœnobium permaneat stabilitate perpetua ad habendum. Et si ullus sit qui hoc contradicere voluerit, ut praedicta res ad iam dictum monasterium stare non debeant, de suis rebus talia quae carta continet ad eundem cœnobium restituat, & fisco proximo auri uncias V. & argenti pondera VII. persoluat, & nihilominus carta firma in aeternum permaneat, quocumque modo rite manere & valere potest. Actum in villa quae vocatur Sulaga, praesentibus qui hic subnotantur, sign. Adalamni, Deotperti, Ruadperti, Vuerinberti, Vuallo di, Pua-sonis, Vualonis, Richnandi, Perahtfridi, Tagaberti, Sicheri, Neriprehti, Liutprehti, Vuerinbrehti, Hagioni, Vuollonis, Meginoprehti, Ottachari, Vuoffonis, Adalprehti. Ego Mano Diaconus rogatus scripsi. Notavi die Veneris, pridie Kal. Aug. anno XL, regnante Domino Karolo, & II. Domni Regis Pippini, sub Rihuuino Comite.

DE PERMVTATIONIBVS ET

conambiis.

XVI.

Formula Isonis.

Omne namque quod inter partes diuersas bonis moribus sanisque consiliis fuerit diffinitum, necesse est propter iurgia futura subicienda succedentibus temporibus conscriptionis vinculo conligare. Sic itaque complacuit atque conuenit inter illum Abbatem cum ad cœnobii illius vocato suo seu inter alios seculares inter illum & illum, ut simillas firmitates parique tenore conscriptas cambiisui emitterent, quas & emisissent. Ipsum autem cambium in eadem firmitatis emissiones nominatim visum est nobis inferendum. Deinde namque memoratus Abbas seu alius cum manu aduocati sui iam dicto homini illo in villa nuncupata iuchos & de pratis ad carradas ad ius pertinens Sancti illius. & accepit ab illo in villa nuncupata iuchos & de pratis ad carradas, ea duntaxat ratione, ut pars vtrique acceptae ius cambitionis deinceps inconuulsum & inuiolabile perennibus temporibus absque ullius inquietudine vel repetitione possideat, sicque pari diffinitione sanxerunt, ut si pars quelibet ex in calumniā ingerere, hoc est, si aut memoratus Abbas seu successores ipsius siue iam dictus ille vel illius heredes aliquam repetitione moliri temptauerint, sit tunc pars parti tantum culpabilis quantum repetere presumpserit & in ararium Regis auri uncias III. cogatur impedere: sed nihilo minus praesens emissio

emissio cambii huius perpetim sui vigoris obtineat firmitatem, ita dumtaxat si Imperatoris clementiæ complacuerit. Actum in illo loco presentibus istis, sign. illius Abbatis & aduocati sui illius, sign. illius Decani, sign. præpositi, sing. cellarii, sign. custoris, sign. portatii, sing. camerarii, sign. hospitarii, sign. aliorum testium. Ego itaque immerens Diaconus anno illo Imperatoris scripsi & subscripsi. Notauit diem illum, illam datam, sub illo Comite. Amen.

XVII.

Theotardus Præpositus.

OMne quod inter diuersas partes bonis moribus sanisque consiliis fuerit definitum, necesse est ob utilitatem seruandæ pacis atque futura iurgia ^{Permutatio prædiorum.} devitanda spacio temporis succedente conscriptionis vinculo colligare. Quapropter conuenit inter quendam virum nomine Totonem, & inter Grimaldum monasterii S. Galli Abbatem & aduocatum suum Libonem vna cum consensu fratrum quoddam concambium facere in Prifignouue, in loco qui dicitur Vuitinova, quod & ita fecerunt. Ego igitur Toto ad monasterium S. Galli dedi in præfato loco quattuor in iuchos, & vnam vineam in auia vnus hominis labore procurandam: ea videlicet ratione, ut ecotra Rectores ipsius monasterii in concambium mihi donarent, quicquid in saltu Suarzuuald iuxta fluuium Melia hodierna die extirpatum & cultum haberet. Quod illi quoque meæ potestati concesserunt, ita dumtaxat, ut sicut iam supra dixi, quicquid in ipsa cella extirpatum possiderent, in concambium mihi met ipsi sine vlla contradictione possiderem: cetera vero, id est inculta quæque ipsamque siluam & potestatem cadendorum lignorum, nec non adiacentia cuncta, paucas, marchas, aquarumque decursiones, ipsam quoque viam sibi reseruauerunt in perpetuum. Præterea quippe ego Toto ipsos obnixè rogavi, ut mihi vnum pratum iuxta eundem fluuiolum concederent, promittens me partem proprietatis meæ postea illis donaturum. Id ipsum vero, ut promissa factis implerem, similiter egerant, & conscriptione stabilitatis firmauerunt. Hæc quoque conditio concambii tali ratione firmata est, ut hæc præfens concambii carta ex vtraque parte firma & stabilis permaneat stipulatione subnixa. Actum in Chiricheim in cubiculo Regis publice, presentibus istis quorum hic signa continentur. sign. Totonis qui hoc concambium cum Grimaldo Abbate & aduocato suo Libone perperrauit. sign. Vuitperti † Pero † Vuoluini † Hagano † Libo iunior † Vto † Manhart † Erchanfrid † Ridhart † Meginbert, item † Vto, item † Vuitpert. Ego itaque Theodardus Præpositus vice Remmingi Presbyteri rogatus scripsi & subscripsi. Notauit diem Martis, II. Non. April. anno XXVII. regni Hludouici in Orientali Francia, sub Karolo principe eiusdem Hludouici Regis filio.

XVIII.

Rifine Subdiaconus.

OMne namque, quod inter partes diuersas sanis diffinitum fuerit consiliis, ^{Permutatio vassalli cum licentia Domini.} propter iurgia devitanda subsequenter conscriptionis vinculo firmare necessarium est. conuenit igitur Hartmotum Abbatem coenobii S. Galli suumque aduocatum Heitar cum Vuitperto Domini Regis vassallo, cum licentia Domini Regis Hludouici, ut firmitates pari ratione conscriptas sui perperrarent concambium, sicut & fecerunt. Dedit namque memoratus Abba ex parte monasterii S. Galli in pago qui dicitur Zurrichgauge, & in loco Richanbach nominato V. hobas de terra arabili, & casas cum curtis, cæterisque ædificiis, atque cum siluaticis marchis ad easdem pertinentibus, & in alio loco qui dicitur Vaginesuilla. re. I. hobam plenam de terra culta: & accepit de suprascripto Vuitperto vassallo Domini Regis ex parte sui beneficii in eodem pago & in loco Velebach nuncupato II. hobas. & casas cum curtis, cæterisque ædificiis, atque vnam siluam

Iam ad eundem locum pertinentem, nec non & piscationis vsu illius laci, qui supradicto loco contiguus fore videtur, ea videlicet ratione, vt vtraque pars accepti ius concambii perpetuis deinceps temporibus inconuulsum & inuolabile absque vllius inquietudine vel repetitione possideat. Præsens ergo concambii carta ex vtraq; parte omni tempore firma stabilisque permaneat cum stipulatione subnexa. Actum in curte regia Zurich, præsentibus istis quorum hic signacula continentur. sign. Harmoti Abbatis & aduocati sui Heitar, qui hoc concambium fieri voluerunt. sign. Tiotharti Decani, sign. Folchardi Præpositi, sign. Richperti sacratarii, sign. Erchangeri cellarii, sign. Oruuini Camerarii, sign. Palderici Portarii, sign. Engilrammi hospitarii, sign. & aliorum testium † Vuitpert † Vuilliche † Reginbert † Oazo † Adalbert † Erchanbert † Vuolfhart † Plidker † Paldine † Paldolt † Anno † Azzo † Cozram. Ego itaque Rifine indignus monachus atque subdiaconus ad vicem Folchardi præpositi rogatus scripsi & subscripsi. Notauit diem Iouis, III. Non. Decemb. anno XXXVII. Hludouici Regis, sub Humfrido Comite.

XIX.

Notkerus.

Permutatio
eū tra-
ditiōe
precaria.

EGO Hugpreht prouidens paupertati & oportunitati meæ trado ad monasterium S. Galli in Zurich gouue, in loco qui dicitur Eskinghoua ad curtem Lintouua pertinente, VIII. iuchos de terra statim in ius monasterii redigendos: & accepi inde alios VIII. iuchos in Durgouue, in loco qui dicitur Eilickeuue: ea ratione vt dies vite mee terram sub censu vnus denarii possideam, similiter & vxor mea post me, & post nostrum obitum in ius monasterii reuocetur. Actum in cella, Id. Febr. anno imperii Karoli secundi secundo Adalberto Comite in Durgouue. & hi sunt testes, Othere, Buozo, Zuozo, Maganoloh, Cozolt, Erchanolt, Eburhart, Rathere, Vodalhart, Hildibold, Adalung, Richgouuo. Ego Notker iussus descripsi.

XX.

Ratpertus Monachus.

Permutatio
fundo-
rum.

NOuerit igitur multorum industria, quia ego Vualdthram rogavi Salomonem venerabilem Episcopum & Abbatem monasterii S. Galli, vt mihi cum consensu fratrum quandam terrā concederet facere commutationem, quod ita & fecit. Dedi etiam ad monasterium S. Galli iurnales tres in pago Turgeuue in villa Stamheim de optima terra: & accepi e contra de rebus ipsius monasterii iugerum vnum in duobus locis situm. & vt hoc concambium perpetuiter inconuulsum permaneat, manu propria eum firmaui. sign. Vualdthrami, qui hunc libellum fieri & firmari rogauit. sign. Eskerici aduocati, Folchart, Reginger, Horskolf, Vualdhere, Kifalhere, Lantpold, &c. Ego itaque Ratpertus monachus rogatus anno DCCCCII. Dominicæ incarnationis, anno III. Regis Hludouici, Idus Februarias, die Mercurii scripsi & subscripsi.

XXI.

Sigibertus Presbyter.

IN Christi nomine. Ego itaque Salomon Constantiensis Ecclesiæ Episcopus & Abba monasterii S. Galli, qualiter ego vna cum consensu fratrum & aduocati nostri Amalungi quoddam concambiū facere cum Engilrammo quoddam religioso viro decreui, quod ita & feci. Tradidit enim nobis præfatus homo Engilram siluulam vnā bonā in Eilikouuaromacho & agrum vnum ad eam pertingentem. alium in Rammelinchouan, tertium in Pipineshouestetin cum prato, quartum in Aadoruaromacho: & ipse e contra à nobis accepit hobam vnā in Tanninchouaromacho, in loco qui dicitur Meisterehusa. ea videlicet ratione, vt ea quæ nobis dederat, inconuulsa perpetuiter habeamus, & illa quæ nos illi dedimus, similiter habeat & legitima eius

eius procreatio absque ullius contradictione perpetualiter possidenda. Actum in Eilikhove presentibus quorum hic signa continentur. Signum Salomonis, qui hoc concambium fieri voluit, signum Ecchonis Decani † Ruodkeri adi-
tui † Peronis Portarii, † Vuitonis hospitarii † Engilberti præpositi. Signum &
aliorum ibidem presentium † Amalunch † Arolf † Perihker † Ruodhoo † Li-
tine † Adalho † Heitar † Hadamar † Ratire † Hugimar † Vuihart † Petrus
† Kerrat † Edilloz, &c. Ego itaque Sigibert indignus presbyter ad vicem
Nordperti scripsi & subscripsi. Notavi diem Lunis, X. Kal. Iun. annum III.
Chuanradi Regis, Vdalricum Comitem.

XXII.

Herimotus Monachus.

Inter duales igitur partes quicquid sanis aptisque consiliis diffinitur, ob fu-
tura deuitanda iurgia conscriptionis titulo necesse est ut confirmetur. <sup>Permuta-
tio sermo-
rum.</sup> Quapropter complacuit mihi Grimaldo Abbati, Podalolto aduocato nostro, om-
nibusque fratribus cœnobii S. Galli consentientibus, uti concambii commu-
ni sensu cum Vualdrammo * perpetrati conscriptiones pari ratione depictæ
perpetrarentur. Dedit namque nobis idem Vualdrammus duo mancipia, quo-
rum nomina sunt Suabind & Cozrud, accepitque à nobis tria man-
cipia, quorum vnum vocatur Adalsind, aliud Hilsind, tertium Cuata. eo vi-
delicet pacto ut utraq; pars eorundem mancipiorum concambii ratione utrinque
contradictorum liberam in omnibus habeat potestatem, nullamque ulterius ob
illâ molestiam pars parti audeat inferre. Actum in Liubilaha publice, presen-
tibus istis, quorum nomina hic scripta tenentur. Sig. Grimaldi Abbatis, & ad-
uocati sui Podalolti † Folcharati, Ruadinc † Machelm † Thiothere † Chuni-
breth † Selbo &c. Ego itaque Herimot indignus monachus scripsi & subscripsi.
Notavi diem Martis, anno XVIII. regni Hludouici, sub Vuelfone Comite.

XXIII.

Ruadgangus.

Notum esse plurimis desideramus, qualiter ego * Sigibertus concambium
feci cum Grimalto venerabili Abbate & ipsius aduocato Hildibranto. <sup>de Aragon
genere.</sup> Dedi ergo eis in dominium domus S. Galli Christi Confessoris seruos, nomi-
nibus his Gaudentium & Herigerum. Ipse vero consilio cum fratribus eiusdem
monasterii S. Galli inito, una cum manu aduocati sui prædicti Hildibranti econ-
tra dedit mihi alios seruos nominibus Rato & Selihger, simili recompen-
satione probatos. Si quis sit qui libellum huius concambii inrumperet temptet, in-
choatum suum nullo peragat ingenio, sed firma permaneat. Actum in villa
Ruadgozzesuulare coram istis testibus. Sig. Sigiberti qui hoc concambium
fecit. Sig. ceterorum testium, Thiothere, Erlene, Eskerihc, Madalpret, Sig-
zro, Vuerimpret, Isinpret, Vuitpot, Altine, Folcholt, Edilleoz, Vuenito. An-
no, regnante Hludouico serenissimo Rege, XXXI. Ego itaque Ruadganc
scripsi & subscripsi. notavi diem Veneris, XVIII. Kalen, Mai, sub Vodalri-
co Comite.

XXIV.

Ratpertus Leuita.

Notum sit omnibus presentibus atque futuris, quod ego Bernhar-
dus Abba monasterii S. Galli rogatus sum pro concambio cuius-
dam ancillæ monasterii nostri, cui nomen est Paldsind, à quodam
homine cui nomen est Tisi. Couenit ergo atque complacuit ex utraque
parte,

parte, vt nos illi traderemus prædictam Paldsindam, & nos econtra in cambium reciperemus ancillam proprii iuris ipsius nomine Adalhiltam, quod cum consensu fratrum nostrorum, & cum manu Aduocati nostri Vuitonis firmauimus atque peregimus. Actum in Vuintatura publicè, in præsentia legatorum Imperatoris, Salomonis Episcopi, Kotzperti Comititis, Ruadhari Abbatitis, Hilleboldi Comititis, in præsentia Adalberti Comititis. Sig. Bernhardi Abbatitis & Aduocati eius Vuitonis, qui hoc patrauerunt. Sig. Landfrid, Rochfrid, Andreas, Ichere, Reginger, Pato, Kunderoch, item Landfrid. Ego itaq; Ratpert indignus Leuita scripsi & subscripsi. Notauì diem VI. feriam III. Idus Nouembr. annum Karoli Imperatoris V.

DE TRANSACTIONIBVS ET PACTIONIBVS.

XXV.

Formula Isonis

DVm constet plurimis, quod à quodam homine nomine illo aduocatus cœnobii Sancti illius, pro rebus quas ille in illo loco sitas ad partem iam dicti monasterii contradidit, frequenter pro illis rebus interpellatus est. Qua ex re vtrunque complacuit atq; conuenit, vt deuitandæ deinceps causa contentionis præfatæ res, pro quibus nos & aduocatum nostrum interpellat, ad nos pleniter, id est ad potestatem monasterii redeant perpetim possidendæ: accipiatque à parte eiusdem monasterii aliquo territorium in confinio villæ illius nomine nuncupata, hoc est totidem iuchos sub tali conuentione vt etiam deinceps neutra vllam inquietudinem seu repetitionem molietur. Quod si inchoatum fuerit, sit tunc pars alteri tantum culpabilis quantum expetit, & quod malo ingenio repetit euindicare non valeat, sed præsens conuentionis cartula perennem obtineat vigorem stipulatione subnexa. Actum in illo loco publicè. Sig. illius Abbatitis & aduocati sui illius, qui hanc conuentionis cartulam perpetrauerunt. s. Decani, Custoris, Præpositi, Cellerarii, Portarii, Camerarii, Hospitarii. s. aliorum testium. Ego itaque ille rogatus scripsi. notauì diem illum, in illa data, anno illo illius Imperatoris, sub illo Comite.

XXVI.

Vuolfcozus.

OB amorem itaque omnipotentis Domini vnicuique est summo opere pensandum qualiter vbique pax & concordia construatur ac solidetur, & iurgia atque discordia quomodo deuitentur & destruantur omnimodis est satagendum. Pluribus scilicet notum esse non dubitamus, qualis contentio facta est inter Grimaldum Abbatem ex rebus monasterii S. Galli & quendam hominem nomine Notgerum, in loco qui propter fontium vbertatem vocatur Prunnon. Nos itaque, id est Grimaldus Abba & aduocatus eius Posso prædictum locum cum omnibus adiacentiis eius, sicut situm est inter duos riuulos, id est Cunzenpahc & Muasilenpach, dominationi S. Galli iure pertinere eum totius populi testificatione dicebant: Ipse verò Notger nequaquam consentire voluit, sed præfatas res suæ proprietati vindicabat. Sed postquam seipsum recognouit, quandam pacificationem accipere non rennuimus, sed accipere decreuimus. Dedit itaque nobis ipse præfatus homo Notger iuchos XCII. inter Masinang & Adalgozzeshufon, & in loco qui vocatur Loupmeisso: nos ex nostra parte debuimus illi iugera VIII. illa etiam ad supradictum numerum complendum nobis dimisit, ea tamen conditione vt in præfato saltu, qui adiacet iam dicto loco id est Prunnon, inter illos riuulos qui nominantur Cunzenpach & Muasilenpach, omnem vtilitatem id est in pascuis, in ædificationibus,

nibus, in lignis cædendis, & in omnibus quibus homo in communi saltu vti potest vtendi potestatem habeamus : & si quid in eodem saltu adhuc minime sit comprehensum, absque vilius infestatione comprehendere potestatem habeamus. Insuper eo conditū, vt & illa anterior pax & concordia firma ac stabili permaneat. Hanc itaque concordiam præfatus Notger ea ratione solidauit, vt si quid in ipso die, quando hæc concordia est condita, ex parte monasterii mali vel conquestus ad ipsum haberet, funditus ex nostra parte omitteretur. Post istius verò concordie conditionem placuit vtrique ob stabilitatem pacis & firmitatem conuentionis coram Comite & cuncto populo cartas concordie emittere, vt vtrâ neutra pars partem inquietate præsumat; sed hæc concordie carta per temporum curricula permaneat inconuulsa. Actum in Loupmeisso publicè, præsentibus istis. Sig. Grimaldi Abbatis & aduocati sui Possonis, qui hanc cõcordie cartam fieri concesserunt. Sig. Oaldrici Comitis. Adalpert, Rihini, Vuanzzo, Nidger, Blidger, Lâtfriid, Ruadger, Hartpert, Hagano, Ascheri, Rohfrid, Lantolt, Mahtarat, Adalho, Tagabert, Alpheri, Hadabert, Erimberr, Itheri, Vuolfger, Vualtfriid, Muning, Hungoz, Ifanheri, Puato, Huato, Strello, Ekho, &c. Ego itaque Vuolfcoz anno XV. Hludouici Regis regno in Orientali Francia scripsi & subscripsi die Veneris, XIII. Kal. MART. sub Oadalricho Comite.

XXVII.

Anonymus.

QVoniam igitur more fluminum humana tempora defluunt, & præsentium modò vita modò memoria intercidit, necesse est gesta seu dicta priorum scriptis transmittere notitiæ futurorum. Ideo complacuit nobis, Abbatibus videlicet monasterii S. Galli Craloni cum fratribus cœnobii nostri & Notgero aduocato nostro, vt conuentionem quæ inter nos & illum facta est adnotatione præsentis cartulæ robaremus. Cuius negotium pactionis ita se habet. Ex traditione Otharii quondam tribuni, eiusque nepotis Kerchilæ quoddam prædium, quod Iohannis villa dicitur, inuestitura monasterii erat, quod præfatus Notgerus omni genere studii quasi heres Otharii repetere, publica-que mallatione monasterio abstrahere conabatur. Aduersus quem cum diu multumque ex parte cœnobii fuisset decertatum, nec certum contentio finem inuenisset, conuenientibus crebro pto hac re vtriusque partis plurimis, nouissime consilium incidit, vt quia idem Notgerus vassus noster & aduocatus monasterii erat, III. hobas in Vzzinuulare, & alpem pascuam, quam ab Vodalrico Chadalohi filio adquisierat, ad monasterium contraderet, & quod repetebat prædium a nobis ad tempus vitæ suæ reciperet. quod & factum est. Restituimus enim ei sub eadem conditione locum quem diu flagitauerat, vt deleta altercationis discordia fideliores eum deinceps ac deuotiores habere possemus. Quam ille proprietatem cum potestatiue possideret, ad monasterium multis testibus adhibitis reddidit atque reuoluit, in superque prænotatas hobas in Vzzinuulare cum alpe iam dicta S. Gallo nobisque contradidit. Ea dumtaxat ratione, vt ipse hæc omnia ad tempus vitæ suæ possideat, redemptione omnino denegata : post mortem verò eius ipsa loca cum XV. mancipiis & omnibus mobilibus & immobilibus, quæ illo tempore ibi fuerint inuenta, ad monasterium ex integro reuertantur, excepta vxoris pecunia, & domesticorum illius seruatorum supellectilibus, & vt eadem possessiones nulli vltèrius sæcularium in beneficium dentur, sed ad vsus fratrum in monasterio Deo famulantium annuatim proficiant.

Etcho

Etcho Archipresbyter.

NOrum sit omnibus, videlicet presentibus & futuris, quod ego Salomon Iunior Constantiensis sedis Episcopus, & Hartmotus cenobii S. Galli Abba, vna cum conuenientia & consilio vtroque loco fratrum, ceterorumque fidelium nostrorum, omnem malitiosæ artis litem atq; dissensionis contentionem de subscripta re ipsis in locis in futurum præcauendum, statuimus inter nos, vt venerabili Abbati & fratribus prædicti monasterii decimam in subnotatis locis, sicut illius temporis in illorum erat vestitura, concederemus, hoc est in Mechingen simul cum Salica terra & hobis, quæ Canonicis pertinebant; & in Heminhofen cum Salica terra & hobis: & in Goldahun cum Salica terra, simul cum illa hoba, quæ illi adiacet, cuius decima tunc in mea vestitura erat: quod & ita feci, ea scilicet ratione, vt mihi contra donarent, quicquid in Lienzeuulare habuissent, & in villa Buoch hobam vnam & in Syrnaha curtilem vnam simul cum adiacente prato, & quicquid habuissent in siluicola, quæ dicitur Tegeramos inter Syrnaha & Gloten: quod & ita fecere. Et vt firmior & credibilior omnibus in futurum maneret, placuit inter nos chartam pacationis ex vtraque parte alleuari, quod Tuitisee Suonbuoch nominamus, cum manibus Aduocatorum nostrorum Isamberti & Lantolfi, successores nostros ammonendo vt absq; vllius inquietudinis scrupulo inconuulsa & stabilis omni tempore in æuum permaneat. Sig. Salomonis Episcopi & Hartmoti Abbatis, qui hanc cartam pacationis fieri decreuerunt, Sig. Fratrum monachorum, Perenhart, Rimeding, Iob, Erfolt. Signa fratrum Canonicorum, Henno, Etcho, Tageman, Hartpreht. Signa ceterorū testium, Hartpert, Engilbold, Gano, Vritto, Vuetti, Starcafrid, Ruohbert, Thietbold, Ruohtpert, Vuerdo, Herebrant, Otto, Vuolftram, Miloh, Hugoz. Actum in villa Romanishorn, anno regnante Imperatore Karolo II. sub Comite Adalberto, mense Iunio, die Veneris, indictione XV. Ego itaq; Etcho indignus Archipresbyter iussus scripsi.

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

XXIX.

Vuaringilus Cancellarius.

Dominis in Christo fratribus congregationis S. Galli, vbi Iohannes Episcopus vel Abbas præesse videtur, cum Hartrico Degano & Bilifrido Præposito, & aliis quamuis plurimis. Ego itaque Rihbertus filius Cozberti vinditor: constat me vobis vindidisse, hoc est in pago Durgauinse in villa, quæ dicitur Bettinouua, quicquid ego ab Adalsuinda cum eo pretio adquesiui, hoc est iurnales XXV. cum omnia quicquid ad ipsam terram conspiciat vel continet, hoc est campis, siluis, pratis, pascuis, viis, aquis, aquarumq; decursibus cū omni adiacentia vel appendicia à die præsentis de meo iure in vestram trado dominationem, habendi, commutandi, vindendi, vel quicquid exinde facere volueritis liberam ac firmissimam habeatis potestatem faciendi. Et accipio à vobis seruum nomine Rhadoinum ad taxatum pretium coram testibus, quorum hic nomina continentur. Sig. Rihbertus vinditor. Sig. Vuanzo. Sig. Iso test. Sig. Erchanbert test. Sig. Theorbaldo test. Sig. Haribaldo test. Sig. Rehinbert test. Sig. Vuolftram notarius. Ego enim Vuaringilus Cancellarius rogitus & petitus à Rihberto scripsi & subscripsi anno III. regnante Carolo gloriosissimo Rege. Notauī sub die quod feci, mense Iunio die octauo, sub Vuarino Comite.

XXX.

Andreas Presbyter.

IN Christi nomine. Dulcissime mihi atque amatissime & vnica afflictione colende. Ego itaque Andreas Presbyter scripsi rogitus à Baldilane, Folheriguer

figuer & Honilenda hanc cartulam. Constat eos vindere & vindiderunt tibi *Folhuino agrum ad postes modiorum III. Confinet da vna parte Maiorem & da alia parte terram de Constanti Nigri. Precium placitum adque finitum valiente in ferro liberas XX. quod precium vinditor ab emtore de præsente accepit, & ipsum agrum tradidit emtori ad possidendum, vt ab hac die habeas, teneas, possedeas, tuo iure vindicis adque defendas, & quicquid exinde facere volueris habeas potestatem. Et si quis quod fieri non credimus, si aliquis aliquando contra hanc vinditionem ire, temptare vel inrumpere voluerit, soluat iudici publico dublam terram, & cartula ista firma permaneat legis stipulatione subnixa, qui omnium cartarum adcommodat firmitatem. Facta cartula vinditionis in vico Vinnona, XII. Kalen. Ianuarias, sub regnum Imperatoris Loduigi, sub præsentia plurimorum testium, qui ab eos rogiti venerunt vel signa fecerunt. Notauit diem & regnum. Sign. Baldilanes, & Folherici, & Honilendas vintores, qui hanc cartulam fieri voluerunt. Sign. Flauini, Honorati, Suluanus, Seianus, Estarculfus, Berarius, Vuihramnus, &c.

Ranguil.

XXXI.

Laueso Presbyter.

IN Christi nomine. Annu XIII. regn. Lodouicu Rege de Baiouaria filiu Lodouici Imperatoris scripsi ego Laueso Presbyter rogitus & peditus à filios Pociani, Vigilium, & Orficinum, & Valerium, & Autropiane, & Veneranda, & filios Foteias, ipsos præsentes mihi adque distantes & manus suas proprias subterfirmantes. Constat eos vindere & vindidere sub legitimo iure strumentorum Alderamno, qui commanet in forasta numcupante Salectum, hoc est solum cum casis de comparatione in fundo Quaradeues, confinit duas partes in Passiu & de vna in via publica. & precium placitum adque finitum valentem solidos XV. & ipsum venditores ad emptorem, & de præsente receperunt, & ipsum solum vel casis tradiderunt emtori ad possidendum, vt ab hac die habeat, teneat, possideat, suo iure vindicet adque defendat, & quicquid exinde facere voluerit liberam habeat potestatem. Et si quis, quod fieri non credimus, si aliquis aliquando contra hunc strumentum ire, temptare, aut inrumpere voluerit, persoluat duplum solum cum casis, & iudici culpabilis auri uncias VI. & quod repetit, nihil valeat vindicare, Aquilæ & Archadiæ legis stipulatione subnixa, qui omnium cartarum adcommodat firmitatem. Factum strumentum in vico Quaradiues, IIII. NON. Ianuar. sub præsentia bonorum virorum qui ab eos rogiti venerunt vel signa fecerunt. Notauit diem, & regnum superscripsi. Sig. Vigili & Orficini & Valerii & Autropianes & Venerandas & filios Fonteias, venditores qui hunc strumentum fieri rogauerunt. testes. sign. Folcarini, Ebutionis, Vrsi, alii Folcarini, Vuidonis, Basili, Magni, Aginonis, Adalciani, Domnici, Costantini, Latini, Ieroncius, alius Ieroncius. Ego Laueso Presbyter rogitus scripsi.

XXXII.

Vuilimannus Clericus.

IN Christi nomine. Annu XXXI. regnante Domno nostro Luduuuicu Rege scripsi ego Vuilimannus Clericus rogitus ad Valeriu, qui dedit ad vicem Magnanes. Constat eum vendere, & vendidit tibi sanctoque Gallone agrum in Gisimu Modiorum III. Da vna parte confinit infantes Magnanes, & ex alia parte ipsos emptores, & in contra recepit precium venditor ab emtore cum vocato suo Honorato & cū maiore suo Abraam, dederunt illi III. tementes in ferro valientes, & tradidit ipsa terra emtores suos in perpetuum ad possi-

ad possidendum, vrabeant, possideant, & faciendi exinde quicquid voluerint potestatem. Si quis verò, quod fieri non credimus, si aliquis aliquando de nos vel de heredibus nostris aut quilibet persona, qui contra hanc cartulam vindicionis ire, temptare, vel inrumperere voluerit, soluat dubla carta cui comutare voluerit, & iudici auri liberas II. Facta carta vindicionis in vico Vinnona, Idus Madii sub præsentia bonorum testium, qui ab eum rogiti venerunt vel signa fecerunt. Notavi diem & regnum. Sig. Valerii qui fuit ad vicem Magnanes, qui hanc cartam fieri rogavit. Testes. Honoratus, Abraam, Balfredus, Vrsus, Petto, item Vrsus, Rapertus, Albuinus.

XXXIII.

Vmbertus Canonicus.

✠ In Christi nomine. Anno XIII. regnante Domino nostro Einrico scripsi ego Vmbertus Canonicus rogitus à Mannone, qui fuit à vice Iohannes & vxoris suæ Dominiganes. Constat eos vendere & vendiderunt tibi Magno & vxori tuæ Quintellanai cortinum aroncale, quem habuerunt de sui patris & quem adquesiuit de Louanes, cum pomifera ex integro quantum ibidem habuit. Confinet in via ex alia parte in coltura & II. mediorum de terra ibi sec. confinit ipso cortino de capite de latus in Magnanes, de alium in via & II. melarios, in ipso loco in ipso agro & I. sestairale in roncale confinit in Leones ex alia parte ipso Magno. Et Falsicia exinde in alia nostra terra in roncale, & Falsicia de illum Cortinum aut de illa pomifera in alio nostro cortino qui non aforella. Et tradiderunt venditores emptori sine emptore, sine omne censu, & ab omne homine per mundum; precium in contra solidi X. Et si quis ire, temptare, vel inrumperere voluerit, soluat duplum, quod in carta ista continet, & iudici aurum lib. II. Facta carta in vico Pugo, mense Aprili, & sub præsentia testium. Sig. test. Manno, Austus, Magnus, Præstantius, Victor, Soluanus, Valentianus, Valerius.

DE RERVVM TRADITIONE.

XXXIII.

Formula Isonis.

EGO in Dei nomine illa cum manu Aduocati mei nomine illo trado ad monasterium sancti illius mancipia totidem, quorum hæc sunt nomina. Sed extra hos vnum seruum emptitium nomine illo. In ea videlicet ratione, vt ea habeam tempus vitæ meæ censumque annis singulis soluam, id est tantum; & si redimere voluero, cum tanto redimam. Illum verò supra nominatum seruum nomine illo in eundem censum habeam tempus vitæ meæ; & si redimere voluero, cum tanto precio redimam. Post obitum verò meum, si ante non redimero, omnia ad iam dictum monasterium redeant perpetim possidenda. Si quis verò contra hanc cartulam traditionis venire atque inrumperere temptauerit, illa multa componat, sicut in lege Alamannorum continetur. Actum in illo loco publicè, &c.

XXXV.

Audo Clericus.

IN Christi nomine. Nos verò Cauzoinus costa me dare adque donare Audemaro Appati de paruola terrola mia pro mircede anime mee, vil pro servitium sum, vil pro nodricamintum que intir viuo seruia Audemaro, & ille me notricet & auCAD podistade quantu ad me adperenit, casa, sola, orta, agra, prada, in pomifferis, in siluis fructefferis, in pascuis, & aquis, & accessio
suis,

luis, omnia ex onibus ex entegru quantum ad ipsum adpertenit. Et si quis, cor non credimus, aliquis aliquando de heredis meus contra hunc factuque eo pro mercede vil pro nodrimintu que me Audemaros notricat, ire, temtare, à inronpere voluerit, ad escomunicados da sancta ecclesia, & salua iudiciari liueras II. & cartula donationis sua optenia firmitatem. Aquilianis Arcatianis leges estibulationis, qui à omnium cartarum adcommoda firmitatem. Facta cartola donationis anno XXX. post regnu Domini nostri Dacopirti Reies, die tertiu Calandas settenbris, sup presentia iustium ab eo roiet di sunt suscripturi vil segna facturi. Nodaui die, & regnum, & testis qui suscriuere conrogauerunt. Signum Cauzoini, qui hunc cartola fieri rocauit, signum Baldoaldi testis. signum Ascari testis. signum Quolpoaldi testis, signum Lantcotti testis. signum Landonis testis. signum Trudolfii testis. signum Frittonis testis. Ego Quolfuinus fui intir, vbi hunc cartola facta est. Ego Aud Clericus roietus ad Cauzoinu hunc cartola escripsi & in testimonio suscripsi cartola donationis Audemari Apatis fruniscat con cratia Dei & sancti Petri.

XXXVI.

Siluester Diaconus.

IN Christi nomine. Ego Rinulfus cogitaui Dei intuitum, vel diuinam retributionem, vel peccatorum meorum veniam promerere. Propterea vernaculam iuris mei terram eam in loco nuncopanti quod dicitur * Petinuillare, ^{Pettinuilli-} quantum mihi Deus donauit, & parentis mei in hereditate dimiserunt, ^{son.} trado, seruum Allidulfum cum omnia mea, cum agris, cum pradis, cum campis, cum aquis, cum filuis, cum pumiferis, trado de meo iure S. Galloni ad possedendum, & postea quidquid exinde facere volueris vendendi, donandi, possedendi, liberam in omnibus habeas potestatem faciendi. Si quis vero, quod fieri non credo, si ego ipse aut vllus de heredibus meis, vel vlla opposita persona, qui contra hanc donationem venire aut agere temptauerit, in primis Dei iram incorrat, & à communione corporis vel sacerdotum extranius sit, & in fisco soluat auri libras duas & argenti pondera quinque: & quod petit, vendicare non valeat, sed præsens hæc carta omni tempore firma permaneat, cum extipulatione subnixa. Actum præsentibus, quorum signacula continentur. sign. Rinolfi qui hanc donationem fieri rogauit, sign. Ruodolfi, sign. Ascari, sign. Audonis, sign. Fredualdi, sign. Ariberti, sign. Suabonis, sign. Ludualdi, sign. Suzcini, sign. Odpadi, sign. Estegi, sign. Acconis, sign. Zilonis, sign. Ruodeoz. Notau quod feci in mense Iunio, V. Id. Iulias, in anno quinto Xmo regnante Domino nostro Teoderico Rege supra Carulum Maiorem Domus. Ego quanquam peccator Siluester escripsi in Dei nomine, Amen.

XXXVII.

Idem.

IN Dei nomine ego Lantbertus filius Landoaldi condami talis mihi sumpsit consilius pro animæ meæ salutem, vt res meas ad aliqua loca sanctorum condonare deberem. quod & ita feci. dono adque trado ad monasterium S. Gallonis qui est constructus in pago Arbonense, vbi eius sacrus requiescit corpus; & hoc est quod dono in pago Durgauginse, set in sito Zurihgauuia, in his locis quorum hîc nomina denuntiantur, hoc est in villa quæ dicitur Il-lenauiua, & in Erpfratinchoua, & in Makifinchoua, & in Vzinaha, & in Hulenichinuillare, & in Tunriude, & in Madalaltesuillare, & in Perolfesuillare, omnia quicquid pater meus Landoaldus & mater mea Pieta in his locis denominatis supra habuerunt: hæc omnia & ex integro manu potestatiua ad

E c E

ipsum

ipsum supra nominatum monasterium trado adque transfundo, ibidem à die præfenti perpetualiter possedendum. Et si ego ipse aut vllus heredum vel postheredum meorum, aut quislibet vlla opposita persona cartulam istam irritam facere conauerit, aut eum infringere voluerit, tantum, quantum cartola ista continet adscriptum, ad ipsum monasterium restituat, sed & sociante fisco multa componat, id est auri uncias III. & argenti pondus V. coactus exsoluat, & quod reppetit non præualeat euindicare, & nihilominus præfens cartula ista omni tempore firma & stabilis permaneat, subulatione subnixa. Actum in Craolfestale in mallo publicè, sub Carlomanno Maioredomus. Et hii sunt testes, qui in præfenti fuerunt & firmaverunt † signum Lantberti, qui hanc cartulam traditionis fieri rogauit † Herigaer patruus eius † sign. Amalrich. † Signum Aottuni † Hroadgaer † Albrich &c. Ego itaque Siluester Diaconus rogatus ab Lantberto scripsi & subscripsi. Notavi diem, hoc est IIII. Id. Septembris, sub Chancorone Comite.

XXXVIII.

Idem.

† In CHRISTI nomine. Ego quidam Petto cogitavi Dei intuitum, vel diuinam retributionem, vel peccatis meis veniam promerere, & ut mihi in futuro merces boni operis adcreseat. Propterea vernacula terræ iuris mei in loco noncupante quod dicitur Data, cum seruis & ancellis, hæc nomina eorum, Gondaharancum, & omnia quæ possidet cum uxorem suam & filios & filias, & Rihfredum, sic similiter Vuinifredum, sic similiter Liuddulfum, sic similiter Causulfum, sic similiter Vuitonem cum sociis suis vic nomina eorum escripta sunt. quod ego Petto donavi ad sacrum S. Gallonis pro remedio animæ meæ & à sociis ipsius, cum agris, cum pradis, cum siluis, cum aquis, cum omnia accessibus, cum omne mobile aut immobile, cum filiis & filias, cum oues & bouis, cum iis quæ ad opus viuendum pertinerent. Si quis verò, quod futurum esse non credo, si ego ipse aut vllus de heredibus meis, vel vlla supposita persona, qui contra hanc donationem venire aut agere temptauerit, soluat in fisco aurum libras duas & argentum pondera V. & quod petit vendicare non valeat, sed præfens hæc epistola omni tempore firma & inlisa permaneat cum extipulatione subnixa. Actum in signe quod dicitur Glata villa publicè. Notavi quod feci diem Iouis, X. Kalen. Decembris, eorum insignacula continentur. Sign. Petonis qui hanc donationem fieri præcepit. Sign. Airici Comitis germani eius, sign. Berterici Comitis germani eius, sign. Peponis testis germani eius, sign. Lantfreti testis, sign. Vultperti testis, sign. Vngari testis. Ego Siluester Diaconus scripsi & in testimonio subscripsi.

XXXIX.

Hirinus Monachus.

Sacrosancta Ecclesia S. Mariæ, S. Petri, S. Martini, S. Leudagarii, S. Petronellæ, ceterorumque Sanctorum, qui est constructa in insola minore quæ iuxta Hupinauia est, vbi Hata & Beata cum reliquis ancillas Dei degere videntur. Ego Beata namque filia Rachiberti cogitans pro remedio animæ meæ, vel pro æterna retributione, volo omnes res meas vel omnia peculia mea, quicquid habeo, ad locum illum condonare, hoc est in villa quæ dicitur Altorf & Cella cum omnibus adiacentiis vel adpendiciis eorum in arcas vel siluas. Et in Reutinhoua terras & siluas, sicut quæ, vel alias * æcentias, quicquid ibi habere videor. Et in villa quæ dicitur Huzinaa homi-

*Æcentias,
vel potius
adiacentias
i. e. adiacen-
tias, vt in
Charta 50*

homines VIII. & terras & siluas, vel alias æcencias siue in Vzinaa siue in Smarinchoua siue in Nancinchoua siue in Tattinchoua quidquid genitor meus Racinbertus de quolibet adtracto in loca illa habuit, siue ego ipse & Landoldus postea conquisiuimus siue comparauimus totum ad integrum duas partes de omnia damus. Et in villa quæ dicitur Centoprato calatos duos cum omnibus adiacentiis vel adpendiciis eorum; set vnum infantem inde ingenum taxauimus, reliqui verò sicut superius diximus ita sint. Et in Berofo-tilare mancipium vnum nomine Contleuba. Et in insola ipsa mancipios tres, & parones quattuor. Ista omnia ad ipsum monasterium superius nominatum tradimus adque transfundimus. quidquid exinde facere voluerint liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem faciendi. Si quis verò, quod fieri non credo, si aut ego ipsa, aut vllus de heredibus meis vel quælibet vlla opposita persona, qui contra hanc donationem meam venire, aut agere, vel quæ vlla calomnia generare voluerit, in primis si se emendare noluerit, iram Dei & pœnas inferni experire pertimiscat, & duplum tantum quantum ipsa res meliorata valuerit eis coactus exsoluat, & in fisco auri libram I. Argenti libras II. & hæc præsens donatio mea firma permaneat stipulatione subnexa. Actum in monasterio quod dicitur Babinchoua, quod fecit mensis Nouember dies XXVIII. regnante Carlomanno Duce, & Pebone Comite. Signum † Beatanæ quæ hanc donationem fieri & firmari rogauit. sign. † Bebonis Comitis. sig. † Muninc † Arnefridus Abba subscripsi † Erchamber-ti † Rihberti † Num † Butanc † Hefindo † Roberto.

Breue de illos homines quod Beata fecit. hoc est, Vuintrolf, Radbega, Gerlind, Anna, Ingaberta, Goderamnus, Herolf, Iohannis, Rachintrudis, Hiciga, Villos, Froatlin, Volfarda, Baltimda, Tetaclinda, Verdicho, Sigitrudis, Odalchus, Radleuba, Teutgerus, Hugileuba, Vitilinus, Randuinus, Arnoluara, Richuinus, Leudisca, Bacila, Trudmundus, Teudhara, Anno, Volfildis, Sigurmarus, Concila, Volfridus. Sic quomodo mihi seruiuerunt, sic inantea seruiant, Folritus, Cunthild, Otolf, Tallo, Tacalind, Hagustolt, Aldini, Teudila, Fraido, Richbertus, Matuas, Vertleuba, Butta, Reatila, Haladara, Muatdanc, Munifrid, Volfila, Valisan, Fartseus, Varinfrid, Higilind. Pro anima Atanæ seruiant ibi Altolf, Hettila. Sic quomodo mihi seruiuerunt, sic inantea seruiant Tetta, Totta. Pro anima Otunlis & Zon seruiant ad illam casam Dei Vinidisca, Rathari, Voluinc. Ego Hirtinchus Monachus hanc donationem rogatus scripsi & subscripsi.

XL.

Landarius Presbyter.

PArtem ecclesiæ nostræ quæ dicitur Raudinleim, vbi Landarius Presbyter esse præsens videtur, Ebo & coniugis mea Odalsinda & Alodoes aliqua de rebus suis adfirmauerunt & tam tradiderunt ad S. Gallum, terris, casis, casalis, mancipiis cum casatis, campis, pratis, vitiis, siluis, pascuis, aquis vel decursibus, mobilis & immobilis, quidquid in Vahinchoua, & in Laidoluin-choua, Bodinchoua icagimus omnibus & ex omnibus ad ipsum S. Gallum tradimus, à die præsentis habeat, teneat, qui exinde faciri voluerit ad possidendum habiat potestatem. Si quis verò ego aut nos ipsi aut heredes nostri aut vlla opposita persona, qui contra hanc firmitatem ita venire timtauerit, infera euntra ipso sancto auri libram vnā, argenti pondos duos, & nihilominus donatio ista omni tempore firma & stabilis permaniat stipulatione subnexa. Actum in Vahinchoua villa publici. Sign. Ebonis & Coio-nis mea Odalsindæ qui fieri rogauit. sig. Volfaro † Bertario † Aimoni † Vuauis † Ebo † Teutmaro † Berno Comitis † Cunleufotes † Autrini † Dodoni. Ego Land-

Landarius Presbyter roitus scripsi. Data VII. Idus Sept. anno X. rigni Domni nostri Hidirici Riis.

XLI.

Anonymus.

IN Christi nomine. Ego Erfoinus, & filii mei Teotarius atque Rotarius, cogitauimus Dei intuitum, vel diuinam retributionem, vel peccatis nostris veniam promereri: propterea vernacula terra iuris mei in loco qui dicitur Openuilare tradimus S. Galloni viginti iuchos, & in Eberingen vnum iuchum de vinea, & de colonis meis Erfoinum cum vxore sua & cum omni ap-
 pertinentia sua, cum casa & cum terra, & cum omnibus suis: & alium seruum nomine Vualdolfum cum casa, cum terra, & cum omnibus ad eum pertinentibus, vt dum adhuc viuimus ego & filii mei, in nostra permaneant potestate, & in anno reddamus carram de vino, & carram de filigine, & carram de foeno, & friskingam. Et si filiis meis infantes nati fuerint, sicut superius dixi, ita soluant censum, & habeant potestatem. si noluerint censum inde reddere, omnia, sicut superius diximus, sint concessa ad ecclesiam S. Gallonis. Et si quis, quod non credimus, aliquis de heredibus nostris contra hunc factum nostrum ire vel inrumpere voluerit, in primis incurrat iudicium Dei, & soluat auri libras II. & hunc factum nostrum inlæsum permaneat stipulatione subnixa. Facta hæc carta est in loco qui dicitur Anninchoua, XVII. Kalen. FEB. sub regno Domni nostri Elperici Regis, sign. Teotarii & Rotarii, qui hanc cartam fieri rogauerunt † signini testis, sign. Regandozi testis, sig. Vulperti testis. sig.

XLII.

Liutfretus Presbyter.

DOMINO sancto in CHRISTO venerabili viro patri Otmaro Abbati Durgauginsi seu de monasterio S. Galloni. Ego Rothpaldus donamus ad monasterium vestrum pro mercede animæ meæ facultaticulam meam, recipere deberetis post discessum meum. Dono vobis donatumque in perpetuum vt permaneat esse volo, hoc est in pago Duregauginsi in villa qui dicitur Richinbach, & in Vuila, & in Zibranesuuanga, & in Vuangas, & in Tuzzinuuang, & in Sclatte, & in Puzzinberch, & in Vuanzincoou, quicquid in istas villas visus sum habere, pecuniis, mancipiis, casis, casalis, campis, pratis, siluis, aquis, aquarumque decursibus, ad integrum à die præsentis trado vobis, & seruum meum nomine Nhideng & vxorem eius Bruna, & cum oba sua, & cum omnia quo vestiti sunt: & alium seruum meum nomine Vuolfharium cum vxore sua Atane, cum oba sua & cum omnia quo vestitus est. Et pro istas res proseruire volo annis singulis, hoc est XXX. seglas ceruesæ, XL. panis, frischengam tremessem valientem, & XXX. Manas, & arare duos iochos in anno, & recollegere, & intus ducere, & angaria vbiopus est. Et si infans meus simul proseruire voluerit, faciat sicut superius: & si proseruire noluerit, nullam habeat potestatem, ipsam facultaticulam meam trado vobis ad monasterium vestrum post discessum meum atque transfundo dominationi, vt quidquid exinde pars monasterii facere voluerit, liberam, ac firmissimam in Dei nomine in omnibus habeat potestatem. Si quis, ego aut heredes mei, aut vlla opposita persona, qui contra hanc donationem istam venire temptauerit, tunc inferat parti custodiendi dublam repetitionem, & filco auri libras II. & argenti pondera III. & nihilominus pñs donatio istæ omni tēpore firma & stabilis pmaneat stipulatione subnexa. Actū in villa Aninauua publice, sign. Rothaldi qui hanc donationem istam fieri rogauit. sign. Sicharii testis.

testis. † Bertcauzi test. † Puopo test. † Vuodolgarii test. † Aribaldi test. † Rathcauzi testis. Ego Liutfretus presbyter scripsi & subscripsi. Notauī diem Martis, VIII. Id. Augustas, anno III. regnante Domno nostro Pippino Rege, sub Vuarino Comite.

XLIH.

Vuaringsus.

Sacro sancta ecclesia S. Galluni, qui est constructa in pago Durgauia, vbi ipsius in corpore requiescit, & Iohannes Abbas ad præsens Rector ecclesiæ esse videtur. Ego in Dei nomine Vuinibertus cogitans Dei vt aliquid rei meæ ad ipsum sacrum locum pro remedio animi mei condonare deberem: quod & ita feci. hoc est in pago Durgauia, in loco qui dicitur Parmacunauiā, quicquid ibidem visus sum habere, mancipiis, pecuniis, casis, casalis, campis, pratis, siluis, aquis, aquarumue decursibus, omnia ex integro de meo iure ad ipsum monasterium S. Galluni post obitum meum trado atque transfundo, vt quicquid exinde Rector monasterii vel monachi ibidem deseruiētes facere voluerint, liberam ac firmissimam habeant in Dei nomine in omnibus potestatem. Si quis ego aut heredes mei aut vlla opposita persona, qui contra hanc traditionem istam venire temptauerit aut agere præsumperit, inferat parti custodienti dublam repetitionem, & fisco auri uncias V. & argenti pondoras II. & nihilo minus præsens traditio istæ firma & stabilis permaneat, stipulatione subnexa. Actum in villa Vuila publice, præsentibus quorum hic signacula contenuntur. Sig. † Vuiniberti auctoris qui hanc traditionem istam fieri rogauit. † Sig. Vuanzo test. † Sig. Ascharii † Sig. Sickeri † sig. Teutbold test. † sig. Ringer test. † sig. Rihperat test. &c. Ego Vuarinkis rogatus scripsi & subscripsi. Notauī die Dominico, VI. Id. Octupris, anno X. regnante Domno Pippino Rege Francorum, sub Vuarino Comite.

XLIH.

Vuaringsus.

Sacro sancta ecclesia in honore S. Galli Confessoris constructa, vbi ipse in corpore requiescit, & præsentī tempore Iohannes Episcopus esse videtur Rector Monachorum. Ego in Dei nomine Theoda, sumpsi mihi consilium vt aliquid de remea ad ipsum monasterium condonare deberem, quod & ita feci. Hoc est in pago Durgauia, in vico qui dicitur Ailihceauge, quicquid ibidem visa sum habere, & mihi in hereditate contingit, mancipiis, pecuniis, casis, casales, campis, pratis, siluis, aquis, aquarumq; decursibus ad integrum post decessum meum ad ipsum monasterium trado atque transfundo dominationi, vt quicquid exinde fratres ipsius monasterii facere voluerint, liberam ac firmissimam habeant in Dei nomine in omnibus potestatem. Et si quis ego aut heredes mei aut vlla opposita persona, qui contra traditionem istam venire temptauerit aut cogitare præsumperit, tunc inferat parti custodienti duplam redibitionem, & fisco auri uncias II. & argenti pondera V. & nihilominus præsens traditio ista omni tempore firma & stabilis permaneat, stipulatione subnexa. Actum in villa Ailihceaugia publice. † sig. * Teodanæ *Theodanæ* auctricis quæ traditionem istam fieri rogauit. † sig. Vuanzonis † Friduini † Puasonis † Erimberti Presbyteri. Ego itaque Vuarings scripsi & subscripsi. Notauī diem Dominicum, V. NON. Maias, regnante Domno nostro Pippino Rege Francorum, sub Vuarino Comite.

XLV.

Moathelmus Clericus.

EeE 3

Perpe-

PErpetrandum est vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens; *Date & dabitur vobis.* Ego in Dei nomine Scalcomannus cogitans de animæ meæ remedio vel de æterna retributione, talis mihi decreuit voluntas, vt res meas ad aliqua venerabilia loca sanctorum dare deberem: quod ita & feci. *Dono* atque trado omnes res meas, quas ex paternico mihi de alode legitima contingit, ad monasterium S. Gallonis vbi eius sacrus requiescit corpus, qui est constructus in pago Arbonense, hoc est quod dono in loca denominata, id est in Laimauuia & in Apfalaga, & in Entinesburugo, & in Operindoraf, & in Oborostindoraphe prata, & in Piparrori prata, & in Liutratesuuilare, in his locis super nominatis trado atque transfundo ad ipsum superius nominatum monasterium, donatumque in perpetuum esse volo, & me ipsum ad ipsum monasterium ad monachum trado, & rogo, & testifico coram Deo & sanctis eius, vt nec me nec post obitum meum nullus ex succedentibus Abbatibus vel Episcopis ad nullum vnquam hominem nullum concambium aut commutationem faciant, sed ipsas res ipse monasterius & rectores ipsius monasterii perennis temporibus in sua dominatione possideant. Et si quis verò, quod futurum esse non credo, si ego ipse aut vllus de heredibus meis vel proheredibus meis, aut quislibet vlla opposita persona, qui contra hanc cartulam traditionis, quam ego spontanea voluntate fieri rogavi, veniret aut eam infringere voluerit, non solum quod ei non liceat, sed damnum incurrat, id est tantum & alium tantum quantum cartula ista continet ad ipsum superius nominatum monasterium restituat, & in discutiente fisco multa componat, id est auri uncias duas & argenti pondus quattuor coactus exsoluat, & qui repetit nihil euindictet, & præsens cartula ista omni tempore firma & stabilis permaneat cum omni stipulatione subnexa. Actum Laimaugauuile, in quo cartula ista scripta est, quod fecit mensis Martius dies XV. in anno primo regni Carlomanni Regis, sub Roadharto Comite. Sign. Scalcomanni qui hanc cartulam traditionis fieri rogauit. sign. Taltoni patris eius. sign. Vuëlimanni fratris eius, sign. Fateri fratris eius. sign. Selparati fratris eius. sign. Takarichi. sign. Huodelrich. sign. Lantulfi. sign. Vffoni. sign. Bossonis. sign. Gramanni. Ego Moathelmus Clericus scripsi & subscripsi.

XLVI.

Vsalto Diaconus.

IN Christi nomine. Ego Vnforahtus filius Otgari condam, talis mihi decreuit voluntas pro animæ meæ remedio seu pro æterna retributione, vt omnes res meas, quas mihi genitor meus moriens dereliquit, vel ego ipse mihi adquisiui, ad monasterium S. Galli, vbi eius sacrus in CHRISTO requiescit corpus, condonare deberem: quod ita & feci. Et hoc est quod dono, in pago Durgauginse in sito Zurihgauuia in villa quæ dicitur Tunriude, quæ & Hadaleihinchoua vocatur, id est casam, curtem clausam cum domibus, ædificiis, mancipiis, pecuniis, terris, campis, siluis, pratis, pascuis, viis, aquarumque decursibus, omnia ex integro nihil prætermittendo ad ipsum monasterium trado atque transfundo, vt quicquid rectores ipsius monasterii facere exinde voluerint, liberam ac firmissimam habeant potestatem faciendi. Si quis verò, quod fieri non credo, si ego ipse aut vllus de heredibus meis, aut vlla opposita persona, qui hanc cartam irritam facere conauerit, partibus fisci multa componat, id est auri uncias IIII. argenti pondus VI. coactus exsoluat, & ad ipsum monasterium duplam repetitionem restituat, & quod repetit non præualeat euindicare, sed hæc præsens epistola omni tempore firma & stabilis permaneat cum stipulatione subnixa. Actum Vstra villa publice, præsentibus quorum

hic

hic signacula continentur. † Vnforathi qui hanc cartam fieri rogauit † Raginbaldi test. † Salucho test. † Gaerhohi test. † Friduberti test. &c. Ego itaq; Vialto Diaconus rogitus ab Vnforahto anno IIII. regnante Carolo Rege Franchorum scripti & subscripsi. Notauit die Veneris, VI. Kal. Febr.

XLVII.

Emicho.

IN Dei nomine. Ego Harioldus recordatus innumerabilia peccatorum meorum, propterea trado atque transfundo ad monasterium S. Galloni, donumque post discessum meum in perpetuum esse donatum volo, pro remedio animæ meæ vel pro æterna retributione: hoc est, quicquid in villa Vndinga vel in villa Genchinga habeo sine illa ecclesia in illum censum solidum vnum in cera aut in quicquid esse potuerit annis singulis soluâ. hoc quod diximus à die præsentis de meo iure ad monasteriū S. Galloni vel eius rectoribus trado dominationi, habeant, teneant, atque possideant, quicquid exinde facere voluerint, liberam atque firmissimam in omnibus habeant potestatem faciendi cum stipulatione subnixa, in ea vero ratione vt tibi semper stabilis sit: & si hoc non est, tūc heredes meus legitimus potestatem habeat ad requirendum. Si quis vero, quod futurum esse non credo, si ego ipse aut ullus heredum vel proheredum meorum, qui contra hanc donationem à me factam venire præsumpserit, sociante fisco multa repetitionem componat, id est auri libras II. argenti pondera V. coactus exsoluat, & duplum ad ipsum monasterium restituat, & quod repeti per nullis que ingeniis euindicare non valeat. Actum in pago Purihinga, in villa quæ vocatur Vntinga publice, præsentibus quorum hic signacula continentur. sign. Harioldi qui hanc cartam fieri atque firmari rogauit. sign. Ercanperti Comitis. sign. Trudpert. sign. Pertfrid. sign. Cadaloh. sign. Thruant. sign. Hiltrih. sign. Puabo. sign. Alpker. &c. Facta traditio hæc in III. Kal. Iun. VI. feria, anno V. regnante Domino nostro Carolo Magno Imperatore. Ego Emicho rogitus scripti & subscripsi.

XLVIII.

Adalhardus Lector.

IN Dei nomine. Perpetrandum est vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens, *Date elemosynam, & omnia munda sunt vobis.* Item ego Vualfridus cogitans Dei intuitum vel animæ meæ remedium vel etiam pro æterna retributione, talis mihi decreuit voluntas, vt omnes res meas ad aliqua venerabilia loca sanctorum dare deberem: quod ita feci. Dono atque trado * ad ecclesiam S. Georgii, quæ est constructa in pago Argunensium in insola vel loco qui dicitur Vuazzarburc, & hoc est quod dono in pago ipso qui dicitur Mittinbah, campis, pratis, siluis, pascuis, aquis, aquarumue decursoribus, cultum & incultum, hortiferis, pomiferis, mobilibus atque immobilibus, omnia ex integro de meo iure S. Georgius vel Rectores eius ibidem manentes habeant, teneant atq; possideant, vel quicquid exinde facere voluerint, liberâ in omnibus ac firmissimâ habeant potestatem faciendi absq; vlla contradictione. Si quis vero, q. fieri non credo, si ego ipse quod absit, aut ullus de heredibus meis vel pro heredibus aut vlla opposita persona, qui contra hanc cartam traditionis, quam ego spontanea voluntate fieri rogavi, venire aut eam intrangere voluerit, irâ Trinitatis incurrat, & non solum quod ei non liceat sed damnum incurrat, id est tantum & aliud tantum quantum cartula ista cōtenit de rebus suis ad ipsam ecclesiā restituat, & sociante fisco multa cōponat, id est auri uncias III. argenti pondera V. coactus exsoluat, & q. repetit nihil euindicet, sed hæc præsens cartula ista omni tēpore firma & stabilis permaneat cū stipulatione subnixa. Actū in villa Arguna publice, pæsentibus quorum hic signacula continentur. sign. manu Vualfridi qui hanc cartam fieri atque firmari rogauit. sign. Fater. sign. Vuifirih. sign. Vuolfregin.

M. f. l. u.
perponit
sed alia
manu: in-
censo ex
malidro gra-
m. aut talē
friskingam
ipso grano
valentem.

fig. Alto. fig. Hunolt. &c. Ego itaque Adalhardus Lector anno XXVI. regnante Domno Karlo Rege Francorum, notavi sub die V. Id. Iun. & in præsente Ruodberto Comite.

XLIX.

Bernegarius Presbyter.

Sacro sancto monasterio in honore S. Mariæ & S. Gallonis constructo, ubi vir venerabilis Vuerdo Abbas cum congregatione monachorum seruiens esse videtur. Ego in Dei nomine Vuillahelmus cedo ad ipsum monasterium cessumque quod in perpetuum esse volo, hoc est in pago Turgouue in loco qui vocatur Eskinbach medietatem de ipsa hoba Fruachanolui, hoc est casis, casalis, pumatiis, campis, pratis, siluis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, ex omnibus & in omnibus totum & ad integrum, ad ipsum monasterium trado adque transfundo. In ea vera ratione dum ego vixero ut liceat mihi ipsam terram & aliam hobam vestram, id est in Bauconfluare in censum habere, hoc est annis singulis de ceruissa siglas XV. & vnam maldram de pane, & friskingam trimissem valentē, vsq; dum ego ipsum censum soluā, nullus habeat potestatem ipsam terram de me vel de filio meo abstrahere. Et si de illo censo negligens fuero per III. annos, tunc id quod hic superius dictum est, partes ipsius monasterii vel agentes eius ipsam terram melioratam in suam dominationem reuocare faciant perpetualiter ad possedendum, vel quicquid exinde facere voluerint liberam habeant potestatem. Si quis vero, quod futurum esse non credo, ego ipse aut aliquis de heredibus meis, seu quislibet vlla opposita persona, vel qui contra hanc traditionem venire temptauerit, aut eam infringere voluerit, tunc sit culpabilis ad ipsum monasterium duplum quantum traditio ista continet, & in fisco auri uncias III. & argenti libras V. coactus exsoluat, & quod repetit nihil vindicare non valeat, sed præsens traditio ista omni tempore firma & stabilis permaneat, stipulatione subnexa. Actum in Eskinbah. sign. † Vuilahelmi qui hanc traditionem fieri rogauit. sign. † Markeri. sign. † Vuino. sign. † Ruatto. sign. † Zollin. sign. † Albchis. sign. † Sallo. sign. † Sico, testium. Ego in Dei nomine Bernegarius peccator vocatus Presbyter rogatus scripsi & subscripsi. Notavi die XVII. Kal. Iul. anno secundo Domno nostro Carlo Imperatore, & XXXIII. Rege Francorum & Langobardorum, & gubernator Romanorum, & in luminatio Saxanorum.

L.

Atto Clericus.

Idcirco ego quidem in Dei nomine Vppertus cogitavi pro animæ meæ remedio seu & pro æterna retributione, ut veniam pro peccatis meis futurum ad episcopi merear, & in die tremendi iudicii ante tribunal Christi securus ad sistam. Per hanc paginam quam ad vicem traditionis scribendam rogavi, dono à præsente die peculiaris mei ad ecclesiam S. Galloni quæ est constructa in pago Durgauginse, ubi dominus & in Christo Gauzpertus Abba præesse videtur, donatumque in perpetuum esse volo, & prætissima voluntate confirmo, hoc est omnem tertiam partem proprietatis meæ in pago Auguscauginse, & in villis denominatis in Firinisuilla & in Munciaco, & in Firinisuilla manso I. campis, pratis, siluis, aiacentiis, & appendiciis, quultis & in quultis, aquis aquarumque decursibus, quantumque mihi in iam dicto pago Auguscauginse aduenit tam de paternico quam de maternico, seu de comparato, vel de qualicunque ad tractu noscitur ad me peruenisse, & ego in modico tempore visus sum tenuisse, omnem tertiam partem sicut superius dixi ad ipsam sacram ecclesiam S. Galloni dono, trado adque transfundo in Dei nomine perpetualiter ad possedendum. In ea vero ratione, ut dum ego aduixero,

*Augustin.
nisi.*

ipsas

ipsas res habere debeam & censui me pro hoc annis singulis de festiuitate S. Galloni in alia foccum I. aut IIII. denarios. Et si infans ex me procreatus fuerit, simili modo habeat absque in eum discessum in ipso censo. Et post nostrorum discessum quandoquidem Deus voluerit, ipsi custores Ecclesiæ ipsius ipsas res ad eorum opus habeant, & numquam hoc in beneficium alio præstent. Si quis vero, quod futurum esse non credo, quod si ego ipse, quod absit, aut aliqui de heredibus vel proheredibus vel abheredibus meis seu qualibet extranea vel omissa persona, qui contra traditionem venire temptauerit, aut eam infringere voluerit, non solum ei non liceat, sed inferat partibus ipsius ecclesiæ duplum tantum quantum traditio ista continet, & in fisco auri uncias duas & in argento pondera V. coactus exsoluat, & quod repetit euindicare non valeat, sed præsens traditio ista omni tempore firma & stabilis permaneat stipulatione subnixæ. Actum in Augusta ciuitate publice sig. † Vpperti auctoris qui hanc traditionem istam fieri ac firmari rogauit. sig. † Aimeric. sig. † Deutcher. sig. † Helidulfi, &c. Ego Atto clericus rogatus & petitus hanc traditionem istam scripsi & subscripsi. Notauit quod fecit V. Id. Maii, anno XII. imperii Hludouici, feliciter.

L I.

Hrathbertus Conzl.

IN Dei nomine. Perpetrandum est vnicuique, quod sapientia Dei per Salomonem dixit, *Redemptio animæ propria diuitia eius*. Redemptoris quoque verba dicentis, *Date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis*. Ideoque Pertcardi his ammonitionibus compuncta simul & confusa, dono donatumque pro animæ meæ remedio quod in perpetuum vt permaneat esse volo ad monasterium situm in pago Thurcauhinse constructum in honore S. Gallonis, vbi imple dominus preciosus in corpore requiescit, vbi Cozbertus Abba præesse videtur, hoc est quod dono, in pago Priscauhinse in villa Lollinga quidquid ibi visum habere tam terris, domibus desuper positis, campis, pratis, vineis, siluis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, cultis & incultis, mobilis & immobilis, quicquid dici aut nominari potest totum & ad integrum vna cum manu Ratpotoni ad iam dictum locum sanctum trado, transfero atque transfundo, vt hodierna die Rectores eiusdem monasterii vel successores eorum quidquid exinde facere voluerint, liberam ac firmissimam in omnibus in Dei nomine habeant potestatem faciendi, iure perpetuo possidendi. Si quis vero, quod fieri non credo, si ego ipsa aut ullus de heredibus ac proheredibus vel quislibet vlla opposita persona, qui contra hanc cartolam voluntate mea factam venire aut inrumpere conauerit, duplum vobis vel successoribus vestris restituat, quantum præsens carta continet, & insuper hoc coagente fisci multa componat, id est aut uncias III. argenti pondus V. coactus exsoluat, & quod repetit nihil euindicet, sed præsens carta cum omnibus in ea continentibus omni tempore firma permaneat cum stipulatione subnexa. Actum Huninga villa publice. sig. † Pertcart quæ hanc cartam vna cum manu Ratpotoni pariter fieri vel adfirmare rogauerunt. sig. † Brunihoni, sig. † Liboni, sig. † Vuitoldi, sig. † Sigkaurici, &c.

Ego in Dei nomine Hrathbertus Conzl. scripsi & subscripsi. Notauit IIII. Kal. Martii, anno XV. regnante.

LM SV
DOM I L I IM
PR

Et sub Erchangario Comite.

LII.

Notger & Bebo.

Berefrid tradidit quidquid in Bihelinchouun habuit, excepto vno prato iuxta casam Adalfridi, & vno agro iuxta casam Selbonis vbi eius piscatio est, & alio prato inter Paracstetm & Heremintinchouun: reliqua omnia tradidit cum omni integritate. Census denarii II. suæ matri & sibi si redimere voluerit, cum VI. denariis facerent: si non redimerit, post amborum decessum ad monasteriū redeat. testes, Selbo, Adalfrid, Adalene, Vuitolt, Suidker, Houro, Vuiniman, Mekinhere. Notger scripsit, III. Kal. Sept. anno XVIII. Regis Hludouuici: & ego Bebo testis iussu Grimaldi Abbatis ad precariā exnotauit.

LIII.

Dodo.

Sacro sancto à scī. Galloni. Ego Rudolfus dono in villa quæ dicitur Hohun. statim quicquid in ipsa curte visus sum habere tam in terris quam in pratis, siluis, aquis, aquarum, campis, mancipiis, omnia quicquid ipsa curte habemus, & fratres qui seruiunt ad ipsa loca sancta teneant atq; possideant omni tempore, perfirmata sit ista donatio à scī. Galloni. Si quis vero, quod fieri nō credo, si ego ipse aut vllus de heredis meis aut vlla opposita persona, quiconque contra hanc donationem istam agerit aut infringere voluerit, in primis iram Dei incurrat & rubrum componat. & hæc donatio omni tempore firma permaneat. sig. Helmrucus. sig. Theotbertus. † sig. Odone. † sig. Sichirico. † sig. Huadoni. † sig. Theodo. † sig. Radberto. Ego Dodo qui scripsi & subscripsi.

LIIII.

Albrius Diaconus.

Ego in Dei nomine Vuolfhart diuino admonitus instinctu vt terrenis facultatibus mercarer æternas, & bonis transitoriis mansura conquirerem. Memor itaque illius salutaris præcepti, *Date & dabitur vobis, & Non est qui relinquat domum aut agros propter me, qui non recipiat centies tantum*, trado ad monasterium S. Galli, cui modo venerabilis Abba Grimaldus præesse dinoscitur, pro remedio animæ meæ coniugisque meæ, quicquid in Centipratis marcha conquisitionis vel concambii regia fultus auctoritate & firmitate litterisque ab eo acceptis præsentis die visus sum habere, id est aquis, siluis, agris, pratis, cultis & incultis, omnia ex integro, excepto vno curtilli, quod coniunx mea legitimis ab heredibus conquisiuit: ea tamen conditione vt ego ipse præfatas res dies vitæ meæ possideam, annisque singulis censum inde duos denarios solvam, & post obitum meum statim ad monasterium præfatum in omnibus melioratæ redeant in eum possidendæ, addito vt nulli vnquam in beneficium dentur, quod si data fuerint, ad succedentes proximos meos reuertantur. Si quis vero, quod fieri non credo, si ego ipse aut cognatorum meorum vel heredū aliquis hanc cartulam à me potestatiua manufactam corrumpere voluerit, & voluntatis corruptæ machinationem publicauerit, auri uncias III. argenti pondera V. ad æratum Regis coactus persoluat, hæcque epistula firma & stabilis permaneat cum stipulatione subnixa. Actum in ipso loco, id est Centiprati nuncupato, præsentibus quorum hic signacula continentur. sign. ipsius Vuolfharti qui hanc traditionem fecit. sign. Kerolti Comitis. † Vuolfheri. † Perhtger † Oazo † Vnnid. † Perhthart † Andreas † Vto &c. Ego itaque Albrius indignus Diaconus rogatus scripsi & subscripsi. Notauit tertiam feriam, XV. KAL. Iun. anno XXIIII. regni Hludouuici Regis, sub Kerolto Comite.

LV.

Eccho Monachus.

Litteræ
mandato-
ria
Generales
breues.

Notum sit omnibus præsentibus atq; futuris, quod quidam homo Chadolt nomine de pago Albekeuue pro remedio animæ suæ parentumq; suorum heredi-

hereditatis suæ iura ad monasterium S. Galli contradere disposuit, sed cum interueniente molestia corporis voti sui compos existeret non potuisset, necessitate ductus rogauit Reginhelmum Presbyterum, integra illi potestate concessa ut ipsas hereditatis suæ res ad præfatum monasterium potestatiua manu traderet.

Ego itaque Reginhelmus licet indignus Presbyter eius precibus adquiescens cum manu aduocati mei Erfirinchi trado ad monasterium S. Galli, cui modo Crimaldus Abba præest, quicquid præfatus Chadolt de parte hereditatis ac acquisitionis suæ & duorum filiorum suorum, qui defuncti sunt, habere ac possidere visus est in loco qui dicitur Stoufun id est vnam curtem sæpe circumdatam cum ædificiis, mancipiis, iumentis, pecudibus, agris, pratis, pascuis, filuis, aquis, aquarumque decursibus, nec non cuncta suo iuri pertinentia, ut statim sine ullius contradictione ad præfatum monasterium firmiter perpetualiterque pertineant possidendæ. Si quis vero, quod fieri non credo, hanc traditionis cartulam infringere temptauerit, ad ærarium Regis auri uncias III. & argenti pondera V. coactus persoluat, & nihilo minus hæc traditio firma stabilisque permaneat cum stipulatione subnixa. Actum in monasterio S. Galli publice, præsentibus istis quorum hic signacula subnotantur. sign. Reginhelmi Presbyteri & Aduocati Erfirinchi. sign. Hartmoti Decani. † Cotaberti Præpositi † Vualtherii sacratarii † Albrici Cellarii † Paldrici Portarii † Irfsinki hospitarii † Hartmanni Camerarii, & aliorum testium, &c. Ego itaque indignus monachus Eccho rogatus scripsi & subscripsi. Notauimus diem Lunæ, XIII. Kal. Ian. anno XXVIII. regni Hludouici Imperatoris, & sub Hudolrico Comite.

LVI.

Vuarimbertus Leuita.

Vnicuique enim conuenit opere adimplere, quantum ei vires suppetunt, quod domini iussione constat esse traditum, *Date & dabitur vobis.* Quapropter ego Cozolt hac voce Dominica corde compunctus trado ad monasterium S. Galli quinque mancipia, quorum illa sunt nomina, Theotmunt, Otmunt, Vuillimunt, Vuolafrid, Vuannida. eadem videlicet ratione, ut eadem mancipia ad me recipiam tempus vitæ meæ. Post obitum vero meum absque ulla maritione ad iam dictum monasterium firmiter permaneant perpetualiter possidenda. Si quis vero contra hanc traditionis cartulam venire temptauit, aut frater meus Adalbertus, aut aliquis nepotum meorum, aut qualiscumque persona, in ærarium Regis multa cõponat, & conatus sui priuetur effectu, firmaque & stabilis cartula huius traditionis permaneat, stipulatione subnexa. Actum in Oninuuan publicè præsentibus istis, quorum hic signacula continentur. Signum Cozolti qui hanc cartulam fieri rogauit. sign. Vuarinheri, Heitari, Alpheri, Adalpreht, Stritgrim, item Alpheri, Othind, Vuolfpreht, Naudkor, Strello. Ego itaque Vuarimbertus indignus Leuita scripsi rogatus & subscripsi. Notauimus diem Lunis, prid. Kal. April. annum III. Hludouici Regis Alamannorum.

LVII.

Notkerus.

Ego Vuildebold senio meo prouidens, & ei quæ illud comitari solet penuriæ, trado ad monasterium S. Galli, cui modo venerabilis Abba Hartmutus præest, terrulam meam quæ habeo in Vzonuulare, hoc est XX. iugera: eo pacto ut ipsa terrula ad domum peregrinorum seruiat, & ego ibi in domo hospitum suscipiar, & usque ad finem vitæ meæ ibi victum & vestitum habeam, sicut primus illorum iuniorum, hoc est omnibus annis vestimentum lineum & aliud laneum, & tertio anno pallium, si vetus ita attritum est, & calciamenta & alias impensas accipiam, sicut ceteri in ipso ministerio. Et hoc volo ut ipsa possessiuncula nulli umquam in beneficium præstetur: quod si factum fuerit, ut ille ager ab hospitali tollatur, & ego ibi victualia mea habeam, meaque mihi absque ullius contradictione vindicem. Actum in ipso

ipso monasterio, presentibus quorum hic signa continentur. sig. Engillarmi hospitarii, sig. Hertarii, centurionis, & aliorum testium, sig. Vuilheri, sig. Vualdpert, sig. Hartman, sig. Richpert, sig. Thancpert, sig. Ruodpert. Ego itaq; Notker ad vicem Vuinidharti monachi scripsi & subscripsi. Notavi diem Dominicū XVI. Kal. Iun. a. n. c. m. XXXIII. regni Hludouici Iunioris.

DE TRADITIONE PRECARIA.

LVIII.

Hirings Lector.

Sacra sancta ecclesia S. Galloni confessoris quod in Arbonense pago constructa videtur, ubi corpus eius in Christo requiescit, & Otmarus Abbas cum monachis S. Gallonis ibidem deferuire videntur. Ego in Dei nomine Pieta filia Rekinberti condam & Atanai uxoris sui, talis mihi decreuit voluntas cōpūcto corde Dei timoris & animae meae remediū vel patris adq; genitricis meae ad ecclesiam S. Galloni Confessoris condonare debuerem: quod & ita feci, in locellas praestinas in pago Durgauinge sito qui dicitur Zurichgauua. Hae sunt nomina locorum, Cella Nuzpereich, & in loco Luzilunouua q. est iuxta Vbirrauua, & in loco qui dicitur Centoprata, & in loco qui dicitur Vtanaha, & in villa qui dicitur Altdorf, & in loco qui dicitur Hreotinchoua, & in loco qui dicitur Smarinchoua, & in loco qui dicitur Nancinchoua, & in loco qui dicitur Perolunchoua, quidquid ego vel pater meus ibidem habere videntur, haec omnia & ex integro tam de paternico meo quā de maternico vel mea adquisitione & viro meo Landoaldo in his locis supernominatis, per cuius consensum hoc facio, omnia & ex integro à die praesenti de iuris mei in dominatione S. Galloni confessoris vel Otmaro Abbate & monachis ibidem deferuientes, in vestram trado dominationem habendi, vindendi, commutandi, cum domibus, aedificiis, casis, casalibus, mancipiis, seruis, ancillis, acolabis, capis, pratis, pascuis, siluis, pecoribus, ortiferis, pumiferis, aquis, aquarumque decursibus, mobilibus, adq; in mobilibus cum omnia adiacentia earum haec supernomina Ecclesia & rectores eius habeant ad possidendum: & accipimus ab hac Ecclesia & Abbate Otmaro vel eius monachis precium adtaxatū, hoc est auro & argento solidos LXX. & cauallos V. cum faumas & rufias & filtros, cum stradura sua ad nostrū iter ad Romam ambulandum. Et si Dominus voluerit, quod ad propriam reuertissem, hoc quod dedi supernominata loca per eorum beneficia qui ad illū monasterium deferuiant ut mihi in praestitum illas res concedant. Post meum vero discessum ipsas res ad monasteriū S. Galloni ad melioratas reuertant absque vlla contradictione vel minuatione, manu vestita partibus meis vel heredum meorum cum Dei gratia & nostram successionem possideant. Si quis vero, quod fieri non credo, si ego ipsa aut vllus heredum meorum vel postheredum vel quislibet vlla opposita persona, qui contra hanc cartam à me factam temptare praesumpserit, sociante fisco multa componat, id est auri libras V. & argenti pondura X. coactus exsoluat, & ad ipsam causam Dei repetitionem duplā restituat, & quod repetit per nullis ingeniiis euindicare non valeat, sed haec praesens epistola firma & stabilis debeat perdurare omni tempore cum stipulatione subnixā. Actum Bainchoua monasterio, presentibus quorum hic signacula continentur. † sign. Bietanai filiae Rekinberti condam, qui hanc traditionem fieri atque firmare rogauit. † sign. Bebonis Comititis. † sign. Buta test. † sign. Arnefridi Abbatis. sign. Muningi test. † sign. Erchanberti test. sig. Ottonis test. sig. Rihberti test. † sign. Buta test. sig. Rohberti test. sig. Blidgaeri test. sig. Vualoni test. sign. Amarici test. Ego in Dei nomine Hirings Lector rogatus à Biatane, anno III. regnante Hiltrihho Rege sub Carlomanno Maiore domo, & Bebone Comite, scripsi & subscripsi. Notavi sub die quod fecit Nouemb. dies VIII.

Antiqui-

Autuuingus Lector.

VNicuique perpetrandum est quod Euangelica vox adque Apostolica doctrina nobis cotidie docet, vt vnusquisque suis propriis viribus aternam premiam consequere: sic & ego in Dei nomine Hruothardus filius Bainoni condam, talis mihi decreuit voluntas, vt omnes facultates meas quas mihi bene memoratus genitor meus dereliquit, vel quidquid ego ipse postea adquesiui, omnia & ex integro in dominationem S. Galliani Confessoris, cuius ecclesia Arbonensi pago fulgit in optima eiusque rectore Iohanne Pontifice, trado in dominationem domibus, ædificiis, viniis, mancipiis, hortiferis, pumiferis, pratis, campis, siluis, aquis, aquarumque decursibus, mobilibus atque immobilibus cultis & incultis, quod superius diximus, à die præsentis in vestram trado dominationem, in meam vero rationem, vt per precariam de vobis hoc recipiam, & annis singulis per conuentum vestrum censum soluam & filius meus post obitum meum, hoc est ceruisa siglas XXX. panes XL. frisinga trimissem valente vnus hominis anni vertente operas tres. Et si ego ipse aut filius meus de ipsum censum per festiuitates S. Martini annis tribus negligentes fuerimus ecclesiæ, S. Galliani Confessoris, & eius monachi ibidem deseruientes sine vllam contradictionem quidquid vobis dedimus recipiatis. Si quis vero, quod fieri non credo, si ego ipse aut vllus de heredibus meis vel postheredis aut quislibet vlla opposita persona qui contra hanc cartulam à me factam venire temptauerit, partibus fisci multa componat, id est auri liberas tres, argenti pondera quinque coactus exsoluat, & quod repperit per nullis ingenijs euindicare nõ valeat, sed hæc præsens epistola firma & stabilis omni tempore debeat perdurare. Acti Constantiæ Ciuitate publice, præsentibus quorum hic signacula continentur. sign. Hrothardi qui hanc cartulam fieri rogauit. sign. † Hacunit. sign. Thassuni test. sign. † Betuni test. sign. † Vualafredi &c. Ego enim Autuuing Lector, anno VIII. Pippino Rege scripsi & subscripsi. Data sub diem quod fecit mensis Ianuarius dies XV. in Constantia, feliciter.

LX.

Vualdo Decanus.

Sacra sancta Ecclesia S. Galli Confessoris, qui est constructa in situ Durgioe vel in pago Arbonensis castri, vbi speciosus corpus eius in Christo requiescit, vbi nunc præest Iohannes Abba. Ego itaque Christo opitulante Vualhar nomine filius Teotgeri condam, talis mihi sumpsit consilius vt res mea in villa qui dicitur Boa sinheim, in pago qui dicitur Bertoltisbara, & in sito Vildira, quicquid ibidem visus sum habere, vel mihi genitor meus dereliquit, aut quid ego ipse postea adquesiui vel laboraui, excepte tudem vxoris meae Vualdradanai quid ego illi dedi, & vnum iornalem de campo aratiuo, aliud quicquid ibi habeo in ipsum supradictum locum omnia ex integro in dominationem S. Galli & eius monachis ibidem Deo seruientis trado in dominationem, hoc est casa cum casalibus, curte clausa cum omnis officinis eius, cum seruis & ancillis vernaculis mancipiis his nominibus, Vuilloffus cum vxore sua Otilane & infantes suos tres & ancilla mea Tiurlinda cum filio suo Liudrato, & alio seruo Mercado, & seruo meo Dugilino, & alio seruo meo Teotberto, & ancilla mea nomine Beresinda, & alia ancilla Cuatlinda, & tertia ancilla Madala, & alia ancilla Truthlinda cum infantes duos. Hæc omnia & ex integro cum campis & pratis, siluis, ortiferis, pumiferis, palcuis, pecuniis, mobilibus, atque immobilibus. viis, ingressis & regressis. quod plura vt superius diximus pro anima meæ salutē ad illā sanctā Ecclesiā trado in dominationem: in ea vero ratione, vt iterum per precariā post me accipiā, & exinde annis singulis censum soluā, hoc est de annona spelda modias X. & de auina XX. & frisinga seigit valenti. Si quis vero, quod fieri non credo, si ego ipse

FFF

aut

aut vllus heredum meorum vel postheredum vlla opposita persona, qui contra hanc traditionem à me factam venire temptauerit, partibus fisci multa componat, id est auri uncias VI. argenti pondora XII. coactus exsoluat, & quod repperit per nullis que ingeniis euindicare non valeat, sed hæc præsens epistola omni tempore firma & stabilis debeat perdurare. Actum in villa Heidinhoua publice, præsentibus eorum hic signacula continentur. sign. Vuachar qui hanc traditionem fieri atque formare rogauit. sign. Ernusti test. sign. Deoto. sign. Ghato. sign. Gliuto. sign. Timo. sign. Hagino. sign. Fruachanol. sign. Trufinc. sign. Abbo. sign. Frihcho. sign. Romanc. &c. Ego in Dei nomine Vualdo Decanus adque Monachus, Dei seruus, scripsi & subscripsi.

LXI.

Ato Diaconus.

IN Dei nomine. Ego itaque Gundachar dono atque trado ad monasterium S. Gallonis quicquid in villa qui dicitur Agineshaim ab hac die præsentis visus sum habere, exceptis duo mancipia, reliqua vero omnia ex integro ad ipsum superius nominatum monasterium trado adque transfundo, in ea ratione ut ipsas res per beneficium ipsorum monachorum ad me recipiam tempus vitæ meæ & censum eis exinde persoluiam, id est per singulos annos XXX. siclas de ceruifa, & XXX. panes, & frisginga tremisso valente, & quando opus fuerit aut ad messem vel pratum colligendum vel ad reliqua in passiato faciam: & si filius meus aut frater meus id ipsum facere voluerint, faciant: sin autem, ipsas res sine vlla maritione ad ipsum monasterium reuertantur. Et si quis vero, quod futurum esse non credo, si ego ipse aut vllus de heredibus meis vel proheredibus, qui contra hanc cartulam venire aut eam infringere voluerit, non solum quod ei non liceat, sed damnum incurrat, id est tantum & alium tantum quantum cartula ista continet ad ipsum monasterium ferat & in discutiente fisco multa componat, id est auri uncias duas & argenti pondus quattuor coactus exsoluat, & si repperit nihil euindicat, sed præsens cartula ista omni tempore firma & stabilis permaneat cum omni stipulatione subnexa. Actum in ipso monasterio. cartula ista scripta est in anno secundo regni Carlomanno Rege, III. Kal. Iul. & Pirahtilone Comite. Ego itaque Ato Diaconus rogatus ab Gundachro scripsi & subscripsi. sign. Gundachri qui hanc cartulam fieri rogauit. sign. Verei. † Votmar. † Rucimire † Eholt † Poto † Tuhuto † Cirico † Vciolt † Filomar † Frehholt † Tuato † Lincio † Pito † Ackiolt. &c.

LXII.

Hadupertus Clericus.

+ In Dei nomine. Ego Hadupertus & genitrix mea Teotrada, talis nobis communis decreuit voluntas, ut res nostras ad aliqua loca venerabilia Sanctorum dare deberemus: quod ita fecimus. Donamus ad monasterium S. Gallonis, qui est constructus in pago Arboninse, vbi eius sacrus requiescit corpus, & hoc est quod donamus in pago Argoninse in vilari quod dicitur Haddinuuilare & in villa qui dicitur Argona, quicquid in his locis visuri sumus habere in hac die præsentis, id est casas, curtiles, cum omnibus ædificiis quæ ibidem esse videntur, & seruos & ancillas & omnia pecuniaria, campis, siluis, pratis, pascuis, aquis, viis, aquarumque decursibus, hæc omnia ex integro tradimus ad ipsum superius nominatum monasterium: in ea ratione, ut ipsas res per beneficium ipsorum monachorum tempus vitæ nostræ per cartulam precariam post nos recipiamus, & censum eis exinde soluamus, & hoc est census quod nobis cum illis conuenit, per singulos annos II. carradas de grano bono non scusso, I. de spelda & alterum de auina, & quando esca est porcum solidum valentem I. & quando esca non est arietem bonum. Et post nostram vero discessionem ipsas res pro animas nostras ad ipsum monasterium sine vlla
matti-

marritione reuertantur, ibique in perpetuum donatas permaneant. Et si quis vero, quod futurum esse non credimus, si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris vel proheredibus, qui contra hanc cartulam traditionis venire aut eam infringere voluerit, non solum quod ei non liceat sed damnum incurrat, id est tantum & alium tantum quantum cartula ista continet ad ipsum monasterium restituat, & in discutiente fisco multa componat, id est auri uncias II. argenti pondus IIII. coactus exsoluat, & si repetit nihil euindictet, sed præsens cartula ista omni tempore firma & stabilis permaneant cum omni stipulatione subnixa. Actum Arguna villa publice. Hii sunt testes qui in præsenti fuerunt & firmauerunt. sign. Haduperti qui tradidit & scripsit. sign. Teotradæ genetricis eius qui cum ipso fieri rogauit & tradidit. sign. Moathelmo test. sign. Osa test. sign. Buofot. t. sign. Haimo. t. sign. Diothario t. sign. Bodololdo t. sign. Erloino t. sign. Diholfo. t. Ego Hadupertus Clericus tradidi & scripsi in anno secundo regnante Carolo Rege Francorum, sub die Non. Septemb. feliciter.

LXIII.

Marcellus Monachus.

IN Dei igitur nomine. Ego Gerhart sacris prædicationibus frequenter amonitus præ animæ meæ remedio trado atque transfundo ad monasterium S. Galli, cui Grimaldus Abba præesse dinoscitur, quicquid in villa nuncupata Lutaraha adquisitum habeo tam domibus quam ædificiis, siluis, pratis, viis, aquis, aquarumque decursibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, omnia ex integro ad iam dictum cœnobium trado. in ea videlicet ratione, ut cultores præfati monasterii supra dictas res ad se statim recipiant in perpetuum possidendas: & vnam hobam, quam in villa nominata Altsteti habere videntur, diebus vite meæ mihi præstent, & censum inde annis singulis in die Natali S. Galli solvam, id est solidum I. Post obitum vero meum sine ullius contradictione ad iam dictum monasterium redeat in ænum possidenda. Si quis vero, quod fieri non æstimo, si ego ipse quod absit, vel vlla alia persona hanc traditionis cartulam infringere temptauerit, auri uncias III. argenti pondera V. coactus ad ærarium Regis persoluat, & conatus sui priuetur effectu, & nihilo minus hæc traditio firma & stabilis permaneant cum stipulatione subnexa. Actum in ipso monasterio publice, præsentibus istis quorum hic signa continentur. sign. Gerharti qui hanc traditionem fieri rogauit. † Isgeri † Hato † Buozzo † Nandger † Otger † Zeizzo † Haddo † Arthelm † Edileoz † Meginhart † Theginhart † Sigihart † Ekcolf. Ego itaque Marcellus monachus rogatus scripsi & subscripsi. Notauimus diem Dominicum, VIII. Kal. Octob. anno XV. Hludouici Regis Alamanorum, sub Cuanrato Comite.

LXIV.

Theothartus.

SI aliquid de rebus nostris in substantias pauperum conferimus, hoc nobis procul dubio in æterna retributione retribuere confidimus. Ideoque ego in Dei nomine Vuitram Presbyter trado cum manu aduocati mei Cundberti ad monasterium S. Galli, ubi Bernuigis Abbas præesse videtur, quicquid à Starcholfo filio fratris mei eodē appellato nomine in Rimoltesuuilare vel in eadem marcha cum mea pecunia, id est pretio attaxato, proprietatis adquisitum habere dinoscor cum præfata acquisitione, id est partem ecclesiæ quæ illum adtingebat mihi que ad redemptionem concessit, curte clausa, aliisque ædificiis, campis, pratis, pascuis, siluis, viis, aquis, aquarumque decursibus, mobilibus atque immobilibus, cultis & incultis, quicquid dici aut nominari potest, volo esse traditum ad iam dictum locum: sub ea ratione ut easdem res ad me recipiam, annisque singulis exinde vobis censum persoluam, id est IIII. denarios, hocque

Fff 2

faciam

faciam tempus vitæ meæ. Ita tamen volo habere apud vos plagitatum, sicut & in priori mea traditione sonat, vt nulli vñquam in beneficium concedantur. Quod si actum fuerit tunc proximus meus licentiam habeat easdem res ad se vindicare: nullusque hanc cartam violare audeat. quod si quis fecerit, multa componat, id est auri vñcias III. & argenti pondera V. coactus persoluat, & hæc carta nihilominus firma & stabilis permaneat stipulatione subnixa. Actum in præfata villa intra ecclesiam publice. sign. Vuitramni Presbyteri atque Ad-uocati sui Cundberti qui hanc traditionem fieri rogauerunt. † Certili. † Vualtilin † Nanzo † Ruadi &c. Ego itaque Theothart ad vicem Cozzolti Diaconi scripsi & subscripsi. Notauī diē veneris, VIIII. Kal. Decemb. anno XXIII. Hludouici Imperatoris, & Hludouici Iunioris Regis Alamannorum V. sub Geroldo Comite.

LXV.

Cozpertus Diaconus.

EGO in Dei nomine Altirih trado ad cœnobium S. Galli pro animæ meæ remedio & æterna retributione, quicquid in pago Turgauue in locis nuncupatis, videlicet Seheim & Turbatun, vel in eadem marca in quibuslibet rebus videor habere, quod in perpetuum traditum ac delegatum esse volo, sub ea conditione, vt ipsæ res in Turbatun cum omni integritate ad ius monasterii possideantur, & illud quod in Seheim tradidi ad me recipiam, nec non & vuilare à partibus monasterii Scottinchoua nuncupatum, sed & illud in Rumaninchouun, atque exinde annis singulis censum soluam, id est V. solidos tempus vitæ meæ. Si autem de legitima coniuge filias mihi Deus donauerit, ipse qui longius vixerit, in eundem censum habeat. Post illius quoque obitū hoc quod tradidi & quod à parte monasterii accepi cum omni integritate ad ius cœnobii redeat perpetim possidendum. Si quis vero hanc traditionis cartam quolibet ingenio inrumperere conatus fuerit, inchoatus sui priuetur affectu, & in ararium Regis auri vñcias III. & argenti pondera V. coactus persoluat, sed nihilo minus hæc traditio suum obtineat vigorem, stipulatione subnexa. Actum Vuormatiæ palatio Regio, præsentibus istis. sign. Altirichi auctoris. sign. Vualdberti, Suuidgeri, Ruuadberti, Othart, Lantpreht, Reginhart, Reginboto, Adalbold. Ego itaque Cozpreht, inmerens Diaconus, anno XVI. Hludouici Imperatoris, & Hlotharii Augusti VII. rogatus scripsi & subscripsi. Notauī diem Mercurii, XV. Kal. Septembris, sub Erchanbaldo Comite feliciter.

DE PRECARIIS.

LXVI.

Formula Isonis.

CHRISTI enim fauente clementia ille Abbas monasterii illius sancti. Conuenit vna cum consensu fratrum nostrorum, vt illa mancipia, quæ nobis ille de illo loco tradidit, ei iterum per præstarium repræstaremus, quorum hæc sunt nomina, illum & eius sobolem his nominibus. Sed extra hos vñum seruum empticiū. in ea videlicet ratione, vt ea habeat tempus vitæ suæ, censumque annis singulis inde soluat. & si redimere voluerit, cum illo pretio redimat. Illum vero supranominatum seruum N. in eundem censum habeat tempus vitæ suæ, & si redimere voluerit, cum illo pretio redimat. Post obitum vero eius omnia ad supra dictum monasterium redeant perpetim possidenda, si ante non redemerit. Actum in ipso monasterio publice, præsentibus istis, quorum hic signacula continentur. sign. Decani, Præpositi, Cellarii, sacratarii, portarii, hospitarii, Camerarii, sign. aliorum testium. Ego itaque ille scripsi & subscripsi. Notauī diem illum, illa data, anno illo illius Imperatoris, sub illo Comite.

in q. M.
Præstaria
vocantur.

Vuarin-

LXVII.

Vuaringifus.

IN Christo fratri Erinperto & Amalperto nos fratres vel monachi S. Galluni Confessoris, qui ad cellam suam sub vsu seculari deseruimus, Marcus & Stephanus & Vuolframnus Præpositus. Cognitum est villam S. Galluni nuncupantem Zozinuilare sitam in pago Durgauia, quicquid ibidem tu ipse & frater tuus per cartam traditionis ad monasterium S. Galluni fecisti ipsas res sub vsu fructuario tibi præstauimus. Præterea sic nobis conplacuit vt annis singulis de festiuitate in festiuitatem natalis Domini, quod est in mense Decembri, censum ad ipsam ecclesiam S. Galloni vel Rectores eius exsoluere debeas, id est triginta fidas ceruisa & quaranta panis, friscincam tremissalem, & pullos duos in quicquasitione saigatam vnā ares & hoc metas & intus ducas & iurno secare facias & alic colias & intus ducas, sicut superius diximus, absque vlla contradictione ad ecclesiam S. Galloni vel Rectores eius annis singulis dare facias, quādiu ipsas res habere voles, & quamdiu hoc feceris, & nostra fuerit voluntas, absque Præiudicio S. Galluni ipsam villam tenere & vsare facias, & nullum pontificium habeas de ipsa villa nec vendere, nec donare, nec alienare, nec minuate, sed in quo possumus semper meliorare faciamus. Et si de ipso censo negligentes fuerit, tunc potestatem habeamus & successoresq; nostri de ipsa villa eliciendi & partibus S. Galloni reuocandi. Facta precaria sub die Lunis, V. Id. Maias, anno X. regnante Domino nostro Pippino Rege Francorum, sub Vuarino Comite. Hii sunt monachi quod præsentis fuerunt, sig. Vualderamni Monachi. sig. Vuacolfi monachi. sig. Ratonis monachi. sig. Tassilonis monachi. sig. Cunderamni monachi. Ego Vuaringifus scripsi.

LXVIII.

Vuenilo.

Venerabile in Christo Aginone Episcopo siue Vuerdone Abbate de monasterio S. Galloni de pago Arbonense precator connuscatis dum & omnib. Non habetur incognitum qualiter Bertoldus Comis & mater mea nomine Raginsind trado & donamus pro animabus nostris & requiem genitori patri meo donamus vobis à die præsentis in pago nuncupanti Bertolubara & in vlla denominata Afoluuingas, hoc est casa dominicata, casticis, terris, campis, pratis, pascuis, siluis, mancipiis, pumiferis, pecuniis, edificiis, aquis, aquarumue decursibus, quicquid in ipsa marca vel in ipsa villa nobis obtingit totū & ad integrum, quicquid dici aut nominari potest. Et in alio loco donamus vobis in villa denominata Munohungas, quicquid mater mea ibi habuit, similiter tradidit. Postea mea fuit petitiō & nostra vel fratrum decreuit voluntas, vt ipsam rem vobis excolere vel vsare & nihil exinde minuire non debeas, nisi quicquid ibidem addere aut in meliorare vel attrahere potuimus. Post quoque tuum ceteris siue matris tuæ nomine Raginsind ipsas res in melioratas cum omni superposito adque atitamento pro animas nostras ad ipsam locum Dei sancti Gallonis in pago Arbonense omnimodis reuertatur, & in censum annis singulis ipsam rem habeat Bertoldus Comis & mater sua ad festiuitatem S. Martini cum solis VIII. in vnum censum habeat ipsam rem. Et precamur vobis in Dei amolidis VIII. in vnum censum habeat ipsam rem. Et precamur vobis in Dei amore post nostrum obitum vt nullus secularis homo non habeat in beneficio, nisi ipsas res debet seruire pro animas nostras vbi nos concessimus ad soli Deo ad habendū, tenendi, dominandi, vel quicquid exinde vos successoresq; vestri facere volueritis liberā in omnib. atq; firmissimā habeatis potestatem. sign. Aginone Episcopo siue Vuerdone Abbate qui hanc præstariam fieri & firmare rogauerunt. Agentes monasterio per semetipsum in Dei nomen recipere & reuocare debeant. Facta præstaria per quinquennio renouata fuisset. sign. Hacconi. sign. Habberti. sign. Rihhart. sign. Zazil. sign. Theodolt. sign. Heimo. sign. Hagustolt. sign. Fridurat. Notauit die Sabbato, XI. Kal. Nouemb.

anno XXXIII. regnante Domno nostro Carolo Rege Franchorum ac Patri-
cio Romanorum & Alamannorum, & sub Rothario Comite. Ego Vuenilo qui
hanc præstariam scripsi & subscripsi.

LXIX.

Ruodo Lector.

IN Dei nomine Iohannes Episcopus gratia Dei Abbas vocatus vna cum fra-
tribus, qui in monasterio S. Galli degunt, vbi & sacrum requiescit corpus. I-
gitur quod non est incognitum quod Managoldus pro remedio animæ fratris
sui Hugiberti casatum vnum cum hoba sua ad supra dictam ecclesiam tradi-
disset in villa quæ dicitur Sutiningas, his nominibus Dheotinc, Hiltimunt, A-
dahlilt, petiuit vt per precariam ei præstare deberemus, quod vna cum consen-
su fratrum nostrorum ita fecimus: in ea vero ratione, vt per annis singulis
censum exinde soluat, hoc est X V. siclas de ceruifa & maldram de cherno-
ne & friskingam trimisse valentem, & in omni Zelga iornale vnum arare, &
III. dies asecare & III. amadere. Et si ei aliquando voluntas euenerit, aut ne-
cessitas exegerit, vt ipsas res ad vsum proprium recipere voluerit, soluat eas
cum XXX. solidis, & quicquid inde voluerit postea agere nostris partibus li-
beram habeat potestatem. Et hoc ei concedimus, vt si ipsos solidos infra vnus
anni spatium exsoluere non valuerit, vel infra trium annorum curricula eos
nobis exsoluat. Interea autem census quod nos cum illo conuenit, sicut supra
memorauimus, nobis exinde currat. A die autem quando supra dictum pre-
tium nobis habuerit expensum, & nos nostris partibus eum visi fuerimus posse-
dere, sic cesset ab ipso censo, & si filio eius conuentio ista placuerit, & id ipsud
facere voluerit, ipsas res possideat. Facta precaria in monasterio S. Galli
Confessoris. sign. Iohannis Episcopi. sign. Iohannis Diaconi. sign. Aginonis Pres-
byteri. sign. Stephani Presbyteri. sign. Adalrih Presbyteri. sign. Hugiberti, &c.
Ego Ruodo laicus Lector scripsi anno XII. regnante Domno nostro Carolo
gloriosissimo Rege Franchorum.

LXX.

Vuatto Diaconus.

Diuina largiente clementia Crimaldus cœnobii S. Galli Abba. Conuenit
nos vna cum consensu fratrum & monachorum nostrorum, vt illas res
quas nobis Lantpreht Presbyter suæ acquisitionis tam in terris quam in ædifi-
ciis vel cultis aut incultis, manu potestatiua vna cum manu aduocati sui no-
mine Engilbold tradidit pro animæ suæ remedio in pago Nibalgauge, quicquid
ibidem ad Chanchonem & ad vutricum & ad Vuolaliuba comparauit iusto cō-
quisitu cum propria pecunia Deo & S. Gallo & ibidem Deo famulantibus tra-
didit atq; condonauit, nosque iterum illas res prædictas represtare per præsen-
tem precariam deberemus: quod ita & fecimus, atque inde nobis annis singu-
lis in censum persoluat vnum denarium: & vt nos quattuor electa mancipia, ma-
res duos & foeminas totidē, ex nostra potestate donare debeamus, quod omni-
no non omittimus. Post eius vero obitū tunc Diotpirt nepta illius eandem tra-
ditionem sub vsufructuario possideat tempus vitæ suæ, & annis singulis ab inde
nobis vnum solidum in censum persoluat. Et si illa Diotpirt illam traditionem
sibi placitam dimittere voluerit, tunc ad cellam Ratpoti locum & præben-
dam quasi vnus monachus iuxta facultates loci illius habeat tempus vitæ suæ, &
traditionem præfatam sibi que placitam nobis & successoribus nostris dimit-
tat perpetualiter possidendum. Et hoc animo firmissima mente adhuc viuens
nos rogauit vt nullo laico post eius obitum in beneficium præstitū fuisset: tamē
si hoc factum fuerit nostra iussione tunc proximus heres eius potestatem ha-
beat auferendi ipsas res de præfato monasterio. sign. Crimaldi Abbatis & Emi-
chonis Aduocati, qui præsentem precariam scribere rogauerant. sign. Hartmori
Decani.

Decani. sign. Engilramni Præpositi. sign. Birihtilonis Præpositi. sign. Diothar-
ti hospitalarii. sign. Cozberti Portarii. sign. Crimberti Portarii. Actum in ipso
loco, quo idem Lantpertus Presbyter domum & capellum tunc tempore
habere videbatur coram testibus, quorum hic signacula continentur. signum
Liutharii qui hoc consensit † Gisalolt † Folrat † Vuano † Cundhart † Ruad-
ger † Huadaluuart † Engilhelm † Folchini. Ego itaque Vuatto Diaconus ro-
gatus scripsi & subscripsi. Notauit in X. Kal. Iun. diem Iouis in Ascensione Do-
mini, regnante Domno Hludouuico Rege in Orientali Francia anno deci-
mo, sub Pabone Comite, & sub Hunoldo Centenario, indictione quinta.

LXXI.

Otine.

CHRISTI disponente prouidentia Grimaldus Abba cœnobii S. Galli.
Conuenit nos vna cum consensu fratrum nostrorum & aduocati Emicho-
nis vt in concaptione, quæ sita est in marchio Vuangon prope Argunam Aqu-
loniorem in vtraque parte aquæ Reodolti filio, id est Purchardo, & omni po-
steritati eius, hobas III. dari deberemus: quod ita & fecimus, ea videlicet
ratione vt dominum non habeat nisi Abbatem, qui præest monasterio S. Gal-
li, & ad illos fratres, annisque singulis censum inde persoluant, id est solidum
linquocumque pretio potuerint. Et si iterum alibi Dominum elegerint, tunc
præfata res ad præfatum monasterium redeat perpetualiter possidenda. Ac-
tum in ipso monasterio publicè, præsentibus quorum hic signacula conti-
nentur. sign. Grimaldi Abbatis, qui hanc confirmationis cartam fieri decre-
uit. sign. Hartmoti Decani. sign. Richperti Præpositi. sign. Ruadhoi. signa &
aliorum testium &c. Ego itaque Otine rogatus scripsi & subscripsi, die Do-
minica VII. Id. April. regnante Hludouuico Rege nostro anno XII. sub Pa-
bone Comite.

LXXII.

Notgerus.

CHRISTI igitur fauente clementia, placuit mihi Grimaldo Abbati ce-
terisque fratribus, consentiente etiam Ruadberto Aduocato nostro, vt
res quas Pereurid ad S. Gallum tradidit per hanc precariam iuxta traditio-
nem legitime ab ipso peractam possidere. Idem namque Pereurid tradidit
quicquid proprietatis habuit in pago Zurichuaense, villa nomine Pichilinchou-
ua, excepto vno prato inter Parachstetin & Heremuntinchouun: alia omnia
tradidit cum omni integritate ad iam dictum monasterium, ea videlicet ra-
tione, vt ille ipse easdem res possideret annisque singulis censum inde per-
solueret, id est duos denarios. similiter & mater illius, si eum supervixisset,
eas res sub eodem censu possideret. Ipse verò Pereurid si easdem res redime-
re voluisset, cum sex denariis id faceret. Si autem ipse non perfecta redemptio-
ne obiret, legitimi heredes illius ex legitimo procurati coniugio easdem res
possiderent, & supra dicti rationem census annis singulis inde persoluerent.
Ipsi etiam heredes legitimi si eas res vellent redimere, cum VI. denariis id fa-
cerent. Actum in villa Pichilinchoua publice, præsentibus istis quorum hic
signacula continentur. † sign. Grimaldi Abbatis † sign. Hartmoti Decani.
sign. Engilrammi Portarii. sign. Cozberti præpositi. sign. Selbonis, &c. Ego ita-
que Notger scripsi & subscripsi. Notauit diem II. Fer. IIII. Kalen. Septemb. an-
no XVIIII. regni Hludouuici Regis, sub Karolto Comite.

LXXIII.

Purgolfus Monachus & Subdiaconus.

IN Christi nomine Hartmotus Abbas cœnobii S. Galli. Complacuit nobis v-
na cum consensu fratrum & Aduocati nostri Hildribandi, vt res quas
nobis

nobis tradidit Cunzo ei iterum per hanc precariam repræstaremus. Tradidit namque nobis memoratus vir quicquid proprietatis in Argangauge, videlicet in Tetinanc & in Hasalaha hodierna die visus est possidere tam in domibus quam in ceteris ædificiis, campis, pratis, pascuis, siluis, viis, aquis aquarumque decursibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, omnia videlicet ex integro tradidit ad prædictum cœnobium S. Galli, exceptis duabus hobis in Tetinanc sitis quas ad Lintouam tradidit, & excepta vna hoba quam Hilripert possidet. Sed & hoc memorato, quod curtile vnum & quendam partem territorii sui quibusdam feminis quondam sui iuris modo ab illo libertate donatis concessit, quarum ista sunt nomina, Lantrud, Eita, Ruaddrud, ita tamen vt post obitum prædictarum feminarum ipsæ res in ius præfati cœnobii redeant in æuum possidendæ. ea scilicet pactione vt ipse Cunzo easdem res ad se recipiat, & annis singulis censum inde persoluat, id est l. denarium. Et si redimere voluerit, cum vno solido redimat ad Vuazzarbure. Quod si ipse non redemerit & coniunx sua Hildibure illi superstes fuerit, tunc ipsa præfatas res in eodem censu possideat tempus vitæ suæ, redemptione illi earundem rerum penitus denegata. Post obitum verò prædictæ coniugis suæ, nepos eius, videlicet filius filii sui, nomine Cunzo præfatas res teneat in prædicto censu vsque dum ad virilem ætatem peruenerit. Et si ad virilem ætatem peruenerit, & ei Deo concedente legitimus heres procreatus fuerit, tunc demum easdem res licentiam habeat redimendi cum XXX. solidis ad Vuazzarbure. Non tamen ante easdem res redimat, quam ei legitimus heres prouenerit. Similiter & legitimus heres eius prædictas res in prædicto censu & in prædicta redemptione possideat, si antea redemptæ non fuerint. Si autem supra nominatus Cunzo sine legitimo herede obierit, & aut ipse aut legitimus heres eius præfatas res non redemerint, tunc absque ullius contradictione ipsæ res in ius prædicti cœnobii redeant in æuum possidendæ. Actum in Vuazzarbure publice, præsentibus quorum hic nomina subponuntur. Signum Hartmoti Abbatis & Aduocati sui Hildibrandi, qui hanc precariam perpetraverunt. Sign. Folchardi Decani. s. Cotaberti præpositi. s. Vuerimberti aditui. s. Thiotharti portarii. s. Ruodini hospitarii. s. Kerberti cellarii. s. Octuini Camerarii, s. & aliorum testium † Vuolfpert, Hiltine, Asprant, Vuichere, Keboroh. Ego itaque Purgolf monachus & subdiaconus cum iussione Domini mei Abbatis scripsi & subscripsi. Notavi mensem Iunium, annum II. Domni Karoli Imperatoris Augusti, Vodalicum Comitem.

LXXIV.

*Albricus Presbyter.**Præcarium
Erlebaldi.*

CHRISti fauente gratia Hartmotus Abba monasterii S. Galli. Dum plurimis cognitum sit qualiter Erlebaldu de Prificauge omnes res proprietatis suæ, quas habebat in Vfhufun, & in Metishusa Marcha, & in Vuithachomarcha, & in Vuitunouua marcha, tam marchis quam ædificiis, (excepta domo Salica) curtilibus, terris, pratis, vineis, siluis, aquis, aquarumque decursibus, cultis & incultis, omnia ex integro pro remedio animæ suæ nobis tradidit, in ea ratione vt nos easdem res statim habeamus, & ex illis faciamus quicquid voluerimus: & ille à nobis accipiat in beneficium tempus vitæ suæ quod habemus in Maingas, excepta Salica terra nisi III. iugera ex ipsa. Post illius verò obitum easdem res cum omni laboratu, qui in illis tunc apparet, redeant ad nos in æuum possidendæ. Actum in villa Vuoluinuillare nuncupata publice, præsentibus multis. Sign. Hartmoti Abbatis & Aduocati sui Totonis qui hanc precariam fieri iussit. Sign. Theotharti Decani. Sign. Albrici Præpositi. Sign. Paldrici portarii. Sign. Richperti sacratarii.

arii. sign. Hartmanni Cellerarii. sign. aliorum testium, &c. Ego itaque Albrih indignus Presbyter rogatus scripsi & subscripsi. Notauit diem Lunæ, XVI. Kalen. Decemb. anno XXXV. Hludouici piissimi Regis, sub Karolo Principe.

LXXV.

Ripertus Presbyter.

CHRISTI igitur fauente clementia Salomon Abba monasterii S. Galli. Conplacuit nobis atque conuenit vna cum consensu fratrum nostrorum, ut res quas nobis tradidit Engilboldus per hanc precariam ei præstaremus: quod & ita fecimus. Tradidit nobis præfatus homo in pago Prisingaugense in marcha seu in villa nuncupata Vuiteresuulare duas hobas cum toto ædificio & oportunitatibus ad hoc pertinentibus: ea videlicet ratione, ut ipse & coniux sua habeant vsque dum viuant, & censum in missa S. Galli, hoc est 1. denarium, persoluant, & post obitum illorum Theganhart Præpositus habeat quousque viuat, atq; discessum ipsius ad præfatum monasterium reuertantur. Has itaque præfatas res, sicut ibidem canitur, illi concessimus, cartam precarii scribere postulauimus. Si quis verò contra hanc cartam precarii aliquam fraudem temptauerit agere, iram Dei sentiat, & ad ærarium Regis multa persoluat, id est auri uncias III. argenti pondera V. & hæc carta precarii firma & stabilis permaneat stipulatione subnixâ. Subleuata in villa Vuiteresuulare. *fig.* Domni Salomonis Abbatis. *f.* Theganharthi Præpositi. *f.* Egilperti Decani. *f.* Alberici Præpositi. *f.* Cozperti portarii. *f.* Tuotilini hospitarii. *f.* Ecchonis æditi. *f.* Isonis Cellerarii. *f.* Ruodperti Præpositi. *f.* Thietoni Præpositi. *f.* Albker. *f.* Hartn. *f.* Ekehart. *f.* Eto. *f.* Chonzo. *f.* Hunfrid. *f.* Libo. *f.* Alaker. *f.* Puriching. *f.* Ruman. Ego itaque Ripertus indignus Presbyter scripsi die Lunis, Id. Octob. luna XXVI. anno incarnationis Domini DCCCCVIII. regnante Ludouico Rege anno X. sub Comite Adalberone.

LXXVI.

Abo Presbyter.

Sic itaque complacuit nobis vnâ cum consensu fratrum, & cum manu Aduocati nostri Arolfi, ut res, quas nobis Othere in Betenouuomarcho tradidit, ei iterum repræstaremus: quod & ita fecimus. Tradidit enim nobis dictus Othere quicquid proprietatis vel acquisitionis in Betenouuomarcho hodierno die visus est habere, id est in ædificiis, agris, pratis, pascuis, viis, aquis, aquarumque decursibus, casuris lignorum, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, & quicquid dici vel nominari potest, mancipia quorum hic sunt nomina scripta, Heio & vxor eius, Vuolftram & vxor eius & filii eius: ea videlicet ratione, ut ille ipse easdem res ad se recipiens tempus vitæ suæ possideat, & inde singulis annis fratribus nostræ congregationis conuenientibus ad ecclesiam S. Martini in Iohannesuulare statutam temporis autumnii, id est mense Octobri, tribus diebus victum de pane & de ceruisa, & alia necessaria ad vsum nostrum pertinentia impendat. Similiter & cognata eius Kerhilt, si illum superuixerit, sub eadem constitutione tempus vitæ suæ res ipsas habeat: & quisquis post obitum amborum illorum eiusdem Ecclesiæ dominauerit, similiter faciat. Et si contigerit, ut ille, qui eiusdem loci potens est, hoc seruitium facere noluerit, tunc ipsa res ad nostram redeat potestatem, & nos ipsi nostris ministris eundem locum cōmendare licentiam habeamus, qui nostrū seruitium studeant adimplere. Et si euenerit ut aliquis de cognatis vel de coheredibus suis aut vlla obposita persona hanc potestatem nobis violenter tollere aut ipsas res inuadere præsumperit, & nostra cōgregatio ob hanc causam ab eodem loco dispersa fuerit, & ad alium locum subtracta erit, tunc ipsa traditio ad mo-

ad monasterium S. Galli reuertatur, & nos ipsi talem potestatem habeamus, sicut ille ipse habuit, qui nobis eandem rem tradidit pro commemoratione animæ suæ ad hospitium præfati monasterii dare peregrinis & pauperibus pro CHRISTI nomine proxima hebdomada die sancto Paschæ ad seruiendum. Actum in loco qui dicitur Iohannesuulare publice, præsentibus istis quorum hic signacula scripta adesse videntur. Sign. Emezo Abbatis & Arolf Advocati nostri qui hanc precariam firmaverunt. Sign. Perehtro Decani, Abo Custodis, Hiltebold portarii, Starcolf camerarii, Perethram cellerarii, Iun-chram sacratarii, Hilterich hospitarii, & alii copii Presbyteri. Signa laicorum &c. Ego itaque indignus presbyter Abo scripsi & subscripsi. Notavi diem Martis, IIII. NON. OCTOB. sub potestatiua manu Hludouici Regis & pueri, & sub Adalberto Comite.

DE BENEFICIIS ET FEVDIS.

LXXVII.

Harmedus Clericus.

Ritus in-
uestienti.

PErpetrandum est vnicuique quod Euangelica vox admonet dicens; *Date & dabitur vobis.* In Dei nomine Liutulfus & Merolfus & Zaozzo & Pisol-fus filii Marulfi confessi sumus ante Cozpertum Præsidentem & ante pagensis nostros, quod genitor noster Marulfus omnem hereditatem & substantiam suam tradidit ad monasterium S. Gallonis, qui constructus est in pago Arbo-nense, vbi eius sacrus requiescit corpus, & nos posthac exuti de omni repa-terna nostra reuestiuimus Vuolfframmm monachum & missum ipsorum mo-nachorum per tribus diebus & per tribus noctibus, & per beneficium ipsorum monachorum reintrauimus. Et posthæc conuentione facta nos fratres filii Marulfi, consentiente Cozperto Comite ante pagensis nostros omnem rem nostram & hereditatem paternam communis manibus tradidimus ad ipsum superius nominatum monasterium in manus Vuinidharii Decani & mona-chi, & in ea ratione tradimus vt sicut debuimus Regi & Comiti seruire, ita i-psam terram ad ipsum monasterium proseruiamus, & per beneficium ipso-rum monachorum per cartulam precariam post nos reciperemus. Et si filii nostri & agnitio eorum hoc facere voluerint, ipsas res proseruiant atque pos-sedeant in beneficio ipsorum monachorum: Sin autem, reddant. Et hoc est quod genitor Marulfus tradidit, & nos quattuor filii eius superius nomi-nati, quicquid in pago Nibalgauuensi in ea die habuimus, id est campis, siluis, curtis, curtilibus, casis, salibus, pratis, pascuis, viis, aquis aquarumque decur-sibus, & omnia quicquid in ipsa marcha Nibalgauge omnia & ex integro tra-dimus adque transfundimus, in ea ratione quod superius scriptum est, & i-psum censum in siluaticas feras, quantum possumus consequi, soluamus: & quantum non possumus, quod ceteri pagenses nostri faciunt Regi aut Comi-ti, ita & nos ad ipsum monasterium faciamus. Et si quis vero, quod futurum esse non credimus, si nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris aut vlla opposi-ta persona, qui contra hanc cartulam traditionis veniret aut eam infrange-re voluerit, non solum quod ei non liceat, sed tantum & alium tantum quan-tum cartula ista continet ad ipsum monasterium restituat, & in discutienti fisco multa componat, id est auri vncias duas & argenti pondos IIII. coactus exsoluat, & si repetit nihil euindictet, sed præsens cartula ista omni tempore fir-ma & stabilis permaneat cum omni stipulatione subnexa. Actum Nibalgauia villa publica vbi cartula ista scripta est coram multis testibus, in anno XV. regni Domni nostri Pippini Regis Francorum. Datum fecit mensis Iunius dies VII. Ego Hamedus Clericus & Lector rogatus à fratribus scripsi & sub-scripsi

scripsi. † Liutulfi qui hanc traditionem fieri rogauit † Merulfi fratris eius qui hanc traditionem fieri rogauit † Zeizzonis fratris eorum qui hanc traditionem fieri rogauit † Piseolfi fratris eorum &c. † Scrutolfi † Truogoni † Ratboti Presbyteri † Ratbaldi † Herimanni † Heio † Ricbaldi † Strocgoni † Patarih † Vuanincki † Baldmuoti.

LXXVIII.

Rimidingus Presbyter.

PLuribus cognitum esse speramus, qualiter duo germani fratres Arnolt & Altini filii Herimoti ex Vttenuuilare proprietatem suam quicquid ex paterna hereditate vel ex conquisitione eorum habuerunt totum & integrum nobis Grimaldo Abbati & Hartmoto vel Aduocato nostro Tagaberto in manus nostras condonauerunt, nihil e contra postulantes nisi tantum ut easdem res illis & legitimæ posteritati eorum in beneficium concederemus vel in censum. Quapropter ego Grimaldus petitionibus præfatorum hominum & ceterorum populorum precationibus aurem pietatis accommodans, cum manu Aduocati mei Tagaberti post vestituram & confessum easdem res illis in beneficium & in censum concessimus ipsis & cunctæ legitimæ procreationi eorum, id est ut annis singulis inde censum persoluant, id est aut sex denarios vel tres maldras de grano, ipsi & vniuersa legitima posteritas eorum sub eodem monasterii dominio deinceps firmiter consistant, & equitent ubicumq; eis præceptum fuerit. Si autem contigerit ut legitimi heredes defecerint, tunc præfatæ res ad nos reuertantur absq; ullius contradictione in æuum possidende. Actum in monasterio S. Galli coram nobis, videlicet Grimaldo venerabili Abbate & Hartmoto Decano, nec non & Tagabert. Aduocato, Vuolfcozzo Præposito, . . . thario Sacratario, Managoldo Cellerario, Erlebaldo portario, Cotaberto Camerario, Yrfringo hospitario, Vtone Bibliothecario, Cauzario, & ceteris multis, Ego Romidingus Presbyter scripsi.

LXXIX.

Purgolfus Monachus.

Notum sit tam præsentibus quam futuris, quod quidam homo nempe Erphrich quandâ hereditatem in Eigantesuuilare de traditione Ratmundi, Thingmundi, Gemmundi ad S. Gallum pertinentē iniuste inuasam quasi hereditario iure sibi vindicauit, donec Aduocatus S. Galli nomine Hildibrant temporibus Hartmoti Abbatis in publico mallo easdem res ab eo iusticia dictante coacto recepit, & in ius S. Galli redegit. Sed cum idem Erphrich clementiam Domni Hartmoti adisset, impetrauit ab eo ut eandē possessionem sub censu vnius hircinæ pellis solidū valentis diebus vitæ suæ possideret, redemptione sibi earundē rerū penitus sibi denegata. Progenies autem eius supra dictas res sub censu duarū pellium hircinarum, quarū singulæ vnum solidum valeant, à sæculo in sæculum possideant, nulla sibi earundē rerū redemptione cōcessa. Actum in Liubilinanc publicè præsentibus quorū hic signa continentur. sig Erpherichi qui hanc conscriptionē fieri postulauit † Vinino † Froolf † Vodal † Petto † Ellinuuart &c. Ego Purgolf monachus indignus scripsi & subscripsi. Notauimus mensē Octobrem, annum III. Karoli Regis post mortem patri sui Hludouici, Vodalricum Comitem.

LXXX.

Anonymus.

OMnibus CHRISTI fidelibus præsentium inspectoribus Heinricus natus quondam nobilis viri Domini Heinrici de Tengen fidem adhibere subscriptis. Ut quæuis tollatur litis materia cautum est quæ geruntur scripturarum iudiciis memoriæ commendari. Nouerint ergo vniuersi tam præsentis quam futuri, quos nosse fuerit oportunum, quod ego sana & diuturna deliberatione præhabita sponte & voluntariè prædium meum in Kussenach situm prope

Berthol-
di, ex fa-
milia Val-
kesteinia
qui præ-
fuit A.C.
1244.

prope lacum Turicinum cum iure patronatus Ecclesiæ parrochialis ibidem & præbendarum dictæ ecclesiæ & prædio annexarum, hominibus, feodis, quæ vulgariter dicuntur anslehin vel erbelehin, agris, pratis, pascuis, piscinis, molendinis, nemoribus, aquis aquarumue decursibus, virgultis, viis & inuiis, cultis & incultis, & generaliter omnibus pertinentiis suis dono monasterio S. Galli per manus venerabilis Domini mei * B. Abbatis eiusdem monasterii iure proprietatis eidem perpetualiter attinendum: receptis ab ipso Domino Abbate in gratificationem dictæ donationis meæ sexaginta marcis argenti, de quibus confiteor sufficienter præsentibus me pagatum. Verum quoniam idem Dominus Abbas de affectu sincero, quem sibi & monasterio suo in donatione huiusmodi ostendi, non ingratus me de prædio antedicto infeudauit. . . .

LXXXI.

Hrathbertus Conzl.

IN Dei nomine. Perpetrandum est unicuique quod Euangelica vox admo-
net dicens; *Date elemosynam & ecce omnia munda sunt vobis.* Ego Sigifridus co-
gitaui vitam futuram & æternam retributionem, ut aliquid de mancipiis meis,
his nominibus Pechildis & Liubuar & Zeizaloh ad ecclesiam, quæ est con-
structa in villa Fishingas in honore S. Petri ceterorumque sanctorum, ubi vit
venerabilis Vuolfphoto Presbyter esse cognoscitur, tradere volo: quod ita &
feci, in ea videlicet ratione, quamdiu ego vixero, eadem mancipia habeam,
censum prosolam denarios VI. in quisque anno XI. Kalen. Octobris, id est
ad dedicationem præfatæ ecclesiæ. & filius noster Hratpoto similiter faciat,
eiusque posteritas legitima. Post discessum legitimæ posteritatis ad iam dictam
ecclesiam reuertant perpetualiter possidendæ. Si quis verò, quod fieri mini-
mè credo, si ego ipse aut vllus de heredibus ac proheredibus meis, vel quisli-
bet vlla opposita persona, qui contra hanc traditionem venire aut inrumpere
conauerit, coagente fisci multa componat auri uncias III. argenti pondus V.
coactus exsoluat: & quod repetit nihil euindictet, sed præsens traditio omniq;
tempore firma permaneat cum stipulatione subnexa. Actum Chirihaim villa
publice. sig. † Sigifridi qui hanc traditionem fieri vel adfirmare rogauit. sig. †
Palduino. sign. † Crifsoni. sig. † Gheirberti. sig. † Gheirleih. &c. Ego in Dei
nomine Hrathbertus Conzl. scripsi & subscripsi. Notauit VIII. Idus April. anno
VI. regnante Domno Hluduico Imperatore, & sub Erchangario Comite.

LXXXII.

Anonymus.

de Mont-
fort, possi-
bi Abbas.

Quonia
filia non
succedunt
in benefi-
cio patris.

NOTIFICAMUS omnibus tam præsentibus quam futuris, quod * Ruodolfus
Præpositus ac Decanus, annuente Domino venerabili Abbate Vdalrico,
totoq; conuentu huius ecclesiæ data manu confirmante constituit, ut conuer-
sio S. Pauli, quæ prius tribus tantum celebrabatur lectionibus, festiuè celebra-
tur, & ipsis de beneficiis quibusdam Decano censualibus ad Hacon & ad Bruc-
con & Chazarun ipso die ministretur in pane minore & vino, in piscibus &
caseo, de censu XXX. solidorū, qui exinde persoluantur annuatim à Came-
rario Chuon suisq; heredibus, sicut iam dictus instituit Præpositus atq; Deca-
nus: quoniam prius X. tantum solidi de ipsis persoluebantur beneficiis. Ista
vero census augmentatio exinde prouenit, ut filia ipsius Chuon, quibus * abi-
dicata fuit hereditas, istorum beneficiorum hereditate sibi succederent, cen-
sumq; XXX. solidorum persoluerent. Ordinauit etiam dictus Præpositus ut in
festis S. Spiritus die secundo stoupum Decanus daret, & chorus festiuaret ut in
die Dominico S. Spiritus. Actum in monasterio anno incarnationis Domi-
ni MCCXVIII.

LXXXIII.

Vuolfcozus.

Inno-

Beneficium
precarium,
cuius pariles
species supra
quam plures
vidimus:

IN nomine Domini nostri. Vnicuique perpetrandum est, quod diuina vox ammonet dicens: *Date & dabitur vobis. Et: Date elemosynam, & omnia munda sunt vobis.* Hac igitur ammonitione conpunctus ego Vuoluarat pro remedio animæ meæ & parentum meorum Altilini & Puasini trado atque transfundo ad monasterium S. Galli quicquid proprietatis in Vuilthdorf præsentis die visus sum habere, domibus, ædificiis, terris, campis, pratis, pascuis, siluis, viis, aquis, aquarumue decursibus, mobilibus & immobilibus, cultis & incultis, quicquid dici aut nominari potest, exceptis tribus iuchis & vna curtícula, & de pratis ad vnam carradam, cætera vero omnia, sicut supra dictum est, trado. in ea videlicet ratione, vt easdem res ad me recipiam tempus vitæ meæ perfruenda, censumque annis singulis inde persoluam, id est, vt ad proximam curtem S. Gallivnum iuchum arem, & cum semine meo seminem annis singulis in vna quaque celga. Et si redimere illud velim, cum duobus solidis id agam. Si autem vxor mea me supervixerit, easdem res habeat censumque annis singulis persoluat, id est VI. maldras de auena, & I. maldrum de kernone. Si autem ex legitima vxore heres mihi procreatus fuerit, tunc ipse easdem res in eundem censum, sicut & vxor mea habeat. Similiter & tota recta procreatio eius in eundem censum, sicut & filius. Et si redimere voluerint, cum vna libra redimant. Post obitum vero meum siue vxoris, si mihi heres deest, tunc ad ius Præpositi & Aduocati seu Populorum pertineat, quem ipsi elegerint, mihi proximum fuisse, qui easdem res in eundem censum habeat, sicut & vxor & filii. Si autem neglectum fuerit censum, tunc præfata res integritate reuertantur ad ius monasterii perpetualiter possidenda. Si autem ego aut vlla opposita persona hanc traditionem inrumpere voluerit, socianti fisco multa componat, id est, auri uncias III. argenti pondera V. Actum in Pazmuntingun præsentibus istis. sig. auctoris huius cartulæ Vuoluarati. sig. Suuidgarii. † Vuinidheri. † Heimolt † Vuolfho † Chaldalo † Vuenilo † Otger † Meginbert † Liutpold † Vuolftram, &c. Ego itaque Vuolfcoz in vice Hartmoti scripsi & subscripsi. Notauit diem Iouis VIII. kalend. April. anno quinto Ludouuici super Austriam, sub Oadalricho Comite.

LXXXIV.

Iso Monachus.

HUMANO genere peccatorum maculis fauciato atque ob culpam inobedientiam à Paradysi gaudiis deiecto, inter cætera curationum medicamenta etiam & hoc Deus mundo remedium contulit, vt propriis diuitiis homines suas animas ab inferni Tartaris redimere potuissent, sicut per Salomonem dicitur: *Redemptio animæ viri propria diuitiæ eius.* Hinc & per semetipsam diuina clementia in Euangelio hortatur dicens: *Date & dabitur vobis. Et iterum: Date elemosynam, & omnia munda sunt vobis.* His igitur atque aliis scripturarum ammonitionibus ego Vuolfhugi conpunctus trado atque transfundo ad cœnobium S. Galli, vbi Grimaldus Abbas præfesse dinoscitur, quicquid in pago Turgauensi in loco Rammisperage nominato proprio sudore Staricholfus adquisiuit, & cum manu aduocati sui Richmari ad prædictum cœnobium contradidit, mihiq; & legitimæ meæ procreationi sub ea ratione possidendum dereliquit, vt censum exinde annis singulis persoluamus, id est II. denarios vel II. maldros de grano. Si autem ego illas redimere velim, cum I. solido id agam. Si vero ego illas non redimam, legitimi heredes mei sub prædicto censu eas possideant. Si autem hoc euenerit, vt legitimi heredes mei deficiant, atque in sua ingenuitate non permaneant integerrime, statim ad prædictum redeant cœnobium perpetualiter possidendum, nullusque eas vltius licentiam abstrahendi habeat, sed pro remedio animæ meæ, nec non & Staricholfi, semper illuc sint deligatæ cum pratis, pascuis, siluis, marchis, viis, aquis, aquarumque

Gg G

decur-

decurſibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, quicquid dici vel nominari poteſt. Hanc autem traditionem ideo ego facere volui, quia illa prior traditio, quam Staricholfus fecit, non perfecta nec litteris fuit mandata. Quod ſi ego ipſe vel vlla oppoſita perſona contrà hanc traditionis cartulam venire temptauerit, auri vncias III. argenti pondera V. ad ærarium Regis coactus perſoluat, & effectum, quem inchoauit, non perficiat, ſed hæc carta ſtabilis & firma permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Actum in ipſo cœnobio S. Galli, præſentibus iſtis, quorum hic ſignacula continentur. Sig. Vuolfhugi, qui hanc traditionem fecit. ſig. Heitar † Amalunc † Vuitigouuo † Tagibreht † Richman † Enno, &c. Ego igitur Yſo inmerens Monachus rogatus ſcripſi & ſubſcripſi. Notauidiem Dominicum, III. Kal. Iun. anno XIII. regni Lodoici, ſub Odalrico Comite,

DE ECCLESIIS ET IVRE PATRONATVS.

LXXXV.

*Anonymus.*Notitia de
Eccleſia.

NOTVM ſit tam præſentibus quam futuris, quod anno ſecundo Domni Arnolſi Regis factum eſt placitum in pago, qui dicitur Para, in villa nuncupata Durroheim coram Burghardo Comite, filio Adalberti illuſtris, de eccleſia in Leſſingon, qui eſſent à progenitoribus ſuis in rebus eiſdem eccleſiæ poſſidendis aut ordinandis potentiſſimi. Et ſacramento in ſanctorum reliquiis præmiſſo, ſicut & nuper factum eſt in diebus Karoli Imperatoris ſecundi, teſtificati ſunt primores populi Ruodpert, Richkis, Vualthere, Engelbert, Cundbert, Reginhart, Ruodhoh, Kerbert, Richpert, Vualdhere, Vodalhart, Liuppo, Roholf, Theoterich, Pollo, Ruodhart, Adalrich, Engelbreht, Vualthere, Irimbreht. Teſtimonium ergo hi omnes iuxta ſacramentum ſuum perhibuerunt, quod ſolummodo parentes ſubtus ſcriptorum hominum, & hi ipſi poteſtatem haberent ordinandi eccleſiam in Leſſingon absque vllius inferioris aut ſuppoſitæ perſonæ contradictione, Erchanbert, Emrit, Hunolt, Liutpert, Cozbert. Et his ita patratſis, cum adhuc quidam de illis, qui ſe in illa eccleſia heredes ac diſpoſitores haberi voluerunt, alii garriendo, alii muſitando contradicerent, optimates eiſdem concilii apprehenſis ſpatis ſuis deuotauerunt, ſe hæc ita affirmatos eſſe coram Regibus & cunctis Principibus vſq; ad ſanguinis effuſionem.

LXXXVI.

Notpertus Abbas.

QVONIAM exvarietate rerum mortalium & temporum continuata prolixitate, & humani generis debilitate, memoria rerum geſtarum obliuionis irreptione extruditur: ideo prudens induſtria hominum id, quod poſteritati volunt eſſe certum, ſæpiſſime reliquit ſucceſſorib. ſuis, teſtamentiſ confirmatum. In nomine ergo ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis notum ſit omnibus tam futuris quam præſentibus, quod ego Notpertus Monachorum S. Galli eccleſiæ Abbas in nouali loco, qui Abbacella nuncupatur, in conualle circumpoſitorum montium ſito, baſilicam ad ſeruitutem Dei condidi, quam & ædificatam à Thietmaro Curienſi Epſcopo cum licentia & rogatu Rumaldi Conſtantiensis Eccleſiæ Præſulis per legitimam conſecrationem loci illius incolis ad oratorium ſtabiliui. Denique hanc eandem eccleſiam præbenda pueri vnus de clauſtro noſtro, & vna vvatſpenda, & beneficio vnus manſus, & omni poſt ſubſcriptæ decimationis determinatione dotaui: à monte Hersberch, ab alpe Soimr, à Meggelis alpa, à Barental, à Portaris alpa, à Chranperch, à riuulo Bychenbach, ab oſtio fluuioli Rota vſque dum fluit
in Sic

In Sitterum, vsque ad originem, ita vt procliuitas circumpositorum montium ad eandem cellam secundum liquentiam niuis imminet, apertissime determinauit. Hanc etiam dotationem sacerdoti ibidem Deo seruienti, banno Rumaldi Constantiensis Episcopi consensu fratrum nostrorum perpetuo iure stabiliui. Facta sunt hæc anno ab incarnatione Domini MLXI. indictione VIII. regnante Rege nostro Hainrico Romanorum Imperatore anno III. Signa testium, Vuittone Aduocato, Opreht, Atzo, Tietpreht, Vodalrich, Liebo, Regenolt, Eppo, Heilman, Vuolfpreht, & ceteri complures.

LXXXVII.

Hupertus Presbyter.

IN Dei nomine. Ego Ruothaus complacuit mihi, vt aliquam basilicam ædificarem in honorem Dei & S. Galloni, quod est constructa in pago Burichincas in villa Vuillimundincas, quod ita & feci, & dotaui eam casatibus VIII. & similiter hobas XII. & mancipia denominata Arichiso & vxore sua Adtane: Teutulfo & vxore sua Ratbergane & filio suo Ruodulfo, Aricarno & Ruodnig: Leutnig, Blitilde, Trudulfo, & Moterane, Amulfrede, Ricario, Teutruide, Vuolmaro, Teutcaro, Vrtano, & Ahicono, Trudlinde, Volfllinde, Autmano, Leupagde, Vraldo, Lollane, Altmanno, Volcamanno, Vuolfagde, Routmanno, Leubo, Hinolobe, Agde, Ahalagde: hoc sunt XXXI. & ipsis teneatis & possedeatis hac die presente. & quia supra diximus superius nomina ad ipsum monasterium firmiter omnia hæc tradita sint. Et si me viuente ipsi Monachi S. Galloni possedant pro animæ meæ, firmiter hæc omnia tradita sint. † sig. Ruotahi, qui hunc testamentum fieri rogauit † Bleon † Isinberti † Vuelandi † Vuarilandi, &c. Ego enim Hupertus Presbyter scripsi & subscripsi, anno III. regnante Domino nostro Rege. Data sub die, quod fecit Mensis Iulius dies X.

DE COLONIS CENSITIS.

LXXXVIII.

Anonymus.

CENSORES. De Vaninctale Ruadinc vomeres II. Kerloh. denar. III. Vuillihere de Sickingun denar. XVI. Othere de Dassarum denar. III. Hato de eodem loco denar. III. Adalund de suo capite denar. II. aut dua libra de cera. Ruadger & Engilbold de Tellinchouun inter vtrosque den. * Hiuto de Dastaha denar. III. Filii Vuilanti de Afaltraha solid. V. Criso de Vuiningun den. III. Engilger de Otenuilare solid. I. & Altman in simul. Vuinirat de Husinbah seruus S. Galli solid. I. Sigibert habet seruum S. Galli, pro illo censum dat solid. I. Scerum seruum nostrum idem Sigibert habet * * Vto & fratres eius pro vno agro vomerem I. aut III. den. annis singulis,

DE FVRTIS.

LXXXIX.

Ruodepertus Magister.

DOMINO & Abbati nostro * P. nos fratres vestri discipuli debitas orationes. De his, quæ erga vos sunt, lætificasti nos scripto, quia gratia Dei recte aguntur. Contigit etiam vestris orationibus apud nos, quod ad communem læticiam pertinet, de ecclesiastico censu, qui furto raptus est, partem nos non minimam recepisse, & ipsum furem captum in vinculis nos tenere. Est enim seruus Kerolti de Pettenhusen filii Alberici, & nomen eius Gunzo, & nomen patris eius Richolf, qui nunc in comitatu militantis sui Domini est. Reddidit

Purkhardo.

ergo coronam, & auream capsulam absque operculo, & aureæ crucis quasi tertiam partem. Maioris quoque capsæ quædam fragmenta, quamuis de gemmis paucæ admodum redditæ sunt. Spes autem de residuis manet, quia venundata sunt in manum cuiusdam mercatoris de Buchouua, qui Perodicitur, & quondam ibi monetarius erat, multa quoque in manus Constantiensium mercatorum, quorum nomina sunt Eccho, Chomuli, Vuoueli, Albeli, Engezo, Tegenhart. Deus vero quendam extraneum hominem ad nos mittere dignatus est, qui occulte sibi pactum fieri petiit de pretio duarum librarum pro delatura, vt hæc patefaceret. Ipse vero accepto pacto sine mora fratrem Annonem ad Constantiam duxit, vbi particulas auri fabrefactas, quas cognouit, à Tegenhardo fecit præsentari sibi. Sed ille à Perone de Puochouua se emisse eos testatus est. Inde frater idem ad Peronem veniens per Hugonem vestrum militem furem sibi in domo sua latitantem monstrari fecit. qui statim captus sub terra occultatum thesaurum, quantum sibi remansit, reddidit. Nunc vobis agendum est cum Rege, vt Aduocati vtriusque ecclesiæ tantæ rei exactores fiant, & in suum locum restituant. Nec illud minus intimandum est vobis, quia longe minora & pauciora sunt, quam putastis, quæ à vestris ministris in vsum nostrum exhiberi iussistis, & quanta grassatur in nostra terra bouum omniumque pecodum mortalitas, vt Rex per nos reditum ceperit decernere ipsi habeatis de hac quasi Ægypti plaga suggerere. Qui est autem altissimus vobis Domino nostro prospera cuncta concedat.

DE NOTICIIS TESTIVM.

XC.

Anonymus.

HÆc est inquisitio de curtis, qui fuerunt traditi ad monasterium S. GALLI in Fine Clusina à Berchanboldo Alamanno, qualiterque nuper misso nostro præsentanti requisierunt Nordpertus Episcopus & Folhroh Comes missi Domini Regis, & qualiter isti qui hic subterscripti testificauerunt. ROTFRIDVS prædictæ ciuitatis Archipresbyter & Petrus Langobardus dixerunt, quod vidissent ERCHANBALDVM cartulam perpetrantem partibus S. GALLI de curte Granario & de Pontiano, & manus suas in ipsam cartulam posuissent, & residere vidissent MAVONEM & PETTONEM Monachos S. GALLI, & nullus eis contradicebat. Barbentius & Domnosus, & Andreas, & Nordpertus dixerunt, quod vidissent Monachos S. GALLI ibidem residere & claudicum tollere. Lantoloh similiter dixit, & hoc dixit, quod frater suus Reginhartus super ipsas res ad partibus S. Galli fuisset Aduocatus. Adalolfus & Ansheri dixerunt, quod vidissent ibidem Pettonem Monachum residere pro parte S. GALLI. Saxo dixit, quod pauisset illum ibidem Petto Monachus, & dixit ei, quod tunc ibidem fuissent reliquæ S. GALLI. Cundpertus dixit, quod sciret Monachos S. GALLI ipsas res tenere & dominare & laborare. FOLCHARTVS dixit, quod vidissent Pettonem Monachum mansionaticum facere Vuolfleozo Episcopo, quando Romam pergebat, & deinceps ipsis rebus imperabat. Agilinus dixit, quod audisset Adalolfum, qui erat gustaldus ipsius ciuitatis, ante HELMIRICHON Episcopo atque misso Odalhartum, qui nunc ipsas res tenet negare, quod nihil ibi habuisset proprietatis, pro quo heribannum reddere debuisset, nisi res S. Galli, quas pater suus illuc ad prædictum monasterium tradiderat. Ansprandus & Egilolfus & Andreas & Pruno & Barbentius & Theothardus & Cundpertus & Cateruius Presbyter dixerunt, quod

quod vidissent ipsas res illos Monachos S. Galli viuentē Erchanboldo iure proprietatis possidere: adhuc etiam ipsum Odalhartum ante Helmirico misso audissent enarrantem, quod proprium non habuisset, & ideo haribannum dare non debuisset. Post hoc testimonium dedit Odalhartus iuradium Folcero homi misso, ut esset paratus in præsentia Domini Imperatoris in placito generali iusticiam faciendi: & Folchartus & Adalolfus eius fideiussores sunt in mancosos mille.

XCI.

Anonymus.

NOTICIA testium, qui cum iuramento & fide data coram regalibus missis, videlicet Crimaldo Abb. & Atone Comite aliisque comitibus, Vuillihelmo & Alboino testificati sunt, quod ex traditione Perahtoldi Comitis medietas omnis marchæ, quæ ad villam Filisininga nuncupatam aspicit, tam in siluis quam in aquis, siue pascuis vel aliis quibuslibet rebus ad monasterium S. Galli iuste & legaliter pertinere debeat, excepto vno monticulo, qui dicitur Festlinperc, qui ad hereditarios Pettonis & Caromanni aspiciat: itemque silua quadam, quæ dicitur Sigginholz: quæ excepta altera silua specialiter ad iam dictum monasterium pertinere debeat: reliqua omnia in quibuslibet rebus media, ut iam dictum est, absque ullius contradictione ad præfatum cœnobium pertinere debeant. Isti sunt testes, Alauuic, Amalbert, Erminolt, Vuitigouuo, Ernipert, Gerhart, Anno, Valtat, Vuospot, Nuti, Vuicheri, Vuolauridi, Ruadger, Thiertpert, Ruodpert, Engilpert, item Vuitigouuo, Vuolfger, Vualto, Ebruni, item Anno, Thiotini, Hizo, Hadabert, Icho, Gericho, Hildi. Actum in villa Pettinuulari nuncupata publice, coram præfatis missis & frequentia populari.

XCII.

Anonymus.

COMMEMORATIO testium, qui in placito coram missis potentibus, videlicet Erchanuario & Liuthario, in loco & in villa, quæ dicitur Stamheim, cum iuramento testificauerunt, quod quidam homo nomine Roadhartus proprias res suas ad monasterium S. Galli tradidisset, ac per hoc iure & legibus sine ullius contradictione illuc pertinere debuissent. Isti sunt illi testes nominati, videlicet Liutpreht, Vuerimpreht, Adalpreht, Sieger, Volo, Vuolfo, item Liutpreht, Gerhoh, Hacco, Nidpreht, Vuillipreht, Vualaihho, Vuolfpreht, Hugibert, Foclheri, Vuanine, Reginolt, itē Hacco, Isanpreht, Hiltipold, Amalpreht, Adalhoh.

Isti sunt Iudices, qui hoc iudicauerunt, videlicet Vuitpreht, Vuilliheri, Rihhatt, Elih, Vuerimpreht, Cundicho, Cozpreht, Rihger, Arolf, Hiltini, Noti, Sunidger, Heitar, Vuolftram.

Isti autem sunt, qui illud iterum iudicauerunt ad Zurih, videlicet Rihchoinus Comes, Theodolt, Vuitpreht, Rihpold, Vuinidheri, Moatheri, item Rihpold, Geruic, Horcuni. Talibus vero hominibus testificantibus, quod legibus ipsa traditio ad præfatum monasterium pertinere debuisset.

XCIII.

Anonymus.

NOTA sit omnibus tam præsentibus quam futuris, quod Kebahartus venerabilis Episcopus rogatus ab heredibus Ecclesiæ, quæ est in Pirithorf in pago Alpicauge misit Archipresbyterum suum Rihfridum, ut diligenter inuestigaret, de quibus locis vel villis decima ad ipsam ecclesiam persolui deberet.

GgG 3 At

At ipse placito habito in præfata villa Pirithorf, populoque circumquaque congregato, cum sacramento & fide data vicinos quosq; interrogans rei veritatem inuenit ab istis villis, id est ab ipsa Pirithorf & Pirihchinga & Chuchilipach, nec non & Puach, Eziliuuilare & Haihuuilare, ad ipsam ecclesiam decimam pertinere debere. Et hæc nomina testium, Adalo, Zuppo, Vualdger, Antger, Podal, Lantpert, Managolt, Tuato, Cudhart, Ruadpert, Vto, Hartarat, Hugihart, Vuicheri, Kerini, Snato, Adalpert, Vuito, Theotoloh, Starafrid, item Engilger, qui omnes cum iuramento & fide data testificati sunt, quod temporibus Karoli Imperatoris & Eginonis Episcopi à præfatis villis ad ipsam ecclesiam decima singulis annis reddita sit vsque in annum præsentem, qui est XXXV. Hludouici piissimi Regis, patris Karlomanni, Hludouici, & Karoli Principis nostri.

XCIV.

Anonymus.

BREVE com. de illis hominibus, qui in ministerio LiudERICI cum sacramento testificati sunt tribus vicibus de causa S. Gallonis ante missos Domini Regis, in primis ante Sigebertum & Friuntonem, postea ante Hilteratum & Gerhardum, & tertia vice ante Liudericum, id est de Vzinacha, quod Lantolt & Pieta habuerunt, & Luzilunauia tota, & Peroluesuillare. id sunt Vuitpreht, Amalrih, Cundhad, Reginbold, Nandolf, Marhheri, Perahtolt, Liubolt, Matheri, Fridubreht, Pabo, Peratfrid, Vurmheri, Eckihart, Orrheri, &c. Et hoc isti cum sacramento testificati sunt, quod supradictas res ad S. Gallonem legibus pertinere deberent.

XCV.

Anonymus.

NOTITIA testium de rebus in Sconiunbirih sitis, quas Albaricus ad S. Gallum tradidit, quasque Rachilt soror eiusdem Albarici & filius eius Heripreht de vestitura S. Galli per vim abstulerunt. Nam cum pro eisdem Cözperrus Abba ad Domnum Hludouicum Regem reclamasset, iussu est Vuaningo Comiti & Ruaddperto vassallo Regis inquisitionem de hac referri. At illi generali contribulium circumquaque conuentu facto, inquisitionem fecerunt, qualiter eadem res ad partem S. Galli pertinere debuissent. Tunc ipsi testes cum iuramento & fide data testificati sunt, quod verum esse scirent Albaricum easdem res ad S. Gallum tradidisse, eosdemque Monachos legaliter confedissee, & in eadem vestitura per XX. annos temporibus Caroli Regis sub censu ad partes eiusdem monasterii aspicere: sicque post mortem Albarici iterum legaliter Monachos confedissee vsque dum eius soror nomine Rachilt & filius eius Heripreht, eorumque potestas de vestitura S. Galli per vim rapuissent. Isti sunt testes, Theolt, Scrutolt, Gerheim, Vuolahmunt, Anthad, Ebarachar, Suabilo, Selbger, Hisger, Vualtirih, Vuihpold, Engilhelm, Vuolfchiger, Folcharat, Iiltirat, Helfolt, &c. Quod enim idem testes legaliter adducti fuissent, eadem Rachilt & Heripreht filius eius eidem testificationi consentire nolentes de placito euaserunt. Qua ex causa diiudicatum est, vt eadem res in interdictu banni iussu fierent, vsque dum de hoc regalis sententia decerneret. Et isti sunt, qui hoc diiudicauerunt.

Kirafrid, Salacho Theoman, Tagapreht, Vuolfram,

Tuoni, Erhart, Alto.

—SS—

XCVI.

XCVI.

Anonymus.

Testes auditi super controuersia, an monasterium S. Galli sub ditione Episcopi Constantiensis esse deberet, an vero sui magis iuris esset. Pais Episcopi Hattonis dixit, quod nostrum monasterium temporibus Pipini & Karoli Episcopis Constantiensibus fuisset subiectum. Nostri vero iurati dixerunt, quod nostrum monasterium in loco libero, nō in fisco, non in terra ecclesiastica esset, non per vllius hominis traditionem, sed in solo Imperatorum arbitrio stare, quem eii loco præficiat &c. Auditi sunt amplius viris ducentis.

XCVII.

Anonymus.

Isti sunt qui de illa vestitura de causa Isanhardi ad S. Gallonem testimonia ferunt, in primis Buazzo, Lantolt, Vuerinbret, Milo, Vuolfuni, Hisanhard, Vuicram, Baldo Vuolfgar, Hadeger, Lantpreht, Vuolfhad.

XCVIII.

Anonymus.

De electione
Hainrici de
Vuarteburg,
post obitum
Bertholdi de
Falkenstein,
anno 1272.

Requisitus, vtrū domino G. de Dur-
rehain Clerico ante suam electionem vestes dederit, & eum in familiam rece-
perit: respondit, quod sic, quia hoc viderit. Requisitus, ... elegant in Abbatem
& quod ipse E. eos ad hoc inducere attemptauit. Requis. vtrum creditoribus i-
pse E. aliquam pecuniam pro ipso soluerit? & ... Clerico fratri prædictorum
vestes dederit, vt iam dictos fratres suos Hainricum & Hugonem induceret, vt
eum eligerent in Abbatem, & vtrum propter hoc idem ... t ad hoc inducere at-
temptauerit: & quod sic. Requis. vtrum Ru. qui dicitur Decanus, vocem habu-
rit in electione Abbatis S. Galli? & quod ignorat. Requis. vtrum in monasterio
Augiensi habitum Monachalem assumpserit, & ibidem in eodem habitu per
aliquos annos permanserit? & quod sic. Requis. vtrum in dicto monasterio pro-
fessionem fecerit, & in monasterium S. Galli transierit ad tempus, donec status
sui monasterii esset emendatus? & quod transiuit: sed vtrum ad tempus vel non
ignorat. Dixit etiam quod monasterium Augiense in antiquo sollempnius fuit,
& quod vtrum postquam transiuit aliquos redditus receperit à monasterio Au-
giensi ignorat. Requis. vtrum F. de Gundoluingen iniecerit manus in * ad san-
guinis effusionem, ac etiam in Bertholdum Subdiaconem, notarium quondam
Abbatis Bertholdi, & vtrum post huiusmodi iniectionem in diuinis officiis mi-
nistrauerit: & ... præfati electi in Volricum de Sneggenburg Monachum & sa-
cerdotem ad effusionem sanguinis, & in Geruicum de Scolis tunc Subdiaco-
nem & Clericum ... in subdiaconatus ordine ministrauerit: & se ignorare. Re-
quisit. vtrum idem H. iunior sit bonę vel malę famę? & quod malę famę, & quod
aliquando fuit in furto deprehensus, quondā Dominus Bertholdus Abbas ppter
furtū & alios excessus ipsum p plures años tenuit in carceratum & incorrigibilis
fuit & errabundus fuit in seculo per plures annos Monachali habitu derelicto,
& quod famę suę prodigus vixit luxuriose cū quadā Iudæa, & q. de ... F. de Vuil-
denstain Iohanni Clerico Magistro Scholarū manus iniecerit temere violentas?
& quod ita percepit ab ipso electo: vtrum autem dominus F. de Gundoluingen
iurauerit & alia fecerit quę secuntur, dixit quod ignorat. ... Sacerdos Capellæ
S. Iohannis apud S. Gallū, iuratus requisitus de P^o. II°. III°. IIII°. articulis cōcor-
dat cū superiori teste Comite ... de suis electorib. sollicitasse precib. Requis. vtrū
dominū Ruod. q. dicitur Decanus Volricus de Sneggēburg sollicitauerit preci-
bus? & q. sic, ... cōspirauit ad Regimē Abbatix. vnde credit q. rogat^o ipsi electo
adheserit. Requis. vtrum R. de Ratershouen, F. de Gundoluingen & F. de ...

Requis. quod ita intellexit per famam. Requis. vtrum Domino Abbate Bertholdo ad Hispaniam proficiscente aliquos de conuentu sollicitauerit, vteum in Abbatem... de Gundoluingen sollicitauerit? & quod ignorat. Dixit tamen quod sicut intellexit ex fama publica idem electus Hainr. & Hugon. de Durrehain sollicitauit. Requis. vtrum is in minoribus officiis sibi commissis bene vel male administrauerit? & quod sicut sibi videbatur male administrauit & negligenter... in Abbatiâ prædictâ, & vtrum Regulam B. Benedicti intelligat, & eam exponere sciat? & quod sicut credit insufficientis sit scientiæ, & quod vix sciat literaliter loqui. Requis. vtrum ante electionem fuerit bonæ vel malæ vitæ, & leuis opinionis, & vtrum vitam duxerit dissolutam, & regulam B. Benedicti non obseruauit? in eo concordat cum Comite supradicto, adiciens quod de his est publica vox & fama. Requis. vtrum idem electus ipse electionis fuerit periurus & super aliis ab... arum ante electionem & sanguinis effusionem manus iniecerit violentas, & vtrum post talem iniectionem in diuinis officiis ministrauerit... pecuniam de consensu & voluntate ipsius illis, qui vocem habent in electione, videlicet Hainrico & Hugoni fratribus de Durrehain, vteum in Abbatem eligerent... ùz frater ipsius electi aliquid dederit vel promiserit pro sua electione? & quod ignorat. Requis. si dictus electus ante suam electionem suis electoribus aliquid dederit vel promiserit? & quod dominum B. & F. de Vuildenstain in familiam recepit ante suam electionem, & intellexit eum pecuniam & alia promisisse pro sua electione. Requis. vtrum... Concubinæ ipsius R. datum fuerit pallium ante electionem pro sua electione. De articulo vero immediate sequenti dixit se nihil scire. Requis. vtrum... crediderit, & vtrum eum in familiam receperit, & vtrum creditoribus ipsius soluerit pro ipso XL. lb. monetæ Brisaugensis, & vtrum hoc fecerit... & vtrum hoc promiserit, & ad hoc faciendum fratres suos inducere attemptauerit: item vtrum Vualther. de Durrehain laico vestes dederit, vt... sollicitaret, & propter hoc ad monasterium S. Galli venerit, & ipsos fratres suos ad eligendum præfatum H. inducere attemptauerit? &... si similes vestibus fratrueis electi, & quod hoc non solum ab ipso E. verum etiam à dominis Hainrico & Hugone fratribus ipsius E. & aliis fide dignis... de his est publica vox & fama. Requis. vtrum R. qui dicitur Decanus vocem electionis habuerit, & de aliis articulis dependentibus ab eodem concordat cum supradicto Comite, qui est sacerdos & clericus secularis, ad sanguinis effusionem manus iniecerit temere violentas: & quod sic, & hoc scit quod iniuriam... de hoc est publica vox & fama. Dixit etiam quod ignorat, vtrum in Bertholdum notarium subdiaconem manus iniecerit violentas. Requis. vtrum H. de Vuartenberg iunior frater... ad effusionem sanguinis manus iniecerit violentas, & vtrum post talem iniectionem &c. & vtrum de iis sit publica vox & fama? & se nescire. Requis. vtrum... sacerdotem & clericum secularem ad effusionem sanguinis manus iniecerit temere violentas, & vtrum post talem iniectionem in subdiaconatus ordine ministrauerit... vtrum idem H. iunior fuerit infamis, & sacrilegium commiserit, & an malæ vitæ & leuis opinionis extiterit, & furtum fecerit, & vtrum per plures annos detentus fuerit in carcere tanquam incorrigibilis; & postquam liberatus fuerit à carcere iterum furtum comiserit, & vtrum ante electionem... & famæ suæ prodigus vixerit luxuriose cum quadam Iudæa? & quod sic, & quod de hiis est publica vox & fama. Requis. vtrum F. de Vuildenstain ante electionem... iniciens, & post talem iniectionem in subdiaconatus ordine ministrauerit? Dixit quod hoc percepit ex auditu. De sequentibus autem articulis dixit... ante electionem, sicut ipse intellexit, conspirauerant. C. Dominus Bertholdus de Druhurg Canonicus Augustensis, testis... à pluribus ita esse intellexit.

Aliam insignem noticiam testium apposuiamus supra in titulo de Ecclesiis.

DE SENTENTIIS IUDICVM.

XCIX.

Vauco.

IN Dei nomine. Cum resederet Vnfredus vir inluster Retiarum Comes in curte ad Campos in mallo publico ad vniuersorum causas audiendas vel re-^{forma pro-}ta iudicia terminanda: ibique veniens homo aliquis nomine Hrothelmus, ^{cessus in iu-}proclamauit, eo quod in contraditum suum mansum ei tollutum fuisset, ^{dicio.}quod ei aduenit à parte vxoris suæ simul & Flauino, & * proprie suum fuisset, ^{ms. proprium}& legibus suum esse deberet, quia iam de tradauio vxoris suæ fuisset, idcirco suum esse deberet. Tunc prædictus Comes conuocatis illa testimonia, qui de ipso pago erant, interrogauit eos per ipsam fidem & sacramentum, quam nostro Domino datam haberent, quicquid ex inde scirent, veritatem dicerent. At illi dixerunt, per ipsum sacramentum, quod Domino nostro datum habemus, scimus quia fuit homo quidam nomine Mado, qui ibi habuit suum solum proprium, cuius confinium nos scimus, qui adiacet & confinat ad ipsam mansum, vnde iste proclamat, in quo illi arbore durem & de vno latere aqua cingit: & inter eos terminum est in petris & in arboris. ipse est DOMINVS. Nam sicut illa ædificia desursum coniungunt, istorum hominum proprium est & illorum legibus esse debet de parte aui illorum Quinti. Tunc prædictus Comes iussit vt ipsa testimonia supra irent, & ipsos terminos ostenderent quod dicebant. quod ita & fecerunt, & ipsos terminos firmauerunt, qui inter illa dua mansa cernebant. Sed & plurimi ibidem adfuerunt nobiles, quos ipse Comes cum eis direxerat. quod & omnia pleniter factum fuit. Vt autem hæc finita sunt, interrogauit ipse Comes illos scabinios, quid illi de hac causa iudicare voluissent. At illi dixerunt, secundum istorum hominum testimonium & secundum vestram inquisitionem iudicamus, vt sicut diuisum & finitum est & terminis positus inter ipsos mansos, vt isti homines illorum proprium habeant absque vllius contradictione in perpetuum: & quod in Dominico dictum & terminis diuisum coram testibus fuit, receptum sit ad partem Domini nostri. Propterea oportunum fuit Hrothelmo & Flauino cum heredib. eorum, vt exinde ab ipso Comite vel scabinis tale scriptum acciperent, qualiter in postmodum ipsam mansum absque vllius contrarietate omni tempore valeant possidere. Actum curte ad campos mallo publico, anno VII. imperii Caroli Augusti, & XXXVII. regni eius in Francia, & XXXVIII. in Italia. Datum. VII. ID. Febr. sub Vmfredo Comite, feliciter Amen.

Hæc nomina testium; Valeriano, Burgolfo, Vrsone, Stefano, Maiorino, Valerio, Leontio, Victore, Maurestone, Fonteiano, Florentio, Sipfone, Valentiano, Quintello, Stradario.

Et hæc nomina Scabiniorum; Flauino, Orsicino, Odmato, Alexandro, Eusebio, Maurentio, quam etiam & aliis plurimis.

Ego itaque Vauco rogatus scripsi & subscripsi.

C

Anonymus.

HÆc est Carta iudicii, quod dedit B. de Andusia & E. Vicecomitissa, assidentibus B. & G. inter G. & R. de querimoniis quas inter se faciebant. Et quia per sacramentum V. testium probauit amicabile pactum vel iudicium vel transactionem esse factam, rata maneat transactio vel iudicium, in his videlicet de quibus transactum vel iudicatum esse intelligitur: hoc est de omnibus maleficiis propter gerram commissis, salua querela si aliquid

aliquid exceptum fuerit, & illud quod iuretur se vidisse & audisse testes in tali loco, vbi auditis querimoniis vtrunque præsente R. & G. iudicatum fuit hoc aut illud. Et hoc pacifice audito, & recepto ab vtraque parte, conuenit R. & G. præsentibus prædictis testibus, se facturos sicut iudicatum fuerat: & finem fecerunt in hoc & in aliis controuersiis, de quibus iudicatum fuerat, & osculum ad inuicem fecerunt. Item iudicatum est, ne aliquis iniustas exactiones contra veterem consuetudinem R. in honorem illum faciat. & alia plura capitula iudicata fuere.

F I N I S.

IOACHIMI VADIANI

Autoris Dammati

DE OBSCVRIS ALEMANNICORVM

VERBORVM SIGNIFICATIO-
NIBVS

EPISTOLA

AD HEINRICVM BULLINGERVM.

S.

REMITTO tuæ humanitati Francicas illas antiquitates, quas sane magna cum voluptate, sed & fructu non modico, legi. Et morem tibi gessi in literis aliquot transferendis, in quibus tamen ob sensus claritatem assequendam paraphrasten agere coactus sum, cum verbum verbo reddere non daretur, nisi vna & barbariem proderet, huerit. Sæcula ista longe incultissima tale genus scribas habuerunt vel in Aulis & Curiis Principum, vt assequi Latina lingua nō valuerint, quo rem vllam vel clare, vel inoffensa verborum simplicitate posteris relinqueret. Quum interim nemo vernacula lingua quicquam scriberet, adeo dura illo tempore, vt ne exprimi quidem ore sine magnis sibilis hiatibusque & rictibus potuerit, nedum in literas commodum referri. Mutavi alicubi & personam, vt in Ludeuici Iunioris Donatione in Principio, vbi mihi visum est, communem sententiam, qua præfationis loco scriba est vsus, rectius ad omnes liberales Principes quam solum ad Ludeuicum referri. Plus enim grauitatis habet sensus hoc modo redditus, dum omnium liberalitati merces cœlestium rerum constituta intelligitur, quam si vni solum tribuatur. Sed tuum erit isthæc vel sinere, vel mutare pro animi sententia. De vocabulis nonnullis illorum temporum, quibus Franci & Alemanni vsi sunt, equidem facile non responderim, nisi & coniecturis agere liceat. His enim tutius vtimur, etiamsi pluscula perspecta & probe cognita teneamus. Prædii voce nec inepte mihi vsi videntur nec barbare, quum ea ceu generali agros, hortos, pascua, vineta, ædificia, & id genus alia significarunt, quæ in nostra possessione sunt, vt & Salica terra, & Allodium, & Mansa in prædiis censi potuerint. Quamquam enim *Alodia* Nobilium erant, ceu gentilitia quedam bona, quæ non vllius beneficio sed iure proprio tenebantur: tamen ex lege *De alode*, quæ inter Alamannicas (ni fallor) extat, apparet & aliorum alodia fuisse. Recipio autem Rhenani coniecturam arbitrantis vocem inde natam, quod ea bona familiis velut coagmentata & coniuncta essent, *anlodt.* *Mansum* Alamanni fundum dixerunt cum villula: Scribæ barbari *mansam* etiam vocarunt, sed Chartæ veteres puriores *mansum* masculino & inflexione quarta, licet & *mansos* legerim in multis. Tanta scribarum imperitia fuit, *Clostarium* etiam pro clau-

clauſtro ponere auſa. Enimvero agri in illa gente varii iuris erant: *Fiscalini* ſcilicet, quorum redditus fiſcis Principis deſeruiebant. Qui donati venditiue Monafteriis, Parochiisue, *Eccleſiaſtici* vocabantur, qui hodieque multis in locis, licet venditi & ab alienati, & priuatæ poſſeſſionis facti ſint, tamen ea ſeruitute laborant, vt quoties venduntur & nouum colonum poſſeſſoremue recipiunt, toties certa æris ſumma Eccleſiæ ſeu Monafterio pendenda ſit, in cuius primæua poſſeſſione fuerant: vulgo *Eerſchäſige Hofgüter* vocamus. *Agri Salici* ſeu *terra Salica* illâ ſeruitute vacabat: hanc vulgo *Frygeſhengut* vocamus. Agros Salicos elocabant nonnunquam certa conditione reddituum & culturæ in perpetuam poſſeſſionem: nec mutare licebat colonum aut poſteros, niſi pactum aut conditionem violaffent, vel non ſolutis redditibus, vel fundo neglectui habito, vel parte fundi in ſcio Domino diſtracta aut uſuriis recentibus grauata. Proinde apochas dabant coloni, quibus quo pacto quauē conditione locatio facta eſſet continebatur. Eaſ tabulas vulgo *Reuerſas*, & Germanice *Reuersbrief* locationem autem ipſam *Erblehn* vocamus. Ager hoc pacto locatus antiquis *Veſtigalis* dicebatur, quem eleganter deſcribit Paulus, cuius verba in tit. *Si ager veſtigalis* &c. libro Pandectarum Iuſtiniani ſexto, legimus. Non veſtigalis erat, qui ad certum tempus locabatur, & eo pacto vt auferri colono, Domino volente, potuerit: nos vulgo *Schupflehen* dicimus. Iuſtiniani ætas voce, vt puto, noua & Græca quidem *ἐμφυτευσις*, ſiue, vt vulgariſ Codex habet Iuſtiniani, *Emphyteuſin*, perpetuam illam locationem vocauit, à verbo *ἐμπτύειν*, quod inferere ſeu plantare ſignificat, quoniam hoc genus locatione ager in familiæ alicuius poſſeſſionem velut inferatur & implantetur, vt auellere iure non liceat, niſi pacto locationis violato. Vnde *ius emphyteuticum* (ſic enim Alciatus emendat) dicitur, quod corrupte *emphiteoticum*. *Erblehenrecht*: & *ager emphiteoticarius*, quem & ipſum Alamanni & Franci manſus vocabulo complexi ſunt. Porro Eccleſiis inſtituendis & donandis illa ſæcula *manſus* fere attribuerunt, in alimoniam videlicet Preſbyteri, qui Eccleſiæ impoſitus eſſet. Ea cauſa id genus *manſus* Eccleſiis fundatis attributos *Kälhof* veteres dixere, à ſtomacho ſcilicet aut gulæ parte, quam Germanice *fälen* appellamus. Durat adhuc vox illa. *Manſus* ergo dixere Franci & Alamanni *ainen Hof* / *es wäre ain erſchäſiger Hof oder erblehenhof* / oder *fryvund ſchupflehen Hof*: Salica terra erat *ain fryaigen gut*. Huius poſſeſſionem ex hereditate ſoli adibant, nulla prorſus parte ad ſcæmellas attinente, quemadmodum lege Salica erat cautum. Eſt autem frequens mentio *terra Salica* in Chartis, quæ ſub Pipino, Carolo, Ludeuuiſis, Craſſo, & Arnulpho Francorum Regibus & Imperatoribus ſcriptæ ſunt. *Curtis* vocabulum corruptum id ſignificabat quod *Cors*. Qua voce quanquam domeſticarum paſtionum locus & numerus denotetur, tamen Latinis & hominum vno aliquo in loco coniuñtorum ac velut cohabitantium cœtuse ea voce intelligitur, licet *Cohors* quam *Cors* uſitatus exiſtat. In ea ſignificatione vel à Cicerone accipitur, actione in Verrem V. pro cœtu hominum turpi aliqua de cauſa lociatorum, in malam partem: à Cæſare in bonam. Inde *Curtim* Francici & Alemannici Scribæ, nunc Palatium Regis (vt in Lege; *Si quis in curte Regis furtum fecerit*) nunc pagum aliquem aut vicum villamue pluſculis ædificiis conſtantiem vocarunt.

Curtilem quoque (nam & hanc vocem Chartæ veteres crebro uſurpant) villulam aliquam paucis ædificiis conſtructam. Niſi vero fallor, legiſſe mihi *Cohortis* vocem non abſimili ſignificatu in tribus poſterioribus libris Iuſtiniani: verum quo titulo aut in qua lege, vel quærenti mihi, dum hæc ſcribebam, non occurrebat. Illud obiter notandum, *Curtis* nomine non ſimpliciter aut locum vbi multi congregati degerent, aut homines ipſos iunctius habitantes, ſed imperium etiam & iuriſdictionem, præterea & proprietatem mancipiorum, & omnino eam poſſeſſionem, quam lure-

Con-

Consulti *integri status* vocant, pleno cum iure coniunctam, significatam esse. *Imperium* autem, sicut lib. Digestor. I. in tit. de iurisdic. omnium iudic. discimus, duplex est: *merum*, quo in facinorosos animaduertitur, nostra lingua *die Hochgericht*, oder *die Hochobersait*: quale multis in locis Alemanniae Comites olim Regum nomine administrabant. *Mixtum* fit, cum huic iurisdic. accesserit, vulgo *hoch vnd nider gericht*: quale apud Thuregum habuit in sua curte sine dubio Hludauicus. Diuersa est pars illa iustitiae administrandae, quae nulli imperio coniungitur: & haec *iurisdic. vocatur* vulgo, *die ainigen nidern gericht* / da man dhaines malefices gewalt hat. Talis iurisdic. & Cathedris & monasteriis haud raro est à Regibus illis primis & Imperatoribus Francorum & Germanorum donata. Vetus enim & mediae etiam aetatis religio longe maxime ab imperio & sanguinis iudicio abhorruit. Quod & oppida pleraque Germaniae multis saeculis fecerunt. Postea ambitio licentiaeque & regnandi studium in causa fuerunt, ut & Monachi & Episcopi alicubi imperia mixta & mera mercari & sua facere vel reclamante professione veriti non fuerint. Arbitror autem nullam curtim sine iurisdictione fuisse, & hoc nomine id esse significatum, quod iam vulgo ain *Bogten* / oder *gerichts-zwang* nominamus, mit *eigenschafft der leuten vund vßgetrückten rendten vnd gülden* / mit *angemastem gebott vnd verbott* / &c. Imo & *Curilem* puto saepe, iurisdictionem cum proprietate Mancipiorum & certa reddituum parte intellectam à Francis fuisse. Verum *Regia curtes* longe maximae fuerunt, & imperia etiam habuerunt cum Mancipiis, agris, pascuis, censibus, venatione, piscatione, & omnimoda illa integri status possessione &c. Aliae curtes tenuiores, pleraque solius iurisdictionis cum agris Mancipiisque. Proinde dum legimus in veteribus (quarum plurimas vidimus) Francorum Alamannorumque Tabulis legari Ecclesiis vel Monasteriis *curtim cum agris, pascuis, Mancipiis, syluis, aquis aquarumque decursibus*, fundum ipsum in homines vna cum iurisdictione intelligimus: *Wir verschaffend vnser gericht da vund dort gelegen mit gebäu / mit aigenen lute / mit holt / mit veld* &c. Plena enim fuit seruis & seruitutibus quondam Alamannia nostra, cuius magna pars hodie Heluetia est: nec est, quod sciam, montanus pagus aliquis Helueticus, qui rebus Francorum florentibus durissimam illam seruitutem non seruiert. Extant enim Tabulae veteres, quae hanc rem clarissime testantur. Et verbum illud Nobilium: *Rürten vund faat im bauch ist vnser* / laudatissimo Helueticorum foederi primam dedit originem, Heluetiosque in hanc rerum summam euexit. Curtes autem, & qui longe ampliores erant, *Pagi*, certis limitibus distinguebantur apud Francos & Alamannos, quos ipsi *Marcas* vocabant, id quod clarissime ex omnibus Tabulis discitur. Sunt autem & alia quaedam vocabula, quae in veteribus illis *Chartis* (sicut ipsi vocabant) obuia sunt, nempe *vestitura*, *Aduocatus*, *bannus*, *foedum*, *distringere*, &c. qualia in vestratibus illis donationibus leguntur, quae facilius quam priora illa explicantur. *Vestitura* enim hoc ipsum est quod *inuestitura*, hoc est in possessionem missio aut possessionis securitas & confirmatio, quam & *Beneficium* illa saecula & *Foedum*, quod fere à Francis natum & inductum est, vocarunt: hodie lingua nostra *Lehen* oder *Lehnsbestätigung* vocamus: etiam si *inuestitura* nomen vulgatissimum est, & locum habet cum in prophanis tum ecclesiasticis bonis conferendis. *Distringere* vocabant, in ius trahere vel citare: quod ex Salica lege notissimum est. Extant autem & Salica & Ripuariae & Alamannicae Leges, mirabili & prope inexplicabili rerum vocumque barbarie confertae, in quibus *distringendi* verbum frequens est. *Fredum* hoc ipsum est, quod nos hodie *Friden* vocamus. Populi enim illi ferocissimi, & ad arma prope sola nati, perpetuo fredo, hoc est pace, obligabantur, ne quid vi & armis gereretur, quod publice tranquillitati obesset. Quem morem & Germani multis annis post Friderichum Primum, quem Itali Barbarossam cognominarunt, in omni Germania Principes custodierunt, ut hodie quoque ain *Fridstand* oder *Landesfriden* nominant. Et pacis turbatoribus

solet acclamari *frid* / *frid* : quin & ipsi ad magistratum delati dicuntur den *friden* anloben, data manu ex fide præstiti iuramenti nihil amplius turbaturum esse pollicentur. Hinc non pacem solum hac voce scribæ significabant, sed multam etiam, quæ pacem violanti irrogabatur. Vnde in Legibus Francicis & Alemannicis sæpe legimus hæc verba; *Et fredum in super soluat*, id est multam fredi violanti. Nec levis hodie pœna est pacis vel priuatim mandatæ & iussæ, si quis eam violat. *Was ainer den angelegten oder gebottenen friden mit worte oder that bricht.* In * Vrbe tua & multis locis Heluetiæ pœna capitis irrogatur fredum vulnere violanti. *Bannus* duplex erat, minor & maior, qui & *Dominicus* (ni fallor) dictus est, hoc est Regius vel Imperatorius, si eum vel Rex vel Imperator edixisset. vterq; certa summa auri argentiue soluebatur, de qua in Legibus illis clare discitur, quæ à Francis & Alemannis constitutæ sunt. Alius generis est *Proscriptio*, quam hodie *bannum* vocant quidam, vulgo die *Acht* oder *des Reichs Acht*. Proprie enim *Proscriptio* est, vitæ, famæ, & rerum omnium illius, qui huic duræ pœnæ subiicitur. Hæc de vocalibus, quæ hanc multam exposuimus in libris, quos de Veteribus Germaniæ Collegiis & Monasteriis conscripsi, quorum aliqua edendo mihi occasio olim dabitur, & hæc & alia haud omnino vulgo nota diligentius explicata leges.

Tiguri.

Ceterum de Berchtoldo illo Duce Zeringensi illud, quod vulgo tamen satis notum est, admonuisse libebit. Burgundiæ ipsum, non magnæ illius, quæ olim regnum illustre fuit, sed eius quæ cis Iuram montem est, Ducem & Rectorem fuisse, & curiam suam in arcē illa plane Regia habuisse, quæ hodie ditionis est clarissimæ vrbis *Bern*, & *Solothurn* appellatur. Cisiuranæ autem Burgundiæ tractum *Bernenses* & *Solodorenses*, partim etiam *Friburgenses* tenent. Et *Tabulæ* etiam Germanicæ, quæ hanc Burgundiæ, *Bürgunden* nominant. Verba hæc sunt; *Vund ist alle landtschafft hie disse dem Lebern* (sic hodieque *Iuras* mons vocatur) *vnt Bern vnd Solothurn by der Aren vund dem Nüwenburger see vß bis an Wallis vnd Genfersee &c. in Bürgunden gelegen.*

De Præfectura autem illa Thuregica Berchtoldi multa scripsit Otto Frisingensis in opere suo Chronico, quod vulgo est notum. Est autem in Donatione Ludouici, qua Monasterio Sanctimonialium Thuregi prouidit, vocabulum *Redibitionis*: quod quanquam è re non videbatur, tamen libebat obiter indicare. *Redibitionem* constat, Vlpia definiente, emptionis solutionem esse, *Was ant kous aufgehebt oder abfendt wird / vund der verkouffer ghaissen oder mit recht gewissen wird / das ienig / so er verkoufft / wider zunemmen.* Ea in re miris fraudibus agebatur ab emptoribus, præsertim in mancipiis reddendis ceu viciosis. Sæpe enim emptæ vel in pignus data erant, vel sciente Domino furtum fecerant: quarum rerum actiones postea in seruum ipsum redundabant, & ex consequenti in Domini & proprietatis detrimentum. Extat titulus lib Digestor. XXI. *De adilitio & dicto & redibitoria*, ex quo de fraude illa (à qua suos liberos esse Hludouicus cupit) plene cognoscas, præsertim ex l. *redhibere*, eod. tit. Idem dolus & in *tollendis fideiussoribus* accidebat, cuius eadem illa Tabula meminit. Sollebantur autem, vt iudicio, fideiussores, quum legitimâ fideiussio ceu iniqua & contra legem postulata dissoluebatur, sicut in *redibitoria* iusta interdum & legitima emptio tanquam fraudulenta dissoluebatur.

Et quoniam Berchtoldi confirmatio *Capellarum* meminit, quarum redditus Parocho debebantur, de capellis in agro Thuregiensi passim extructis intelligere videtur: quæ postea auctæ & amplius extructæ Parochiæ factæ fuerint. Hiltgardæ Abbatissæ meminere Monachi veteres Cœnobii vrbis nostræ. Epitaphion enim reperi Hiltgardæ Ludeuici filiæ in Bibliotheca Monasterii nostri in hæc verba; *X. KAL. IANV. Hiltgarda virgo Christi & Domini Hludouici Regis filia de hoc seculo migravit ad Christum, & humata est in Ecclesia S. Regule & Felicis Martyrum Christi in castello Turego, cui * Rarpertus hoc epitaphium posuit;*

alii Hartm. dno tribuunt.

HhH

Hoc

*Hoc iacet in tumulo Christi dignissima virgo
Hildigarda nitens moribus egregiis.
Hæc fuit eximii Hludouici filia Regis,
Mentem sponte suam vouerat illa Deo.
Bis denos octo vita compleuerat annos
Migrans ad sponsum virgo beata suum.*

Sed & elogium iisdem numeris scriptum super eo ipso templo, cui donatio illa facta est, quod in hæc verba habebat:

*Condidit hoc sanctum stabili fundamine templum
Cum genitore pio Hludouico Principe terra
Hildigarda potens Christi clarissima virgo,
Cui Deus æterna concedat gaudia vita.*

Si quidem Monachi nostri numeris & carmine ludebant, litteris & Musis dediti, & dura quidem in religione:

~~... Sed de his satis. Nihil enim dubito, quin perspectiora tibi sint mediæ illius ætatis sæcula Francica & Alemannica, quam mihi hætenus esse potuerint. Quare peto vt boni consulas quæ in tuam gratiam, te maxime flagitante, obiter congeffi. Peto autem, vt exemplum Carolinæ foundationis de Augiæ monasterio Latinum ad me mittas. Contracti Chronicon si alicunde non possum assequi, de tua Bibliotheca petam. Nouarum rerum in præsentia non habemus, quod relatu dignum sit.~~

~~... Sed optima quæque nobis de Principe illo nobilissimo vtcunque aculeatis consiliorum æstris agitato pollicemur. Quod si pax sæculi nostris obtingere nequit, sufficiat pax Christi, puppis & protra salutis nostræ. Vale cum vxore & liberis, cumque collegio fratrum mihi in Domino colendissimorum, & me barbare de sæ-~~

~~culis barbarissimis locutum æquo animo~~
ferro. S. Galli.

F I N I S.

RVODE-

R VODEPERTI MAGI- S T R I S. G A L L I

E P I S T V L A E.

I.

PARENTIBVS suis A. agnus ablactatus pium balatum. Nuperrime à vobis sanus abiens adhuc me valere profiteor. Peto ergo vt promissio vestra de remunerandis sudoribus magistrorum meorum ad effectum veniat. Mihi etiam veluti peregre constituto omnium indiguo necessaria, quæ locuti estis, impendite.

II.

R. cœlesti rore imbuto T. quicquid boni potest. Ex quo subditiōis vestræ iugum adductus sum, educaſtis me absque omni remuneratione amicorum meorum non minori dilectione quam si ex vestro progenitus essem corpore. Quia enim in Evangelio scriptum est, *operarium dignum esse mercede sua*, proposui ite ad sorores meas in insulam quæ vocatur Lindouua. Ibi arbitror me accepturum esse aliquod munusculum, quo possim vestram venerari faciem.

III.

R. Spirituali cibo saturato cœtitudinem famulaminis. Pietati vestræ dolores nuditatis meæ erubescerem dicere, si miseriam quam patior nesciret. Ea ratione coactus imploro miserationem vestram, mihi præstari licentiam exire ad matrem meam, quæ vt spero non dedignabitur mihi subuenire in necessariis rebus.

III.

PARENTIBUS suis H. coronatus habitu clericatus fidelem in Christo orationem. Optimum inuenisti consilium me transmittendo in monasterium S. Galli ad disciplinæ & doctrinæ ædificationem. Ibi me illa duo inuenisse abundanter confiteor. Hæc est autem postulatio mea, mihi velocius ex vestra largitate transmitti tertium miserationis vestræ munusculum, id est duas camisas, & lineam tunicam, quibus incedere possim cum consodalibus meis honorifice, non cum dedecore nuditatis.

V.

DOmno R. T. vltimus vester amicus, fidelia orationis & famulatus. Dum occurrit animo quanta à vobis dilectione & beneficiis dignor, magnus pudor est, nihil congrui forsan posse repêdere. Sed rogo ne ideo vos pigeat ceptorum, quia nobis deest copia redibitionum. nam perpetè restitue tvicem, qui neminē præmii patietur extorrem. Quod autem de docendo puero per nostrum Vodalricum demandastis, licet ipsa vox & memoria iam senescentem fugiat Memoriam, libentissime gratia vestri nostram impendimus operam. Valete. Ne obliuiscantur me sacratissimæ orationes vestræ.

VI.

H. karissimæ nepti Ruodep. plurimam salutem, seruitutem & orationem. Mitto tibi, Dilectissima, duos homines, & rogo vt tu his tertium de tuis addas, vt eo ducente & te auxiliante saltum circueant, vt aliquod vasculum inueniant & meis vsibus deferant. Memento igitur fidei & seruitutis, & hanc mecum fac misericordiam, vt eos ibi adiuues, & ad me redeuntibus tuum adiutorium impendas.

Vale karissima.

HhH 2

VII.

P dilecto suo salutem & profectum in doctrina. Verba, quæ ad me misisti, ut tibi exponam, in Theodiscam linguam transtuli. sic enim sonare debent.

Quia virtus constillationis in ictu pungentis est) vuánda des kestírnis chráft fergát únde vir loufit in sô lángero. viríste sô man einin stúpf ketûon mág.

Informis materia) táz chít, skâffelôsa zímber.

Intemperies) Intrérteda.

Fides est sperandarum substantia rerum argumentum non apparentum) táz chít, kúishéit tere nóh úrôugôn.

Quem Deus diligit, hunc exaudit. Cui Deus placabilis, huic exorabilis) Témo die héiligen hólt sint, dér mág hórsko gebétôn.

In humilitate iudicium eius sublatum est) Tá z ín nióman ze réhte ne liéz, tá z vvárt ze léibe úmbe sína deúmûoti.

In Pasca. annotino) id est Paschali festo prioris anni, id est tér férnerigo ôstertâg.

Ypapanti) id est conuentus omnium aratum.

Nomen) námo. Pronomen) fúre dáz nomen. Verbum) vuôrt. Aduerbium) zûoze démo verbo. Participium) téilnémunga. Coniunctio) geuûgeda. Præpositio) fúrefé zeda. Interiectio) vnderuuerf.

Nomini quot accidunt?) vui mánegiu vólgent témo nomini? VI. Quæ? qualitas) te vvilichi. quæ? subauditur, vbíz éigin sí, álde gemeíne ter substantiæ, álde dés accidentis. Comparatio) de vvídermezúnga. Cuius? tis comparatiui, álde dis superlatiui zûo demo positiuo. Genus) tíz chúnne. Cuius? sín alde.....

VIII.

Quæris à me, quid sit *pascha annotinum*? Est conuentus compatrinorú ad missas eiusmodi per omnes octauas Sabbati, sancti id est baptismi per annum, & per ordinem cuiuscumque cum ceteris conuiuium. Quod vidimus, hoc testamur. Presbyter symbolum super infantem dicit, & mensè participat aquam sapientiæ.....

VIII.

Hanc epistolam habes supra inter Chartas sub titulo de Furtis, num. LXXXIX.

F I N I S.

HRA.

HRABANI MAVRI ABBA- TIS FVLGENSIS

GLOSSAE LATINO-BARBARICAE

DE PARTIBVS HVMANI CORPORIS.

WALAFRIDVS STRABVS MAVRI DISCIPVLVS.

Sic homo consistit, sic corporis illius artus
Expositos Mauro Strabus monstrante tenebo.

- H**OMO ab humo dictus est. *Pinnula*, summa pars auris.
Anima à ventis nomē traxit. *Nares*, nasa. *Narium* recta pars *Colum-
 na* vocatur: extremitas eius *Pirula*
 unde & Græcè ἀνέμω, ventus vocatur à forma pomi piri. quæ ve-
 ro dextra læuaque sunt *Pinnule* di-
 citur, quod ore trahit ac-
 tem homo. *Interfinium*
Corpus à corruptione dicitur.
Caput à capiendo, eo quod omnes sensus
 corporis capiat, & quod prima pars
 corporis sit. *Os* id est mund quasi ostium dicitur,
 quia ibi ingrediuntur cibi, egredi-
 untur sermones.
Vertex, Scheitila, nuilla.
Occipitium, Hail ancha.
Capilli, loccha fahs.
Casaries, gischoranfahs.
Coma, vngischoranfahs.
Crines proprie mulierū dicuntur eo quod
 vittis discriminantur.
Tempora, thunuuengiū.
Facies dicta ab effigiei: ibi est enim tota fi-
 gura hominis & vnius cuiusque per-
 sonæ agnitio.
Vultus vero dictus eo quod per eum vo-
 luntas animi ostenditur.
Frons, endi. à foraminibus oculorum di-
 citur *frontispiciū*.
Oculi dicti quasi ocior lux, quod cito lu-
 cem capiant. *Gingiuā*, id est bilorna.
Pupilla, seha, medius punctus oculi. *Palatus*, giumo siue huruuua.
Circulus vero quo à pupilla albæ partes *Fauces*, à fundendis vocibus nominate.
 oculi separantur. discreta nigredine *Arteria*, id est weifunt.
Corona dicitur. *Gurgulio*, quercu, chela, a gutture no-
 men trahit, cuius meatus ad os &
 nares contenditur.
Palpebre sunt sinus oculorum à palpatio-
 ne dictæ augbrauuā.
Cilia id est tegmina, quibus operiuntur
 oculi, & dicta quod celent oculos.
Supercilia id est vvindbrauuā.
Gena, inferiores partes oculorum, hiusi-
 lon.
Malæ id est bracchon: sic & *maxilla* inde
 diminutiue dicuntur.
Aures ab hauriendo dictæ sunt, quia vo-
 cem hauriunt. **Pumen*, proximum gurgulioni, quo
 cibis & portio deuoratur; *sublinguū*
 est, id est hracho. **f. Rumen.*
Mentum, chinni.
Collum, hals, cuius anterior pars *chela*
 dicitur, posterior *cervix*.
Humeri, scultyrra.
Cubitus, helina.
Vlna secundum quosdā vtriusq; ma-
 nus extensio est: secūdū alios cubitū.

- Brachium*, arm.
Lacerti, musculi.
Afcilla, oahchafa.
Palma, manus extensa.
Ir, medietas palmæ spissior.
Primus digitus pollex est, secundus *index* siue *demonstratorius*, tertius *pudicus* siue *medius*, quartus *anularis* siue *medicus*, quintus *auricularis*.
Vngula, nagal.
Mamille, prusti.
Papille, capita mammarum.
Pectus, sub quo firmitas est hominis.
Cutis, pars exterior corporis, sicut & *pellis*.
Aruina, est pinguedo cuti adhærens.
Pulpa, caro est sine pinguedine dicta.
Membra, sunt partes corporis.
Artus, quibus colligantur.
Vertibule, sunt summæ ossium partes.
Cartilagine, mollia & sine medulla. quod genus auriculæ & narium discrimen & costarum extremitates habent.
Costæ, ribbi.
Latus, sita.
Scapula, ahfala.
Dorsum vel Terga, posterior pars corporis a ceruice vsque renes.
Spina, est iunctura dorsi, dicta eo quod habeat radiculos acutos & iuncturas costarum in se: ferturque per eā pars cerebri longo tractu. hæc & *sacra spina* dicitur: quoniam primum infante concepto nascitur, ideoque & hominibus id primū agentibus Diis suis datur. *Tali*, id est ancli, de quibus caligæ noturnales *subalares* vocantur, quia sub tali sunt.
Viscera, hinuouili.
Cor, à cura dictum.
Pulmon, lungun.
Vena, dicta quia viæ sunt natantis sanguinis.
Iecor, lebera.
Fibra, iecoris sunt extremitates.
Splen, id est miltzi.
Fel, id est galla.
Stomachus, id est mago.
Intestina, id est tharma.
Omentum, membrum quod continet intestinorum maiorem partem.
Venter, id est huuāba, & *aluus* & *uterus* inter se differunt. *Veter* est qui acceptos cibos digerit & apparet extrinsecus. *Aluus* est qui cibū recipit & purgari solet. *Vterum* solæ mulieres habent, in quibus concipiunt infantes.
Aquilicus, pinguedo vetricis qui de foris est.
Matrix, est locus vteri quo foetus gignitur.
Vesica, blatra.
Renes, lendibraton.
Lumbi, lendin.
Vmbilicus, nabulo.
Ilia, lancha.
Clunes vel coxæ, hufphi.
Anus, arslach.
Nates, arsbelli.
Extræles, crozdarm.
Genitalia, corporis partes quæ nomē gignendæ sobolis acceperunt. hæc & *puenda* à verecundia siue à pube: unde & indumento operiuntur. dicuntur autem ista & *inhonesta*, quia non habent speciem decoris sicut cætera membra. idem & *veretrum*, quia viri est tantū vel quia ex eo virus emittitur.
Testiculi, hodō. qui semē vestri infundūt.
Viscus, est pellis in quo testiculi sunt positi.
Fæmora, deoh, quorum interiores partes *fæmina* vocantur.
Genua, chniu.
Crura, bein.
Sura, vvadon.
Medulla, marc.
Pes, phuoz.
Planta, sunt anteriores pedis partes, quæ de multis ossibus constant.
Calcis, prima pars plantæ inferior pedis qua terram calcamus.
Calcaneum, inferior pars pedis, dictum quia vestigia terræ imprimimus.

FINIT.

NOMINA MENSIVM SECVNDVM THODISCAM

Ianuarius,	Vuintarmanoth.	Iulius,	Heuumanoth.
Februarius,	Hornung.	Augustus,	Aranmanoth.
Martius,	Lengizimanoth.	September,	Vuitumanoth.
Aprilis,	Ostarmanoth.	Octobet,	Vuindunmanoth.
Maius,	Vunnimanoth.	November,	Hermuistmanoth.
Iunius,	Bracmanoth.	December,	Heilugmanoth. NO-

DISCAM.

Subsolanus,	Ostioniuunt.	Zepphirus,	Vuestroni.
Eurus,	Ostfundroni.	Chorus,	Vuestnordroni.
Euroauster,	Suntostroni.	Circius,	Nortuuestroni.
Auster,	Sundroni.	Septentrio,	Nordroni.
Austerafricus,	Sunduuestroni.	Aquilo,	Nortostroni.
Africus,	Vuestfundroni.	Volturnus,	Ostnordroni.

F I N I S.

HRABANI MAVRI ABBATIS
EVLDENSI S.

DE INVENTIONE LINGVARVM AB

Hebrae usq. ad Theodiscam, & notis antiquis.

PRIMŌ omnium litteræ Hebraicæ linguæ à Moyſe inuentæ ſunt, & ab Eſdra poſt illorum captiuitatem & reuerſionem eorum renouatæ ſunt. quarum elementa figurarum ſubtus, vt inuenire quiuiſus, adnotata habemus: earumque ſumma XX. duarum conſtat litterarum.

thet eth zai uau he deleth gimel beth aleph
 t ex Ə z ʒ u ʋ e T d ɔ g ɔ b ɔ a l
 phe ain famec nūn mem lamech eaph ioth
 f ɔ ei v f Ə n s m ʌ s l ɥ ch ʋ i i
 the thau sin res cof fade
 T r ʌ r ʋ f P is ʏ

Litteras vëro Græcās in primis Gadmus Agenor̃is filius à Fenice veniens in
Graciam nonnullas attulit. post quē aliquantas alii adiecerunt. quæq; ad nu-
meros faciendos habiles habentur. earumque litterarum, cum quibus scribi po-
telt, summa ad XXIII. peruenit. cætèrę characteres tres adiundę sunt, vt ad mil-
lenarium nūmerum perueniri possit.

alfa beta gamma delta e. epiſimon. zeta longa theta
 a^b B^g Γ^d Δ^e Ε^z Ζ^e Ηth Θ^o
 I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. VIII.
 jota kappa lauta moy noy xi o vel u breuis pi coſe ro
 i^k K^l Λ^m Μⁿ Ν^x Ξ^o Ο^p Π^q Ϟ^r Ρ^c
 X. XX. XXX. XL. L. LX. LXX. LXXX. XC. C.
 ſimma tau oy phi chi pſi o longa nota ennacofe.
 C^t T^y Υ^f Φ^{chi} Χ^{pſi} Ψ^o Ω^o ↑ Υ^o
 CC. CCC. CCCC. D. DC. DCC. DCCC. DCCCC. millez

Larinas namque litteras Carmentis nimpha Euandri mater, quæ alio nomi-
ne Nicotrata dicebatur, inuenit, & in Italiam eas prima attulit, & postmodum

Græcas litteras III. adiecerunt Latini propter necessitatem: quia nonnulla verba necesse habuerunt, sicut in Græcis habentur, loqui, ut est Xps. Ymnus, ac Zelus, & reliqua. & eas cum summa cautela decretaui vobis conscribere.

a be co de e ef ge ha i ka el em en o pe qu r
ABCDEF GHIKLMNOPQR
es te u ix oy zeta
STVXYZ.

Litteras etiam Æthici Philosophi Cosmographi natione Scythica, nobili profapia, inuenimus. quos venerabilis Hieronymus Presbyter ad nos vsque cum suis dictis explanando perduxit, quia magnifice ipsius scientiam atque industriam duxit. ideo & eius litteras maluit promulgare. in istis adhuc litteris fallimur, & in aliquibus vitium agemus. vos emendate.

alamon. becha. Chatu. delfoi. efforhu. fonethu. garfou. hetmu.
a b c d e f g h i k
ioftru. kaitu. lentfu. malathi. nabalech. ozechi. chorizech. phitiru.
l m n o p q r
salachi. intalech. theotimos. agathor. req. yrchoim. zeta.
s t u v x y z

Litteras quippe, quas vtuntur Marcomanni, quos nos No dmannos vocamus, infra scriptas habemus: à quibus originem, qui Theodiscam loquuntur linguam, trahunt. Cum quibus carmina sua incantationesque ac diuinationes significare procurant, qui adhuc paganis ritibus inuoluuntur.

asc. birith. chen. thorn. ech. fech. gibu. hagale. hi.
a b c d e f g h i
gile. lagu. man. not. othil. pere. choa. rehit. fugil
k l m n o p q r s
tac. her. halach. huyri. ziu.
t u v x y z

AVC. Augustus. BM. bonæ memoriæ. DM. domus mortui. EPM. epistolam misit. FR. forum. GCS. Gaius Cæsar. IMP. Imperator. K. kalendas. IAN. Ianuarias. MCS. Marcus Cæsar. NC. Nero Cæsar. OOP. Oppidum. PRS. præses. QT. Quintinus. R. Rex. SN. Senarus. TIB. Tiberius. VAL. Valerius. X. Xynodus. YMN. Ymnus. ZEN. Zenouius. LR. locus religiosus. CM. Comes.

Istiusmodi genus descriptionis Notæ Cæsaris appellatur, quod cum litteris, quæ antiqua manus appellatur, perficitur: cum quis Romanorum in ædificiis, parietibus, vel in turribus, aut in monumentis faxeis ob memoriam sui suorumque aliquid litteris commendare scalpendo curauerat, eas cum punctis & titulis obligat, ne statim quis ignarus legere possit, ut supra in paucis ostensum est.

A E I O V.

NC P TV RS S B NF C RCH

SL R S E M RT R S

Genus vero huius descriptionis tam quod supra cum punctis V. & vocalibus quam subtus cum aliis vocalibus, quam solitum est informatum continetur, fer-

cuius quod sanctus Bonifacius Archiepiscopus ac Martyr ab Angulfaxis veniens hoc antecessoribus nostris demonstraret. quod tamen non ab illo in primis ceptum est, sed ab antiquis istiusmodi usus creuisse comperimus.

B.F.K.P.X.

KBRXS·XPP·FPRTKS·TKRP·KNSBR·SBFFKRP·BRCHKTFNENS·SCEPTRP·RFGNK XTDFCXS BXPFF·FELICITER·A.

Litteræ enim monogramma scriptæ nonnullis in locis inueniuntur, vbi pictura cum museo in pariete imaginis aut in velis, vel alicubi aliter facta fuerit, ibi eorum nomina cum congerie litterarum, vnum characterem pictores facere soliti sunt, quod monogramma dicitur. quorum significatio subtus per pauca adnotata monstratur.

Do- minus.
D S
M N

San- cta.
S T A N
C

Ma- ria.
R M A I
A

San- ctus.
S T N
C

Io- hannes.
N I E
S

Phi- lippus.
P I S I L
V

Tho- mas.
M T H
S

Mat- theus.
M H S
T

Pe- trus.
P S E
R

Pau- lus.
P V A L
S

An- dreas.
R D A N
S

Ia- cobus.
C I B
S

Si- mon.
S M I
N

Iu- das.
V I S D
A

Ia- cobus.
B I C
S

Ma- thias.
M T H I
S

Bartho- lomæus.
B R E
H S M

Re- paci-
S L C M T

Salo- mon
R S N
L O
C M T

FINIT.

KERO.

KERONIS MONACHI S. GALLI

INTERPRETATIO

VOCABVLORVM *BARBARICORVM

IN

REGVLAM S. BENEDICTI ABBATIS.

Id est Alamannicorum.

A.

A, Ab, fona.
 Abbas, fater.
 Abbatis, abbates.
 Abbate, faterere.
 Abba pater, fater lib fater.
 Ab aspectu, fona Kisihti.
 Abhominabiles, leid same.
 Abiectio, auueraf.
 Ab iniquitate, fona vnrehre.
 Ablactatum, intsprenitaz.
 Abnegare semetipsum, farfahhan sih.
 Abrenuntians, farfahhanti. (selban.
 Abscissionis, Abasnidannes.
 Abscondi, Kiparac.
 Absconse, Keporaganiu.
 Absentium, abuuartere,
 Absit, fer si.
 Absolutus, inpuntaneer.
 Absorbeatur, pifauit si.
 Absq; murmurationibus, ano murmolodin.
 Absq; vilo labore, ano einikeru arbeits.
 Abstineant, Kehabeem.
 Abstineatur, si farporan.
 Abstinencia, furipurt.
 Abstinencia, furiburti.
 Absurdum, vngalimflih.
 Absurdum, eingilih vnrehrt vngiristlih.
 Accipit, entfiang.
 Accipistis, entfiangut.
 Acceptum, antfangigaz.
 Accepta, intfanganeru.
 Acceptio, antfangida, antsenkidu.
 Acceptabilis, antfanchlih.
 Acediosus, slaffer.
 Ac, enti, ioh.
 Acrior, vvassira.
 Achi, intiso, sama so.
 Actus, Kitaat,
 Actuum, tatio.
 Actibus tatim,
 Ad, ze, za.

Ad confitendum, za heham.
 Addatur, zua si kikeban.
 Addita, keauhhoti.
 Adducit, zualeitit.
 Adfigantur, sin keneiz zit.
 Ad gregem, za chortare.
 Ad habitandum, za puannu.
 Adhuc, denne, noh, nunoh.
 Adiicientur, sint Keauhhot.
 Adimplere, erfullen.
 Adimpta, zuaerfultin.
 Ad interrogationem, zan frahidu.
 Ad ipsum, ze inan.
 Aditum, zuakanc.
 Adiungentes, zuauhchonic.
 Adiutus, kehafaneer.
 Adiutorium, helfa.
 Adiuvasti, hulfi.
 Adiuvante, zuahelfantemu.
 Ad Kalendas, in kangum.
 Adlidere, chnuffan.
 Adliit, zua Kechnuffita.
 Admoneatur, Kemanot.
 Admonemus, zuamanomees.
 Admonentes, zuamanonte.
 Admonitione, zuamanungu.
 Admonitionem, zemanungu.
 Admonitus, zuakimanoter.
 Ad necessaria naturæ exeant, za notdurft de cnuati vzkanken.
 Ad nihilum, ze neouuiehti.
 Adnuatur, zuakipauhnit.
 Adplicer, zuapifalde.
 Adoptionis, zeuunske.
 Adortationem, Kispanteo.
 Adprobat, kechorote.
 Adquirerit, zuakesuahhit.
 Adquæritur, ist kesuahhit.
 Ad quod, zuuuu.
 Ad refectionem, za imbizzo.
 Ad satietatem, ze ferii. (tati.
 Ad satisfactionem, za ganuotsameru
 Adsen-

Adfentiat, zuakihenkit.
 Adferam, ze naht.
 Adsignata, kazaichantiu.
 Adsum, azpim.
 Adsumis, zuanimis.
 Adsumebatis, ir zuanamut.
 Adsumptione, inthabanii.
 Adsupra dictas, za obana kaqhuetamē.
 Adtendat, zua vvartee.
 Adtendatur, zua si kiuuartet.
 Adtingere, zuakereihhan.
 Adtonitis, zualuustrenteem.
 Adtributa, zuakitaniu.
 Aduenientes, zuaqhunemente.
 Aduersus, vvidar.
 Aduersum me, vvidar mih.
 Aduertitur, ist farstantan.
 Advesperam, ze abunde.
 Adulatur, sint keslehit.
 Adulescentes, chindiske.
 Adulcerare, huaron.
 Advltimum, az iungist.
 Edificent, zimberren.
 Edificentur, sin kizimbrit.
 Edificauit, kezimbrotā.
 Edificatione, zimberre.
 Edificationum, zimbirrono.
 Aegritudo, siuhchi.
 Egrotos, siuchem.
 Emulationes, ellinodes.
 Equalis, eban.
 Equalem, ebanlihho.
 Equaliter, ebano.
 Equo animo, ebanemu muate.
 Equissimo, ebanostin.
 Equitate, rehtes.
 Aërum temperiem, dero lusteo mezz-
 Eruginem, tofomon. (lichi.
 Estas, sumar.
 Estatis sumeres.
 Estimetur, vvanne.
 Estimant, vvanant.
 Etas, altar.
 Etatibus, altrum.
 Affectum, minna.
 Agere, tuan.
 Agendum, ze tuanne.
 Agenda, ze tuenne.
 Agitur, ist ketaan.
 Agro, achre.
 Agrorum, achro.
 Agri, achrum.
 Agnoscat, erchenne.

Ait, qhuad.
 Aliquando, edderuenne.
 Aliquis, eddesuueliher. Aliquis, eini-
 ger edesuuz.
 Aliquid, eddesuuz, couecht vel co-
 uuiht.
 Alicuius rei, edezlichera racha.
 Aliqua, eddeslihhiu, eddesuuelihha.
 Aliquam, einikas. (einigiū.
 Aliquatenus, eddesmihhil.
 Aliquanto, edesmihhil.
 Aliquantolum, edesmihhil.
 Alius, andrer.
 Alius sic, alius vero sic, sumer so sumer
 Alia, andriu. (keuuiſſo so.
 Alium, einlihhan.
 Alio loco, andrerun steti.
 Alii, andre.
 Alii duo, andre zuene.
 Alii sex, andree sex.
 Aliis, andreem.
 Alibi, andrero steti.
 Aliter, daruuis, andaruuis.
 Alimentis, libleitom.
 Alieno, fremideru.
 Alienis, fremideem.
 Altaris, altarres.
 Altiori, herorin.
 Aliunde, allas vvanan.
 Alumnis, chindum.
 A maiore, fona merirū.
 Amare, minnoon.
 Amba, pedit.
 Ambulans, kanganti.
 Ambulantes, kangante.
 Ambulaui, keancih.
 Amen, sofi.
 Ametur, si keminnoot.
 Amice, friunt.
 Ammonet, zuamanoot.
 Amplecti, kihaltit vvesan.
 Amplius, meer.
 Amor, minna.
 Amori, minnu.
 Amputari, abasnidan.
 Amputet, abasnide.
 Amputetur, aba si farsnitan.
 An, edo, interrogatium.
 Anachoritarum, einchoranero.
 Analogium, lecture.
 Angarizati, kenoottanteru.
 Angelis, engilun.
 Angusta via, enger vveg.

Angustam viam, engan vvec.
 Angusto, enkemu.
 Animam, sela.
 Animæ, selu.
 Animarum, selono.
 Animas, selo.
 Animos, muatu.
 Annonam, lybleita.
 Annum, iar.
 Ante, fora.
 Ante oculos, fora augoom.
 Ante omnia, er allu, fora allu. (dalkägē.
 Ante solis occasum, er dera funnuū se.
 Ante vnam horam refectionis, fora ei-
 nera citi des inbizzes.
 Antequam, erdenne.
 Anteriores, fordron.
 Anxius, angustonter.
 Aperire, intlohhan.
 Apertis, intlohthaneem.
 Apostolus, potō.
 Apostolo, potin.
 Apostolicum, potoliha.
 Apostolicam, potoliha.
 Apostatare facit vinum, tuat fredige.
 Appareat, kaauge.
 Apparuit, Keagit uuard.
 Appellare, nemman.
 Appellatione, namahastii.
 Aptus, kimahcher.
 Apta, kimahhiu.
 Aptet, Kemahhoe.
 Apud, mit.
 A quoquam, fona einigeru.
 Arbitrio, selbsauna. Arbitrio, selbsuanu.
 Ardor ætatis, prunst des sumares.
 Arduam, vvidarpirkiga.
 Argentum, silbar.
 Argue, dreuui.
 Arguere, drauuen.
 Arma, vvaffan.
 Arripiunt, Keeriiffant.
 Arripuerit, Kechriffe.
 Ars, list.
 Artis, listi.
 Artifices, listara.
 Artificum, listaro.
 Ascendere, vfstigan.
 Ascendentes, vfstigante.
 Ascendit, vfstic.
 Ascenditur, ist vferhaben.
 Ascensus, vfstic.
 Ascensis gradibus, vfkistikanē stiagilim
 Aspiciat, Kefehe.

Aspectibus, Kashtim.
 Aspera, arandiu.
 Asperum, sarfes.
 Atq; indi ioh, indi, inti nob.
 Avaritiæ, nefkirii.
 Auctoris, ortfromon.
 Auctoritas, ortfroma.
 Auctoritatis, ortfrumu.
 Audit, hoorit.
 Audiamur, horramur.
 Audiamus, hoorremes.
 Audiat, hoorre.
 Audite, hoorrat.
 Audiuit, hoorta.
 Audiuius, Kehortomees.
 Audire, hoorran.
 Audiendi, horendo.
 Audiens, hoorres.
 Audientis, hoorrentir.
 Auertere, erhuaarabi, imperatiuus.
 Auertat ab ipso, erpihuuarbe fona imit.
 Auferatur, si eruirrit.
 Auferenti, erfirtero.
 Augere, auchon.
 Augeamus, auchomes.
 Augmentatione, aubhungu.
 A vitiis & peccatis, fona hachustimen.
 Auris, oora. (ti suntom.
 Auris, oorin, genit.
 Aures, oorun.
 Auribus, oorum.
 Aurum, cold.
 Ausculta, hlose.
 Aut, edo.
 Aut, certē, edo keuuisso.
 Autem, keuuisso.
 Auxiliante, helfantemu.

B.

Baiolamus, tragamer.
 Balnearum, pado.
 Bene, vvela.
 Benedicat, vviche.
 Benedicunt, vvelaqhuedant.
 Benedicente, vvihantenu.
 Benedicere, vvihan.
 Benedictus, keuuichter.
 Benedictio, vvih.
 Biberis, trinchā.
 Bini, zuuiske.
 Blandimenta, slehtiu.
 Blandimentis, slehtidoom.
 Bonus, cuater.
 Bonum, cuat. Bonum, cuates.

Bona

Bona, cuateem, cuatin.
 Bonorum, cuatero.
 Bonis, cuatum.
 Bonos, cuate.
 Bonos & malos, cuatiu indi vbilia.
 Bonus sermo, cuataz v vort.
 Boni testimonii, dera cuatū kiuiisida.
 Bonis actibus, cuateem ratim.
 Brachio, arame.
 Bracile, pruahhac.
 Breuis, skammer.
 Breuis, scammos.
 Breuem, priafo.
 Breuitatem, skemmi.
 Breuiter, skemlich. Breuiter, scamlih-
 Breuiandum, ze skemmane. (cho.
 Butyrum, ancka.

C.

C Aducis, ze risenteem
 Calamum, rorriun.
 Calciatis, kescuahre.
 Calidis, vvaramem.
 Caliga, caliziun.
 Caligas, kaliziun, sunt indumēta pedū.
 Canonicas horas, rehlihhiu citi.
 Cantat, sinkit.
 Cantate, singantemu.
 Canticum, sanc.
 Cantica, canticun.
 Cantor, sangari.
 Capacibus, farstantanteem.
 Capias, nemes.
 Capitale, polstar.
 Capite, haubite.
 Capita, haubit.
 Capitula, leczun.
 Capitula, leczun.
 Caput quadragesimæ, habit d^r fastun
 Carnis, fleiskes.
 Carnium, fleisko.
 Carnes, fleisco.
 Carnibus, fleiskum.
 Caris verberibus, farseem filloom.
 Carius, tiurorin.
 Caritas, minna.
 Caritatem, minnu.
 Castum, hreinnan.
 Caste, hreino.
 Castissima, hreinisto.
 Castitatem, hreinni.
 Castigare, hreinnan.
 Castigatus, kerafter.
 Castigatione, rassunga.

Castrare, haloon.
 Cauere, piporageen.
 Cauet, porakee.
 Caueat, piporgee.
 Caueatur, si kiporket.
 Cauemus, piporakemes.
 Cauendum est, ze piporgenne ist.
 Cauendum est, ze porgeenne ist.
 Causa, rahcha.
 Cause, rahchu.
 Causam, rahhau.
 Causetur, chlagoe.
 Causentur, sin kichlagot.
 Cecidit, fial.
 Celauerit, farhele.
 Celebretur, si kituldit.
 Cella hospitum, dselidun dero kesteo.
 Cellam hospitum, chamara diro ke-
 Cellas, cello. (steo.
 Cellarius, qui & cellarius.
 Certe, keuiffo.
 Certis ex causis, er kiuiissem rachom.
 Certis temporibus, kauissem citim.
 Cessari, pilinnan.
 Ceteris, andrem.
 Christo, vuihemu.
 Christi, Christes.
 Christe, Criste.
 Christiano, Christianemu.
 Choro, corte. Chorum, carte.
 Cibi, muases.
 Ciborum, muaso.
 Cincti, picurte.
 Cingulis, curtilon.
 Circa, vmbi.
 Circumeam, vmbicun.
 Cricuitum, vmbicange.
 Circulum, vmbicane, vmbincirh.
 Citius, sniumor.
 Clamat, hareet.
 Clamamus, haremees.
 Clamans, qhuuedenti.
 Clamosus, hlutreister.
 Clarescentibus, skinentem.
 Claruerit, skinit.
 Clausura, piloh.
 Claustra, pilohhir.
 Clericorum, chlricho.
 Coctus, kasotaner.
 Cocta duo pulmentaria, kasotania zuei
 Codice, puacho. (muaz.
 Codices, puach.
 Cælum, himile.

Coelestem, himiliscun.
 Coena, abantcauma.
 Coene, abandmuase.
 Coenent, abandmuafen.
 Coenaturis, abandmuafontem.
 Coenobitarum, samanungono.
 Coenobiis, samanungu.
 Coeperint, pikirneem.
 Coerceat, keduinge.
 Coerceantur, syn keduungan.
 Cogitet, denche.
 Cogitatio, kedancha.
 Cogitationes, kedancha.
 Cogitatus, kidanc.
 Cognitum, chund.
 Cohortantur, sint kespnam.
 Colla, halsa.
 Collocet, kestator.
 Colore, farauy.
 Commendent, pifelahen.
 Commemoratio, kehuoti.
 Comminationem, drouua.
 Committete, pifelahan.
 Committitur, ist pifolahan.
 Commissi, pifolahanes.
 Commissio, pifalahanemu.
 Commissum, pifolahana.
 Commissa, ketani.
 Commissarum, pifolahanero.
 Communis, kamanfanum.
 Communia, camainfamon.
 Communionem, kemeinsamii, scilicet
 corporis & sanguinis Christi.
 Communiter, kimeinsamliho.
 Commendent, sint farlihan.
 Comple, erfulli.
 Complens, erfullenti.
 Concordet, kahirze.
 Concors, ebankeherzida.
 Concedet, kelimsit.
 Concedatur, si farkeban, farkeban ist.
 Concessus, farkebanu.
 Concupiscentia, kirida.
 Concupiscentias, kiridoom.
 Condecet, kerisit.
 Conducunt, mietant.
 Conferat, ebanprincke.
 Confitebitur, gihit.
 Confitemini, gehat.
 Confiteri, gehan.
 Conformer, kepilide.
 Conforterur, kestarachit.
 Confusus, kescanter.

Congregationem, samanungu.
 Congruam, kalimfihchan.
 Congruam, kelimfihera.
 Coniungatur, si kimahcho.
 Conlocetur, sin kristator.
 Conloquatur, abam si kisprecham.
 Conloqui, kasprohchan vvesan.
 Comparare, chaufan.
 Compassus est, eban dolenti.
 Conpetire, kalimfam.
 Conpetentibus, kelimfanteem.
 Conpleamus, erfullemes.
 Conpletur, ist duruh fullit.
 Conpleturium, solnissi.
 Conpositor mercis, kenuhtsameralo.
 Conprehendant, pifahe. (on.
 Conprobatus, kechoroter.
 Conproberur, si kechoroot.
 Conpunctione, stuncnissi.
 Computare, kezellan.
 Conscientia, inhuoti.
 Consentiamus, kehenkames.
 Consistentem, kehenkantam.
 Censenserit, kihenkir.
 Consensu, kihendida.
 Confedere, ebankefizen.
 Consideret, pifcauuuoh.
 Considerent, kescauuota.
 Consideranda est, zi pifcauuuoneist.
 Consideratus, skauuonter.
 Consideratio, scauuunka.
 Considerationem, scauuunka.
 Consignet, kezeihhanne.
 Consilium, kirati.
 Consilio, kerate.
 Consistat, kestante.
 Consistens, ebanstantanti.
 Consolari, ketrostan.
 Consolatus es me, ketrostanter pif.
 Consolatione, halsa. (mih.
 Consortes, ebanlozzon.
 Consortio, kinez kaffi.
 Conspectibus, kefihit.
 Conspargatur, si kesprenge.
 Conspiciat, pifehe.
 Constitueret, kefezzan.
 Constituit, kefazta.
 Constituitur, si kefezzit.
 Constituenda, ze kefezzenzo.
 Constituturos, kefezzente.
 Consuetudinem, kiuuonaheite.
 Consuetudine, vuonaheite, kauuonhei.
 Consuetudinarius, kiuuonaheitim. (ti.
 Con.

Consummentur, sin keentot.
 Contagiet, pismizze.
 Contempnentes, farmanente.
 Contemptor, farmano.
 Contendere, flizzan.
 Contentus kehabenter.
 Contentionem flyz.
 Conterendum, farmulita.
 Contingit, kepurit.
 Contigerit, kiperit.
 Continuenda erit, zi emizzigonne ist.
 Contra, vvidar.
 Contraria, vvidaruuartiu.
 Contrario, vvidaruuarti, ablet.
 Contrariis, vvidaruuarteem.
 Contristari, keunfreuuit vvesan.
 Contristet, keunfraue.
 Contristetur, keunfreuuit.
 Contumax, einstriter.
 Contumacia, einstritii.
 Conuenit, kelimfit, kerifit.
 Conuentu, zumfti.
 Conuersationis, libes.
 Conuersatione, libe.
 Conuersionis, kihuuoruanniffa.
 Conuerti, kehuueraban, kiuerbit vve-
 Conuertuntur, sin kehuuerbit. (san.
 Conuertatur, kehuueraue.
 Conuertenti, kehuuarbantemu.)
 Conuocet, vvisse.
 Coram eo, fora imu.
 Cor, herza.
 Cordis, herzin.
 Corda, herzun.
 Coronam, era.
 Corpus, lihhamum.
 Corporis, lihhamin.
 Corpora, lihchamon.
 Corporali, lihchamlihera.
 Corregitur, ist kerihit.
 Correctus, karihter.
 Correctio, kirihitida.
 Corripiat, keduuinge.
 Corripiatur, si kiduungan, si kereffit.
 Correptus, karassunt.
 Corrupti, zaprohhan.
 Cottidie, takalihhin.
 Cottidianum, tagalihchin.
 Crapula, vbarazalii.
 Crassum, feiztas.
 Creatori, sceffantin.
 Credimus, kilaubames.
 Creditis, pifolahaneem.

Credamus, kelaubpamees.
 Creditur, ist kelaubit.
 Crista, hanencamp.
 Cucullam, cucalun, id est, tunicam.
 Cui, huemu.
 Cuius, des.
 Cuiuscumq; signi, enti vveliches so zei-
 Cuiuslibet, so vvelihher. (chanes.
 Culmen, obonoontikii.
 Culpa, funta.
 Cum, denne. Cum, mit.
 Cum bono animo, mit cuato muato.
 Cum consilio, mit kiratida.
 Cum grauitate, mit fruati.
 Cum malo animo, mit vbilo muato.
 Cum murmurio, mit murmulode.
 Cum summa grauitate, mit dera furis-
 tun fruati.
 Cuncta, allia.
 Cupis, keros.
 Cupit, keroot.
 Cura, ruahcha.
 Curam, ruahhun.
 Curiose, ruahlich.
 Currite, hlauffat.
 Curritur, sikehlaufan.
 Curratur, sikehlauffan.
 Currendum, ze hlauffanne.
 Curta, scurciu.
 Custodire, haltan.
 Custodiat, kehalte.
 Custodiã, kihaltida. Custodiã, kehalte,
 D.

Da, kib.
 Dabatur, vvarun kikeban.
 Damnamus, nidarremees.
 Damnandum, kanidartan.
 Dare, keban.
 Datum, keba.
 Data, kakebaneru.
 Datorem, kebon.
 De, fona.
 De bonis & sanctis, fona cuateem indi
 uuiheem.
 Debet, scal. Debet, sculi.
 Debent, sculum.
 Debere, scolan.
 Debiles, vvanaheilem.
 Debile erat, vvar heilaz.
 Debilibus, vvanaheileem.
 Decani, zehanninga.
 Decanis, zehaningarun.
 Decanos, zehaningarro.

Decantandum, za sinkanne.
 Decet, kirisir.
 Deceptus, pifuuichaner.
 De cetero, frammert.
 Decimus, dehifto.
 Decimum, zehantin.
 Declinetur, si kehneigit.
 Declinantes, kehneickente.
 De cœlis, fona himilum.
 Deditio, zurgift.
 Deduxit, keleitta.
 Deest, vuan ist.
 Deesse, vuan vuesari.
 Defendere, skirmeen.
 Defixis, keftactem.
 Degradauerit, intfezzit.
 Degunt, puant, id est, habitant.
 Degentes, lebente.
 De hac re, fona deseru rachu.
 Deiciatur, si faruorfan.
 Deificum, cotchundimu.
 Deinde, fona diu. Deinde, danaan.
 Delectetur, kelustidoot.
 Delectari, kilustidot.
 Delectationis, lustida.
 Delicias, vuelun.
 Delicatis, smecharum.
 Delictum, missitue.
 Delinquam, missitue.
 Delinquitur, farlazzan ist.
 Deliquit, missitue.
 Delinquentium, missituantero.
 Demonstrat, keaugit.
 Demonstrare, kehiucken, keaucken.
 Demum, az iungit.
 Deneget, farzihe.
 Denegari, farcikan vuisan.
 Dent, kebeen.
 Dentur, kekeban.
 Dentur quæ danda sunt, kebanfin, dei.
 Denuo, andreraftunt. (zekebanne sint).
 Denuo, zuuiror.
 De ordine, fona kisez zidu.
 Deposcas, pittes.
 Deprehensus, karastter.
 Deputata, kefastiu.
 Deputati sunt, kezelite sint.
 Deputatis, kezeliteem.
 De quibus, fona diem.
 Derelinquere, farlazzan.
 Descendere, nidarsteigan.
 Descendentes, nidarstigante. (citim).
 Desequentibus horis, fona folgentem.
 Deserentes, farlaazzante.

Desiderant, keroont.
 Desiderare, keroon.
 Desiderauerit, kerot.
 Desiderium, kirida.
 Desiderii, kiridu.
 Desideriorum, kiridono.
 Desideriis, kiridoom.
 Desidiam, slaffii.
 Desidiosus, vnstiller.
 De spe retributionis, fona yuane des it.
 Desunt, vuan sint. [loones,
 Desuper, fona obana.
 Detegere, intdecchan.
 Deteriores, vuirsirun,
 Deterrimum, vuirsista.
 Detractiones, pisprahho.
 Detractorem, pisprehon.
 Detrimentum, vnfroma.
 Deuotionis, kernissa.
 Deuotione, kernissu.
 Deus, Cot.
 Dei, Cotes.
 Deum, Cotan.
 Diabolum, Diubil.
 Dicere, qhuuedan.
 Dicam, qhuidu.
 Dicit, qhuuidit.
 Dicat, qhuede.
 Dicatur, keqhuuetun.
 Dicens, qhuedanti.
 Dicente, qhuedentemu. Dicete, qhue.
 Dici, kiquuetan. (denteru).
 Dicitur, ist keqhuetan.
 Dictum est, keqhuetan ist.
 Dictis, kichuetanem.
 Dicto versu, kachueta mu verse.
 Distante, disteteremu.
 Didicimus, lirnetomes.
 Didicerunt, lirneton.
 Dies, taga.
 Diem, tag.
 Diebus, tagum.
 Difficilem, vnsemfra.
 Difficultatem, vrsamftido.
 Digestimus, kefastzomes.
 Digesti, kideuuite.
 Dignus, vuirdiger.
 Digne, vuirdige. Digniter, vuirdike.
 Dignabitur, keuuerdonter.
 Dignatus est, keuuerdonter ist.
 Dignaretur, kauuerdonti.
 Dilatato, kepreitre mu. (none).
 Diligere, minnoon. Diligere, zemin-
 Dili-

Diligit, minoot.
 Diligunt, minoont.
 Dilexit, keminota.
 Dilectionis, minna.
 Diligentia, Kernii.
 Diligenter, Kernliho.
 Diluere, vuaskan.
 Dimitte nobis, furlaz vns.
 Dimittunt & pallium, farlazzeen auh
 Dinofci, bichundit. (lahhan.
 Diocesim, farru.
 Diregere, karihtan.
 Diregitus, ist kerihit.
 Diregendi, ze sentenne.
 Directum, kirihiti.
 Dirum, crimmiu.
 Discede, kalid.
 Discedit, kelidet.
 Discedat, kalide.
 Disensus, nidarstic.
 Discentes, lirnente.
 Discernere, keidan.
 Discernit, keskeidit.
 Discernimus, pirumes kis keidan.
 Discernatur, si kiskeidan.
 Discipulus, disco.
 Discipuli, diskin, genit.
 Discipulorum, discono.
 Discipulum, discun.
 Discipulis, discoom.
 Disciplinæ, ekii.
 Disciplinam, egii.
 Disciplinæ regulari, rehtlichun ekii.
 Discordante, vngaherzamu.
 Discretionem, vrteilida.
 Discussio, kesuahidda.
 Disungant, in mahchoen.
 Dispensationem, spentungu.
 Dispensatorem, spentari.
 Desperare, faruannan.
 Displicuerit, pilihchet.
 Disponere, kesezzan.
 Disponendum, kesezzamees.
 Disposuimus, kafezamez.
 Disposita, kifaztero,
 Dispositionem, kafezcidu.
 Dissensionis, ynstillida, siuntskeffi.
 Dissimulet, altinoe.
 Dissimulans, altinonti.
 Distributio, zateile.
 Districtiori, kiduunganun.
 Diuidatur, si ziteilt.
 Diuidantur, id est partiatur, sin ziteilit.

Diuidebatur, si ziteilit.
 Diuidendi sunt, zateilanne sint,
 Diuerforum, missilichers.
 Diuersis, missilichem.
 Diuersas, missilihho.
 Diuerte, kihuuerebi.
 Diuinus, cotchundiu.
 Diuina, cotchundida.
 Diuinæ, cotchundun.
 Diuinæ gratiæ, der cotchundiun ensti.
 Diuinarum, cotchundera.
 Diuinum, cotchundaz.
 Diuinitatis, cotchundii.
 Diuinitus, cotchundliho.
 Diuitum, otakeru.
 Diurnæ, tagalihchen.
 Diurnis, tagalihhin.
 Diuturna, lancfameru.
 Dixi, qhuadih.
 Dixit, qhuad.
 Docere, leerran.
 Docemur, pirumes kelerit.
 Docebo, leru.
 Docuerit, lerit.
 Docti, kileerte.
 Doctorum, lerarum.
 Doctoribus, lerarum.
 Doctrina, leru. Doctrina, lera.
 Dolum, seer.
 Volentum, serazzantan.
 Domum, hus.
 Domesticis, gesuuaasan.
 Dominus, truhtin.
 Domini, truhtines.
 Domino, truhtine.
 Dominum, truhtinam.
 Dominicum, truhtinlihhun.
 Dominicis, truhtinlihem.
 Dominico die, Truhtinlichemu sage.
 Donatione, kiuaalidu.
 Donum, kaba.
 Dormiat, slaffit.
 Dorso, hrucki.
 Dubitatione, zuualunga.
 Ducit, leirit.
 Ducat, leitet.
 Dulcis, suazzi.
 Dulcis, suazzan.
 Dulcius, suazzira.
 Dulcedine, suazzi.
 Duo, zuuo.
 Dum, denne.
 Duorum, zucio,

Duobus diebus, zuin tagun.
 Duodecim, zuelifin.
 Duodecim, zuuelfito.
 Duplici, zuuifalda.
 Dura, hertiu.
 Duros, herteem.
 Durinus, hartor,

E.

EA, dei.
 Eam, den.
 Eadem, daz selba.
 Earundem, selbono.
 Eas, kangees.
 Ebrietas, vbartrunchanū.
 Ebdomada, vvehchun.
 Ebdomadarius, vvehchari.
 Ebdomadarii, vvehharre.
 Ebdomadariis, vvehcharum.
 Ecce, se, sehe, inu.
 Ecclesia Romana, Rumiskiu sama-
 Ecclesiis, samanungu. (nunga.
 Edax, ezzaleer.
 Edacem, ezzalam.
 Edere, ezzan.
 Edentium, ezzantero.
 E diuerso, vvidar diu.
 Eo, imu.
 Efficaciter, huuashihhe.
 Efficiatur, ist ketaan.
 Efficiatur, ist kitan.
 Effugis, ersfiuhis.
 Effugitur, ersfohan.
 Ego, ih.
 Egit, reta.
 Egredi, vzkakangen vvesan.
 Egressurus, vzkikanganer.
 Eius, sineru, sine, sinaz, sina
 Ei, imu.
 Eis, ima.
 Elati sunt, keiliu sint.
 Elatus, preiteer.
 Elatos, keile.
 Elationis, preitii.
 Elationem, preitida, keilii.
 Elatione, vbermuatii.
 Eligat, eruuelle.
 Elegatur, si eruuelit.
 Elegantur, vruuelit si.
 Electio, eruuelih.
 Elegerint, kiueuellant.
 E lege, er euu.
 Eloquium, sprahha.
 Eloquio, sprahhu.

Eloquiis, sprahhom.
 Emendare, puazzan.
 Emendauerit, puazzit.
 Emendentur, puazzen.
 Emendatus, kepuazteer.
 Emendationem, puazza.
 Eminulus, sulzcer.
 Enarras, errahhos.
 Enim, so keuuiisso.
 Eo quod, pidu.
 Eradere, skerran.
 Erat, vvas.
 Ergo, keuuiisso.
 Erigatur, si errihtir.
 Erigenda est, ze kerihthenne ist.
 Erimus, pirumes.
 Erit, ist.
 Erogat, kebe.
 Erogauit, kap.
 Erudiantur, sin kelekir.
 Est, ist.
 Esse, vvesan.
 Esus, ezzan.
 Et, indi, enti, ioh.
 Etiam, auh, sosama, keuuiisso.
 Et ipsum ioh imu.
 Et ipse, ioh auh daz selba.
 Et si, ioh auh ibu.
 Euangelium, cuatchundidu.
 Euangelii, cuatchundin.
 Euangelicus, cuatchundento.
 Euellatur, si erlohchan.
 Euglogias, runstaba.
 Euocatio, ladungu.
 Eum, inan.
 Eunt, kant.
 Ex, er.
 Exæstimantes, vvannente.
 Exæstimati sunt, vvanente pirumees.
 Ex affectu, sona minna.
 Ex alio, er indremu.
 Exaltat, erheuit.
 Exalter, heffe.
 Exaltabitur, ist erhaban.
 Exaltatus, erhapener.
 Exaltationem, exhabamii.
 Exaltat vocem suam, heuit sina stim.
 Examine, vrsuahhidu.
 Examinatur, ist ersuahhit.
 Examinaasti, ersuahhtos.
 Excepto, vzzan.
 Excesserit, vzelidit.
 Excessisse, vzelie.

Ex-

Excessu, vzlite.
 Excipe, intfah.
 Excitante, eruuechenteru.
 Excōmunicantur, sint armeinsamont.
 Excommunicatus, armeinsamoter.
 Excommunicationi, armeinsami.
 Exconsuetudine, fonaKeuunaheit.
 Excusare, entrahhon.
 Excuset, intrahhoe.
 Excusetur, sient rahhoot.
 Excusatio, antrahcha.
 Excutere, erscutten.
 Excussum, kescutitaz.
 Exegerit, suachit.
 Exempla, piladi.
 Exerceantur, sin kefrumit.
 Exestimant, vuanhant.
 Exheredet, erurerebe.
 Exhibeat, kecaruue.
 Exhibita, zuakitan.
 Ex hoc, er diu.
 Exhibetur, ist keruan.
 Exigitur, vuirdit, ersuahhit.
 Exillo, er einemu.
 Exinde, er diu.
 Ex integro, alonges, er alongi.
 Existat, si.
 Ex ordine, fona antreididu.
 Expauiscere, erforahthan.
 Expectat, peitoot.
 Expedit, piderbit.
 Expediat, piderbit, ⁊ vtile sit.
 Expedire, piderban.
 Expellatur, si fartriban.
 Expenso, kispentotemu.
 Experientia, pifindungu.
 Experimento, findungu.
 Ex persona, fora heitio.
 Expetit, suahhit.
 Expletionem, folnissu.
 Explicantur, siin kefaldan.
 Exposcit, peitit.
 Expositiones, kirechida.
 Ex rebus, errachom.
 Exstirpator, vrruutto.
 Exsurgamus, erstantamer.
 Extendi, kadeni.
 Extemplo, sario.
 Extollit, diserheuit.
 Extollitur, ist erhaban.
 Extollatur, si erhaban.
 Extra, vzzana.
 Extremitate, vzorosti.

Exuatur, siintuatot.
 Exutus, intuatoter.
 F.
 Fabulis, sprahhon, rahhom.
 Fac, tua.
 Facilis, samster.
 Facile, sampro.
 Facere, tuan.
 Facit, tuat.
 Facienda erit, ze tuenne ist.
 Facti sunt, vvortane sint.
 Factus, vvortaneer.
 Facta, ketaniu.
 Factos, vvortane.
 Factum, tatim.
 Facta, kitanaz.
 Factis, tatim.
 Factori, tuanthemu.
 Fallitur, liukanter.
 Falsum, lucki.
 Falsam, luckan.
 Falsos, lücke.
 Familias, hiauiskes.
 Fecit, tota.
 Feceritis, tueetir.
 Femoralia, pruah.
 Feria secunda, anders tages.
 Feria tertia, drittin tages.
 Feria quarta, feordin tages.
 Feria sexta, sextin tages.
 Fermentum, deismin.
 Ferro, isarne.
 Ferramentis, isarnazzasum.
 Feruor, vvalm.
 Feruore, vvalme.
 Festinanter, ilantlihho.
 Festinatione, ilungu, furistunilungu.
 Festiuitatibus, tuldim.
 Festucam, halm.
 Fiat, si.
 Fidei, kilauba.
 Fide, kelauba.
 Fidelem, kelaubigan.
 Fieri, vvesan.
 Filium, chind.
 Filii, suni.
 Filiorum, chindo.
 Filios, chind, parn.
 Finis, enti.
 Finiantur, kientot sin.
 Finitis, keentoteen.
 Firmare, festinon.
 Fixis, kistantem.

Flamma, lauga.
 Flumina, aha,
 Flauerunt, platoon.
 Fletibus, vuafum.
 Foras, vzze, vel vzzana, vel vzzaan.
 Foras mittit, vz sentit.
 Foliis, pletirun.
 Fomenta, /, medicamenta.
 Foris, turim, /, fores.
 Formam, pilidi.
 Fomitem, zuntrun.
 Fornacis, ouanes.
 Fortes, starche.
 Fortiores, starchirun.
 Fortissima, starchistun.
 Fortissimum, starchistin.
 Forte, odhuuila, vel odouuila.
 Fortuitu casu, oduuila vnkiauaru.
 Frangatur, si keprohhan.
 Fratres, priadra.
 Fratribus, pruatron.
 Fraternali, pruatderlihhera.
 Fragilitate, prodii.
 Fraudem, vrchusti, notduruf.
 Fregerit, farprihchit.
 Frequenter, emezzico.
 Frigidis, chaltum.
 Fructum, vuachar.
 Fruges, vuacharum.
 Fuerit, ist.
 Fuerit, vvifit, vvifit, vvirdit.
 Fugire, fleohan.
 Fugas, fleohes.
 Fugiat, fleohe.
 Fugientes, fliohente.
 Fundata, kestudit.
 Fungi, kepruhchit vvesan.
 Funibus, zaummum.
 Furtum, diufa.
 Futurum, zuauuarta.

G.

Gaudentes, mendente.
 Gaudio, mendii.
 Gehennam, hella.
 Genera, chunni.
 Generibus, chunnun.
 Gemitu, vvaffe.
 Genibus, chneum.
 Gerat, tue.
 Gloriam, ruam, tiurida.
 Gloriam, tiuridu.
 Gloriatur, cuatliheet.

Glorietur, cuatlihee.
 Glorificetur, si kitiurit.
 Gradus, stiagil, stiagil sprozzo.
 Gradiendi, zefaranne.
 Gratia, anst.
 Gratia, ensti.
 Grauis, suucorriu.
 Graue, suuar.
 Graui, suuarrun. Graui, suuarrera.
 Grauia, suuarro.
 Grauiissima, suuaristun.
 Grauitatem, fruati.
 Grauitate, fruati.
 Grauentur, sin kasuuarit.
 Gregen, chortar.
 Gregis, chortres.
 Grossitudine, grozzii.
 Gulæ, cheluun.
 Gyrouagum, suuiharro.

H.

Habere, haben.
 Habet, habit, eigit.
 Habetis, eigit.
 Habent, eigum.
 Habuerint, eigin.
 Habitare, puarre, puar.
 Habitant, puant.
 Habitabit, puit.
 Habitandi, puentin.
 Habitatoris, puentin.
 Habundantiora, kanuotsamun.
 Hac, deseru.
 Hec, desui, vel deisu.
 Hanc, derero, desan.
 Heminam, mez.
 Heredes, eribun.
 Heremi, vualdes.
 Heremitarum, vvaldlihero.
 Hic, hiar.
 Hic, diser.
 His, dese.
 His, derem, desem, diem.
 Hiemis, vvintar.
 Hieme, vvintre.
 Hilarem, clata muatan.
 Hinc, danan.
 Hoc est, daz ist.
 Hocque, indi den.
 Hodie, hiutu.
 Homo, man.
 Hominis, mannes.
 Hominum, manno.

Hominibus, mannun.
 Honeſte, erlihche.
 Honeſtiores, eeruirdigoron.
 Honeſtiſſime, erhaſtoſt.
 Honorem, ero.
 Honore, heru.
 Honorare, eeren.
 Horum, derou, derero.
 Hora, vuilu, ciit.
 Hora vigilarum, cit daz uuahrono.
 Horis, vuilem.
 Hortans, ſpananti.
 Horto, cartin.
 Hoſpice, kaſtu.
 Hoſpites, keſti.
 Hoſpitum, keſteo.
 Hoſpitalitatis, caſtluamii.
 Hoſpitan tur, ſint kecaſtluamit.
 Huius, deſes.
 Huiusmodi, ſuſlihcheru.
 Huiusmodi, ſuſlichan.
 Humana natura, manaskiu chnuat.
 Humeris, ahſalom.
 Humiles, diomuare.
 Humilis confeſſio, deomuatiſſa pi-
 gith.
 Humiliter, deoliſſho.
 Humiliter, theomuatiſſho.
 Humilitas, deoheit, theomuati.
 Humilitatis, deoheiti.
 Humiliat, kedeomuatiſſho.
 Humilians, theononte.
 Humiliabitur, vuirdit bedeonoot.
 Humilietur, ſi kitheonot.
 Humiliatus, kedeonoter.
 Humiliatus ſum, kedeomuatiſſho pin.

I.

Iaceat, licke.
 Iam, giu.
 Iubere, kepeotan.
 Iubetur, iſt kepotan.
 Iubentur, kepotan ſin.
 Iubentis, kepiotantes.
 Ideo, pidu.
 Ideoque, enti pidu.
 Id eſt, daz iſt.
 Ieiunium, faſtun.
 Ieiunii dies, dera faſt ſu tages.
 Igitur, auur, inunu.
 Igne, ſuire.
 Ignorantia, ynuuizzidu.
 Illico, ſar.
 Illi, amu.

Illud, daz
 Illam, daz.
 Illuc, dara.
 Imitatur, keleifanit.
 Imitantur, ſin keleifanit.
 Imitans, leiſanonti.
 Imitetur, keleifanit.
 Immo, nohmeer.
 Impegerunt, erloſotatu.
 Imperio, kepotu.
 Imperiis, kipotum.
 Imperetur, ſi kepotan.
 Imperatum, kipotum.
 Imperata, kepotan.
 Impietatem, erloſida.
 Implere, eruullan.
 Impleſſe, erfullen.
 In in.
 In aduerſis, in vuidaruualeem.
 In æternum, in euuſin.
 In arbitrio Prioris, in ſelbſuanu des he-
 roſtin.
 Inbecillibus, vnchreſtigem.
 Inbecillitas, ynmahri.
 Imbecillitas, vnchreſtigii.
 Imbecillitatem, vnchreſtigi.
 Inchoas, pikinnes.
 Inclina, kehneigi.
 Inclinato, kehneictemu.
 Incluſi, pilohhaneem.
 Incedunt, anakanc.
 Incertis, vnchundem.
 Inceſſabiliter, imbilinnanlihaz.
 Incipit, pikinnit.
 Incipiat, pekinne.
 Incipiat, ſi pigunnan, ſin kifangan.
 Incipiente, pikinnantemu.
 Incipienda, ze pekinnanne.
 Incompetentibus, vnkalimfantem.
 Increpa, reſſi.
 Increpet, reſſe.
 Increpationibus, raſſangoom.
 Incumbere, anahlineen.
 Incumbit, anahlineet.
 Incumbere, anahlinenti.
 Incurrit, analauffit.
 Incuruatus, keproganer.
 Indicat, kechundit.
 Indiceret, chundit.
 Indiget, duruſttigot.
 Indigeat, duruſtigohe.
 Indigent, duruſtugunt.
 Indigeant, duruſtugoen.

Indi.

- Indigeriēs, vnfardeuuiti.
 Indignum, vnuuirdigan.
 Indisciplinatos, vnekihafteem.
 In Domo Dei, in huse Cotes.
 Induatur, si kikaruuit.
 Induxisti, analeittos.
 Inducias, antlazza.
 Indumenta, kauuati.
 Industria, horski.
 Industriam, horskii.
 Inenarrabili, unerrahhotlih-
 Inerti, vnhort. (hera.
 Infantes, chind.
 Infantum, chindo.
 Inferiorem, innarorun.
 Infidelis, vngilaubigen.
 Infirnum, vnmahti.
 Infirorum, vnmahtigo.
 Infirmitas, vnmahtiken.
 Infirmitates, vnmahtim.
 Inflatu, kaplater.
 Inflati, keplate.
 Infra, innana.
 In futuro, in zuauuarti.
 Ingenuus, friger.
 Ingreditur, inkaat.
 Ingressus, inganc.
 In hoc, in defemu.
 Inimicis, fianta.
 Inimica, fiantin.
 Inimicos, fiant.
 Initium, anakin.
 Initio, anakinne.
 Iniungat, kamahchoe.
 Iniungitur, ana ist kamahthot.
 Iniungūtur, anakimahchor.
 Iniunxerit, anakimahhoot.
 Iniuncta, anahimahhot.
 Iniuriam, vuidarmuati.
 Iniuriis, vuidarmuatum.
 Iniuriosus, vuidarmuater.
 Iniuste, vnrehro.
 Iniusticias, vnreht.
 Inlata iniurias, anaprunkano vuidar-
 muati.
 Inlecebris, vnerlaubantlihheem.
 Immaculatus, vnbiiuamter.
 In magnis, in mihhili.
 In melius, in pezzira.
 In mirabilibus, in vntrum.
 Immittere, anasentan.
 In multitudine, in managii.
 Innotescit, kechundit.
 Inobœdiens, vnhorsamer.
 Inoboedienti, vnhorsamōti.
 Inoboedientibus, vnhorsamen.
 Inoboedientiā, vnhorsamii.
 In omnibus locis, in allem stetim.
 In oratione, in kepete.
 In oratorio, in chirihhun.
 In pace, in fridiu.
 Imperfectum, vndurufstaan.
 In perpetuum, in euuin.
 Inponere, heffan, analeckan.
 Inponat, hefte.
 Inponant, inkinnen.
 Inposuisti, anafaztos.
 Inponendum, ze heffanne.
 In præsenti, in antuūartidu.
 In primis, in herist, iz crist, az crist.
 Inprobus, vnkauuarer.
 Inprobos, vnkiauuarreem.
 Inputauit, ke zelita.
 In qua latera diuersos grados, in di-
 em hleitarpaumum missilihhe stia-
 gila.
 Inquieto, vnstillemu.
 Inquietos, vnstilleem.
 Inquietet, kiunstille.
 Inquire, suahhi.
 Inrationabilia, vnredihastlihiu.
 Inridet, pifmeret.
 In risu, in lahtere.
 Irritatus, kecremiter.
 Interrogatis, anapranganeem.
 In secundo, in andremu.
 Inferuit, anakefezzit.
 Inspirationis, anaplasannes.
 Instantissima, anastantantlihostin.
 Instet, stante.
 Institutione, kefezzidu.
 Instituerit, kifezit.
 Instruisti, kileerte.
 Insuper, vbirih ioh.
 Instrumenta, leera.
 In tantum, so filu.
 Integra, anolkiv.
 Intellegitur, ist farstandan.
 Intellexisti, farstuant.
 Intellegens, farstantanti.
 Intelligentiam, farstantida.
 Intelligibiles, farstantantlihe.
 Intellegibilem, ze furistantlihhaz.
 Intellectus, farnuffit.
 Intendat, anauuarree.
 Intentus, anauuarterter.

Inter,

Inter, vntar
 Interdum, ofto.
 Interitum, faruurti.
 Interrogemus, farhemees.
 Interrogassemus, infrah etomes.
 Interrogationem, antfrahidu.
 Intimo, inuuartun.
 Intransi, ingangantemu.
 Intraturus, inkekanganer.
 Intro, inania.
 Inueniat, finde.
 Inueniuntur, sint fundan.
 Inueniatur, si fundam.
 Inueniamur, pirumes suntan.
 Inuenerit, finde.
 Inueniri, findan.
 Inuentus, fundaner.
 In vespera, in abantlobum.
 Inuidentium, abanstikeru.
 Inuidia, abanti.
 Inuidiam, abanst.
 Inuitantis, keladuntes.
 In ultimo, in iungastin.
 In ultimo gradu, in deru iungistusteri.
 Innocetis, kenemmeet.
 Inutilis, vmbiderber.
 Inutiles, vnbiderbi.
 Ipse, erfelbo, er.
 Ipsa, felbo, deifelbun. Ipsa diafelbun.
 diufelbun.
 Ipsius, deffelbun, sin felbes.
 Ipso, demu felbin.
 Ipsi, fie.
 Iuste, rehto.
 Ipsarum, deroselbono.
 Iracundia, abulkii.
 Iram, aabulkii.
 Iratus, erpolganer.
 Ira, deifin, fo.
 Itaque inunu.
 Ita sane, fokauiffo.
 Item, fo, soli, fo fama.
 Iterum, anur.
 Itinere, finde.
 Itinera, finda.
 Itur, figangan.
 Iudicet, suanne.
 Iudicetur, si kisuanit.
 Iudicauerunt, suaton.
 Iudicauerit, suanit.
 Iudici, suanarre.
 Iudicii, suana.
 Iudicio, suanu.

Iudicia, suanono.
 Iudiciis, suanoom.
 Iugo, Iohhe.
 Iumentum, noz.
 Iungere, kamachon.
 Iuniori, iungirin.
 Iuniores, iungiron.
 Iurare, suerran.
 Iureiurando, rehtteru eidsuuerdia.
 Iussio, kipot.
 Iussus, kapotaner.
 Iustitia, rehtes.
 Iusticiam, reht.
 Iuuenibus, iungein.
 Iuxta, after.

K.

Karissimi, tiuristun.
 Kyrieleison, Truhtin kinade vna.

L.

Labia, lessa.
 Labor, arbaeit.
 Laborem, arabeit.
 Laborare, arabeitan.
 Laborent, vuerchoen.
 Lacrimis, zaharim.
 Laqueum, seid.
 Lasciat, muadee.
 Latens, midanti.
 Latera, hleiterapaum.
 Latuare, vuazkan.
 Lauent, vuasken.
 Laus, lob.
 Legere, lesan.
 Legat, lese.
 Legamus, lesamus.
 Legantur, keleran.
 Legantur, sin keleran.
 Legantur, sint kalefan.
 Lectis quattuor aut quinque foliis, keleranem feorim edo fimfim pletirun.
 Lecturus, lesanter.
 Lectio, lecza.
 Lektionis, lectionum.
 Lektionen, leczun.
 Lektionum, lechno.
 Lektionen, leczeom.
 Lectulis, petum.
 Lectisternia, kastreuuitiu.
 Lex, euua.
 Lege, eun.
 Leguminum, sinafafat.
 Lena, zuzfa.

Lent,

Leni, demuslehtin.
 Leniter, slehto.
 Leuare, heffan.
 Leuibus, rinkirom.
 Leuioribus, ringirom.
 Libenter, cernlihho.
 Liberam, frilihha.
 Liberorum, barono.
 Libera nos, losi vns.
 Liberabis, erloofis.
 Liberatione, frihalse.
 Libet, lustim.
 Libra, funt.
 Licet, doh.
 Licere, erlaubpan.
 Licet, arlaubit.
 Liceat, arlaube.
 Licuit, erlauppta.
 Licentia, vrlaubii.
 Linguam, zungun.
 Linguosus, zunkaler.
 Lintea, lahhan.
 Litteras, puah.
 Litteras, piahstaba.
 Litteras commendatitias, pifolahan-
 licho puah.
 Locant, farmietant.
 Locum, stat.
 Loca, steti.
 Locorum, steteo.
 Longe, rumana.
 Longinquis, frumen.
 Loqui, sprehhā, kisprohhan.
 Loquitur, sprihhit. (vuesan.
 Loquantur, sprehhen.
 Loquendi, zesprehhanne.
 Loquacitate, sprahchu.
 Lota, kauuaskano.
 Lucis, leoth.
 Luce, leohte.
 Lucrandas, ze aruuinnanne.
 Luctus, yvast.
 Lumbis, lanchom.
 Lumen, leoth.
 Lumē lucernæ, daz leoth des leohres.

M.

Macula, pismiz.
 Magis, meer.
 Magis ac magis, merenti mer.
 Magistri, meistres.
 Magistrum, meistrun.
 Magisterio, meistartuam.
 Magnificant, mihhilont.

Magnopere, alleromeist.
 Maior, mera.
 Maiorum, merorono.
 Maiori, merorin.
 Maioribus, meriroom, meririn, mero-
 om.
 Maladicētes, fluahhonte, vbilospreh-
 hante.
 Malignum, farfluahhanan.
 Maligno, farfluahhanin, 7. Diabolo.
 Maligno spiritu, erfluahhanemu.
 Malo, vbile.
 Malum, vbil, hubilan.
 Malorum, ybilero.
 Malis, vbilem, vbilun.
 Mandauit, kepot.
 Mandata, pibot.
 Mandatorum, kepot.
 Mane, morkane.
 Manet, vuonet.
 Maneat, pilibe.
 Manifestum, chund.
 Manu, henti.
 Manuum, henteo.
 Manibus, hantum.
 Mansuetudine, mitiuuarii.
 Mappula, duuahila.
 Mater, muater.
 Materia, kezimbri, frist kezimus.
 Matta, filzaliidigunt.
 Matutini, morganlob, sc. cantus.
 Matutinos, morkanlob, sc. psalmos seu
 hymnos.
 Maturis, riiffer.
 Maturitas, riiffii.
 Maxilla, chinnibahhon.
 Maxima, alleromeist.
 Maximam, meistun.
 Maxime, alleromeist.
 Me, mih.
 Meam, minan.
 Medicamina, lahchida.
 Media nocte, mittilodi nacht.
 Mediante octaua, mittilodontera ah-
 todun.
 Mediocri, metamunscffi, sc. loco.
 Mediocribus, vnscastim.
 Meditari, linnen.
 Mediteretur, lirnec.
 Meditationi inscruiant, ze lirnene 2.
 nadeonoen.
 Mei, miniu.
 Mella, honec.

Me-

Meliorem, pezzirun.
 Melius, paz, pezzira.
 Meliorati, kepezzirote.
 Membra, lidi.
 Memor, kehucke. Memorkehuctit.
 Meminerē debet, kehunkanfcā.
 Meminerit, kehucke.
 Memorentur, ſin kehukit.
 Memoria, kihucti.
 Memoriter, kihuctihho.
 Menſa, miaſ.
 Menſa, miaſc.
 Menſis, meaſum.
 Menſas, muafe.
 Menſura, mez.
 Menſurata, mezhafitiu.
 Menſurate, mezhafitiu.
 Mentem, muat.
 Mentibus, muatum.
 Mentiri, liugā.
 Merces, loon, looth.
 Mereatur, kearneet.
 Mereamur, kearneem.
 Mergit, piiuuffit.
 Meritum, arnunc.
 Merito, piuuruhti.
 Merita, keuurahiti.
 Meritendus, forahnter.
 Metum, forahntun.
 Mihi, mir.
 Miliarium, millu.
 Militare, chemfan.
 Militatur, iſt kichemſit.
 Militans, chamffanti.
 Militaturus, chamfanter.
 Militanda ſunt, ze chamfanne ſint.
 Militia, chamfheit.
 Miniſter, ambath.
 Miniſterii, meiſtartuames.
 Miniſtrauerit, ambahiti.
 Minor, minnira.
 Minore, minnirun.
 Minore ætate, demu minnirin altere.
 Minus, min.
 Minora, minirun.
 Minime, min, minſin.
 Miſcens, miſkenti.
 Miſerrima, vuirſirin.
 Miſeria, vuenekii.
 Miſericordia, armiherzidu.
 Miſit, ſanta.
 Miſſas, ſanta, quia mittitur populus.
 Miſſarum, ſantom.

Mites, mitiuuareem.
 Mitra, huot.
 Mixtū, merod, ſc. poculum.
 Moderate, mezhafitiu.
 Modestia, mezhafitiu.
 Modice, luzic, velluzilo.
 Modice melioris, luzilemū pezzirun.
 Modo, nū.
 Modus, mez, mezziu.
 Modulatis, zi ſinkanne.
 Modulatione, fange.
 Molliti, keuuiahete.
 Memento, ſtunt huuli.
 Monachorum, municho.
 Monasterii, muniftres.
 Monasterio, muniftre.
 Monasteriare, muniftirilih.
 Monitis, manungun.
 Monitionibus, manungoon.
 Monſtrabantur, keaugi vuirun.
 Monte, perege.
 Mora, tuuala.
 Moratione, mezhafiti, 7. modestia.
 Morbida, ſubdigaz.
 Morbidis, ſuhrigeem.
 More ſolito, ſitiu keuuonanemū.
 Morum, ſiteo.
 Moribus, ſitim.
 Morosa, ſitulicha.
 Morose, ſitilihho.
 Morientur, erſterbant.
 Mors, tod.
 Mortis, todes.
 Mortem, tode.
 Mortuum, totan.
 Mox, ſaar, vel ſarco.
 Multum, ſilu.
 Multorum, manageru.
 Multo magis, michilu mer.
 Multo minus, mihhilumin.
 Munda, hreiniu.
 Mundum, hreinan.
 Munditias, hreinida.
 Munuſcula, manaheit.
 Murmorauerit, murmoloot.
 Murmorantem, murmolontaz.
 Murmorantium, murmolonteru.
 Murmuratione, murmulodii.
 Murmurioſum, murmulontan.

N.

Nam, keuuiffo.

Namque, keuuiffo.

Natura, chnuat.

KkK

Natu-

Naturā, chnuati.
 Naturaliter, chnuatlich.
 Ne. min.
 Nec, noh, min.
 Necessitas, notdurust.
 Necessaria, notdurustti.
 Necquicquam, min couueht.
 Nedum, mindenne.
 Neglegantur, sinkeruahhalosoot.
 Neglegentes, ruahhalose.
 Neglegentibus, ruahhalosontem.
 Neglegendum, farsuummando.
 Negligenter, ruahhaloso.
 Nemo, neoman.
 Ne quando, min huuenne.
 Neque, noh, indini, nohni, indi noh.
 Ne quid nimis, min huuaz ynmez.
 Nequissimos, vuirsiston.
 Nescis, ni vueist.
 Nesciant, ni vuizzen.
 Nihil, neouueht.
 Nihilum, neouuehti.
 Nihilominus, neouuihtmin.
 Nimietas, ynmezzigii.
 Nimis, drato, ynmez.
 Nimius, dratter.
 Nisi, vzzan.
 Nobilibus, adelem.
 Noctis, nah, nah.
 Noctium, nahro.
 Noctu, nahtes.
 Nocturnis, nahtlobum, sc. psalmis.
 Nocturnis horis, nahtlihem ciit.
 Nolo, niuullu.
 Nolite, ni churit.
 Nolit, niuuelle.
 Noluerint, niuolton.
 Noluerint, niuellant.
 Nolentis, niuellentin.
 Nomen, namun.
 Nomini, nemin.
 Nominum, namano.
 Nominatur, ist kenemmin.
 Nominatis, kinantem.
 Non, ni, nalles.
 Nonagesimus, niunzegostin.
 Nonagesimo, niunzegosto.
 Non aliquando, nalles eonaldre.
 Non est, nist.
 Non iam, nullus giu.
 Non potest, ni mac.
 Non sine formidine, nalles ano furahtu.
 Non solum, nalles einin.

Non velit, ni vuili.
 Nonus, niunto.
 Nonum, niunta.
 Nos, vns, vnsh.
 Noscuntur, sint keuuizzan.
 Nostro, vnseremu.
 Nostra, vnseriu.
 Nostri, vnserem.
 Noto, chundamu.
 Notitiam, chundida.
 Nouem, niun.
 Nouit, vueiz.
 Nouerit, vuizzi.
 Noua, niuuui.
 Nouirer, niuui.
 Nouitius, niuuihuemaner.
 Nouitia, niuuii.
 Nouitius, niuuchuomo.
 Nouitiorum, niuuiquemaners.
 Noxa, sculdi.
 Nudum, nahhutan.
 Nullus, niheiner, ioh auh, nohheiner.
 Nulla, noh, nohheinaz, noh heiniu.
 Nullum, neomannan.
 Nullam, nohheineru, neouuiht.
 Nullatinus, noh heinumezzu.
 Numerus, ruaua.
 Numerum, ruaba.
 Numero, roabu.
 Numquam, neonaldre.
 Nunc, nu.
 Nuntiarī, kechundan.
 Nuntiantur, sint kechundit.
 Nutriti, zeohan.
 Nutriunt, zeohan.

O.

Ob, kagan.
 Obaudita, kaganhoridu.
 Obdurate, furihertan.
 Obiurgetur, si kisa chan.
 Obliquiscatur, si erkezzan.
 Obluionem, akezzalii.
 Obmutui, ertumbeta.
 Oboedire, horren.
 Oboediant, hoorren.
 Oboediuit, kaganhoorta.
 Oboediens, hoorfa moonti.
 Oboedientes, horsamem.
 Oboedientia, hoorfamii.
 Obprobrium, ituniz.
 Obprobria, ituuizze.
 Obstineatus, einistritter.
 Obtimum, pezzistun.

Oo.

Occupari, keummuazon.
 Obsecra, pifueri.
 Obsecrare, pifueran.
 Obseruare, kihaltan.
 Obseruabat, pihecal.
 Obseruantia, kihaltidu.
 Obseruantia, kihaltidom.
 Obseruatione, pihaltidu.
 Obuiant, kagannant.
 Obuiauerit, kakanganne.
 Occasio, frist.
 Occidere, slahon.
 Occisionis, slahta.
 Occupantur, sin pihestim.
 Occupatus, pehafter.
 Occupatis, pihafter.
 Occupationem, pifahit.
 Occurrunt, kakanlaufen.
 Occurrentibus, kakanhlauffantem.
 Octauus, ahtodo.
 Octaua, ahtodun.
 Octogesima, ahtozogosto.
 Oculus, auga.
 Oculo, augin.
 Oculi, augun.
 Oculorum, augono.
 Oculis, augom.
 Odire, sien. Odisti, fietos.
 Offert, prinkit.
 Offerat, kebe, prinke.
 Offeratur, ist prungan, si pruhgan.
 Offerre, pringan.
 Officina, ambahti.
 Officium, ambahti.
 Officio, ambahte.
 Officia, ambaht.
 Ofili, vuelago chind.
 Omissis, farlazzanem.
 Omnis, eocouelih, eocouelihaz.
 Omnes, alle.
 Omnium, allero.
 Omnia, alliu.
 Omnium, alleru.
 Omnibus, alleem.
 Omnimodo, eocouelichu mezz.
 Omnimodis, eocouelichumezzu.
 Omnino, alles, allero.
 Omni cōgregationi, alleru samanūgu.
 Omni hora, eocouelihhera citi.
 Omni loco, eocouelihheru steti.
 Omni tempore, eocouelihheru citi.
 Omni tempore tam æstatis quam hie-
 mis, eocouelicheru citi sama des
 sumares sama des vuintares.

Omni terra, eocouelihhera erda.
 Onus, purdi.
 Opera, rahc.
 Operui, pidachta.
 Oportet, kerisit.
 Opus, duruft.
 Opus, vuerah.
 Operis, vuerahches.
 Opera, vuerach.
 Operibus, vuerchun.
 Operatur, vurchit.
 Operemur, pirumes kiuurchit.
 Operentur, sin kiuurchit.
 Operantem, vuerchontan.
 Operarium, vuerachman.
 Orare, petoon.
 Oratio, kabet.
 Orationis, petes.
 Oratione, kepete.
 Orationes, kapet.
 Oratorium, chirihh.
 Oratorio, chirichun.
 Ordo, antreitii.
 Ordinem, antreitida.
 Ordine, kesezzidu.
 Ordinare, antreitidom.
 Ordinant, sezzant.
 Ordinatus, kisazter.
 Ordinationis, kiesezzida.
 Ordinatione, kesezzidu.
 Ore, munde.
 Oriri, vsqhueman.
 Oriantur, sint vskekaugan.
 Orthodoxis, rehtculichontem.
 Os, mund.
 Ostendunt, kaangont.
 Ostendat, keaucke.
 Ostendentem, augantan.
 Otio, vpigi.
 Otiosi, vbige.
 Otiosa verba, vppigiu vuort.
 Otiositas, vppigi.
 Oues, scas.
 Ouibus, scassum.
 Ouilibus, euuistun.
 P.

Pacis, frido.
 Pacem, fridu.
 Palla, lachane.
 Pallium, lahhan.
 Panis, protes.
 Parati, caruue.
 Parcius, sparalihhot.

Parcendo, lippanti.	Pecten, canap.
Parentibus, catalingun.	Peculiaris, suntrichhchii.
Parentes, katilinga.	Peculiare, suntrichhchii.
Paret se, karauueſih.	Peculiares, suntrichhchii.
Parendum eſt, karauueſe iſt.	Pede, ſuazze.
Parit, karauuit.	Pedum, ſuazzio.
Pari conſilio, ebanemukeratte.	Pedibus, ſuazzum.
Patiter, ebanø.	Pedules, ſuueſt, ſunt indumenta pedũ.
Pars, teil.	Pendere, hangen.
Parte, teile.	Pendens, mezzinti.
Partiat, libbe.	Pene, nah.
Partiendo, libanto.	Pentecoſten, ſimſchuſtim.
Participemus, teilnemen.	Per, duruh.
Participationem, teilnuſti.	Percelebratur, iſt duruhtuldit.
Participatione, teilnumſt.	Percipiat, antſankida.
Paruus, luziler.	Percute, ſlah.
Parui, luzzil.	Percuſſi, kiſlagene.
Paruo interuallo, luzzileru vntarſtũtu.	Perdiſto, duruhchuetamu.
Paruulos, luzzileer.	Perdant, farleofant.
Paruiſſimo interuallo, de ſkemmiftun	Perdiderit, farliuſit.
Paſcha, ooſtrun. (vntarſtuntũ.	Perditionem, florinii.
Paſchæ, oſtrom.	Peregrinus, piligrim.
Paſſionibus, dolungono.	Peregrinorum, gangaro.
Paſtor, hirti.	Peregrini, kankararum.
Paſtoris, hirtes.	Perficere, duruhtuan.
Patefaciunt, offanfaciant.	Perficiant, duruhtuen.
Patefacere, offantuan.	Perfici, duruhtan.
Pater, fater.	Perfecta, duruhtaniũ, duruhtonohito.
Paterna, faterlihhiũ.	Perſectis diſcipulis, duruhnnohteem
Pati, kedoleet vueſan.	Pergamus, ſcangames. (diſcoom.
Patiatur, ſi kedoleet.	Periculi, zaala.
Patientes, dultigeem.	Periclitari, kefreifoſt vueſan.
Patientia, kidult.	Perire, furuuerdan.
Patientiam, kedult.	Periret, faruuerde.
Patienter, kedultlihho.	Perleſta, duruhleraniũ.
Pauca, ſoiu.	Permitteremus, farlazzamees.
Paucorum, foerũ.	Permiferit, farleazzi.
Paucis, fouuem.	Permixti, duruhmiſte.
Paucis, foem.	Perpetuam, euuikemu, euuic, couuĩ.
Pauemus, piporakemees.	Perſequere, kefolge. (gan.
Paulolum, luzziles.	Perſequeutionem, aahtung.
Pauore, erſtaucter.	Perſeuerauerit, duruhuuĩſit.
Pauperes, arame.	Perſeuerantes, duruhuuonento.
Pauperum atmero.	Perſeuerantia, duruhuuẽſant.
Pauperiores, armitun.	Perſiſtere, duruhſtantan.
Paupertas, armida.	Perſiſtens, duruhuuẽſanti.
Pauleſt, reſten.	Perſoluamus, duruhinpiſtames.
Pauleſtur, kiſteſtit ſin.	Perſona, heit.
Peccanti, ſuntontemu.	Perſonarum, heiteo.
Peccatum, ſunta.	Perſpexerit, forakiſit.
Peccatis, ſuntoom.	Perſteterit, duruhſtat.
Peccator, ſuntigo.	Perſuaderi duruhſpanan vueſan.
Peccatoris, ſuntigin.	Perterritus, forahun.

Pertinet, kekat.
 Pertulerunt, fardolteton.
 Perturbat, kitruabat.
 Perturbet, ketruabpe.
 Perturbetur, duruhtruabit.
 Peruenietur, duruhqhuemā.
 Perueniet, picheme.
 Peruenire, duruhqhueman
 Peruerfas, abahe.
 Petire, pittan.
 Petat, dieke.
 Petierit, pirit, dikit.
 Perantur quæ petenda sunt, kepetan
 sin dei ze pittanne sint.
 Petenti, pittantemu.
 Petitionem, digi.
 Petitionis, dikii.
 Petram, steine.
 Pisten, canpo.
 Pigrum, tragan.
 Pius, erhaster.
 Pium, erhastii.
 Pia, erhastiu.
 Pium, erhastaz.
 Pius est Deus, erhaster ist Cot.
 Pu patris, erhastin fateers.
 Pietate, gnada, de Deo.
 Plane, kiuuisso.
 Plebis, deota.
 Plenam, folla.
 Plicare, faldan.
 Plumbi, pliuues.
 Plus, mer.
 Pluribus, managen.
 Poena, vuizzi.
 Poenam, vuizze.
 Poenas, vuizzi.
 Poenitebis, hriuoos.
 Poeniteat, hriuoos.
 Poenitentiam, hriuuun.
 Ponat, lecce.
 Poposcerit, peitit.
 Populi, liuteo.
 Portigatur, si kerehhit.
 Portare, tracan.
 Portione, teil.
 Posse, magan.
 Possibile, samftes.
 Possidet, habet.
 Post, after.
 Post factum, after tatim.
 Postea, after diu.
 Posterioribus, afttrorim.

Postulat, pirit,
 Posui, fazta.
 Posuisti, faztoos.
 Posita est, kefazter ist.
 Positionem, kefezzida.
 Potus, tranh.
 Potest, man, mac.
 Poterit, megī.
 Potentibus, vualtantem.
 Potestate, kiuualtidu.
 Præbere, keban.
 Præbetur, ist kekeban.
 Præbeatur, si kekeban.
 Præcipit, kepiutit.
 Præcepit, kipoot.
 Præceptum, kipot.
 Præcepta, pibot.
 Præceptorum, piboto.
 Præcipua, diu meiftun.
 Præcipue, alleromeist.
 Præclara, foraperahtida.
 Prædicans, forasagenti.
 Prædicatione, prædigii.
 Prædicta, forakeqhuueraniū.
 Præesse, forauuesan.
 Præiudicet, forasuanne.
 Præiudicauimus, foraki suannemes.
 Prælatus est, foraki preitter ist.
 Præparauit, karata.
 Præparanda sunt, ze karauuenne sint.
 Præparata est, kekarater ist.
 Præparatione, garauiidu, foraitniū.
 Præponere, furisezzen. (uuu.)
 Præponatur, furi si kefezzit.
 Præpositus, furikifazter.
 Præpositi, forakifaztim.
 Præposito, flegero.
 Præpositum, forakifaztan.
 Præpositis, forakifaztem.
 Præsens, antuurti.
 Præsentem, antuurtan, kekakanuuar-
 Præsentiam, antuuartā. (tan.)
 Præsentis vitæ, des antuurtan libes.
 Præsumere, erpalde.
 Præsumat, paldee.
 Præsumant, erpaldeen.
 Præsumptione, vtrurfti, 7. permissio-
 Præterita mala, kelitaniū vbiliū. ne.
 Prætulerit, furiprimgit.
 Præualere, furimagan.
 Præualet, so furist mege.
 Præualens, furimakanti.
 Præuaricare taciturnitatis regulam, 7.

bartuan dera suuikalii rehtungu.
 Præueniant, furichuueman.
 Prandium, cauma.
 Prandeant, caumoen.
 Prauo, abaheru.
 Prauorum, abahere.
 Preces, kepetum.
 Primas, eristo.
 Prima, eristun.
 Prima, erirum.
 Prima hora, erista vuila.
 Primum, erista.
 Primum, az erist.
 Prior, heroro.
 Priore, heririn.
 Prius, er.
 Priuetur, piteilit si.
 Priuati, piteilte.
 Priuatis, suntrigem.
 Pro, pi, fora.
 Probasti, kesuahtoos.
 Probate, chorot.
 Probetur, si kichorot.
 Probatione, chorungu.
 Procaciter, vuelihho.
 Procedant, framkangen.
 Processerit, frankange.
 Processu, frankanc.
 Pro certo, ano zuuiual.
 Pro cuius venerit neglegentia, duruh
 den chuimit ruachalosi.
 Procurentur, fora si kekaumit.
 Prodiderit, meldet.
 Prodigus, spildanter.
 Pro eo, pi imo.
 Proferre, franpringan.
 Proferat, frampringe.
 Professi sunt, kegehane sint.
 Proficiat, si adibe.
 Profundum, inferni, abcrunte dera
 Prohibe, piueri. (hella.
 Prohibeat, piuerite.
 Prohibeant, piuergem.
 Prohibemur, pirum & piuerit.
 Prohibuerit, piuerit.
 Pro hoc, pi daz, & ad hoc.
 Pro hospite, furi cast.
 Proici, faruorfan.
 Proiecisti, faruursi.
 Proiciat, ferauerse.
 Proiciatur, forakiuorfan.
 Pro ipsis, fora diem.
 Pro iustitia, pi reht.
 Prolixiores, lengirun.
 Promisit, fora kihiaz.
 Promissione, pigihiti.
 Promittat, kihe zze.
 Promittunt, kihezant.
 Pro modo, forameze.
 Promouere, fora eruechan.
 Pronomine, pinemin.
 Pronuntiat, fora kichundit.
 Pronuntiet, fora kichunde.
 Pronuntiabo, fora kechundu.
 Pronus, framhalde.
 Propagauit, framerhlot.
 Propheta, vuizzago, forasakun.
 Prophetæ, vuizzagin, foralegin.
 Propitiatur, fora si kesephan.
 Proponere, furikisezzan.
 Proponatur, furi si kezezzit.
 Proprium, eikan.
 Propriam, eiganas.
 Propria, aikanemu.
 Proprii, heikinin.
 Propriis, eikaneem.
 Propria, eigono.
 Proprii, eikanes.
 Propter, duruh.
 Propter officium, ana ambahti.
 Pro qualibet, pi souuelichaso.
 Pro qualicumque causa, pi souuelicha-
 so racha.
 Prostratur, fora si kistrehchit.
 Prostratus, forak strahter.
 Pro tali facto, fora solishem tati.
 Protendatur, fora si kidenit.
 Proterue, frasallihho.
 Protrahendo, farzechanto.
 Proueniat, pichueme.
 Prouidus, forakischaner.
 Prouide, forakesehantlihho.
 Prouidentia, forascauunga.
 Prouincia, lantsceffi.
 Prouinciis, lantscaffim.
 Prouincias, lantscaffi.
 Pro vitæ merito, pi libes vrhungu.
 Prouocent, framkiuuisen.
 Prouoluat, fora si bifaldan, fora piual.
 Prouoluantur, fora si pifaldan. (de.
 Prout, sofo.
 Proximo, nahistin.
 Prudenter, claulicho.
 Prumptus, funser.
 Psallit, sinkit.
 Psallantur, sint kasungan.
 Psalmus, salmin.

psalmi, salmon.
 psalmis, salmsangum.
 psalmi directanii, salmun in rihti.
 psalmodia, salmsanges.
 psalterii, salmsanges.
 publice, offanlich o.
 publicanus, achiuuzsirinati.
 publicare, offanon.
 puer, chind.
 puero, chinde.
 pueris, chindum.
 pugnam, fehtun.
 pugnare, fehtan.
 pulmentarium, muaz.
 pulsar, clohhot.
 pulsans, chlochonti.
 pulsauerit, chlœchir.
 puplica, offanlihhera.
 pura, luttras.
 puram tunicam, dunna.
 puro nomine, hluteremu nemin.
 puritas, lutri.
 purgent, reinen.
 pusillanimis, luteil muate.
 putauerint, vuannant.
 putandum est, abazesnidanne ist.

Q.

Q^ua, deru.
 Qua, huuelihhiu.
 Quadraginta, fastun.
 Quadraginta, fastunge.
 Quadrupedum, feorsuazzeo.
 Quæ, daz, dea.
 Quæ, huuelihhiu, plut.
 Quæ sua sunt, dei iro sint.
 Quærere, suahchan.
 Quærere, suahhat.
 Quærens, suahhanti.
 Qualicumque, fouelichemuso.
 Qualiter, huueo.
 Qualitatem, huualihhy.
 Qualitatis, vuealihhissim.
 Quam, denne.
 Quam, huueo, cum positiuo.
 Quamuis, doh doh.
 Quando, denne.
 Quando huuenne, interrog.
 Quantum, so filu so.
 Quanto magis, huueo meer.
 Quanto tempore, so manakera citi.
 Quantitas, vueamihili, mihhili.
 Quantitate, vueomichili.
 Quare, huuantu.

Quartus, fiordo.
 Quartum, fiorda.
 Quartam & sextam feriam, feordun
 indi sehtun tag.
 Quasi, so fama.
 Quassatum, kescutita.
 Quater, feorstunt.
 Quaternis, feoriskeem.
 Quattuor, fioreo.
 Que, indi, ioh.
 Questrantur, sin kifontrot.
 Qui, du, der, dia.
 Quia, denta, daz.
 Quibus, diem.
 Quibuslibet, huuelihemau so.
 Quicquam, couuit.
 Quicquid, so huuz so.
 Quid, huuz.
 Quidem, keuuiisso.
 Quiescat, kastillee.
 Quietus, stiller.
 Quinquagesimus, sinzugosto.
 Quintus, funfto.
 Quippe, kauuiisso.
 Quique, inti dea.
 Quis, huuelih, huuer.
 Quisquam, einic, couuit.
 Quisquis, so huuer so.
 Quo, demu.
 Quod, daz.
 Quod absit, daz fer si.
 Quolibet modo, so vuelichu meza so.
 Quomodo, so so.
 Quoniam, pidiu.
 Quoquinæ, chuchunua.
 Quorum, dero.
 Quotiens, so ofto so.
 Quouis, so vuelihcheru so.

R.

R^adicatus, vurzhafter.
 Ramentis, azzasum.
 Rara, feltkaluaffa.
 Ratio, redina.
 Rationem, rediun.
 Ratiociniis, redinoom.
 Rationabilis, redihastriu.
 Rationabilia verba, redohastriu vuort.
 Rationabiliter, redihastucho.
 Rebello, vuidaruuigo.
 Rebus, rahhohom.
 Recefferas, keliti.
 Recipiat, si entfangan.

KkK

4

Reci.

Recitet, redinoc.
 Recitetur, si kileran.
 Recitanda est, za redinone ist.
 Recitanda, ze erchennenne.
 Recolligenda, anur zikilefanne.
 Recolligendas, za samanonne.
 Reconpenfabitur, ist vuidarmezzan.
 Reconfignata, auurkezeihhantiu.
 Recreare, erquhichan,
 Recta, rehte.
 Recte, rehto.
 Recusauit, vuidarota.
 Redactus sum, kepranhoter pim.
 Reddere, keltan, keban.
 Reddunt, kebant.
 Reddendam, ze arkebanne.
 Redditurus est, erkebanter ist.
 Redditurum, kebant.
 Redditus, erkibit.
 Redire, huuabban.
 Redeas, huuarabes.
 Referamus, rahhomes.
 Reficiant, imbizzen.
 Reficiatur, si inbizzan.
 Reficientes, imbizzante.
 Refectio, imbiz.
 Regere, kerihanne.
 Regendas, ze rihtenne.
 Regionibus, lantscaffim.
 Regi, chuninge.
 Regnum, rihe.
 Regni, rihe.
 Regni cœlorum, himilrihhes.
 Regula, rehtungu, regulu.
 Regulæ, rihtungu.
 Regulari, rehtlih hun.
 Relaxantur, sint kelengit.
 Relaxabitur, si farlazzan.
 Reliquo, frammert.
 Reliqua, andro, plur.
 Reliqui, andree, plural.
 Reliqua, frammert.
 Reliquia, vuidida, sc. Sanctorum.
 Relinquentes, farlaazzante,
 Rem, rahcha.
 Remaledicere, vuidarfluahhan.
 Remaneant, piliben.
 Remissi, farliazzi.
 Remissione, farlazzany.
 Remota, erchertiu.
 Renes, lenti.
 Rennuit, vuidarot.
 Rennuatur, si keuuidarot.

Reperitur, si kesuahhit.
 Repertus, fundaner.
 Repetantur, sinkiuangan, auurkifan.
 Reponenda, ze keleokanne. (gan.
 Reportare, vuidar ertragen.
 Reprehendit, kereffit.
 Reprehendatur, auur si kifangan.
 Repræhensibilis, lestarihher.
 Repræsentari, auur kakamuuarti.
 Reprobis, farchoraneer.
 Reputet, kezelle.
 Requies, resti.
 Requiescet, kereftis.
 Requirens, suahhanti.
 Rerum, rachono.
 Res, racha.
 Resedentibus, auurfizanstem.
 Reseruetur, si keporkan.
 Reseruans, kehaltanti.
 Reseruato, keporkanemu.
 Residua, zaleibu.
 Respicere, sehan.
 Respicit, sihit, kisiht.
 Respondere, antlengan.
 Respondeas, antuurti.
 Respondeant, antlenken.
 Respondeatur, sikiantlenkit.
 Respondentem, antlengantan.
 Responsum, antuurti.
 Responso, antuurtu.
 Respuens, farspienti.
 Restat, zaleibu ist.
 Restrictius, keduunganor.
 Retribues, itloon.
 Retributionem, itlot.
 Reuela, intrih.
 Reuelat, intrihhit.
 Reuera, forah tun, rachuvuareru.
 Reuerentia, eruirdy, pieruirdy.
 Reuerentiam, eruirdy.
 Reuerti, kihquorban vuesan.
 Reuertentes, huuerbente.
 Reuertentibus, vuarbentom.
 Reum, scultikan.
 Rogatur, kapetataner.
 Rogemus, pittames.
 Risus, hlahtar.
 Risui, hlahtre.
 Risum mouentia, hlahtar vuerkentiu.
 Rixa, secho.

S.

Sacerdos, euuart.
 Sacerdotis, euuartin.

Sacerdo-

Sacerdorum, euuarto.
 Sacerdotium, euuarttuam.
 Sacerdotii, euuarttuames.
 Sacrum, vuiho.
 Sacrata, keuuihtuo.
 Sacratus, kiuuihtiu.
 Sæculum, vuerolt.
 Sæculo, vueralti.
 Sæcularibus, vuerulclihchem.
 Sæpe, ofto.
 Sæpius, ofto.
 Sagacitate, huuaſſi.
 Sagum, recinum.
 Saltim, doh.
 Salubrius, heillihoor.
 Salutis, heily.
 Salutare, heilanty.
 Salutatis, chuuettan.
 Saluus, heiler, kehaltaneer.
 Saluentur, kihaltan ſin.
 Sanctum, vuihaz.
 Sancto, vuihemu.
 Sancta, vuihiu.
 Sanctæ, vuihono.
 Sanctas, vuiho.
 Sanctis, vuiheem.
 Sanctæ Trinitatis, dr vuihun driniſſu.
 Sanctos patres, vuihe faterere.
 Sana, alliu.
 Sanas, alliu.
 Saniori, heilicorin.
 Sapiens, ſpaher.
 Sapienti, ſpahemu.
 Sapientis, ſpahe.
 Sapientiæ, ſpahii.
 Sarabaitarum, lihifarro.
 Sarabaitis, lihhiſarum.
 Satietas, fullii, ſetii.
 Satisfaciat, kinuhtſamotuc.
 Satisfactum eſſe, kanuhotſamkatan.
 Satisfactio, canuhtſameratat. (vueſan.
 Satisfactione, kenuhtſamerutati.
 Scala, hlaitar.
 Scamnis, ſcrannon.
 Scandala, zuruuarida.
 Scandalorum, zuruuaridono.
 Scire, vvizzen.
 Sciat vvizzi.
 Sciant, vvizzun.
 Sciens, vvizzanti.
 Scientia artis, kiuuizidu deruliſti.
 Scilicet, kiuuiſſo.
 Schola, ſcuala.

Scriptum, kaſcriban.
 Scriptura, keſchriſti.
 Scripturam, keſcrip.
 Scrupuloſitate, friſteo.
 Scrutans, ſcauuenti.
 Scrudanti, zarſuahchanne.
 Scurrilitas, ſkerin, ſkernesſkern.
 Scurrilitate, ſcerne.
 Se, ſih.
 Sebum, vnſlit.
 Secundis, andar.
 Secundum, andras.
 Secunda, andrera.
 Secundæ feriæ, andrem tagum.
 Secundum, aſter, id eſt iuxta.
 Secundum merita, aſter keuurahti.
 Secundum iuſſionem, aſter kipote.
 Securus, ſihchurer.
 Securi, ſihhure.
 Secus introitum, pii inkange.
 Sed, vzzan.
 Sed & ioh auh, ſo ſama, vzzan ioh auh.
 Sed etiam, vzzan ſo ſama.
 Sed nec, vzzan.
 Sedens, ſizanti.
 Sedeat, ſizzit.
 Sedilia, ſedalum.
 Seipſum, ſih ſelban.
 Semel & ſecundo, einkin ioh andra.
 ſtunt.
 Semper, ſimblum, vel ſimbulum.
 Senum, altero.
 Senior, heroſto.
 Seniori, heririn.
 Seniores, heroſton.
 Seniorum, herirono, heroſtono.
 Senioribus, herirom.
 Sententia, kaqhuit.
 Sententiam, keqhuut.
 Seorſum, ſuntrigo.
 Sepelire, picraban.
 Septimus, ſibunto, ſibto.
 Septimana, vuehcha.
 Septemanæ, vuehchun.
 Septemanarii, vuehharre.
 Septenarius, ſibunſalta.
 Septies in die laudem dixi tibi, id eſt ſi.
 bunſtunt.
 Septinoctium, ſibunnaht.
 Septuageſimus, ſibunzogofto.
 Sequeſtrantur, ſint kiſuntur.
 Sequeſtratur, keſkeidaner.
 Sequi, folgen.

Sequi-

Sequitur, ist kefolgeet.
 Sequatur, si kefolget.
 Sequantur, sin kefolgeet.
 Sermo, vvort.
 Serum, chafeuuazzar. hodie schotten.
 Seruus, scalch.
 Seruos, scalcha.
 Seruire, deonoon.
 Seruientes, deononte.
 Seruitium, deonost.
 Seruitii, deonosti.
 Seruitor, deonostman.
 Seruitoribus, deonostun, deonostman-
 Seruitutis, deonostes. (num.
 Seruare, haltan, kehaltan.
 Seruetur, si kihaltan.
 Seruatam, kihaltan.
 Seu, edo.
 Sex, sex, seh sim.
 Sextus, sexto,
 Sexagesimus, seh zugost.
 Si, ibu, so.
 Si discedit discedat, ibu kelidet kelide.
 Sib, so.
 Sicut, so so.
 Sicut & nos, so so auh vuir.
 Sibi, im.
 Sibi, imu, plur.
 Sibi inuicem, im vntar im.
 Signum, zeihhan.
 Signo, zaichane.
 Significatione, zaichanungu.
 Silentium, stilli, suuikily,
 Silere, suuigen.
 Silui, suuikera.
 Similis, kalih chera.
 Similiter, so sama.
 Similabo, kelih hison.
 Simplicioribus, einfaltlehero.
 Simpliciter, einfaltlihcho, einmuatli-
 Sinaxis, curs. (cho.
 Sine, ano, vel ana.
 Sine aliquo tyfo vel mora, ana cinike-
 ma lihhitode edo tuuala.
 Sine dubio, ano zuifal.
 Sine intermissione, ano vntar laz.
 Singuli, einluzze.
 Singuli per singula, einluzze duruh
 Singulis, einluzlihchem (einluzium.
 Singularem, einluzlihheru.
 Singillatim, einluzlihhe,
 Sinat, lazzit,
 Siner, lazze.

Sit, sy, si.
 Siue, edo.
 Sobrius, chuskeer.
 Sobrium, chuscan.
 Sociari, kemahchot.
 Societur, si kemahchot.
 Sociandus, ze kemahone.
 Sola, einera.
 Solatia, helfa.
 Solatio, helfu.
 Solemnitas, cult.
 Solemniter, tultlichia.
 Solemnitatibus, tundim.
 Solent, kiuuonent.
 Solito, kiuuonin.
 Sollicitus, pihuctiger.
 Sollicite, kihuctlihho.
 Sollicito, pihuctikemu.
 Sollicitudinem, pihuctida, foragun.
 Sollicitudine, pihucti.
 Soluamus, an pintames.
 Solum, einin.
 Solummodo, einumezzu.
 Somno, slaffe, traume.
 Somnolentum, slaaffagan.
 Somnolentorum, slafalenu.
 Sonitu, calme.
 Sordes, vnehuschida.
 Sordide, vnsubro.
 Sortiatur, si erlozzan.
 Speculantur, scauont.
 Spem, vvan.
 Spera in eum, vvani in inan.
 Speramus, vvanannemes.
 Sprenendo, farmanento.
 Spreuerunt, farhocton.
 Spinas, dorno.
 Spiritus, keist.
 Spiritum, arum.
 Spirituali, atumlihhemu.
 Spiritale, atunlih hun.
 Spondeat, keheizze.
 Sponsione, pigiht.
 Sponte, selpuullin.
 Stabiles, stadige.
 Stabilitas, stadigii.
 Stabilitatis, stadiki.
 Stabilire, stantan.
 Stans, stantanti.
 Stat, stat.
 Stare, stan.
 Statim, saar.
 Statuta, kesazta.

Stet, stante.
 Storia, kishihti.
 Stoupus, ciphus certæ mensuræ.
 Stratus, kestrahter.
 Stramenta, kastreuui.
 Strati lecti, kistreuuitiu.
 Srenue, radalihcho.
 Studeat, zilee.
 Studire, cilen.
 Stultus, vnfruater.
 Sua, iru.
 Suz, sinera.
 Suam, sinaz.
 Suâ, sineru.
 Suademus, spanames.
 Suadeatur, si kespnan.
 Suadente, kenentemu, kespnanst.
 Suasione, kespnanst.
 Suasionibus, kespnanstim.
 Sub, vntar.
 Subdat, vntarduat.
 Subdatur, si vntarkeban.
 Subditum, vntardeonoran.
 Subiaceat, vntarlicke.
 Subiectione, vntaruuorfanii.
 Subiungendus est, za vntarmahonne
 (ist.
 Sublata, kenomanemu.
 Subministrat, vntarambahte.
 Submittere, vntarleccan.
 Subripiat, vntarslihche.
 Subrepta, vntarlihhanera.
 Subrogetur, vntar si ketan.
 Subsellis, scamelum.
 Subsequitur, vntar ist kefolgeet.
 Subsecuntur, vntari sin kefolger.
 Substantia, eht, id est, res famili aris.
 Substantiæ, ehtin.
 Subtrahat, vntaraat feh.
 Subtrahendo, vntarzeohanto.
 Subuenire, helfan.
 Succedat, anagat.
 Succedunt, anakaant.
 Succinctus, picurte.
 Sufferre, ketragan.
 Sufferentium, fartraganterii.
 Sufficere, kenuackan.
 Sufficit, kenuakit.
 Sufficiunt, kenuht.
 Sufficiat, kanuage.
 Sufficiant, kenuht samoen.
 SuffICIENTER, kinuhtlihcho.
 Suffectam, vntaruuorfanan.
 Suggere, spanan.

Suggestitur, ist kespnan.
 Suggestat, lakee.
 Suis, iro, sineem.
 Sum, pim.
 Sumus, pirumes.
 Sumens, namant.
 Summa, furistun.
 Summum, furista.
 Suo, sinemu.
 Suos, sinu.
 Super, oba, iuber.
 Super filios hominum, vbar parn man.
 Super se sit, suntrigo. (no.
 Superamus, vberuuinnamees.
 Superbum, vbermuatan.
 Superbos, vbermuate.
 Superbiam, vbermuatii.
 Superbiat, vbarmuateo.
 Superbiendi, ze vbarmuateonne.
 Superfluus, vbarfleozer.
 Superfluum, vbarfleoZZida.
 Superfluitate, vberfluatida.
 Superiori, oparorun.
 Superuenerit, vbarquhimit.
 Supplicandum est, za pittanne ist.
 Supplicatio, deolihaskipete.
 Supplicatione, deolichas.
 Supra obana.
 Supra scripti, oba kascribanes.
 Surgere, stanne.
 Surgat, erstante.
 Surgant, erstanten.
 Surrexerint, erstant.
 Surgendum est, ze erstane ist.
 Suscipi, inttangan.
 Suscepit, intfiane, intfahit.
 Suscipiendus, intfankaner.
 Susceptioni, antfankida.
 Suscitantur, sint eruuchchit.
 Suspectus, sorchaster.
 Suspectam, sorachastan.
 Suspenditur, si kispentot.
 Suspicio, vntriuuda.
 Suspiciosus, vtriuuer.
 Sustinere, doleen, fardoleen.
 Sustine, inthabee.
 Sustinent, fardoleent.
 Sustineant, inthabeen.
 Sustinens, fardolenti.
 T.

TAbernaculum, huse.
 Tabernaculi, huses.
 Tabernaculo, selidun.

Tacere, suuigeen.
 Tacui, ih suuigeta.
 Tacita, suuigentun.
 Taciturnitatis, suuigilii.
 Taciturnitatem, suuigali.
 Talis opera, solihchaz rahc.
 Tales, solihhe.
 Taliter, solicha.
 Tam, sama, sosama.
 Tam veteris testamenti quam noui, so
 dr altun euua sosama dr niuun.
 Tam diu, so lango.
 Tamen, duuidaro.
 Tamquam, so so.
 Tandem aliquando, edderuuenne.
 Tantum, mondoh, so.
 Tantum, so filu.
 Tardus, trager.
 Tarde, trago.
 Tardius, tragoor, spator.
 Te, dih.
 Tempus, cyt.
 Tempora, citi.
 Temporibus, citum.
 Temperius, citlihhor, citimo.
 Temperet, ketemproe, kemezlihhee.
 Temperemus, pirumes kitemprot.
 Temperetur, si kitemprot.
 Tenebræ, sinstrii.
 Tenere, haben.
 Teneant, eigim.
 Teneatur, si kihaber.
 Tenuit, kihabita.
 Tepide, vualo.
 Tergunt, suuerben, scilicet manus ac
 Terminetur, si kitan. (pedes.
 Terminentur, sin kimarchot.
 Terni, driske.
 Ternis, driskeem.
 Ternos, dry.
 Terra, erda.
 Terrenis, erdlilhheem.
 Terror, ekifo.
 Terroribus, ekisom.
 Terribilem, ekislihhu.
 Tertius, dritto.
 Tertium, drittun.
 Tertia pars, dritta teil.
 Tertiam, dritun.
 Tertio, drittun stun.
 Testamentum, euua.
 Testamenti veteris nouique, deraal-
 tun euua, ioh dero niuun.

Testibus, vrchindom.
 Testimonium, vrchundii.
 Testimonia, keuuizzida.
 Tibi, dir.
 Timere, furihtan.
 Timens, forahhani.
 Timentes, furah tante.
 Timentibus, furah tanteem.
 Timorem, forah tun.
 Tollerantiam, fartraganii.
 Totam, allan.
 Trabem, kepret.
 Tractat, trahtoor.
 Tractet, trahtoe.
 Tractauerit, trahtot.
 Tradat, selle.
 Transeat, furifare.
 Transigenda sunt, ze foranne sint.
 Transitoriis, ze farantlihheem.
 Tremendo, forahtlilhun.
 Tremendo iudicio, dera forahtlilhun
 Tremore, bibun. (suano.
 Trepide, stozzonto.
 Tres, drio.
 Tres lectiones, drim leczum.
 Tria, dry.
 Trium, trio.
 Tribuatur, si kikeban.
 Tribulatio, arabeiti.
 Trigesimus, drizugosto.
 Triticum, huueizzo.
 Tu, du.
 Tui, dines.
 Tuo, dineru, dinemu.
 Tuum, din.
 Tua, dina.
 Tuam, tineru.
 Tunc, denne.
 Tunicam, tunihhu.
 Tunsuram, scurt.
 Turbet, ketruabpe.
 Turbolentus, truabaler.
 Tyfo, lihhi fode.
 Tyrannidis, rihhidim, vnrecht richiso.
 Tyrannidem, rihohida.

V.

VAcat, caugrot, muazzot.
 Vacant, gaugront.
 Vacent, muazzoen.
 Vacare, caugrot.
 Vacandi, kecaugrot vuesan.
 Vadunt, kangant.
 Vagi, suuihhonte.

Vana,

Vana,italin.
 Vana gloria,ital ruam.
 Vapulent, sin kapluan.
 Varius,missalihchem.
 Vasa,faz.
 Vbi,dar.
 Vbicumq;, so huuar so.
 Vbiq;,eocouueri.
 Vbi tantum,dar doh.
 Vbiubi,dar edo dar.
 Vel,edo,edeo.
 Vel eriam, edo sosama.
 Vellofam,ruha.
 Velociter,sniumo.
 Velocitate,sniumidu.
 Velut,samo so,so samo so.
 Veluti,sosama.
 Venerare,ereen.
 Veniam,antlaz.
 Venire,qhuueman.
 Veniamus,qhuememees.
 Veni,qhuuam.
 Venerunt,qhuamun.
 Venite,qhuemat.
 Veniens,qhuemanemu.
 Venti,vvinti.
 Venundandum,ze farchaufanne.
 Verbi gratia,pilad qhuedan.
 Verba,vvortuno.
 Verbis,vvertum.
 Verbera,fillo.
 Verberum,filloom,filloonokertu.
 Verecundia,scamu.
 Vermis,vvurm.
 Vero,keuuiiso.
 Verum,vvar.
 Veram,vveran.
 Verius,vvarlihhor.
 Veritatem,vvarhastti.
 Versum,vers.
 Vespera,aband.
 Vespertina,abahtlob,sc. cantica.
 Vespertinorum,abantlihcheru.
 Vestiaro,vvahthhuse.
 Vestigiis,sporum.
 Vestibus,keuuatim.
 Vestimenta,kiuuati,
 Vestire,vvatten.
 Vestitus,keuuatoter.
 Vestiti,kiuuattote.
 Vestra,iuueriu.
 Vestras,iuueriem.
 Vetera,altiu.

Vetustam,alta.
 Via,vvec.
 Vias,vveka.
 Vicem,vvehsule.
 Vices,vvehsal.
 Vicissim,vvehsalum,hertum.
 Vicissimo,Zueinzicozstin.
 Vicino,nahemu.
 Vicinis,kepurum.
 Victus,hibleit.
 Videre,sehan.
 Videbas,kesahi.
 Videte,sehat.
 Videamus,kasehames.
 Videatur,si keduht.
 Vidisti,kisahi.
 Vigilia,vvahtono.
 Vigiliæ,vvathun,nahtuuahchon.
 Vigiliæ nocturnæ,vvahta denahr.
 Viliorem,smahlihorun.
 Vilius,smahlichor.
 Vilitate,smahlihhii.
 Villicationis,abahtes.
 Vindicta,rihti.
 Vindictæ,kerehti.
 Vindictam,Kirihche.
 Vinolentum,vvintrunchat.
 Vir,comman.
 Viro,commanc.
 Virga,kertu.
 Virtus,chraft.
 Virtutes,chrefteon.
 Virtutum hcreftio.
 Vis,vvili.
 Visus,keduht.
 Visum fuerit,keduht ist.
 Visitare,ganuuison.
 Vita,lyb.
 Vitam,libe.
 Vitæ æternæ,des euuigin libes.
 Vitium,ahchust.
 Vitio,erachusti.
 Vitia,archusti.
 Vitiorum,archustio.
 Vitiis,archustim.
 Vitiosus,archustiger.
 Vitientur,sin keachusteor.
 Viuat,lebee.
 Viuentes,lebente.
 Vltcrius,andres.
 Vltimus,iungisto.
 Vltima,iungista.
 Vltor,rehchan.

Vnde, danaan, huuanan.	Voluptas, vunnilust
Vndecimus, einilifto.	Vos, euuih, iuuih.
Vnguenta, salbun.	Vox, stimma.
Vniformem, einessilades.	Vrat, preenne.
Vniuersa, alliu.	Vsq; vnzin.
Vnus, einer.	Vsquequaq; cogouueri.
Vna, einaz.	Vsus, piderbi.
Vnum, ein.	Vsu, nuzi.
Vno, einemu.	Vt, so, daz.
Vnufquifq; einer eocouuelicher.	Vtq; so dei.
Vnumquodq; einan ecouuelihhan.	Vti, pruhchan.
Vnius cuiusq; eocouuelihher, einera eocouuelihhera.	Vtatur, pruhhe, si pruhhanti.
Vno die, einemu tage.	Vtens, pruhhanti.
Vno momento, eineru stunthuuiu.	Vrentibus vestiméta, analeckentem.
Vobis, iu.	Vtilis, piderbeer.
Vocare, kauuifan.	Vtile, pidar bun.
Vocent, nemmen.	Vtilius, piderborin.
Vocari, vvißan.	Vtilitatis, bidarbi.
Vocauit, ladoot.	Vtilitatibus, biderbidoõ, piderboom.
Vocatur, istkenemmit.	Vtroq; pederö.
Vocetur, si kinemmit.	Vtrarumque, pederö.
Voce, stimmu.	Vulnera, tole.
Volt, vvili.	Vult, vuelle.
Voluat, inualde.	Y.
Voluant, piuuinte.	Ymnum, lob.
Volumen, puah.	Z.
Volumus, vuellemes.	Zelus, antin.
Voluntatis vuill emo.	Zelum, anton.
Voluntatem, vuillin.	Zelo, minnu.
Voluntatibus, vuilloom.	Zelotypus, einfneller.

F I N I S.

CATALOGVS

NOMINVM PROPRIORVM, QVIBVS

* Qui nunc alie
nis magis quã
suis ac propriis
delectantur.

* ALAMANNI quondam appellati,

Ex vetustissimo Codice Monasterii S. Galli ordine
descriptus.

CAPVT I.

De nominibus propriis masculinis in Alamannia
Theutonica.

A	Adalbert, Adalpret, A- Adalcho.
A Alfrid.	dalpreht, Adalpert, A- Adalcoz, Adelgolz, Adal
Aaron, Aron.	delpret, Adilpert, A- goz.
Abo, Abbo, Abbi.	delprech, Albreht, Adalfrid.
Adalbero, Adalpero.	Alprecht.
Adalbern.	Adalgan.
	Adalbold.
	Adalger, Adalker.
	Adalgis

Adalgis.	Albkoz.	Anspold.
Adalgrim, Adalcrim.	Albini, Alboni, Albuni.	Anstilt.
Adalhar.	Albolt.	Anstrat.
Adalhart, Adalart.	Alderat, Altrat.	Anto.
Adalhelm, Adelhelm.	Alefrid.	Antuuart.
Adalho, Adalloh, Ado-	Aleuuc.	Anulo.
lo.	Alfdac.	Appo.
Adallant.	Alfram.	Aracoz.
Adalman.	Alfrid.	Arbo.
Adalmar.	Alker.	Archram.
Adalmuat.	Allo.	Arahelm.
Adalmunt.	Alluuih.	Arnolt.
Adalnant.	Alman.	Arolf.
Adalne.	Almo.	Artfreht, Artfret.
Adalnoat.	Alpger, Alpker.	Arthelm.
Adalno, Adalnot, Adal-	Alpram.	Artolf.
nolt.	Altabert, Altabreht, Al-	Artpret.
Adalolt, Adallolt.	tebert.	Asbrant.
Adalpoto, Adelboto.	Altarat.	Ascrih, Askirih.
Adalrham, Adalram,	Altcrim.	Ascheri.
Adalrih.	Altger.	Aslach.
Adalrat.	Altguid.	Atalo.
Adalscalh.	Althun.	Ato, Atto, Attu.
Adalseus.	Alcini.	Atoman.
Adalsuab.	Altirich, Altrihc, Altirih,	Autoin, Autuin.
Adalug.	Altrich.	Azelin.
Adalunc.	Altman.	Azichint.
Adaluuach.	Altmar.	Azzo.
Adaluual, Adaluualach.	Altmund.	B.
Adaluuin.	Alto.	B Abo.
Adaluuolf.	Altolf.	Baue.
Adam.	Altram.	Baldabert.
Addc.	Altruom.	Baldemar.
Adrad, Adrart.	Amal.	Baldfrid.
Affi.	Amalbert, Amalbreth,	Baldarich.
Agnifred.	Amalpret.	Bardo.
Agoz, Agozo.	Amalfrit, Amilfrid.	Baugolf.
Ahspret.	Amalger, Amalker.	Bebo.
Alagart.	Amalgoz.	Beldot.
Alahicho.	Amalne, Amalni.	Bennih.
Alarich.	Amalrih, Amalrich.	Berachgart.
Alauuic, Alauuig.	Amanolt.	Berahart.
Alarihc.	Ambricho.	Berahtolt.
Albarn.	Amhel.	Bereholt.
Albene.	Ameltren.	Berehlant.
Alberat.	Amilin.	Berehmar.
Albhart, Alphart.	Anaualt, Anauualt.	Berenkart.
Albhere, Alphere, Alpe-	Andrea.	Berethkart.
re.	Anger.	Bericker, Berihtger.
Albi.	Anhme.	Beringer, Berinker.
Albinc.	Anno.	Bern.
Albirich, Alberich, Al-	Ansfrid.	Bernheri.
bric, Alberih.	Anshelm.	Bernker.

Bernolt.	Chuono.	Cundho.
Berrich.	Chresso.	Cundachar, Cundhac-
Berterich.	Christan, Christanh.	kar.
Bertgoz.	Chuderat.	Cundalpret, Cundilpret.
Berthger.	Chunerat-Chounrat.	Cundaroh, Cundroh,
Berthiland.	Chuneger.	Cundero, Cundro.
Bertilo.	Chunibert, Chunipreth,	Cundfrid, Cuntfrid.
Betto.	Chunipreht, Chune-	Cundhart, Cunchart.
Brun.	prt.	Cundhere, Cuntere.
Brunhart.	Chunico.	Cundleib, Cundleiz.
Biccho.	Chuntilo.	Cundpreht, Cunipert,
Bilifrid.	Cunzo, Chonzo, Chuzo,	Cundpret.
Biricho.	Chunzu.	Cundpold.
Birichtilo.	Comerat.	Cundhram, Cundram,
Biso.	Comolt.	Cundrigi.
Blidgaer, Blihcker.	Conco.	Cundurun.
Boppo.	Cotadeo.	Cunterich.
Boran.	Cotabret, Cotepreht, Co-	Cuotker.
Bouo.	tebert, Cotapert, Co-	Cuthmar.
Branzolf.	tabreht, Cotapret.	
Bruninc, Bruning.	Cotadanc.	D.
Bubo, Buobo, Boabo.	Cotalind.	
Buoheric.	Cotefrid, Cotfrid, Cothe	D Ancholf, Dhächolf.
Burcuuart.	frith.	Daner.
Burihchere.	Cotehelm, Cozhelm.	Danho.
Buxtan.	Cotesman.	Danhrat.
C.	Cotescal.	David.
Aganhart.	Coutilo.	Deganpolt.
Caholt.	Coutolf.	Denchilo.
Camenolf.	Cozbert, Cozpret, Coz-	Deotfrid.
Caraman, Caroman.	preth.	Deopert, Diepret.
Castrat.	Cozhalm.	Deotini, Dietene, Dheo-
Cebhart.	Cozhart.	tini.
Ceizo, Ceizzo.	Cozhere, Coszere.	Deotraht, Dhiorat.
Ceizzarn.	Cozholt.	Deotrich.
Ceizzolf.	Cozmunt.	Dessilo.
Cerbret.	Cozolah, Cozzolo.	Dheotalah.
Cezman.	Cozolt.	Dheotbold.
Chadaloh, Chadolo, Ca-	Cozpold.	Dheothart.
dolah.	Cozrih.	Dhietheri, Dheothi-
Chadolt.	Craloh, Cralo,	re.
Chaloh.	Craman.	Dhrudhere.
Chato.	Criffo.	Dhrudpreht.
Checeman.	Crimbret, Crimpreht.	Diemar.
Cheling.	Crimen.	Dietinc.
Cherlo.	Crimfrid.	Dietker.
Chezelo.	Crimolt.	Dincolf.
Chilincho.	Crisololf.	Dingolt.
Chincho.	Cruoro.	Diothart.
Chitell.	Cuatheri.	Diolf.
Chnettili.	Cuatolf.	Diotolt, Dheodolt.
Chonzo.	Cumpold.	Diotuin.
Choufman, Chouman.	Cund.	Drafsaleib.

Draſamunt.	Egino.	Erchanfrid.
Drudmunt.	Egiſhere.	Erchanger, Erchinger,
Drupald.	Ehfo.	Erchenker.
Duringpert.	Ehtolf.	Erchanman.
E.	Eienolf.	Erchanmar.
E Barhart, Eberhart, E-	Eigil.	Erchanot.
berarht, Ebberhart,	Eigelger.	Erchanolf.
Eburhart, Eberhard.	Eigin.	Erchanalt, Erchenolt.
Ebarachar, Eburachar.	Eingilſcalh.	Erchanpert, Erkenprt
Ebarhelm, Eburkelm.	Einhart.	Erchanrat, Erchinrat.
Ebarheri.	Einmoat, Einmuat.	Erchanuuela.
Ebarloh.	Einrih, Einrich.	Erdanch.
Ebarnoat.	Einuualt.	Erferich.
Ebbe.	Einuuiz.	Erfheri.
Ebirmuot.	Ekpreht, Ekkepret.	Erfman.
Ebernuic, Eburuuich.	Ekkolf.	Erfolt.
Ebirolf.	Electo.	Erhart.
Ebo.	Eholf, Elolf.	Eribo.
Ebroin.	Elispret.	Eribreht.
Eburuuart.	Ellanpret.	Erih, Erihc.
Egeolf.	Ellinbald.	Erimbert, Erinbert.
Egirihi.	Ellinbold.	Erinfrid.
Ecco, Eccho, Echo, Ec-	Ellinhart, Ellenhart.	Erinpreht, Erimpret, E-
ko.	Ellinrat, Ellrat.	rinbreht.
Eckihart, Ekkehart, Ek-	Ello.	Erganbold.
kihart, Ekihart, Ege-	Emezo.	Erkanpald.
hart, Ekiart, Ecchi-	Emhart.	Erlabald, Erlabold.
hart, Eckiarht, Echi-	Emilo.	Erlabert.
hart, Eckihart.	Emrit.	Erlefrid, Eriefrit.
Eckideoz.	Enchanger.	Erleprent.
Edilef.	Enesto.	Erlolf.
Edilicho.	Engelbert, Engilbret, En-	Erlolt.
Edilleo, Edilleoz, Edil-	gilbrecht, Engilbert,	Erlepreht, Erlepret.
loz.	Engilpret.	Erluuic.
Ediluuat.	Engelman, Engilman.	Erluuin, Erleuuin.
Ediluuic, Ediluuig.	Engezman.	Ermannolt, Erminolt, Er
Egehere.	Engilbald.	minholt.
Egelbreht, Egilpret, E-	Engilhart, Enkilhart.	Ermenrih.
gilbreth, Eghilbert.	Engilmar.	Erming.
Egelmunt.	Engilolf.	Erminolf.
Eggibald.	Engilſcalh.	Ermpreht.
Eghino.	Engiltheo.	Ernand.
Egibert, Egibret, Egi-	Enginbert.	Ernesto, Ernoft, Ernust,
breht, Egipreht, Egi-	Enginhart, Enginrat.	Ernuust, Ernuoſt.
brer, Egibrhet.	Engispret.	Erolr.
Egideos, Ekkideoh.	Engizo.	Erph, Erpho.
Egilbald.	Enkilpero.	Erribold.
Egiholt.	Enno.	Errympret.
Egilhart.	Ennolt.	Ertmar.
Egilolf.	Enſilo.	Eruerrach.
Egiluuart.	Eoman.	Esbero.
Egiman.	Eppo.	Eſcrih, Eſgrih, Eſkerich,
Eginhart.	Erachar.	Eſkirihi, Eſkrih.

Eskere.	Folrit.	Gaemmunt.
Eso, Eſſo.	Folouuin.	Gaermunt.
Eto, Etti, Etto.	Forti.	Gaganhart, Gagnart.
Eui, Euin.	Franco, Francho, Fran-	Gamenolf.
	ko.	Ganto.
F.	Freccolf, Frecholf.	Garaman.
F Achilo.	Freido.	Gebi.
Fahentz.	Freiolt.	Gegorlt.
Famicho.	Freuhart.	Geilo.
Famoth.	Freupert, Freuuibert.	Geiluuich.
Fariman, Fartman.	Freuigis.	Geiluuird.
Fasolt.	Friccho, Fricho, Frich,	Gelditih.
Fastrih.	Frih.	Gerbald.
Fastulf.	Fridaloch, Fridaloh.	Gerbert.
Fastuuin.	Fridanet.	Gerbold.
Faterro.	Fridarat, Friderat.	Gerfrid.
Fato.	Fridebald.	Gerhart.
Feginmar.	Fridebert, Fridepreht,	Gerhoh.
Feginolt.	Fridepret, Fridubert,	German.
Feruuiui.	Friduprecht.	Gero.
Peter.	Fridehelm.	Gerpret.
Findan.	Fridelach, Frideloch, Fri-	Gerolt.
Findican.	deloh.	Gerrih.
Filelob.	Fridemunt.	Gerroh.
Flathem.	Fridibold, Fridubold.	Geruuin.
Flesin.	Fridohart.	Gimo.
Flozzolf.	Fridolf.	Gisalbert, Gisalbret, Gi-
Focho.	Fridorich, Fridirich, Fri-	salbreht.
Folcho.	dirihc, Fridurih.	Gisalfrid.
Folarat.	Fridouuic.	Giso.
Folaſchah.	Fridubald.	Gizo.
Folccrim.	Friduger.	Gnammil.
Folger.	Fridugis.	Godilo.
Folchart, Folohart.	Friduuuic.	Gotinlaith.
Felchene, Folchini.	Frieſo.	Gotabraht, Gotaprecht.
Folchoho, Folcholoh.	Frihcho.	Gotesman.
Folcholt.	Frihchund.	Gotesſcale.
Folclid.	Fritilo.	Gothelm.
Folcolſt.	Friunthelm.	Gozbert.
Folcoz.	Frizen.	Gozhart.
Folctid.	Frobrecht.	Gozolt.
Folcuuar.	Frobret.	Gozzo.
Folherit.	Froholf, Frohoſt.	Graman.
Folhheri.	Fruachanolf.	Graolf.
Folhmar.	Frucnolf.	Grimbald.
Folpret, Folpreht, Folh-	Frumiger.	Grimheri.
pret, Folhpkeh.	Fruotini.	Gruonmuot.
Folhuuine.	Fruoto.	Gundhart.
Folmar.	Fucco.	Gundhelm.
Folmuat.	Funtan.	Gundolant.
Folmot.	Fuſſio.	Gundolt.
Folrat.	G.	Gundprah.
	Gaerbald.	Gunt-

Guntbold.	Hartnand.	Helmene.
Gunderihc.	Hartnod.	Helinger.
Gudpert.	Hartpold.	Helmrat, Helmerat.
Guoting.	Hartirihe, Hartrihe,	Helmrihe, Helmerich.
	Hartrih.	Helphan.
H.	Hartuuic.	Helphant.
	Hasig.	Hem.
Habo.	Hason.	Hemhart.
Habraham.	Hatto, Hatho.	Hemmo.
Hacco.	Hebarhart, Heberhard,	Henen.
Hadabrant, Hadeprant.	Heburhart.	Henno.
Hadabreht, Hadapreht,	Hebenolt.	Herat.
Hadaperht, Hadapret,	Hebino.	Herborto.
Hadepreht, Hada-	Hebinolf.	Herchanger.
bret, Hadpert, Hadu-	Hebni.	Heredeas.
bert.	Hediling.	Herenpret.
Hadager, Hadaker.	Heffo.	Herhart.
Hadalaug, Hadaluc.	Hegilo.	Heribert, Heribret, Heri-
Hadalbern.	Hegino.	pret, Herebret, Heri-
Hadalhart.	Hego.	preht.
Hadalhelm.	Hehtolf.	Heribold.
Hadamar, Hademar.	Heiderihc, Heidrih, Hei-	Heribrant, Heriprant.
Hadani.	dinrich.	Hericoz.
Hadauuart.	Heidolf.	Herifuns, Herefuns.
Haddo, Hadtho.	Heigilo.	Heriger, Heriket.
Hadeuui, Hadeuuc, Ha-	Heilbret.	Heriguns.
duuich.	Heilfrid.	Herilant.
Hadirih.	Heimerich.	Herman, Hereman, He-
Haduini.	Heinrihc, Heinrich.	riman.
Hagabald.	Heimo.	Heremar, Herimar.
Hago.	Heimolf.	Herimund, Herimund.
Hagano, Hagono.	Heimolt.	Herimuot.
Hagestolt.	Heilman.	Herinand.
Haholt.	Heilram.	Herihnodh.
Haicho, Haihcho.	Heio.	Herih, Herich.
Hailuuc.	Heirolt.	Heriolt.
Haimo.	Heistolf.	Herirat.
Hainrihc.	Heitar, Heiter.	Heririh, Herrich, Heri-
Haiso.	Heito.	rich.
Halbine.	Heizol.	Heriuuart.
Halbduring.	Heldini.	Heriuuig, Heriuuic.
Halbker.	Helderich.	Heriuuin, Heriuuini.
Halting.	Heleel.	Heriuuns, Hereuuns.
Hamari.	Helsni.	Herlefrid.
Hammine.	Helfolt.	Hernast, Hernist, Her-
Hapinolf.	Helfrat.	nust.
Haribrant.	Helidmunt.	Herolf.
Hariker, Harker, Hart-	Helidolf.	Herolt, Herorlt.
ker.	Helingo.	Hertine.
Hartbert, Hartpreht.	Helithpret.	Hertrih.
Hartini.	Helmbald.	Hessen.
Hartman.	Helmbreht.	Hettat.
Hartmuat, Hartmuot.	Helmcoz.	Hetti.

Hertilo.	Hruadhoh.	Iltini.
Hezelo.	Hruadigart.	Imedanc.
Hiemo.	Hroadolf.	Imichili.
Hiero.	Hruadolc.	Imicho.
Hilbogo.	Hruodzoz.	Imo, Immo.
Hilti.	Huadalin.	Induni.
Hiltibert, Hiltebreht,	Huadalrihc.	Ingarat.
Hiltibreht, Hiltipert.	Huato.	Ingibret.
Hiltibold.	Huc, Huch.	Ingimar.
Hildibrant.	Huebald, Hucpald.	Ingiram.
Hiltifrih.	Hugemar.	Ingolt.
Hiltifrid.	Hugibald.	Inrin.
Hiltigaer, Hiltiger, Hilti-	Hugibert, Hugiprecht,	Intsten.
ker.	Hugupret.	Iohan, Ihohan.
Hiltiman.	Hugibolt.	Ionari.
Hiltimari.	Hugibrant.	Iordan.
Hiltimoat.	Hugolf, Hugiholf.	Ioseph.
Hiltinand.	Hugo, Huogo.	Ipo.
Hiltini, Hildini, Hilti-	Hullin.	Infinc, Infing, Irfinch.
ne.	Humker.	Irfrid.
Hiltiper.	Hummo.	Irling.
Hiltipoto.	Hunbert, Hunpreht, Hū	Irinbold.
Hiltirihc.	pret, Hunbreht, Hu-	Irimpert, Irampreht, Ir-
Hilterihc.	nibreth.	impret.
Hiltesnot.	Hunci.	Irinifrid.
Hiltiuuic.	Hunfrid.	Irmandegan.
Hiltiuuns.	Hungar, Hunger.	Irminhart.
Hiltizos.	Hunno.	Irminhere.
Hiltolf.	Hunolf.	Irminnolt.
Hiltuum.	Hunolt.	Irminolf.
Hingiprecht.	Hunrat.	Irinch, Irink.
Hirinc, Hyrinch, Irinc.	Hunrih.	Isanbald.
Hirminuic.	Hunto.	Isanbart, Isanbarro.
Hitin.	Hunzo.	Isanbert, Isanbrecht, Isan-
Hitto.	Huopo.	preth.
Hizzo.	Huodo, Huoto, Huato.	Isanbold.
Hlothari.	Huozo.	Isanfrid.
Hludouuic.	Hupold, Huppold.	Isanker.
Hoger.	Huprecht, Huupret, Hup-	Isanhart.
Hohpert, Hohpreht.	pret, Huppreth.	Isanheri.
Homhin.	Husido, Husindo.	Isanrih.
Honolf.	Husmunt.	Isincrin.
Hornunch.	Huso.	Ifinger.
Horsco.	Hutpold.	Ilinolt.
Horscolf.	Hutto.	Ismar.
Horskini, Horskine.		Israhel.
Horsmuor.	I.	Ito.
Horsuine.	Iacob.	Iungman, Iuneman, Iug-
Hothart.	Ictolf.	man, Iunhman.
Hranfrid.	Idalago.	Iuncram.
Hrotold.	Ierat.	Iungolf.
Hruadbert, Hruoadbert.	Igo.	K.
Hruadgaer.	Idibold.	Kaganhart.
	Ictifrid.	

Kaginzo.
Kamalhere.
Karaman.
Karol.
Keatri.
Kebahart, Kebehart, Ke-
bihart, Kepechart.

Kebolf.
Keiline.
Keilo.
Keiluuih.
Kelnot.
Kelolt.
Keltmunt.
Keltolf.
Kemmunt.
Kerans.
Kerbald.
Kerbald.
Kerbret, Kerbreht.
Kerhart.
Kerhelm.
Kerhoh.
Kerholt.
Kericho.
Kerih.
Kerini.
Kerloh.
Kerman.
Kermunt.
Kernant.
Kerne.
Kero.
Kerolf.
Kerolt.
Kerpoto.
Kerpert, Kerpret.
Kerram.
Kerrat.
Kerunch.
Keruolch, Keruolohc.
Keruuius, Keruuiic.
Keuuerat.
Keuuerih, Keuuirih.
Keuuiram.
Kezeman.
Kezo.
Kisalfrit.
Kisalheri.
Kozhelm.
Krimolt.
Kriifi.
Kristan.

Kuato.
Kummar.
Kundholt, Kundolt.
Kysalbert.

L.

L Allinc.
Lampret.
Lambart.
Lando, Lanto.
Landolin.
Landolt, Lantolt.
Landfred, Landfrid.
Lantger, Lanker.
Lanthere.
Lantibold.
Lantirat.
Lantolo, Lantoloh.
Lantpert, Lantpret, Lāt-
preth, Lantbret.
Lantrich.
Lantuuin.
Lanzo.
Lanzuuint.
Leidrat, Leidirat, Laid-
rat, Leidarat.
Leifes.
Lenger.
Lentine.
Leo.
Leoddram.
Leonacis.
Leuuolf.
Liberich.
Libo.
Libolf.
Lidiheri.
Lieolf.
Liestet.
Linco, Lingo.
Lingecid.
Linutinc.
Linuuiiz.
Liubinc.
Liubbolt.
Liubolt.
Liucrim.
Liumunt.
Liupman, Liubman.
Liupmuot.
Liupold.
Liuppo.

Liupprant.
Liutarht.
Liutcoz.
Liutbraht.
Liuterich, Liutirihc.
Liutfrit.
Liutgis, Liutkis.
Liutkart.
Liuthart.
Liuthere.
Liutine.
Liutker.
Liutman.
Liuto, Liutto.
Liutoloh.
Liutolt.
Liutor.
Liutprant.
Liutpret, Liutpert, Liut-
perth.
Liutrih.
Liutrod.
Liutuuiic, Liutuuiig.
Liuzo.
Lobegis.
Lobini.
Lodhari.
Logonbert.
Lohan.
Loning.
Lorentio, Lorinzo.
Ludauuic, Luduuiihc.
Ludebret.
Ludemar.
Lunicholt.
Luozi.
Lupfrid.
Lustrih.
Luto.
Luuuerat.

M.

M Acco.
Machelm, Mach-
helm, Maghelm.
Madalcoz.
Madalfrid.
Madalger.
Madalkos.
Madalolt.
Madalpret, Madalpreth.
Madelzoz.

Mael-

Maelchomber.	Muatolt.	Ofmar, Ofmar.
Maeltuili.	Muninc.	Ofteri.
Maganrat, Meginrat.	Muotfrid.	Ohhari.
Maginho. Meinho.	Muotgis.	Ole.
Maginhun.	Muothelm.	Olleih.
Mahtfrid.	Muozo.	Onger.
Mahtolf.	Mufugauo.	Opo.
Matrih.		Oreht.
Managolt, Manegolt,	N.	Orfman.
Maneglot.	N Andarat.	Ortere.
Mananrat.	Nandhari, Nandhe-	Ofrih.
Manneto.	re, Nandheri.	Osmund.
Manno, Mano.	Nandger, Nanker.	Ofui.
Marcuuard, Marhc-	Nanthart.	Orachar, Otacher, Otha-
uuart, Marchuuart, Nando.		char.
Maracuuart, Marc-	Nandolt.	Otarh, Oterich.
uuart.	Nato.	Otcoz.
Marcrat, Marcherat.	Nendinc, Nending.	Oteram, Otram.
Marchire.	Nidhard, Nidhart.	Otfrid.
Marcholf.	Nidker.	Otger, Otger.
Maffo.	Nidpert.	Otgis.
Mauuioh.	Nippo.	Othart.
Mauuo.	Nirinpret.	Othelm.
Mazo.	Noppo.	Othere, Otheri.
Mecco.	Nordpert, Nordpreht,	Oti, Otih.
Megeno.	Nordpret.	Otich, Oticho.
Megilo.	Nordleip.	Oting.
Meginbold, Meibolt.	Nordman.	Otini.
Megincoz, Megingoz,	Nordolo.	Otirih, Ottirih.
Meingoz.	Notcari.	Olkoz.
Meginhart, Mekinhart,	Notger.	Otleih.
Mekanhart, Mein-	Nothart.	Otmar, Ohtmar.
art.	Notkart.	Otolf.
Meginhelm.	Noting, Notinc.	Otoloh.
Megino.	Notmanc.	Otolc.
Meginolt.	Nuno.	Otpold.
Meginolf, Meiolc.	Nuorinc.	Otpert, Otpreht, Ot-
Meginpret, Meginpreht.		pret.
Meginuuarh.	O.	Oto, Oddo, Ootto, Ot-
Merifon.	Oadalpreht, Oadal-	to.
Merolt.	preht, Odalbert.	Otuuar.
Mertin.	Oadalger, Odalger.	Otuuieh, Otuuieh, Ot-
Mefi.	Oadalgis	uuich.
Miliz.	Oadalhart.	Otuuio.
Milo.	Oadalheri.	Oudalkart.
Modoin.	Oadalman.	Ouoto.
Morinch.	Oadalrih, Odalric, Oa-	Outbold.
Morinzan.	dalrihc, Odalrih.	Outo.
Moro.	Oager.	Ouuuo, Ouuuuo.
Moruh, Moruo.	Oalo.	Ozo.
Muatheri, Muotheri, Mo-	Oazo.	
uthere.	Obret, Opret, Operet.	P.
Muato.	Offinc.	P Abo.
		Pald.

Paldarat.
 Paldecoz.
 Paldebert.
 Paldeni.
 Paldeuuart.
 Paldeuuin.
 Paldger.
 Paldhun.
 Palmunt.
 Paldolf.
 Paldulf.
 Palduuin.
 Pallo.
 Palthram.
 Panzeip.
 Panzo.
 Patacho.
 Pararih, Paterich, Pati-
 rih.
 Pathelm.
 Pato.
 Patocho, Patucho.
 Pebo.
 Peir.
 Penno.
 Penzo.
 Peractolt, Peractolt, Pe-
 rechtolt.
 Peraholah.
 Perahtarod.
 Perahtfrid.
 Perahtleih.
 Perahtnad.
 Perahtolf, Peratolf.
 Perahtolt.
 Perahttram, Peratram,
 Peretram, Perh-
 tram.
 Perahtro, Perahtroh.
 Perahuuin.
 Peranhart, Perenhart,
 Pernahrt, Pernhart.
 Peratger.
 Perchker.
 Perchfrid, Perhfrid.
 Perehgart.
 Perehteni.
 Perehtheri.
 Perehterich.
 Perehtolo.
 Perelant.
 Peremunt.
 Perenbert.

Perenuuic, Pernuuic.	Preisto.
Perethart.	Pronzo.
Perethelm.	Prunnihelm.
Perethker, Pertger, Perithker.	Pruninc, Pruning.
Peretmar.	Prunnaht, Prunnicht
Peretolt.	Prun, Pruno.
Peretro.	Prunhart.
Perichker, Pereker, Perihger.	Prunicho.
Perihart.	Prunnihat.
Perniger, Pernrihs.	Prunram.
Perinrich.	Prunolf.
Pernchram.	Puabo, Puobo.
Pernelah.	Pukilo.
Pernhelm.	Punico.
Pernheri.	Puocolo.
Pernolt.	Puolo.
Pernuuart.	Purgo.
Pero, Peroh.	Purghart, Purcuuart,
Perolf.	Purucuuart, Puruehart.
Perrat.	Purgolf.
Pertfred.	Purichinc.
Pertolt.	Pusto.
Peruuart.	Puto, Puoto.
Petilo.	Puuu.
Petto.	Puzzo.
Peugridi.	
Pezzer.	
Pezzo.	
Piccho.	
Pico.	
Piezi, Piezo.	
Piligart.	
Piligrim.	
Pillunc.	
Pippin.	
Piricho.	
Pirichtilo, Pirhtilo, Pirihhtilo, Perihhtilo.	
Piso.	
Plidger, Plitker.	
Plidkoz.	
Plienunc, Pleonunc.	
Podal.	
Podololf.	
Poldolf.	
Pollo.	
Pono.	
Poppo.	
Poran.	
Posso.	
Pougolf.	

Ratgaer.	Reccho, Reicho.	Rnene.
Ratker.	Reifing.	Roh.
Ratgis, Ratkis.	Reizo.	Roadbert, Rodbert.
Ratgoz, Rathcoz.	Rekero.	Roadgelt.
Rathart.	Remmine.	Roadger.
Rathære, Rathere, Rat- heri.	Remint.	Roadkis.
Rathelm.	Renger.	Roadmar.
Ratine.	Rentio.	Roadmunt.
Ratinc, Ratinch.	Retine.	Roadolf.
Ratland.	Ribolf.	Roadolt, Rodolt.
Ratleich.	Ribpolt.	Roaduuart.
Ratmout.	Richamar.	Roaduuig.
Rato, Rathoh, Rado.	Richart, Richhart, Ric- hart, Rihart, Rihchart,	Roadhoh.
Ratolt, Rattolt.	Rihhart.	Rodouuan.
Ratpert, Ratpret, Rat- prath, Ratpreht.	Richbeib.	Rodouuic.
Ratpoto.	Rihchet.	Rofrid, Rohfrid.
Ratpure.	Rihchini, Richini, Ri- cheni.	Rohinc.
Razo.	Rihhere, Richere.	Roholf.
Rechinolf.	Richkis.	Rotram.
Rechthart.	Richkoz, Richcoz, Rih- goz.	Ruachari, Ruochere.
Recco, Reccho.	Richlich.	Ruadachar.
Reduuc.	Rihmund, Richmunt.	Ruadaloh, Ruodolo.
Reginbern.	Richpert, Rihbert, Rihc- preth, Rihpreht, Rih- pert.	Ruadarih, Ruadrih.
Reginbald.	Richuuin.	Ruadbo.
Reginbold, Reinbold.	Rifine, Rifuni.	Ruadbrant.
Reginbreht, Reginpret, Rekinpreht, Rein- breht, Reinbreth.	Riginuuar.	Ruadcoz, Rudkoz.
Reginfred, Reginfrid.	Rihbern.	Ruadeger, Ruadger, Ruadker, Ruodeger, Ruodker, Ruodger.
Reginger, Reinker, Re- inger.	Rihbold, Rihpold, Ric- pold.	Ruadhari, Ruadhere, Ru- adheri, Ruodhere, Ru- odhiri.
Reginhad.	Rihc.	Ruadhart.
Reginhart, Rekinhart, Reganhart, Reinart, Re- hinart.	Rihcloz.	Ruadhelm.
Reginhelm.	Rihchlot.	Ruadho, Ruodho, Ru- ho.
Reginhere, Reginheri, Reinhere.	Rihfrid, Ricfrid, Rih- frit.	Ruadi, Ruodi.
Reginmuar.	Rihgaet, Rihger, Ricker, Rihker.	Ruadinc, Ruadinch, Ruoding, Ruohinc.
Reginmunt.	Rihunzo.	Ruadingis.
Reginho, Regino, Regi- ho.	Rihman, Ricman.	Ruadini, Ruidini, Ru- dini.
Reginof.	Rihnand.	Ruadlant, Ruodelant, Ruodlant, Rudlant.
Reginolt.	Rihoh.	Ruadlouc, Ruodlouch,
Reginleoz, Reginloz.	Riholf, Rihcolf, Ricohlf.	Ruoloug.
Reginpoto, Reginboto.	Ripald.	Ruadman, Ruodman.
Reginuuart, Reginuuart, Rekinuuart.	Rihram, Ricram.	Ruadmar.
Reginuuuh.	Rihzog.	Ruadmunt, Ruotmunt.
Reginuuiz.	Ringrim, Rimgrim.	Ruadmuot.
Rehhart.	Ringolt.	Ruadolf, Ruodolf, Ru- dolf.
	Ripold.	Ruadpald.
	Riutine.	

Ruad-

Ruadpern.	Seliget.	spiligern, Spilinger.
Ruadpert, Ruadpret,	Selpert.	Spranco.
Ruodpert, Ruodpret,	Seluulich.	stacco.
Ruopreht.	Sentper.	Staracho, Starcho.
Ruadpold, Ruodpold,	Sibraht.	starachfrid.
Ruotpolt.	Siccart.	Staraolf.
Ruadpoto.	Siger, Sikger, Sikker.	Starcheri, Starhere, Star-
Ruadram.	Sigebert, Sigipret, Sigi-	heri.
Ruaduig.	bert, Sikibreht, Siki-	Steigunt, Seiung.
Ruaduun.	pret.	Steinhart.
Ruam, Ruamo, Ruom,	Sigeboto, Sigebote.	Stephan, Steuan, Steuen.
Ruastein.	Sigerat, Sigirath.	Stillolf.
Ruatho.	Sigibold, Sikibold.	striterim.
Rubo.	Sigifreh, Sigiurid, Sigo-	Subar.
Rumolt.	frid.	Sueidolf.
Runzolf.	Sigihalm, Sigihelm, Si-	suin.
Ruocilman.	chelm.	Suno.
Ruodkanc.	Sigiharr, Sikihart.	sufelin.
Ruotkid.	Sigilant.	Suuap, Suab.
Ruodleih.	Sigileig, Sikeleihe.	Suuabinc.
Ruodnand.	sigilo.	Suuabizho.
Ruodoro, Ruodoroh.	Sigimar.	Suuabolt, Suabolt.
	Sigimunt.	Suuarzilah.
	Sigiram, Sikiram, Sigo-	Suuendolf.
	ram.	Suuidker, Suhtger Suuuit
		ker.

S Adepreht.
 Saho, Saffo, Shaffo, Sigiunich, Sigi-
 Sazo. uuig.
 Salacho, Saloch, Salu- Sigiunin, Sigeunin, Si-
 cho, Saluho. goin.

Salefret.	simo.	
Salaman.	Sindarat.	
Salomon, Salmon.	Sindini.	
Saluuuo.	Sindolt.	
Samuhel.	Sindpert.	
Sandolf.	Sino.	
Sanuuel.	Sitili.	
Sarailo.	Sito.	
Saraman.	Siuui.	
Saro.	Sizo.	
Saxo.	skerfolt.	
Scalchili.	slauganzo, Slouganzo,	
Scalcho.	Slougenzo.	
Scalcoman.	Slougo.	
Sciri.	smido.	
Sconolf.	Smidirat.	
Sconrat.	snagar.	
Scrot.	Snelger.	
Scrutolf, Skrutolf.	snelman.	
Sefrit.	Sneuart.	
Selbo.	Shuppo.	
Selbolf.	golfan.	
Sello.	Soukatt.	

T Aca.
 Tagabrecht, Taga-
 preht, Tagepret, Ta-
 gabrhet, Tagapret.

Tagafrid.
 Tagamar.
 Tagebold.
 Tagirih.
 Taranhart.
 Tasso, Tatto.
 Teico.
 Tello.
 Teorolf.
 Tezlof.
 Thancho, Tanco.
 Thancherih.
 Thancholf.
 Thancmar, Thangmar.
 Thanhherre.
 Thanhblind.

MmM Thraso.

Thraso.	Thicotingiht.	Vadibold.
Thrasamunt.	Thiepo.	Valderu.
Thrasolt.	Thiepold, Thietpold,	Vastolf.
Thegan.	Thiotpold.	Vato.
Theganhart, Thegen-	Thiethelm, Thithelm.	Vdaleimb.
hart.	Thingolt.	Veltnot.
Theganhere.	Thiomar.	Verinker.
Theganmar.	Thiotcrim.	Vgebold.
Theganpold, Thegin-	Timo, Thimo, Thie-	Vielm.
pold.	mo.	Vichart.
Thenohilo.	Tiso, Thizo.	Vlit.
Thennant.	Tomnogo.	Vnarg.
Theot, Theatho, Theo-	Toro.	Vnceiz.
to, Thieto, Thieto.	Tosti.	Vnco.
Theotaroh.	Toto, Totto, Tuto, Tua-	Vndabret.
Theotbert, Theotpreht,	to, Tuoto.	Vndolf.
Thietpert, Thepret.	Totcib.	Vndolf.
Theotchan, Thiotcanc.	Totocho.	Vnen.
Theorelant, Thodilant,	Tougolf, Thougolof,	Vnfrid.
Thiodalant,	Tuogolf.	Vnolf.
Theotfrid, Thiatfrid,	Toutilo.	Vnpert.
Thietfrid, Thofrid.	Touuuolf.	Vnroh.
Theotker, Theoker.	Tuguman.	Vnruach.
Theothad.	Tunach.	Vnstrut.
Theothael.	Tuni.	Vnuoraht.
Theotali.	Tutarn.	Vnuualz.
Theotheri, Theithere,	Trageboro.	Vnuuan.
Thiechere.	Triucolf.	Vodal.
Theoterih, Theotirih,	Truago, Truogo.	Vodalbert.
Thiotirih, Thioti-	Tructolf, Truhtolf,	Vodalger.
rihc, Thiorich, Tiete-	Thruotolf.	Vodalrich, Vodalrich,
rich, Tieterihc, Tcht-	Truhudheri, Thrudhe-	Vodalrihc, Vuodal-
rich.	ri.	rich.
Theorgis, Thiotkift.	Trudmunt.	Vodilloz.
Theothart.	Thrudpert.	Vodolez.
Theothun.	Truhtcoz.	Vogo.
Theotinc, Theoting,	Truoch.	Volchard.
Thiotinc, Theotinch,	Truotuuin.	Volcmar.
Thietignc, Thietinch.	Trutman.	Voluil.
Theotini, Thiotine.	Truto.	Vothuuin.
Theotman, Thiotman.	Truuko.	Votilo, Vtulo.
Theotmar, Tiethmar.	Thruunt.	Voto, Vto, Vtto.
Theotolf, Thietolf.	Truutbold.	Vozo, Vzzo.
Theotholoh, Thiotho-	V.	Vrolf.
loh, Theitoloh, Thie-		Vrsinat.
teloh.	V	Vrso.
Theotolt, Thiodolt.	Aclibod.	Vrso.
Theotram, Thiotram,	Vadal.	Vrso.
Theitram, Thetram.	Vadalbert, Vadal-	Vrinheim.
Theotuuic.	breht.	Vulrat.
Thidolr.	Vaddalfrid.	Vulrich.
Thiedacger.	Vadalger, Vadalker.	Vu.
Thienuuuh.	Vadalheri.	V
	Vadalrich.	Vaceleiph.
		Vuachar.

Vuacarolf.	Vuelant.	Vuigo.
Vuachere, Vuachiri.	Vuelf.	Vuigolf.
Vuacho, Vuahcho.	Vuelfart.	Vuillibald.
Vuading.	Vuentil.	Vuillibert.
Vuadio.	Vuendilrich, Vuentilrih,	Vuillibold, Vuillipold.
Vuago.	Vuentilrihc.	Vuilliboto.
Vuagulf.	Vuendirih.	Vuillicanc.
Vuaido.	Vuenilo.	Vuillifrid.
Vualah.	Vueolant.	Vuilligis.
Vualafrid.	Vueololf.	Vuillihart, Vuillehart,
Vualaicho, Vualach,	Vuerant, Vueriant.	Vuillohart.
Vualaiho, Vualahi.	Vuerdo.	Vuillihelm, Vuillehelm,
cho.	Vuerdolf.	Vuillhelm.
Vualarih.	Vuerihart.	Vuilliheri.
Vualdbert, Vualdpret,	Vuerilant.	Vuillihoh.
Vualtpreht.	Vuerimunt.	Vuillimunt.
Vualtfrid, Vualtifrid.	Vuerin, Vuerni.	Vuillinant.
Vualdger, Vualdgaer.	Vuerinbald.	Vuilliram, Vuilleram.
Vualdhart.	Vuerinbolt.	Vuilliric, Vuillerihc.
Vualdhere, Vualtheri.	Vuerinboul.	Vuillold.
Vualdman.	Vuerinbreht, Vuerin-	Vuillolf, Vuillof.
Vualdo, Vualto.	braht, Vuerimbert,	Vuilman.
Vualdrad.	Vuerinptet, Vuerin-	Vuilltult.
Vualdram, Vualdhram.	preht.	Vuilo.
Vualdrih, Vualtric.	Vueringis.	Vuimar.
Vuallo.	Vuerinhari, Vuerinhe-	Vuini.
Vuallod.	re, Vuernhere, Vuer-	Vuinid.
Vualrauvin.	here.	Vuinibald.
Vualtan, Vualtant.	Vuerinnolt.	Vuinidolf.
Vualteloh.	Vuetri.	Vuinidolt.
Vualteni.	Vuialant, Vuicelant, Vuio-	Vuiniger.
Vualtolf.	lant.	Vuinikis.
Vuanathere.	Vuialber.	Vuinihart, Vuinehart.
Vuanbret.	Vuichart, Vuichhart,	Vuinihheri.
Vuandi.	Vuigart, Vuighart.	Vuiniman, Vuineman.
Vuanger.	Vuichelin.	Vuinemar.
Vuanig.	Vuichelm.	Vuinemunt.
Vuanilo.	Vuicger, Vuichger, Vuig-	Vuinipreht.
Vuaninc.	ger.	Vuiniram, Vuineram.
Vuano.	Vuichere, Vuichiri, Vui-	Vuinitheri, Vuinithiri,
Vuantalmar.	here.	Vuinthiri.
Vuarger.	Vuiching.	Vuinizo.
Vuarinbert.	Vuichpreht.	Vuinterhere.
Vuarnulf.	Vuichram, Vuicram.	Vuipald.
Vuarmunt.	Vuicili.	Vuipract.
Vuarmuot.	Vuicman, Vuigma, Vuuh-	Vuirant, Vuirent, Vui-
Vuarto, Vuaratto.	man.	rirt, Vuiront.
Vuatleib.	Vuico, Vuicho, Vui-	Vuirdin.
Vuatto, Vuazo.	go.	Vuirdinc.
Vuecel, Vuecil.	Vuicrat.	Vuurnhart.
Vueglenzo.	Vuifrid.	Vuifegoz.
Vueidiman, Vuedeman.	Vuigent.	Vuiferich, Vuiferihc, Vui-
Vueitheri.	Vuignant.	ferihc.

Vuitaram.	Vuolfhelm.	Vuorarat.
Vuitbert, Vuitpret.	Vuolfhart.	Vuldar.
Vuitfrid.	Vuolfheri, Vuolfhari.	Vulderich.
Vuitheri.	Vuolfho, Vuolfhoh.	Vulfrihc, Vuluirih.
Vuitichint, Vuidukind.	Vuolfhun.	Vullemar.
Vuitigauuo, Vuitigauo,	Vuolfine.	Vulliperto.
Vuitigouuo.	Vuolfleoz, Vuolflioz.	Vulterat.
Vuitili.	Vuolfinan.	Vunemunt.
Vuito, Vuyto.	Vuolfinar.	Vurmgei, Vurumger.
Vuitold.	Vuolfmunt.	Vurmhere, Vurmheri.
Vuitolf.	Vuolfmuot.	
Vuitroh.	Vuolfnand.	X.
Vuofceiz.	Vuolfolt.	
Vuofcoz.	Vuolfpald.	X Pictan, Xpistan, Xri-
Vuofdr̃g.	Vuolfpero.	stan.
Vuofhart.	Vuolfpold.	Y.
Vuofnand.	Vuolfprant.	
Vuoffo.	Vuolfpuot.	Y Dalpert.
Vuofolt.	Vuolffram, Vuolftrham,	Yge.
Vuolafrid, Vuolfrid.	Volfharam, Vuolfar-	Ymmezo.
Vuolahmunt.	ran.	Ymmili.
Vuolaram.	Vuolfpat.	Ymmo.
Vuoldpret.	Vuolger, Vuolker, Vuo-	Yring.
Vuoldrham.	leger.	Yfanhart.
Vuoleman.	Vuolharn.	Yfinrich.
Vuoleram.	Vuolkelohc.	Z.
Vuolferim.	Vuolmar.	
Vuolfdregi, Vuolfdr̃gi,	Vuolpern, Vuolpero.	Z Eito, Zeizo.
Vuolfdreki, Vuolfdri-	Vuolpret.	Z Zeizman.
ge.	Vuoluarich.	Zeitmuat.
Vuolffrid.	Vuoluarn.	Zeizpod.
Vuolfgan, Vuolfgang,	Vuolueni, Vuoluene.	Zeizpold.
Vuolfkanc, Vuolf-	Vuoluinch.	Ziolo.
kang.	Vuoluo.	Zokeno.
Vuolfger, Vuolfker,	Vuoluolt, Vuoluuoit.	Zolli.
Vuolfger, Vuolfkeri,	Vuoluurat, Vuoluarat,	Zollo.
Vuolfgis.	Vuoluuerat.	Zotan.
Vuolfgoz.	Vuoluuni, Vuoluini,	Zuco.
Vuolfhach.	Vuoluoin.	Zuual.
Vuolfhad.	Vuoluuoro.	Zuppo.

CAPVT II.

DE NOMINIBVS PROPRIIS MAS-

CVLINIS IN ALAMANNIA CVRIENSI

& Burgundionensi.

A.	Adalardus.	Adalhartus.
A Aron.	Adalbaldus.	Adalmandus.
A Abel.	Adalbertus, Adelpertus.	Adalmarus.
Abfalon, Absolon.	Adalchix.	Adalradus, Adalratus.
Abundus.	Adalcrimus.	Adalramnus.
Acmarus.	Adalgaudus, Adalgodus.	Adalfoab.
Adalaldus.	Adalgelmus.	Adalulfus, Adalufus.
		Adam.

Ade-

Adebertus.
 Adelmus.
 Adilleodus.
 Adiutor.
 Ado.
 Adoinus.
 Adrebaldus.
 Adrepertus.
 Adrianus.
 Adroaldus.
 Agambertus.
 Aganfredus.
 Agaxomo.
 Agemodus.
 Agenelmo.
 Agenus.
 Agibertus.
 Agilaldus.
 Agilbertus.
 Agimo.
 Agimundus.
 Aginaldus.
 Agio, Aio.
 Agioaldus.
 Agipertus.
 Agiprandus.
 Agletramnus.
 Agloaldus.
 Agnifredus.
 Aideramus.
 Ailbertus.
 Airastus.
 Airbertus.
 Alafius.
 Alaricus.
 Albericus.
 Albinus, Alpinus, Alboi-
 nus.
 Albolus.
 Alcarius.
 Aldo.
 Aldolenus.
 Aledramnus.
 Alexander.
 Alfredus.
 Aloit.
 Alparius.
 Alpertus.
 Alpinus.
 Amabilis.
 Amalbertus, Amalper-
 tus.
 Amalerius.

Amalgerius.
 Amalguinus.
 Amalricus, Amalrius.
 Amator.
 Ambrosius.
 Amelius.
 Amelongus.
 Andemarius.
 Andreas.
 Andrepertus.
 Andustrius.
 Angelmarus.
 Angelbertus, Angilper-
 tus.
 Angilramnus.
 Anilo.
 Anno.
 Anoinus.
 Ansbaldus.
 Ansegarius.
 Anselmus.
 Anseramus.
 Ansericus.
 Ansfredus.
 Anshelmus.
 Ansigifus.
 Ansoaldus, Ansaldus.
 Anspertus.
 Antenor.
 Antianus.
 Antonius.
 Apollinaris, Apollena-
 ris.
 Appo.
 Archembertus.
 Ardepertus.
 Ardoicus.
 Ardoinus.
 Argenteus.
 Arianus.
 Aridus.
 Arifredus.
 Arigifus.
 Arimo.
 Arimodus.
 Arimundus.
 Ario.
 Aripertus.
 Armatus.
 Arnaldus, Arnoaldus.
 Artimius.
 Asculfus.
 Asedeus.

Afo.
 Ato.
 Audace.
 Audagarius.
 Audattus.
 Auderatus.
 Auderisus, Auderissus.
 Audibilis.
 Audilus, Audilius.
 Audini.
 Audo.
 Audoaldus.
 Audomarus.
 Audradus.
 Audulfus.
 Aufilus.
 Aufredus.
 Aufusus.
 Augustus.
 Augustinus.
 Auiramus.
 Aulerius.
 Aulmo.
 Aunart.
 Aunoaldus.
 Auo.
 Aurelianus, Arilianus.
 Austrepertus.
 Autbertus.
 Autelmus.
 Autenus.
 Auteramus.
 Autpaldus.
 Autringus.
 Auzo.
 Azo.

B.

B Adicho.
 Baldietius.
 Baldradus.
 Baldo, Baldus.
 Barbatas.
 Barontius.
 Bartholomeus.
 Barutto.
 Bauo.
 Beatus.
 Belesarius.
 Benardus.
 Benedictus.
 Benignus.

MmM 3 Bera

Berarius.	Cristoforus , Grisofo-	E.
Beremardus.	rus.	
Berenardus.	Chuonradus.	E Beruinus , Heberul-
Bernardus.	Chustafus.	nus.
Bericho.	Clemens.	Ebo, Hebo.
Berigianus.	Codobertus , Cotaber-	Ebolus.
Beringerius.	tus, Godopertus , Got-	Ebregaudus.
Bernegarius.	pertus.	Ebroaldus, Hebroaldus.
Berningus.	Columbus.	Ebroinus, Hebroinus.
Bernnaldus.	Constantius.	Echo.
Bero.	Constantinus , Custanti-	Effrem.
Beroldus.	nus.	Egilhofus.
Bersianus.	Coruulus.	Eginoltus.
Bertharius.	Cozbertus , Cozpertus,	Eigilo.
Bertelandus.	Cauzbertus, Gausper-	Eilardus.
Bertemundus.	tus, Gozpertus.	Elenus.
Berthelmus.	Crescentius.	Elisardus.
Berthfredus.	Cunipertus.	Eltramnus.
Bertefusus.	Cunzo.	Eluinus.
Berto.	Custolus.	Emmardus.
Bertoaldus.		Enericus.
Bertoinus.	D.	Engilbaldus , Ingilbal-
Bethleem.		us.
Betto.	D Acilus.	Engilgarius.
Blanca.	Dadraminus.	Engo, Ingo.
Blatgildus.	Dagipertus.	Eodo.
Blatgifu.	Dagoaldus.	Eotkarius.
Blidaldus.	Daguinus.	Epelinus.
Bobolenus, Boblinus.	Dairicus.	Epiphanius.
Bonanus.	Damianus.	Erchanaldus, Erchanol-
Bonarius.	Danibel.	us.
Bonebulus.	David, Danuid.	Erchanbodus, Ercambo-
Bonellus.	Dazolus.	us.
Bonoaldus.	Demetrius.	Erlebertus , Herleber-
Bonosus.	Deodatus.	rus.
Bonus, Bonnus, Bonno.	Deodemarius.	Erlich.
Briccius, Brictius.	Desiderius.	Erloinus, Herloinus.
Bruningus.	Deus dedit.	Ermaldus, Hermoaldus.
Bruno.	Dignentius.	Ermenbertus.
Bubo.	Dignus.	Ermenfredus , Ermen-
Burcuardus.	Dionisius.	fritus , Hermefre-
Buruualdus.	Dodo.	us.
	Dodoaldus, Dodaldus.	Ermengaudus.
C.	Dodoinus.	Ermenhofus.
C Alippius.	Domigifus.	Ermenmarus.
Caluus.	Dominator.	Ermenolfus.
Caramannus.	Dominicus, Domnieus.	Ermenradus.
Caripertus.	Domninus.	Ermenricus.
Carus.	Domnolus.	Ermoinus.
Cassianus.	Donatus.	Esau.
Catto, Gaddo, Gatto.	Dono.	Euo.
Christianus.	Donusdei.	Euraldus.
	Dragutius.	Euxardus.

Eusebius.
Exsuperatus.

F.

F Arabertus.
Faroaldus.
Farulfus.
Faurentius, Fahentius.

Fauftus.
Faustinus.
Felix.

Filemarus, Filimarus.
Firmatus.
Flauinus.

Flenus.
Flodomarus.
Florentius.
Florinus, Floroinus.

Folcuuicus.
Folcuuinus.
Fontianus.

Formonsus.
Fortis.
Fortius.

Fragibertus.
Frambertus.
Framierius.

Framnaldus.
Fratellus.
Fredegaudus.

Fredepertus.
Fredericus.
Fredegifus, Fridegyfus,

Fretgifus.
Fridubertus.
Frisius.

Frodaldus, Frodoaldus.
Frodinus, Frodoinus.

Frotbertus.
Frotgarius.
Fulcardus.

Fulcherius.
Fulchradus, Fulcradus.
Fuldoinus.

Funteianus.
Fuscarinus.
Fuscolus.

G.

G Abrichel.
Gaddo, Gatto, Cat-

to.
Gaidaldus.
Gaido.

Gaidoriffius.

Gaipertus.

Gairifius.

Gairradus.

Gaisulfus.

Garaldus.

Gardulfus.

Garibernus.

Garifusus.

Garimundus.

Garipaldus.

Garipertus.

Garuinus.

Garus.

Gaudemundus.

Gaudentianus.

Gaudentinus.

Gaudiosus.

Gaudius.

Gaufredus.

Gaugenus.

Gaufarius.

Gaufaldus.

Gautselmus, Gozhel-

mus.

Gautsinus, Gautsinus.

Gauzmarus.

Gauzuuinus, Gauzhui-

nus.

Gedcon.

Geminianus.

Geminus.

Georgius.

Geraldus, Giraldu.

Gerardus.

Gerbertus.

Gerhartus.

Geribaldus.

Germanus.

Gerradus.

Getramnus.

Gisbehardus.

Giselbrandus, Gisalbran-

mus.

Gisemarius.

Gisemundus.

Gisepertus.

Gislardus, Gisleardus.

Gislarius.

Gislebertus.

Gisledrammus, Gisle-

dramnus.

Giso.

Gisulfus.

Giuardus.

Godofredus, Cotefri-

mus.

Godemarius.

Godolbertus.

Godulfus.

Gomedus.

Gotharius, Gottharius.

Gouulfus.

Gramandus.

Grafulfus.

Gregorius.

Grimaldus, Grimoaldus.

Grimbaldus.

Grimuinus.

Grinepertus.

Griseliffus, Grisellif-

mus.

Gumbaldus, Gumpal-

mus.

Gumoldus.

Gundbetnus.

Gundefredus.

Gundelasius.

Gundepertus, Gundber-

tus.

Gundo.

Gundoldus.

Gunipertus, Gunper-

tus, Gumpertus.

Guntarius.

Guntelmus.

Gunteramus.

H.

H Adapertus, Hade-

bertus.

Haimo, Heimo.

Halaquinus.

Hardoenus.

Hardonus.

Hardradus.

Haregarius.

Haribrantus.

Hartbertus.

Hartgarius.

Heistaldus.

Helferichus.

Helias.

Helidoldus.

MmM 4 Hello.

Hello.	Ingilbaldus , Engilbal-	Leopertus.
Helmoinus.	dus.	Leontacis.
Helmoradus.	Ingilbertus.	Leontinus.
Hemnogius.	Ingilo.	Leotaldus.
Herericus.	Ingilramnus.	Leutgarius.
Herfo.	Inginaldus.	Leuthardus, Liuthardus,
Heribertus.	Ingo, Engo.	Liuthartus.
Hericus.	Innocentius.	Lisolfus.
Herlebertus.	Insarius.	Litorius.
Hermedeus.	Iobius.	Litramnus.
Hermefredus.	Iobutio.	Liudepertus.
Hermenpertus.	Iohannes.	Liudoaldus.
Hermoaldus.	Iohannacis.	Liudulfus.
Heroldus, Heroaldus.	Ionathan, Ionathas.	Liutharius, Liutarius.
Hieronimus.	Iosephus.	Liutefridus.
Hildebertus , Hilteper-	Iouianus, Iuuianus.	Liuto.
tus, Ildepertus.	Irmegaufus.	Liutoldus.
Hildebrandus.	Isaac.	Liutpertus.
Hildegaudus , Hiltegau-	Isendeus.	Lonicho.
dus.	Isingaudus.	Lucellus.
Hildelaicus.	Isnardus.	Lucerius.
Hildolfus.	Iulius.	Luituinus.
Hiltepaldu, Ildepaldus.	Iulianus.	Lupedeo.
Himmo.	Iuo.	Lupentius.
Hirminmarus.	Iustinus.	Lupicinus.
Hisinbaldus.	Iustinianus.	Lupoaldus.
Hitto.	Iustoltus.	Lupus.
Hodilardus.	Iuuentius, Iouentius.	
Honoratus.		M.
Honorius.	K.	
Hoto.		
Hroadolfus.	K Erhardus.	M Acharius.
Hrothardus.	K Kislaus.	M Machinarius.
Hrotholdus.		Macus.
Hucbertus.	L.	Madalgarius.
Hudo.		Madaluuinus.
Humbertus.	L Aetus.	Maganardus.
Hunfanger.	L Lampertus, Lanper-	Maganharius , Magena-
Hunfridus , Humfridus.	tus, Lantbertus.	rius.
Hunlaifus.	Lamifus.	Magemfredus.
Hupertus.	Landamarus.	Magirinus, Magerinus.
Hupoldus.	Landefredus , Landifri-	Magnipertus , Magiper-
	tus.	tus.
I.		Magnus.
Iacobus.	Lando.	Mainus.
Ianuarius.	Landolinus.	Mainuuarcus.
Iesunaue.	Landuinus.	Maiorinus.
Ildegarius.	Launepertus.	Maismodus.
Ildendfius.	Laurentius.	Manifritus.
Ildoinus.	Laurentinus.	Manipertus.
Imelpertus.	Lazarus.	Marcellinus.
Imenaldus.	Leo.	Marcfredus.
Immolatus.	Leobarbus .	Marcradus.
Ingibertus.	dus.	Marcus.

Marcuuardus.
 Marifredus.
 Marinus.
 Marquinius.
 Martinus.
 Mastalus.
 Mathfridus.
 Matlebertus.
 Maurellus.
 Maurentius.
 Mauricius , Maricius ,
 Maurice.

Maurus.
 Mazedus.
 Maximus.
 Meginarius , Meginha-
 rius.
 Melesus.
 Mengolus.
 Mercurius.
 Meroltus.
 Milianus.
 Ministerianus.
 Milo.
 Miro.
 Mizo.
 Morbertus.
 Moyfen.
 Munifredus.

N.

NAnzo.
 Natalis.
 Nauto.
 Nazarius.
 Nectarius.
 Nennus.
 Nicodemus.
 Nidhardus.
 Niuo.
 Nonnosus.
 Nordbertus , Norteper-
 tus.
 Noringus.

O.

Odacrus.
 Odalricus , Odulri-
 cus.
 Odilulfus.
 Ottmarus.
 Olifius.
 Opilio.

Optatus.
 Osmundus.
 Otbaldu.
 Otelmarus.
 Otgarius.
 Otlehardus.
 Otramnus.
 Otto, Odo, Hoto.

P.

Pacificus.
 Parchualis.
 Paschalis.
 Passius.
 Patilo.
 Paulicius.
 Paulinus.
 Paulus.
 Peredeo.
 Perialdus.
 Perinharius.
 Pernoldus.
 Peroaldus.
 Perhtharius.
 Perhtrihus.
 Persus.
 Persianus.
 Petrus.
 Petronacis.
 Piccius.
 Placidus.
 Plenus.
 Popus.
 Possulfus.
 Poto.
 Potilo.
 Posso, Pozo.
 Præiectus.
 Præstantius, Prestanzo.
 Primorius.
 Probus.
 Prouinus.
 Proiectus.
 Pruningus.
 Purchardus.
 Puticio.
 Puzennus.

Q.

QVintus.
 Quintianus.

Quintillius.
 Quintilianus.

R.

RAcco, Recho.
 Radaldus.
 Rado, Rato.
 Radoinus, Raduinus.
 Raganardus , Ragenar-
 dus, Raginardus.
 Raganbaldus.
 Raganbertus.
 Ragembodus.
 Ragemfredus.
 Ragenarius.
 Ragenholdus.
 Raginaldus.
 Raginpaldus , Ragibal-
 dus.
 Ragibertus, Ragipertus.
 Raidulfus.
 Raino.
 Rambertus.
 Raspertus.
 Ratbaldus.
 Ratelmus.
 Ratgildus.
 Ratgifus, Rotgifus.
 Ratpertus , Radepertus.
 Ratbertus, Rotpertus.
 Rato, Rado.
 Rauengarius.
 Recco, Recho, Racco.
 Rectugus.
 Reginbaldus.
 Reginbertus.
 Reginfredus.
 Reginhardus.
 Remedius.
 Remegifus.
 Reuogatus.
 Richardus, Ricardus.
 Richelmus, Rihelmus.
 Richinzo.
 Ricpertus, Rihpertus.
 Rimpertus.
 Rinarius.
 Riquinus.
 Rodaldus, Rodoaldus.
 Rodemarius.
 Rodemundus.
 Roderadus.
 Rodericus.

Rodin.

Rodingus.	Sigifredus.	Teodoinus.
Rodoraucus.	Sigilaus, Sigilauns.	Teodomus.
Rodouuinus , Rodui-	Sigimarius, Sigemar.	Teodorus.
nus.	Sigipertus.	Teopertus.
Rodulfus.	Sigiprandus.	Teotardus.
Romanus.	Sigleramnus.	Teoterius.
Romolus.	Sigoaldus, Sigualdus.	Theotgaudus, Theutgau-
Rorgus.	Sigoinus, Signinus.	us.
Rotbarnus.	Siluanus.	Teotgrimus, Theotcri-
Rorchildus.	Siluefter.	mus, Teutcrimus.
Rorgarius, Rothgarius,	Simeon.	Theotinus.
Rotcarius, Rotgerius.	Simpertus.	Theutarius.
Rotgisus, Ratgisus,	Simplicius.	Thomas, Tomas.
Rotgrimo.	Sindenandus.	Tertiolus.
Rotpertus, Rothbertus,	Sindulfus.	Teufredus.
Ratpertus, Ruadper-	Sieloinus.	Teuspaldus.
tus.	Sistemarius.	Teutilo, Tiberius, Thipe-
Rotprandus.	Soluanus.	rius.
Rubinus.	Stabilis.	Toto, Todo, Teuto.
Rugo.	Stadaldus.	Totila.
Rumoldus , Rumoal-	Stadalpertus, Stadelper-	Thrufo, Thriuso.
us.	tus, Stadepertus.	Trutgaudus, Trutgu-
Ruodelandus.	Stargolfus.	us.
Ruothmanus.	Statolus.	Turingus.
Rusticus.	Stephanus, Stefanus.	Turpengus.
Rusticianus.	Stratarius, Stradarius.	V.
Ruumbertus.	Strato.	
	Staugifus.	V alentius.
S.	Suaipertus.	Valentinus.
	Suauius.	Valerius.
S abbatius.	Sundo.	Valerianus.
Sadragarius.	Superantius.	Venerandus.
Saifardus.	Sufannus.	Venerius.
Saifedenus.		Venutianus.
Salomon.	T.	Victor.
Samuhel.		Victorinus.
Sanarius.	T Alafius.	Vigilius.
Sanctolus.	Tanca.	Vigilantius.
Saramannus.	Tato.	Vincentius.
Saruinus.	Teodaldus.	Vindemialis.
Sauaricus.	Teodelabius.	Vindepertus.
Saxinus.	Teodemarius, Thietma-	Vitus.
Scalcho.	rus.	Vitulus.
Scolasticus.	Teodemundus.	Vitalis.
Secundus.	Teodepertus.	Vitabilis.
Secundinus.	Teoderadus.	Vitalianus.
Sedulius.	Teodericus, Thioteri-	Viuentius.
Senator.	cus.	Vndolfus.
Senoaldus.	Teoderifius.	Vnierius.
Seraphim.	Theodignus.	Vnrocus.
Seuerus.	Teodo, Theoto, Thieto,	Vodalherius.
Sichelmus.	Todo, Toto.	Vrsus.
Sidrac.	Teodoltus, Teotulfus.	Vrsacius, Vrsarcus.
		Vrsfema.

Vrsemarius.

Vrscinus.

Vrsingus.

Vrsingus.

Vtro.

Vu.

VVagulfus.Vualafredus, Vualah
fredus.

Vualahus.

Vualcarius.

Vualcaudus.

Vualdiricus, Vualdi-
cus.

Vualdo.

Vualmarius.

Vualtarius, Vualtha-
rius.

Vualthelmus.

Vualtpertus, Vualper-
tus.Vualthramus, Vualdram-
nus.

Vualloth.

Vuanbaldus.

Vuandarcus.

Vuandrierus.

Vuaningus.

Vuanilo.

Vuanffo.

Vuaratto.

Vuarinbertus.

Vuarinus.

Vuarnehausus.

Vuarnepertus.

Vuaruo.

Vuerimbertus.

Vuerinharius, Vuerna-
rius.

Vuerulfus.

Vuichardus.

Vuicpaldus.

Vuigo.

Vuigradus.

Vuilia.

Vuillibertus, Vuilper-
tus.Vuillihartus, Vuilehar-
dus.Vuillihelmus, Vuillel-
mus.

Vuillimannus.

Vuillimarus, Vuilma-
rus.

Vinncaufus.

Vuinidolfus.

Vuinifredus.

Vuinigifus.

Vuinipaldus.

Vuinitherius.

Vuipaldus.

Vuitcarius.

Vuitcratus, Vuittra-
dus.

Vuitlaicus.

Vuito.

Vuitramnus.

Vuolfaldus.

Vulfangus.

Vulfinus.

Vulfhardus.

Vulforacus, Vulfo-
raus.

Vulmarus.

Vultegifus.

Vultpertus.

Vuolfhelmus.

Vuolfframms, Vulfra-
mnus.Vuolpertus, Vulpet-
tus.

Vuoluoinus.

Vuordannus.

YMmo.

Ymnus.

Z.**Z**Acharias.

Zacheus.

Zino.

Zogono, id est Christia-
nus.

Zoppo, Zuppo.

CAPVT III.

DE NOMINIBVS PROPRIIS FEMI-

NINIS IN ALAMANNIA THEV-

tonica.

A.**A**Ba.

Abarhilt, Aberhilt.

Abirhilt.

Abezuuib.

Ada.

Adal, Adala.

Adalben.

Adalbirinc, Adalbirin,

Adalpirin.

Adalbrun.

Adalbuch.

Adalcart, Adalgart, Adal-
kart.

Adalchon.

Adaldech, Adaldek.

Adaldu, Adalduu, A-
daldhiu.

Adalbmot.

Adalfrit.

Adalgik.

Adalgis.

Adalheid.

Adal-

Adalheim.
Adalheint.
Adalhilt, Adalcilt.
Adaliura.
Adallind.
Adalleiz.
Adalliub.
Adalog, Adaillog.
Adalni, Adalniu.
Adalpuruc, Adalpurug.
Adalburg, Adalburuc.
Adalrat.
Adalruod.
Adalsada.
Adalsind.
Adasuuic.
Adaluuar.
Adaluui.
Adaluuib.
Adaluuic, Adaluuich,
Adaluuig, Adaluuih,
Adaluuihi.
Adaluuif.
Adalsuuith.
Adaluuiz.
Adelene.
Adelthrud.
Adepurc.
Adtha.
Agana.
Agnesa.
Alachilt.
Alagund, Alahcund.
Alahilt.
Alahsind.
Alaliub.
Alaruna.
Alaffind.
Alba.
Albacunt, Albagund, Al-
begund.
Albe.
Albine.
Albolt.
Albund.
Albheid.
Albrich.
Albsind, Alpsind.
Alburg.
Alderit.
Alekeruuch.
Alfsuind.
Alle.

Alluc.
 Alphilt.
 Alpdrud.
 Altegund.
 Altgart, Altchart.
 Altcart.
 Altebrig, Altepric.
 Altilind.
 Altfind.
 Amaldrud.
 Amallind.
 Amalrat, Amulrat.
 Amalsin.
 Amalthruth.
 Amulberg.
 Amulburg.
 Anaualt.
 Anna.
 Anshilt.
 Anspirc, Anspric.
 Ansteig.
 Anstrat.
 Anthuge, Ansthugi.
 Apa.
 Arbirn.
 Arbun.
 Afa.
 Aslind.
 Aspirin.
 Asquid.
 Atbalburug.
 Atha, Atta.
 Athala.
 Atilifil.
 Atudachuond.
 Aua, Auu.
 Auerhilt.
 Azela.

Berrani.
Berratgund.
Berhtgart.
Berthild.
Bertsuith.
Bia, Biia.
Bieta.
Bilegart', Bilikart, Blid-
kart, Blidcart.
Blidrud, Blidrud.
Birin.
Brigid.
Brunfrid.
Brunhilt.
Burichinc.

C.

C Artud.
Castrac.
Ceizila.
Cello. Ceizlind.
Cerburch.
Cheba.
Chotenza.
Chunca, Chunza.
Chunibric.
Chunibruch.
Chunidrud.
Chunigund, Chunicund
Chunipret.
Chunzin.
Cilia, Cilina.
Clismuot, Clismot, Clif-
muot.
Coldbirig, Coldpric,
Coldine.
Coma.
Comedrud, Comitrud.
Comela.
Comisind.
Coossind, Coozsind.
Cootlind, Cotilind, Co-
talind.
Cotasind.
Coteni, Cotini.
Cotesdiu, Cotessthiu, Co-
testtiu.
Coreuuar.
Cotta.
Couverih.
Cozdrud.
Cozni.

Cozolt.

Baba, Baua.
Balsind.
Berahtheth.
Berehrat, Berhtrat.
Berahtrud, Berthdrud.
Berhath, Berhta, Berata,
Berchta.
Berinsuith.
Bernlind, Berehlind, Be-
rilind.
Bernsuith, Bernsuuith.
Berolog.

Cozolt.
Cozpric.
Cozuuib.
Crimhere.
Crimhilt, Criemhilt.
Christin.
Cululant.
Cumpold.
Cundarat, Cunderat.
Cundfrit.
Cundheri.
Cundhilt.
Cundine, Cundene.
Cunding.
Cundleib.
Cundlind.
Cundpiric.
Cunduni.
Cundfint, Cuntfint.
Cunduar.
Cunfnit.
Cunza, Cunca.
Cuota, Cuata.
Cuotarat, Cuoterat.
Cuotchind.
Cuotila.
Cuotpret.
Cuotuuina.
Cyfala.
Cyfifind.

D.

DEganhilt.
Deitila.
Deofind.
Detula.
Diata.
Dietgund.
Dietprich.
Dihotrud.
Diothilt.
Dimuot.
Dingunda.
Diurra.
Driuuua.
Drudhilt.
Drudhoh.
Drudmunt.
Drudpreht, Drudpret.
Drufun.
Duirra.
Duoda.

EE. **E**Berlind.
Ecebrut.
Echanburc.
Ekkeburg, Ecceburg, Ec-
keburc, Ecgibure,
Egkeburg, Egibure,
Ekkeburch, Ekkeburc
Eckipurc, Egibure.
Edilla.
Edillied.
Eggusta.
Egilind.
Egina, Eginun, Ekina.
Eiga.
Eila.
Eillid.
Eilfuind.
Eiluui.
Eilfuith.
Einrih.
Einfuuid.
Ekkidruda.
Ekthrud.
Ekkileih.
Eksuith.
Elehilt, Ellenhild.
Ellenheid.
Ellenfind.
Elifind.
Elia.
Elidpirch.
Elina.
Ellenbold.
Ellinbric.
Ellinburc, Ellenburc, El-
linpurc, Ellanpurc, E-
lanpuruc.
Ellingart, Ellinuuart,
Elims.
Ellinsuind.
Elisabeth.
Elifint.
Elismo.
Elindrud.
Emdrud.
Emheid.
Emhilt, Emmilt.
Emia.
Emma.
Emifa.
Enburc.
Encheelub.

Enda.
Endrud.
Endhrud.
Engila.
Engilbold, Enkilbold.
Engilbirg, Engilbric, En-
gilbrich, Engilpiric,
Engilbirit, Engilberc.
Engilbure, Engilbruc,
Engilpurc.
Engildiu, Engildio.
Engildrud, Engildrut, En-
gildurd.
Engilfrit, Engalurit.
Engilgart, Engilcart.
Engilger, Engilker.
Engilheid.
Engilhere.
Engilhilt, Engihilt.
Engilmuat, Engelmuat,
Engilmot.
Engilmund.
Engilome.
Engilprhet.
Engilrat, Enkilrat.
Engilrih.
Engilfind, Enkilfind.
Engiluuib.
Engiluuc.
Engifnuot.
Engiza.
Enzela.
Eramburg.
Erchana.
Erchanhilt, Erchinhilt.
Erchanmot, Erchanmu-
at.
Erchanpric.
Erchanrat.
Erchanfind.
Erchena.
Erchendrud.
Ercheneid.
Erefnit.
Erferat.
Erfind.
Erlene, Erlini, Erleni.
Erlhild.
Erich.
Erliup, Erlieb.
Ermenliud, Ermellint.
Ermingart.
Erminburg.

N n N

Ermin.

Erminfind, Erminfindi. Frihgunt.
 Errige. Frila.
 Eta. Frituuf.
 Etich. Frouult.
 Ettila. Frumolt.
 Eua. Fruniu.
 Euarhild. Fuarhild.

F.

FAslind.
 Faſta.
 Faſtarat.
 Faſtburt, Faſpure.
 Feginhilt.
 Felhin.
 Filhid.
 Filla.
 Flois.
 Florafind.
 Folchili.
 Folehlind.
 Foleſind, Folchſind.
 Foleſuith, Foleſuith,
 Folksuith, Folſuith.
 Folcunie.
 Folmuot.
 Folrat.
 Folchuuar.
 Frecholt.
 Frenkin.
 Freumot.
 Freuuhilt.
 Freuimunt.
 Freuuirat, Freuuerat.
 Fricundo.
 Frida, Frita.
 Fridaburg.
 Fridagart, Fridikart, Fri-
 decart, Fridigart.
 Fridelind, Fridilind.
 Frideburg, Fridebure,
 Fridibure, Fridaburuc,
 Frithaburg.
 Fridehelm.
 Fridehere.
 Friderat.
 Friderun, Fridorun, Fri-
 tharun, Fridurun.
 Fridilind.
 Fridiliuba.
 Fridine, Fridini, Frideni,
 Fridiniu, Friduni.
 Fridthiri.

G.

Gaganuuart.
 Gaſtarr.
 Gebilind.
 Geila.
 Geilſind.
 Geiluuich.
 Geiluuird.
 Gelduni.
 Gelmod.
 Gelunda.
 Genia.
 Gepa.
 Gerberg, Gerbire.
 Gerbrun.
 Gerenta.
 Getine, Gerene.
 Gerhilt, Gerhild.
 Gerlind.
 Gerleip.
 Germunt.
 Gerniu.
 Gerſind.
 Gerſuith, Gerſuith.
 Gerthruith, Gerdrud.
 Geruuentila.
 Geſa, Geza.
 Geſtlind.
 Geua.
 Gezuuib.
 Giſa.
 Giſabrie.
 Giſala, Giſla.
 Giſalmuot.
 Giſelbure.
 Giſelhere, Giſatheri.
 Giſilſind.
 Gliſma.
 Gliſmot.
 Gomadrud, Gomedrud,
 Gomodrud.
 Gotadrud.
 Gotalind, Gottelind,
 Gotlint.

Gotafilt.
 Gotafind.
 Grimhilt, Grimhilt.
 Guadalfada.
 Gunderaht, Gundarat,
 Gunderada, Gunde-
 rat, Gundrada.
 Gundine.
 Gundpiric, Guntbrie.
 Gunza.
 Guota, Guoto.
 Guterun.

H.

HAba.
 Hacecha.
 Hadaloug.
 Hadabure, Hadeburg.
 Hadelbure.
 Hademuot.
 Haia.
 Hailburch.
 Haldilſin.
 Hamedhec.
 Hamithioh.
 Harterat, Hartarat.
 Haſhilt.
 Haſlind.
 Hatha.
 Hathamod, Hadamu-
 ot.
 Hatuuig, Hathuui, Ha-
 thuui, Haduui.
 Hazecihnt.
 Hedepurg.
 Hegana.
 Heidini.
 Heilbure, Heilpure, Heil-
 burh.
 Heildrud.
 Heilgart, Heilkart.
 Heilmunt.
 Heilrat.
 Heilſint, Heilſind.
 Heiluuic.
 Heima.
 Heimila.
 Hekebure.
 Helemlog.
 Helen.
 Heleſint.
 Helidine.
 Helidilind.
 Helidniu.

Helidniu.	Hiltidiu, Hiltithiu, Hil-	Imma.
Helidor.	tethiu, Hiltidhiu.	Imuuich.
Helinger.	Hiltikart.	Iob.
Heluuuh.	Hiltigunt, Hildigunda.	Irimbrig, Irinbric.
Helchart, Helkart.	Hiltila.	Irburg, Irnburg, Ir-
Helli.	Hiltilid, Hiltilind.	burg.
Hellibrug.	Hiltimunt.	Irimbruc, Irimburg, Irim-
Helmsuuth, Helem-	Hiltinee.	buruc.
suuth.	Hiltipret.	Irmina.
Heluuic.	Hiltipric.	Irminbiric, Irminburc,
Hemhilt.	Hiltisind.	Irminburuc.
Hemma.	Hiltiuuuart, Hildiuuara.	Irmindiu.
Hendrud.	Himildrud, Hilmildrud.	Irmingatt, Irminkart.
Hengilrat.	Hirburc.	Irmingund.
Henhart.	Hirminuuic.	Irminhilt, Irminkelt.
Hercha.	Hirminfind.	Irminrat.
Hereloup.	Hisburg.	Irminfind.
Heribert.	Hisind.	Irminuuar.
Heribold.	Hitila.	Ifanburg, Ifanburug.
Heriburg, Heriburc.	Hitta.	Ifanbirg, Ifanbirc, Ifanpi-
Heribirch, Heribiric.	Hizela.	rihc.
Herigund.	Hoburg.	Ifangart, Ifenkart.
Herilind.	Holcuuifind.	Ifanbere.
Herisind, Herisint.	Holog.	Ifanhilt.
Herisuuth.	Horindil.	Ita.
Hermenrat.	Hosuuth.	Itaros.
Herminburch.	Hotnihu.	Itaroht.
Herofta.	Hottrudh.	Itis.
Herrine.	Hruadigart.	Itisburg, Itisburc.
Hildigart, Hildilgart, Hil-	Hruodiuuid.	Iudit, Iuditta, Iurhitta, Iu-
dilguart, Hildiuuuart.	Hugefin, Hugefind, Hu-	denta, Iudinta.
Hildilind.	gufind, Hugufind.	Iunzela.
Hildimod.	Hugila.	Iuto, Ioto.
Hildisuuid, Hildisuuth.	Hugirat.	Iuzuuib.)
Hiltrud, Hiltrut, Hil-	Humburg.	
druth.	Hunaca, Huncka, Hu-	K.
Hilt, Hilta.	nuca.	
Hiltebolt.	Hunhilt.	K Ebedrud.
Hiltelind.	Hunkis.	Kebehilt.
Hilterat, Hiltirat, Hil-	Huoching.	Kebero.
trat.	Huodilfind.	Kebeilt.
Hildirat.	Hufeburg.	Kebene, Kebini, Kebi-
Hiltheid.		ne.
Hilteuuib.		Keila.
Hiltiburch.	I	Keilfind.
Hiltipurt, Hiltipure,	I Bo.	Keiluuuh.
Hiltebruch, Hildi-	Iburc, Iburuc.	Kepa.
burc, Hiltiburch, Hil-	Ida.	Kerbirn.
tiburuc, Hilteburc,	Idaburch.	Kerbold.
Hildipuruc.	Iema.	Kerbig, Kerbirih, Ker-
Hiltibrich, Hiltibirc, Hil-	Ihltibrith.	pric, Kerbrig, Ker-
tibric, Hiltibirig, Hil-	Itikart, Ilhegart.	brich, Kerbric, Kerpi-
dibig.	Imiza.	rihc.

Otmunt.
Otpirc, Otprig.
Otpurg, Otpurug.
Otlind.
Otrud, Othrud.
Otsuith.
Otta, Ottcha.
Otuic.
Oudalurit.

P.

Paba.
Pachilt.
Paldarat.
Paldarich.
Paldhere.
Paldhilt.
Paldolt.
Paldsind.
Palma.
Palthruth, Paldrud.
Pantarat.
Patild, Patchilt, Patihilt,
Patchilt.
Pazmuot.
Pazuuil.
Pecchilt, Pechilt, Pe-
chit.
Pegirin, Pegiri.
Pehralind.
Penza.
Peradeund, Perateund,
Perahateund, Perat-
gund, Perahtgund,
Perecheunt, Pereth-
eund.
Peradlind, Peratlind, Pe-
relind, Peridlind, Per-
lind.
Perahni.
Perahtarat, Peratrat,
Peritrat, Perehterat.
Perehterat, Peraterat,
Perehtrat.
Perahtuiz.
Perahtkart, Peratcart,
Perhtkart, Percart, Pe-
rehkart.
Perana.
Perangarr.
Peratfrut.

Perathculind.
Peratsind, Peraffind, Pe-
rasind, Perechfint, Pe-
rensind, Perisind.
Perchiup.
Perebsuind.
Perechliuot.
Pereliub.
Perehteni.
Perehchilt, Perhthilt.
Perehtheid, Peretheid,
Perhtheid,
Pertha, Perchta, Pere-
tha, Perecta, Perech-
ta, Perhtta, Perah-
ta.
Perthdrud, Perihtrud.
Pernsuid, Perenf-
uith.
Peza, Pezela.
Piccho.
Pilde.
Pirin, Pirina, Pirinna.
Piliza.
Pliddrud, Plithrud, Pili-
drud, Piledrud.
Plidhilt, Plidhil, Pilihilt.
Piliilt.
Plidkart, Plidgart, Pile-
gart, Piligart.
Plidmoot, Plidmuot.
Pliderat, Pilerat.
Pluoma.
Polla.
Porinlind.
Pornin.
Pruna, Brunin.
Prunihild, Prunnild.
Purgarat, Purgerat.
Purhlind, Purglin-
da.
Purigund.
Purihniu.
Purucca.

R.

R Achel, Racheil,
Rachilt.
Raganuuih.
Ramdrud, Randrud.
Rantuwig, Rantuuc.

Ratprich, Ratpric, Rat-
piric, Ratbirg.
Ratburg, Ratpure, Rat-
purch, Ratpuruc.
Ratthrud, Ratdrud.
Rakisind.
Ratgozza.
Ratheid.
Rathilt.
Ratila.
Ratinza.
Ratker.
Ratsind.
Ratsuuind, Ratsuuint.
Reccho, Recchio.
Rechilt, Rehilt.
Redburg, Redpurch.
Regil.
Regimbert.
Regimbold,
Regin.
Reginburc, Regimburc,
Reginpurc, Regin-
burg, Reginpruc, Re-
ginburch.
Regindrud, Reginh-
rud.
Reginfrut.
Regingart, Rekinuuart,
Reingart.
Reginhere.
Reginhilt.
Reginleib.
Reginlind, Reginlint.
Reinginlia.
Rekinfind.
Reginlohc.
Reginolt.
Reginsino.
Reginuu.
Reierin.
Reimod.
Reinbolt.
Reindrud.
Reinsuid.
Reginuuiz.
Regingund.
Reodolf.
Rettua.
Richart, Richeart, Ric-
gart, Rickart.
Richilt, Rihchilt. Ri-
NnN 3 hilt,

hilt, Rihhilt.	lind, Rullind.	Stillina.
Rihcund.	Ruifint.	Sunhilt.
Rihcheid, Rihheid, Rih- cheth.	Ruoda.	Suona.
Richere.	Ruoderat.	Suuabin.
Rihfrit.	Ruodheit, Ruodheid.	Suuabholt.
Richila.	Ruodhilt, Ruodhil, Ruot hilt.	Suuaburc, Suuaburc,
Rihini, Richine.	Ruodmuot.	Suuanabold.
Richenza, Richinza.	Ruodun.	Suuanahilt.
Richlind, Richlint, Rih- lind.	Ruomhilt, Rumhilt.	Suanburc, Suanaburc,
Richmuot.	Ruoni.	Suuanaburc, Suuan- burc.
Richolua.	Ruora.	Suuidburc, Suuidpurc,
Richbirg, Ricpric, Rih- prich.	Ruotluc.	Suuidburch, Suit- purc.
Richpurc, Ricburg, Rich purc.	Ruozza.	Squih.
	Ruzela.	Suuiza.
	S.	T.
Richuuar, Richuuart.	S Ahfarih.	T Agahilt.
Riederhilt.	Sahfin.	Tannecha.
Rienhilt.	Salme.	Teta, Tetta, Theta.
Rihdrud, Riddrud, Ri- trud, Rihcdrud.	Saraburc.	Tancharat, Thanche- rat.
Rihfind.	Sazza.	Tanchilt.
Ricpold.	Sconburg, Sconburc,	Thanchu.
Rimihilt.	Skonburch.	Theleic.
Rimifind.	Seburg, Seburch.	Thelint.
Riumhilt.	Segard.	Theodiso.
Roisint.	Selba.	Theota, Theotha, Thio- ta.
Roslind.	Selbuuilt.	Theotbirg, Theotbirich,
Rosnoth, Rosmuot, Selidui.	Selidui.	Theotburc, Theot- pric, Thietprigh,
Roosmuot, Ros- muat.	Sella.	Thiotbrig, Thiotpric,
Rotsuith.	Sicca, Sikka.	Thiotpric.
Ruadachoma.	Sigefred.	Theotila, Theatila, Thio- tila.
Ruadcart, Ruadgart, Sigenuich.	Sigibold.	Theothilda, Thiethilt.
Ruadkart.	Sigibret.	Theotkid, Tiechit. Thi- otkid.
Ruadcund, Ruadkund, Sigibric, Sikibirich.	Sigibrich, Sigiprug, Sige- burg, Sigiburg, Siki- burg, Sigiburc.	Theotpret, Thiotpret.
Ruadgunt.	Sigidrud.	Theotrat, Thoadrat,
Ruadine, Ruodine.	Sigiheid.	Thietrat, Thiete- rat, Thiotarat, Thio- terat, Thiotrat, The- terat.
Ruadlind, Ruoadlind.	Sigihilt.	Theotsind, Theetsind,
Ruodlind.	Sigilind.	Theitsind, Thiat- sind, Thietfint, Thi- otfint.
Ruadmunt.	Sigini, Siginihu, Siciniu,	Thetniu, Thietniu.
Ruadolt.	Sigeni, Siginu.	Thiaburg,
Ruadsind, Ruassind.	Sindeni.	
Ruadsuuid, Ruadsuind,	Sleta.	
Ruasuuind.	Staracha.	
Ruadrut, Ruaddrut,	Starhilt, Starahilt,	
Ruadthrud, Ruod- trod.	Stillimuot.	
Ruaduuit, Ruaduuart.		
Ruaduig.		
Ruallind, Ruollint, Ruol		

Thiaburg, Thiadburg,	Vadalfind.	Vueldrud, Vueltrud.
Thiatburg Thietpurch,	Vadilburc.	Vuellilburc.
Thietburc, Thiotpurc,	Vapur.	Vuelhib.
Thiotpurug, Thiot-	Vastpurc.	Vuendilburg, Vuentil-
purch, Thietpurch.	Vata.	purc.
Thiaduuf.	Vatila.	Vuendilgart.
Thietcund.	Veinpurc.	Vuendillith.
Thiedin.	Vfolrarth.	Vuendilmod, Vuendil-
Thietfrid, Thiotfrid.	Vgesind, Vgifind.	muot.
Theotfrid.	Virdruth.	Vuendilfid.
Thiotlind, Thietelind,	Vismuot.	Vuendilfuith.
Thiolind.	Vmmila.	Vuentila, Vuendila.
Thiotuuar, Thetuuart,	Vnceiza.	Vueraht.
Theituuar.	Vnda.	Vuerhilt.
Thothart.	Vnforath.	Vuerekkio.
Thietuuib.	Voda, Vota.	Vuerinbret.
Thieza.	Vodalbric, Vodelbric.	Vuerinburg. Vuerinbu-
Thiezud.	Vodaldrud.	rug.
Thingund.	Vodalfind, Volfind.	Vuerinhart.
Thiodinc.	Vodalrat, Vodalraht, Vo-	Vuerinsuith.
Thiordrud, Thiottrud.	larat.	Vuerolt.
Thiotheid.	Vodalgart, Vadalgart.	Vuetta.
Thiotine.	Vodaurid.	Vuia.
Thiotuuic.	Votecha.	Vuiba.
Thrutburg.	Vromuot.	Vuiberat.
Thuomfind.	Vna.	Vuichart.
Thuonlind.	Vu.	Vuikart,
Tiemuot.	Vuaduuart.	Vuichbirg.
Tietene.	Vuala.	Vuichegunda.
Tiezela.	Vualafrid, Vualtfrid.	Vuichere.
Tifa.	Vualdburg.	Vuihmuot, Vuichmuot.
Tita.	Vualerat.	Vuicind.
Tota, Totia, Tuata, Tuo-	Vualtila.	Vuidrud.
ta, Tuda, Tuta.	Vuanpurc, Vuampurc.	Vuidpurc.
Triuuerat.	Vuanpurc. Vuanburg.	Vuialdrud, Vuieldrud.
Triutuli.	Vuangart.	Vuiela.
Trostila.	Vualtrud.	Vuielburg.
Trutlind, Trhudlind,	Vualdrad, Vualtrat, Vual-	Vuigburg.
Trudlint, Trudlind.	terat, Vualtarat.	Vuigirat, Vuigerat.
Truandrud.	Vualfuith, Vualtsu-	Vuigifud.
Trudcart.	uith.	Vuikfuith.
Truduuib.	Vualtarat.	Vuila, Vuilla.
Trunfind.	Vuaraburch.	Vuilburc, Vuilpurc, Vuil-
Trufun.	Vuasipurc.	liburg, Vuilleburg,
Truta, Thruda.	Vuassind.	Vuilbruch, Vuilliburch,
Tumila.	Vualtuizo.	Vuillibruhe. Vuilliburc,
Tuna.	Vuangart.	Vuillipurg.
Tunitach.	Vuanrat,	Vuillibirch, Vuillebirch,
Tuone.	Vuarburc.	Vuillipiric, Vuillibirc,
Tunza.	Vuarrat.	Vuillebrich.
	Vucala.	Vuildrud.
	Vucaldrud.	Vuileca.
	Vucita.	Vuilhara.
V.		NnN 4 Vuil-
V Adaldrud.		
Vadalhilt.		

Vuilhere, Vuillere.	Vuirund.	Vuolfbruch.
Vuillechoma, Vuillicho-	Vuissirihe.	Vuolfrada.
ma.	Vuiterbñ, Vuiterat, Vui-	Vuolf Frid, Vuolafrid.
Vuilligart.	trat.	Vuolf find.
Vuilligund.	Vuitila.	Vuolfsuuid.
Vuillihilt, Vuillehilt.	Vuitilt.	Vuolf sine.
Vuillidrud, Vuillindrud,	Vuitirh.	Vuolprin.
Vuillendrud.	Vuito.	Vuolsleic.
Vuillimot.	Vuitolt.	Vuoluerat.
Vuillira.	Vuitpurc.	Vuoluolt.
Vuillifind, Vuillifind, Vuil	Vuitsind.	Vuona.
lafind.	Vuituuar.	Vuuluila,
Vuillisuind.	Vuodilhilt.	
Vuillira.	Vuofeza.	Y
Vuilliza.	Vuofker.	Yra.
Vuiloges.	Vuola.	Yminfind.
Vuinclind.	Vuolcilt.	Ymma.
Vuinertha.	Vuolchangart.	Ymmica.
Vuingidiu.	Vuoldrud, Vuoltrud.	Ymma.
Vuini.	Vuolemoot, Vuolomuot.	Yrimbrug.
Vuinidin.	Vuolesin, Vuolefind.	Yrminhart.
Vuingarta.	Vuolfart.	Yfanbirc.
Vuinilind.	Vuolfcart, Vuolfkart.	Yfangart.
Vuinirat.	Vuolfboto.	
Vuinitheri.	Vuolfdrud, Vuolfthrut.	Z
Vuinlich.	Vuolfkelt.	Zeiza.
Vuiolgart.	Vuolfkund, Vuolfcund.	Zenza.
Vuirat.	Vuolfliub.	Zeta.
Vuirtun, Vuirtinna, Vuir-	Vuolfperim, Vuolfpirin,	Zilia.
tin.	Vuolfpruc, Vuolfpurug,	Zuozo.

DE NOMINIBVS PROPRIIS

FEMININIS IN ALAMANNIA CVRIENSI
& Burgundionensi.

A. A Bba. Adala. Adalonia. Agafia. Agilenda. Agina. Agoneia. Amata. Amita. Andustria. Anna. Appa. Aurelia. Aureuera.	Engila. Eugenia. Exuperia. F. Fastarata. Felia. Flauia. Florafinda. Fontcia, Fontegia. G.	O. Onerina. Oportuna. Olanna. Otarda. Otilia. P. Passiua. Paulina. Peregrina. Pernanda. Pia.
B. Baltrudis. Basilia. Beata. Benedicta. Bona.	Galla. Genouefa. Gentesima. Gerenta. Gisila. Gotelinda. Gregoria. Guadalfada. H. Hata. Honorio.	R. Rachel. Reginelda. Rosinda. S. Salua, Saluua. Saluia. Senatrix. Solsepia. Suluana. Susanna.
C. Cecilia. Calumniosa. Christa. Christina. Columba.	I. Ianuaria. Industria. Iuliana. K. Kisa. Kunigundis.	T. Teuperga. Theodora. Tota.
D. Deodera. Didyma. Dominina. Drofa.	L. Leonza. Liba.	V. Valentia. Valentiana. Vigilia. Vincentia. Vrsicina, Vrsisina. Vnda.
E. Echila. Egiburga. Egina. Elena. Elisabetha. Emisa.	M. Maria. Materna. Maxantia. N. Nonna. Nota.	Vu. Vualdrada. Vuinigunda. Vuona.

F I N I S.

ANTIQVITATVM ALA- MANNICARVM

PARS II.

Complectens res Ecclesiasticas, quas Monachi appellant
Interiores.

DE AVCTORIBVS ET EORVM SCRIPTIS.

REMEDIVS CVRIENSIS EPISCOPVS,

Vi & Remigius, vnde vigesimus Curia Rhætorum Episcopus à Stumpfio numeratur Chron. lib. 10. cap. 17. Eius temporibus, anno videlicet DCCCXIII. à Nato Christo, venit in Rhætià Curiensem, Wolfharius Episcopus Remensis à Carolo M. Imperatore missus ad constituendum iudicium & appellationes, quæ intercessissent, Prouincialium audiendas, vt auctor est Ratpertus cap. 5. Quo in conuentu, aut vehementer fallor, aut iniunctum fuit Remedio, vt Canones istos pro Ecclesiis Alamannicis, quarum Sacerdotes versabantur in summa rerum diuinarum ignorance, colligeret, vt secundum eos in iudiciis proporro decerneretur. Vadianus existimat ab ipso Wolfhario præsentatos Imperatori, ab eoque vim Legis auctoritatemque accepisse. Non tamen ideo dicendus est optimus Imperator errores induxisse in Ecclesiam, si quos offendit vel pacis publicæ causa dissimulauit, vel scandali vitandi ratificauit, quum meliora edoctus non pauca alia immutauerit, vt rerum gestarum monumentis proditum est.

B. NOTINGVS CONSTANTIENSIS Episcopus.

Episcopus à Clero & populo appellatus est A. D. DCCCCXIX. vitæ sanctimonia & probitate morum conspicuus. Ideoq; solus idoneus habitus, qui Conradi Altorffensis Comitis (qui Notingo postea in Episcopatu successit miraculorū fama in cælos sublatu) vitæ ac mores conformaret. Mortuus est A. D. DCCCCXXXIII. Prid. Idus Augusti. Ad eius exsequias cohonestandas venit Vdalricus Episcopus Augustanus, summæ tū apud Alamannos existimationis & auctoritatis. Is iustis funeri solutis, cōgregato populo imperauit triduanū ieiuniū, vt p bono Episcopo, cuiusmodi abstulisset, Deo Opt. Max. supplicaret, sicuti refert Stumpfius Chron. li. 5. ca. 11. Eius meminere Hepidannus in Annalib. Herimannus Contractus in Chron. Tiufburgius in Ephemeridib. Additiones eius vna pariter cum bona Remedii parte excilæ mihi & furto abreptæ sunt.

SYMBOLVM ALAMANNICÆ ECCLESIAE.

Eius Auctor ignoratur. Meminit Vadianus lib. 2. ab eoq; accepit & edidit Io-
han. Stumpfius Chron. li. 4. Sed valde mutilum & exspretā antiquitate. Nos ex ipsa membrana restituiimus, sententia eius quantum pote verbis Latinis expressa. Est autē illud memorabile, q; in eo nulla fiat mentio *Descensus ad inferos*. Quain re Alamannica Ecclesia consensit cum Græcis Latinisque vetustis, à quarum Symbolis non agnosci notant Doctores ad l. 2. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.

CON.

CONFESSIO ALAMANNICÆ ECCLESIAE.

Primus edidit cum Otfrydi Wissenburgensis Euangeliorū expositione Achilles Gassarus, cum interlineari explanatione Germanica. Sed profecto doctus cætera vir, quid sibi vellent prisce ille voces, non quitus est intellegere, Nos commendauimus pariter & Latinis verbis illustrauimus.

LITANIA ALAMANNICÆ ECCLESIAE.

Hæc est vera & germana Litania, in Ecclesiis Alamannia: Curienſi, Sancti gallenſi, Constantienſi, Augieſi, &c. vſitata, tēpore Ludouici Iunioris, Regis Germaniæ, A. D. DCCCL. Excerptimus ex libro membraneo, qui illo ipſo ſæculo in Monasterio S. Galli ſcriptus. Quod certo pōt eſſe argumento, multis ſæculis poſtēriorem illam eſſe, quæ Frācofurti ad Mœnum in æde D. Bartholomæi oſtentatur. Et iniurata vetuſtiſſimæ membranæ noſtræ plus credo, quā cētum iuratis Latomis. Auctor in mundo eſt res ipſa. Quum. n. noſtra membrana ex Sanctis aduocet tantum 34. Francofurtienſis autē amplius 540. prorsus mihi perſuadeo, quot Sanctorum numeris, totidem diſtare annorū ſæculis, & Hludouici atque Emmæ nomina ab imperito librario retenta fuiſſe.

BENEDICTIONES ALAMANNICÆ
Eccleſiæ.

Dvplex erat apud Alamannos *Benedictio* Eccleſiaſtica, *Canonica* vna, altera *Vulgaris*. *Canonica* dicebatur, quæ legitime & ex Canonum fieret permiſſione. Cuius generis erant benedictiones *Cerei*, *Cineris Martialis*, *Ignis Paſchalis*, &c. ſimiles. Vt iam nihil de Benedictionibus, quæ in ſecutis tēporibus inuentæ, *Agni Paſchalis*, *Ignis Iohannici*, *Vini Iohannici*, (ille Baptiſta, Euangelista memoriâ iſthoc aiunt repræſentare) commemorem: ſuper quibus, ſi cui animus prurit, conſuli poteſt M. Ant. Delrio Ieſuita Diſquiſition. Magicar. libris. *Ferri*, *Ignis*, & *Aqua* benedictiones primum introduxit innata Gentilium conſuetudo, confirmauit a nilis ſuperſtitio, retinuit peſtilens ſimonia, quæ quid non & ſemper potuerunt & hodie poſſunt. Quas benedictiones ipſa Eccleſia partim tãquam friuolas & ſtultitias, partim vt impias & blaſphemas, iam pridem olim condemnauit. Vt etiam ex ſertis verbis Stephanus Papa c. 11. q. 5. c. conſuluiſti, & Innocentius III. cap. ſententiam, 9. Ext. *Ne Cleri. vel Monach.* & cauſam reddit Honorius III. in cap. *Dilecti*, 3. Ext. de *Purgat. vulg.* quod in hoc iudicio *Deus teſtari videtur*. Et benedictæ quidem aquæ probationem ciuilibus quoque legibus inhibitam ſcribit non contemnendæ auctoritatis I. C. Bernardus Bononiienſis in c. vlt. Ext. de *Probat. vulg.* In Francicarum, Alamannicarum, Langobardicarum Legum quibuſdam exemplaribus vetuſtis etiamnum probationes illæ reperiuntur, recte in nonnullis omiſſæ. Formulas benedicendi iam olim aliquas produxit Io. Auentinus in *Annalib.* Bior. lib. 4. & Iacob. Pameliuſ Ieſuita *Lithurg.* lib. 2. in ſine libri *Sacramentorum* Albiui. Exſtant quidem non pauca apud Hiſtoricos exempla, quibus vel reatus fuit manifeſtatus, vel innocentia comprobata. Quæ vero qua ratione, quoue pacto acciderint, non eſt noſtri inſtituti diſputare. Ea, cui lubido & volupe, petere pōt à Franc. Hotomāno Diſputat. *Feudal.* 11. Iacob. Cuiacio de *Feudiſt.* 1. tit. 1. Durantio Caſellio *variar.* lib. 2. cap. 1. Phil. Cameraatio *Meditationum hiſt.* Centur. 2. ca. 18. Adolpho Scribonio Reſponſione ad examen ignoti patroni veritatis de purgatione Sagarum per aquam frigidam, Ioanne Euiſch de Sagarum natura, arte, viribus & factis, & de notis indiciis que quibus agnoſcantur, Ioan. Georgio Gœdelmanno de Magis, veneficis & lamiis, deque his recte cognoscēdis, & quem primo loco nominare debui, Antonio Delrio illis, quos dixi, libris.

FRATERNITATES ALAMANNICÆ ECCLESIAE.

Auctor ſive conſcriptor potius nō exprimitur. Olim in more inſtitutoq; Monachorū fuit, vt minora Monasteria confraternitates (vt loquūtur) cū celebriori aliquo Collegio inirent. Vſus earū erat, vt quotiens deſunctus quiſpiam de con-

de coniuncto & sociato Monasterio, Collegio illi fuisset annuntiatus, pro eo mox fierent orationes, vigiliæ, missæ, disciplinæ, & eleemosynæ. Quas pari ratione ab aliis quoque pro se post obitum fore singuli expectabant. Erat in super hoc societatis ius & conditio, vt aduenientes vltro citroque non haberentur alieni, sed tanquam domestici omnibus Charitatis (illorum verbo) officiis exciperentur. Nec solum Monachos, sed & Laicos huius fraternæ confederationis, quam argento illis venumdare solebant, participes fuisse in his exemplis legimus.

ANNIVERSARII ALAMANNICÆ
Ecclesiæ.

NEquè horum auctor atque collector est ascriptus. Nortpertum Abbatem Anniuersariorum institutorem etiam Tiutburgius facit, aut quisquis est Ephemeridum conscriptor.

Atque ita dedimus rerum Alamannicarum corpus, tenue illud quidem, at integrum tamen & suis partibus (vt speramus) absolutum. Quod vero non parua accessione crassius & opimius reddere (si ex vsu videbitur) cibi melioris scriptorum. Interim hoc Marte contenti sumus.

* *
*

ALAMAN-

ALAMANNICÆ ECCLE- SIÆ VETERIS CANONES

EX PONTIFICVM EPISTOLIS EX-
CERPTI

A
REMEDIO CVRIENSI EPI-
SCOPO

IVSSV

KAROLI MAGNI REGIS FRANCORVM ET ALA-
MANNORVM.

I.

DE LICENTIA CORPORIS DOMINI.

Ex epistola Clementis ad Iacobum Hierosolimorum Episcopum.

QUERE tanta in altari holocausta offerantur, quanta populo sufficere debeant. Quod si remanserint, in crastinum non referentur, sed cum timore & tremore clericorum diligentia consummentur. Qui autem residua corporis Domini, quæ in sacrario relicta sunt, consumunt, non statim ad communes accipiendos cibos conueniant, nec putent sanctæ portioni commiscere cibum, qui per aqualiculos digestus in secessum funditur. Si igitur mane Dominica porrigitur, vsque ad sextam ieiunent ministri, qui eam consumperint: & si tertia vel quarta hora acceperint, ieiunent vsque ad vesperam. Sic secreta sanctificatione æterna custodienda sunt sacramenta.

II.

DE VASIS SACRIS.

Ex eadem epistola.

DE vasis sane sacris ita gerendum est. altaris palla, cathedra, candelabrum, & velum, si fuerint vetustate consumpta, incendio dentur: quoniam non licet ea, quæ in sacrario fuerint, male tractari, sed incendio vniuersa tradantur. Cineres quoque eorum in baptisterium inferantur, vbi nullus transitus habeatur, aut in pariete aut in fossis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur. Pallas vero & vela, quæ in sanctuarii sordidata fuerint ministerio, Diaconi cum homilibus ministris intra sacrarium lauent, non eiicientes foras à sacrario velamina Dominicæ mensæ, ne forte puluis Dominici corporis male decadat syndone foris delata, & erit hoc operanti peccatum. idcirco in sacrario ministris præcipimus cum diligentia custodire. pallæ in alia pelue lauentur, & in alia vela.

III

QVO LOCO CELEBRANDA SIT MISSA.

Ex epistola Clementis omnibus Episcopis, Presbyteris, Diaconibus missa.

Hic ergo, hoc est, in præsentī vita positos oportet vos agnoscere voluntatem Domini, vbi & agendi & sacrificandi est locus: quoniam in aliis locis sacrificare

care & missas celebrare non licet, nisi in his, in quibus Episcopus proprius iussit, aut ab Episcopo regulariter ordinato tenente videlicet ciuitatem consecratus fuerit. Aliter enim non sunt hæc agenda, nec rite celebranda.

IIII.

DE OBOEDIENTIA EXHIBENDA EPISCOPIS.

Ex eadem epistola B. Clementis Papa.

VOBI S, qui sacerdotio Domini fungimini & in speculo estis positi, plus scire oportet, ut subditos vobis populos pleniter docere possitis, eisque ad regna cælorum ducatum præbere Domino annuente valeatis. vnde & ipsa per se veritas ait: *Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: ceteris autem in parabolis*, & reliqua. Vestrum enim, qui legatione Domini fungimini, est docere populos: eorum vero est vobis obædire ut Deo. Si autem nobis Episcopis non obædierint omnes Presbyteri, Diaconi ac Subdiaconi, & reliqui clerici, omnesque Principes tam maioris ordinis quam & inferioris, atque reliqui populi tribus & linguæ non obtemperauerint, non solum infames, sed & extorres à regno Dei & consortio fidelium, à liminibus sanctæ Dei ecclesiæ alieni erunt. Nam vestrum est eos instruere, eorum vero est vobis obædire ut Deo, cuius legatione fungimini, dicente Domino: *Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit: & qui vos recipit, me recipit: & qui me recipit, recipit eum, qui me misit.*

V.

NIHIL ABSQVE LICENTIA EPISCOPI AGENDVM.

Ex eadem epistola inter cetera.

QUAPROPTER cunctis fidelibus & summopere omnibus Presbyteris & Diaconibus ac reliquis clericis attendendum est, ut nihil absque Episcopi proprii licentia agant. Non utique missas sine eius iussu quisquam Presbyterorum in sua parrochia agat, non baptizet, nec quicquam absq; eius permissu agat. Similiter & reliqui populi maiores scilicet & minores per eius licentiam quicquid agendum est agant, nec sine eius permissu à sua parrochia abscedant, nec in ea aduentantes morari præsumant. Animæ vero eorum ei creditæ sunt: ideo omnia eius consilio agere debent, & eo inconsulto, nihil.

VI.

QVOD OMNIBVS BAPTISMVM PERCIPERE

necessarium sit.

Ex epistola B. Clementis Papa scripta Iulio ac Iuliano & reliquis consodalibus.

SIVE enim iustus sit siue iniustus, baptismum per omnia necessarium est. Iusto quidem, ut adimpleatur in eo perfectio & regeneretur Deo: iniusto autem, ut peccatorum, quæ gessit, remissio concedatur.

VII.

BAPTIZATOS AB EPISCOPO CONSIGNARI

debere.

Item ex eadem epistola.

OMNIBVS ergo festinandum est sine mora renasci Deo, & demum consignari ab Episcopo, id est septiformem gratiam sancti Spiritus percipere, quia incertus est vniuscuiusque exitus vitæ. Cum autem regeneratus fuerit per aquam, & postmodum septiformis spiritus gratia ab Episcopo, ut memoratum est, confirmatus, quia aliter perfectus esse Christianus nequaquam poterit nec sedē habere

habere inter perfectos sine necessitate, sed incuria aut voluntate remanserit, vt habeat, quod à Petro accepimus, & ceteri sancti Apostoli præcipiente Domino docuerunt: & demum ex operibus bonis ostendat in se similitudinem eius, qui eum genuit, patris. Post hæc vero agnoscat Deum honorare. Honor autem eius est, vt ita viuatur, sicut ille vult. vult autem vnumquemque ita viuere, vt homicidium & adulterium nesciat: odium & auaritiam fugiat: iram, superbiam, iactantiam respuat & excretur, inuidiam quoque & cetera his similia penitus à se ducat aliena.

VIII.

QVID CONFERAT AQVÆ BAPTISMVS AD DEI CVLTVM.

Item ex eadem epistola.

PRIMO quidem quia quod Deo placuit impletur: secundo quia regenerata ex aquis & Deo renouata fragilitas prioris natiuitatis, quæ vobis per hominem facta est, amputatur, & ita demum peruenire poteritis ad salutem, aliter impossibile est. Sic enim vobis cum sacramento verus Propheta testatus est dicens: *Amen amen dico vobis, nisi quis denuo renatus fuerit ex aqua & spiritu, non intrabit in regnum cælorum.*

VIII.

QVOD NON VBIQVE ET A SOLO SACRIFICANDVM SIT.

Ex epistola Anacleti Papæ scripta omnibus Episcopis cæterisque cunctis fidelibus.

DEo enim perfecte sacrificantes non debent vexari sed portari, consolari atque ab omnibus venerari. Ipsi autem quando Domino sacrificant, non solum hoc agere debent, sed testes secum adhibeant, vt Deo perfecte in sacratis Domino locis sacrificare probentur. At namque auctoritas legis diuinæ: *Videne offeras holocausta tua in omni loco quem videris, sed in loco, quem elegit Dominus Deus tuus.* Episcopus Deo sacrificans testes, vt præfixum est, secum habeat, & plures quam alius sacerdos. Sicut maioribus honoris gradibus fungitur, sic maioris testimonii incrementatione indiget. In solemnioribus quippe diebus, aut septem aut V. aut III. Diaconos, qui eius oculi dicuntur, & Subdiaconos, atque reliquos ministros secum habeat, qui sacris induti vestimentis in fronte & à tergo, & Presbyteri è regione dextra læuæque contrito corde & humiliato ac prono stent vultu, custodientes eum à maliuolis hominibus & consensum eius præbent sacrificio.

X.

NON TOLLENDAS RES ECCLESIAE.

Ex eadem epistola Anacleti Papæ.

ERGO qui Christi pecunias & ecclesiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida est, atque homicida ante conspectum iudicis esse deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem operatur: qui autem pecuniam vel res ecclesiæ abstulerit, sacrilegium facit.

XI.

DE ORDINATIONE EPISCOPORVM.

Ex epistola Anacleti Papæ scripta omnibus Episcopis Italiae.

ORDINATIONES Episcoporum auctoritate Apostolica ab omnibus, qui in eadem fuerint prouincia, sunt celebrandæ: qui simul conuenientes scruti-

nium diligenter agant, ieiuniumque cum omnibus precibus celebrent, & manus cum sanctis euangelis quæ prædicaturi sunt imponentes Dominica die hora tertia orantes sacraque vñctione exemplo Prophetarum & Regum capita eorum more Apostolorum & Moyfi vnguentes, quia omnis sanctificatio constat in Spiritu sancto, cuius virtus inuisibilis sancto est chrysmate permulgata, & hoc ritu solemnem celebrent ordinationem. Quod si omnes simul conuenire minime potuerint, assensum tamen suis precibus præbeant, vt ab ipsa ordinatione animo non desint. Porro & Hierosolimitarum primus Archiepiscopus B. Iacobus, qui Iustus dicebatur, & secundum carnem Domini nuncupatus est frater, à Petro, Iacobo & Iohanne, Apostolis est ordinatus, successoribus videlicet dantes formam eorum, vt minus quam à tribus Episcopis reliquisq; omnibus assensum præbentibus nullatenus ordinetur, & communi voto ordinatio celebretur.

XII.

DE ACCVSATIONE SACERDOTVM.

Ex eadem epistola.

ACCVSATIO quoque eorum, super qua nos consulere voluistis, non nisi ab idoneis & probatissimis viris, qui & suspicionibus & sceleribus careant, fieri debet: quia Dominus sacri sui corporis tractatores à vilibus & reprobis ac non idoneis personis infamari noluit, nec calumniari permisit: sed ipse proprio flagello peccantes sacerdotes à templo eiecit. vnde liquet, quod summi sacerdotes, id est Episcopi, à Deo sunt iudicandi, non ab humanis aut prauæ vitæ hominibus lacerandi, sed potius ab omnibus fidelibus portandi.

XIII.

DE QVERIMONIA CONTRA SACERDOTES.

Ex eadem epistola.

SI quis aduersus Sacerdotes vel ecclesias eorum commotus fuerit, aut causas habuerit, prius ad eos recurrat caritatis studio, vt familiari colloquio commo- niti ea sanent, quæ sananda sunt, & caritate emendent, quæ iuste emendanda agnouerint. Si autem aliqui eos, priusquam hæc egerint, lacerare, accusare, aut infestare præsumperint, excommunicentur, & minime absoluantur, antequam per satisfactionem condignam egerint penitentiam, quoniam iniuria eorum ad Christum pertinet, cuius legatione funguntur.

XIIII.

DE BIPERTITO ORDINE SACERDOTVM.

Ex epistola Anacleti scripta omnibus Episcopis & reliquis Christi Sacerdotibus.

SA CERDOTVM fratris ordo bipertitus est, & sicut Dominus illum constitu- it, à nullo debet perturbari. Scitis autem à Domino Apostolos esse electos & constitutos, & postea per diuersas prouincias ad prædicandum dispersos. Cum vero messis coepit crescere, videns paucos esse operarios, ad eorum adiuuen- tum septuaginta eligi præcepit discipulos. Episcopi vero Apostolorum, Presby- teri quoque septuaginta discipulorum locum tenent. Episcopi autem non in ca- stellis aut modicis ciuitatibus debent constitui, sed Presbyteri per castella & mo- dicas ciuitates atque villas debent ab Episcopis ordinari & poni: Singuli tamen per singulos titulos suos. Amplius quam isti duo or- dines Sacerdotum nec nobis collati sunt, nec Apostoli docuerunt.

XV.

DE HIS, QVI PRÆLATOS CONTEMPNVNT.

Ex eadem epistola.

NECESSE enim est, vt rectores à subditis timeantur, ab ipsisq; corrigantur, vt humana formidine peccare metuant, qui diuina iudicia non formidant. Deteriores quippe sunt, qui doctorum vitâ moresq; corrumpunt, his qui substantias aliorum prædiaq; diripiunt. Ipsi autem ea, quæ extra nos, licet nostra sint, auferunt: nostri quoque detractores & morum corruptores nostrorum siue qui aduersum nos armantur, proprie nos ipsi decipiunt, & ideo iuste infames sunt, & merito ab ecclesia extorres sunt.

XVI.

DE HIS, QVI DOCTORVM CVLPAS PRODVT.

Ex eadem epistola.

MVLTVMO vero distant damna morum à damnis rerum temporalium: cum ista extra nos sint, illa vero in nobis. Sententia quoq; Cham filii Noe damnantur, qui suorum doctorum vel præpositorum culpas produnt, sicut Cham, qui patris pudenda non operuit, sed ridenda monstrauit.

XVII.

DE REPROBIS MORIBVS PASTORIS TOLERANDIS.

Ex eadem epistola.

DOCTOR autem vel pastor ecclesiæ si à fide exorbitauerit, erit à fidelibus corrigendus: sed pro reprobis moribus magis est tolerandus quam distringendus, quia rectores ecclesiæ à Domino sunt iudicandi, sicut ait Propheta: *Deus stetit in Synagoga Deorum, in medio autem Deos discernit.* Vnde oportet vnumquemque fidelem, si viderit aut cognouerit plebes suas aduersus pastorem suum tumescere, aut clerum detractionibus vacare, hoc vitium pro viribus extirpare, prudenterque corrigere satagat, nec eis in quibuscumq; negotiis misceri, si incorrigibiles apparuerint, antequam suo reconcilientur doctore, præsumat: quoniam tam sacerdotes quam reliqui fideles omnes summam debent habere curam de his qui pereunt, quatenus eorum redargutione aut corrigantur à peccatis, aut si incorrigibiles apparuerint, ab ecclesia separentur.

XVIII.

QVOD EPISCOPVS SINE REGVLARI MVTATIONE ECCLESIAM suam non dimittat, nec ipse ab ea dimittatur.

Ex epistola Euaristi Papæ scripta Omnibus per Aegyptum Domino conglutinatiis Fratribus.

SACERDOTES vero vice Christi legatione funguntur in ecclesia, & sicut ei sua est coniuncta sponsa, id est ecclesia, sic Episcopis iunguntur ecclesiæ, vnicuique pro portione sua. Et sicut vir non debet negligere vxorem suam, sed dicuique diligere & caste custodire & amare atque prudenter regere, ita & Episcopus debet ecclesiam suam. Et velut vxor, quæ tub manu est viri, obcedere debet viro suo, eumque amare & diligere, potius etiam ecclesia Episcopo suo in omnibus obcedere eumque amare & diligere vt animam suam debet: quia illud fit carnaliter, istud spiritaliter. Et sicut vir non debet adulterare vxorem su-

am, ita nec Episcopus ecclesiam suam, id est, vt illam dimittat, ad quam sacratus est absque inuitabili necessitate aut Apostolica vel regulari mutatione, & alteri se coniungat. Et sicut vxori non licet dimittere virum suum, vt alteri se, viuente eo, matrimonio societ, vt eum adulteret, licet fornicatus sit vir eius, sed iuxta Apostolum aut viro suo debet reconciliari, aut manere innupta, ita ecclesie non licet dimittere aut ab ea segregare Episcopum suum vt alterum, eo viuente, accipiat, sed aut ipsum habeat, aut innupta maneat, id est, ne alterum Episcopum, suo viuente, accipiat, vt fornicationis aut adulterii crimen incurrat. Nam si adulterata fuerit, id est si se alteri Episcopo iunxerit, aut super se alterum Episcopum adduxerit, aut esse fecerit vel desiderauerit, per acerrimam poenitentiam aut suo reconcilietur Episcopo, aut innupta permaneat.

XIX.

NON INFAMANDVM VEL EHICIENDVM EPL

scopum aut alterum in loco eius constituendum.

Ex eadem epistola.

AVDIIMVS enim, quosdam à vobis infamatos & dilaceratos Episcopos à ciuitatibus propulso (quia alibi Episcopi constitui non possunt nisi in ciuitatibus non minimis) & alios in eis, ipsis viuentibus, constitutos: ideo hæc vobis scribimus, vt sciatis hoc fieri non licere, sed proprios reuocari & integerrime restitui debere. Illos vero, qui adulterina fœditate suas sponfas, quas & vxores eorum præfixo tenore esse intelligimus, tenent eici vt adulteros, atque infames fieri, eosque ab ecclesiasticis honoribus arceri iubemus. Si autem aduersus eos aliquam querelam habuerint, his peractis inquirendum erit & auctoritate huius sanctæ sedis terminandum.

XX.

NON TEMERE IVDICANDVM.

Ex eadem epistola.

DEVS omnipotens vt nos à præcipitantis sententiæ prolatione compesceret, & cum omnia nuda & aperta sint oculis eius, mala tamen Sodomæ noluit audita iudicare, priusquam manifeste agnosceret, quæ dicebantur. Vnde ipse ait: *Descendam & videbo utrum clamorem qui venit ad me compleuerint.* an non est ita vt sciam? Deus omnipotens, cui nihil absconditum est, sed omnia ei manifesta sunt etiam antequam fiant, non ob aliud hæc & alia multa, quæ hic prolixitatem vitantes non inseruimus, per se inquirere dignatus est, nisi vt nobis exemplum daret, ne præcipientes in discutiendis & iudicandis negotiis essemus, & ne malum quorumquam prius præsumamus credere quam probare. Cuius exemplo monemur, ne ad proferendam sententiam vniquam præcipientes simus, aut temere indiligenterque indiscussa quæquæ; quoquo modo iudicemus, dicente veritatis voce: *Nolite iudicare, vt non iudicemini: in quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini, & reliqua.* Nam mala audita nullum moueant, nec passim dicta absque certa probatione quisquam vniquam credat, sed ante audita diligenter inquireat, ne præcipiendo quiddam aliquis agat.

XXI.

DE SCRIPTIS VI EXTORTIS.

Ex epistola Alexandri Papa omnibus orthodoxis scripta per diuersas regiones.

AIT enim sic inter cætera: similiter si huiusmodi personis quædam scriptura quoquo modo per metum aut fraudem aut per vim extorta fuerint, velut

velut se liberare possint quocumque ab eis conscriptę vel roboratę fuerint ingenio, ad nullum eis pręiudicium aut nocumentum prouenire censemus, neque vllam eis infamiam vel calumniam aut à suis sequestrationem bonis vquam auctore domino & sanctis Apostolis eorumque successoribus sustinere permittimus. confessio vero in talibus non compulsa sed spontanea fieri debet.

XXII.

DE QVERELA CONTRA EPISCOPVM VEL ACTO-
rem Ecclesię.

Ex eadem epistola.

SI quis erga Episcopum vel auctores ecclesię quamlibet querelam habere iustam crediderit, non prius primates aut alios adeat iudices quam ipsos a quibus se læsum æstimat conueniat familiariter non semel sed sæpissime, vt ab eis aut suam iustitiam accipiat aut excusationem. Si autem secus egerit, ab ipsis & ab aliis communione priuetur tanquam Apostolorum aliorumque Patrum contemptor.

XXIII.

NIHIL PRÆTER PANEM ET VINVM AQVA MIXTVM
ad altare offerendum.

Ex eadem epistola Alexandri successoris Euaristi Papę.

NON debet enim, vt à patribus accepimus & ipsa ratio docet, in calice Domini aut vinum solum aut aqua sola offerri, sed vtrumque permixtum, quia vtrumque ex latere eius in sua passione profluxisse dicitur. Ipsa vero veritas nos instruit calicem panem in sacramento offerre, quando ait: *Accipit Iesus panem & benedixit deditque discipulis suis dicens: Accipite & manducate hoc est corpus meum. Similiter postquam cœnauit accepit calicem dedit discipulis suis dicens: Accipite & bibite ex eo omnes, quia hic est calix sanguinis mei qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum.* Crimina enim atque peccata oblatiis his Domino sacrificiis delentur, idcirco & passio eius in his commemoranda est, qua redempti sumus, & sæpius recitanda atque hæc Domino offerenda. Talibus hostiis delectabit & placabitur Dominus, & peccata dimittet ingentia. Nihil enim in sacrificiis maius esse potest quam corpus & sanguis Christi, nec vlla oblatio hac potior est, sed hæc omnes præcellit, quæ pura conscientia Domino offerenda est & pura mente consummandata atque ab omnibus veneranda. Et sicut potior est ceteris, ita potius excoli & venerari debet.

XXIV.

DE AQVA SANCTA SPARGENDA.

Ex eadem epistola.

AQuam enim sale conspersam populis benedicimus, vt ea cuncta aspersi sanctificentur, quod & omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam si finis vitulæ aspersus populum sanctificabat atque mundabat, multo magis aqua quę sane aspersa diuinis precibus sacrata est populum sanctificat atque mundat. Et si sale asperso per Helisæum Prophetam sterilitas aquę sanata est, quanto magis diuinis precibus sacrata sterilitatem aqua sancta remouet & aufert humanarum, & coinquinatos sanctificat & purgat, & cetera bona multiplicat, & insidias Diaboli auerit, & à fantasmatibus versutis hominem defendit?

NON EIS COMMVNICANDVM QVI PERTVRBANT
Sacerdotes.*Ex epistola supra scripta omnibus Episcopis constitutis per diuer-
sas regiones.*

SI quis autem legationem vestram impedit, non vnus sed multorum proue-
ctum auertit, & sicut multis nocet, ita à multis arguendus est & bonorum so-
cietate carendus. & quia Dei causam impedit & statum conturbat ecclesie,
ideo à liminibus eius arceatur, ab omnibus talis est cauendus, & non in com-
munionem fidelium vsque ad satisfactionem recipiendus. Est enim statutum o-
lim; *Is qui statum conturbat ecclesie ab eius luminibus arceatur, nec cum fidelibus commu-
nicet qui eorum bona auertit.*

XXVI.

QVOD SCISMATICI APPELLENTVR QVI CVM
Sacerdotibus non auxiliantur.*Ex epistola cuius supra.*

QVI autem ex vestro collegio fuerit & ab auxilio vestro se subtraxerit, magis
scismaticus quam sacerdos esse probabitur. *Ecce, inquit Propheta, quam bo-
num & quam iocundum habitare fratres in vnum.* Illi vero non in vnum habitant,
qui à fratrum se solatio subtrahunt, & quod deterius est fratribus insidias præ-
parant aut laqueos ponunt. Item post pauca: Nos ergo, qui discipuli Domini &
dici & esse cupimus, portare crucem Christi & compati fratribus debemus, &
non quas cumque eis insidias aut foueas præparare: quia talionem meretur qui
fratribus foueam parat. Nolite errare, fratres, quia Deus non irridetur. Huius
rei gratia vobis Dominus commisit ecclesiam suam, vt pro omnibus laboretis
& cunctis oppressis opem ferre non negligatis. Vnde & Dominus per Prophe-
tam loquitur dicens; *Iudicate mane iudicium & eruite vi oppressos de manu calumni-
antis, ne forte egrediatur quasi ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit qui extin-
guat.* Vos ergo qui in summo speculo à Domino constituti estis, attendere eos &
opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant, ne simul cum
eis pereatis.

XXVII.

QVOD SACRA VASA NON AB ALIIS QVAM A DOMINO
Sacratis hominibus debeant contrectari.*Ex epistola Xixti successoris Alexandri Papæ scripta omni-
bus Episcopis.*

COgnoscat sapientia vestra, carissimi fratres, quia in hac sancta Apostolica
sede à nobis & reliquis Episcopis cæterisque Domini sacerdotibus statu-
tum est, vt sacra vasa non ab aliis quam à sacratis Dominoque dicatis contre-
ctentur hominibus. Indignum enim valde est vt sacra Domini vasa quæcun-
que sunt humanis vñibus seruiant, aut ab aliis quam à DOMINO famulanti-
bus eique dicatis tractentur viris, ne pro talibus præsumtionibus iratus DO-
MINVS plagam imponat populo suo, & hi qui etiam non peccauerunt mala pa-
tiantur aut pereant, quia perit iustus sapissime pro impio. Attendite, fratres,
ne talia vestris in ecclesiis permittatis deinceps fieri, ne grex precio-
so sanguine Christi redemptus in præcipitium quod
absit ruat.

* *

XXVIII.

XXVIII.

DE IEIUNIO VII. EBDOMADARVM ANTE PASCHA
à clericis obseruando.*Ex epistola Telesphori Papæ scripta omnibus Episcopis.*

CRedimus sanctam fidem vestram in Apostolorum eruditione fundatam hanc tenere & hanc vniuersis populis exponere, qui videlicet à constitutis Apostolorum eorumque successorum nulla ratione dissentiunt, per quos iustum est ceteros erudiri. Quapropter cognoscite à nobis & cunctis Episcopis in hanc Apostolicam sedem congregatis statutum est, vt septem ebdomas plenas ante sanctum pascha omnes clerici in sorte Domini vocati à carne ieiunent. Quia sicut discreta debet esse vita clericorum à laicorum conuersatione, ita & in ieiunio debet fieri discretio, & sicut laici & seculares homines nolunt eos recipere in impulsationibus suis, quoniam in omnibus discreta debet semper esse & segregata vita & conuersatio clericorum à secularium laicorum: & sicut hi amplius sunt applicati diuinis cultibus & familiares dicuntur Domini Saluatoris, ita moribus & conuersatione atque sanctitate debent esse distincti. Has ergo septem ebdomas omnes Clerici à carne & delitiis ieiunent, & hymnis & vigiliis atque orationibus Domino inhærere die noctuque studeant.

XXIX.

DE TEMPORE MISSÆ ET QVOD ANGELICVS YM-
nus dicendus est solummodo tempore congruo.*Ex eadem epistola.*

NOCTE vero sancta natiuitatis Domini Saluatoris missas celebrent & hymnum Angelicum in eis solemniter decantent, quoniam eadem nocte ab Angelo pastoribus est nunciatus, sicut ipsa veritas testatur dicens; *Pastores erant in regione eadem vigilantes & custodientes vigilias noctis supra gregem suum, & ecce Angelus Domini stetit iuxta illos & timuerunt timore magno. & dixit illis Angelus, nolite timere, ecce enim euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Saluator qui est Christus Dominus in ciuitate David, & hoc vobis signum, inuenietis infantem pannis inuolutum & positum in praesepe, & subito facta est cum Angelo multitudo militia celestis laudantium Deum & dicentium; Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bone voluntatis.* Reliquis autem temporibus missarum celebrationes ante horam diei tertiam minime sunt celebrandæ, quia eadem hora & Dominus crucifixus & super Apostolos Spiritus sanctus descendisse legitur. Ab Episcopis autem idem Angelicus hymnus pro tempore & in loco in missarum solemnibus recitandus est.

XXX.

NE ABSENS ACCVSETVR, ET QVI AC-
cusare non possint.*Ex eadem epistola.*

Accusatores vero & accusationes, quas leges seculi non admittunt, & nos submouemus. Accusatori omnino non credi decernimus, qui absente aduersario causam suggesserit ante vtriusque partis iustam discussionem. nec hi qui non sunt idonei suscipiantur ad accusationem, & omnes qui aduersus patres armantur infames esse censemus. Patres enim omnes venerandi sunt non respuendi ac insidiandi. Hi vero, qui cum inimicis morantur aut qui suspecti habentur, minime recipiantur: quia eorum æmulatio lacerat etiam innocentes. Hunc murum firmissimum statuerunt patres nostri & nos etiam eis
contra

contra persecutores vestros, hoc remedio eorum pellantur machinamenta, & vos sanctiores & securiores famulari mereamini vestro Saluatori.

XXXI.

DE METROPOLITANIS VT NVLLVS ABSQVE COM-
PROVINCIALIVM EPISCOPORVM INSTANTIA ALI-
quorum audiat causas.

*Ex epistola Ygini Papa cunctis Apostolica fide & doctrina vigenti-
bus scripta.*

Ceterum, fratres, saluo in omnibus Romanæ ecclesiæ priuilegio nullus me-
tropolitanus absque ceterorum omnium comprouincialium Episcopo-
rum instantia aliquorum audiat causas; quia irritæ erunt aliter actæ quam in
conspectu eorum omnium ventilatæ, & ipse si fecerit coerceatur à fratribus.

XXXII.

QVO DIE PASCHA CELEBRETVR.

*Ex epistola Pii Papa scripta omnibus in fide & doctrina Aposto-
lica manentibus.*

Ceterum nosse vos volumus, quod Pascha Domini die Dominico annuis
temporibus sit celebrandum. Istis ergo temporibus Hermes Doctor fidei
& scripturarum fulsit inter nos. Et licet nos idem Pascha prædicta die celebra-
remus & quidam inde dubitarent, ad corroborandas tamen animas eorum ei-
dem Hermeti Angelus Domini in habitu Pastoris apparuit & præcepit ei, vt
Pascha die Dominico ab omnibus celebraretur tempore suo. vnde & vos Apo-
stolica auctoritate instruimus omnes eadem seruare debere, quia & nos eadem
seruamus, nec deberis à capite quoquo modo dissidere.

XXXIII.

NE PRÆDIA ECCLESIASTICA ALIQVIS TOLLAT
& suis vsibus applicet.

Ex epistola cuius supra Italicis fratribus scripta.

Ad sedem autem Apostolicam perlatum est, quod sint inter vos contentio-
nes & emulationes, & prædia diuinis vsibus tradita quidam humanis ap-
plicent vsibus, & Domino Deo cui tradita sunt ea subtrahant vt suis vsibus in-
seruiant. Quapropter ab omnibus illius vsurpationis contumelia depellenda
est, ne prædia sibi secretorum coelestium iudicata à quibusdam irruentibus ve-
xentur. Quod si quis præsumpserit, sacrilegus habeatur, & sicut sacrilegus iudi-
cetur. Ipsos autem qui hoc agunt Clericos & Domini sacerdotes persequi eos-
que infamare audiuimus; vt malum super malum addentes deteriores fiant,
non intelligentes quod ecclesia Dei in sacerdotibus consistat & crescat in tem-
plum Dei. Et sicut qui ecclesiam Dei vastat eiusque prædia & donaria expoli-
at & inuadit fit sacrilegus, sic & ille qui eius sacerdotes insequitur sacrilegii reus
existit & sacrilegus iudicatur.

XXXIV.

QVOD NON SIT GRAVIUS PECCATVM FORNICA-
tio quam sacrilegium.

Ex eadem epistola.

Non ergo grauius peccatum est fornicatio quam sacrilegium. Et sicut ma-
ius

ius est peccatum quod in Deum committitur quam quod in hominem: sic grauius est sacrilegium agere quam fornicari.

XXXV.

QVOD NVLLI ARCHIEPISCOPI PRIMATES VOCENTUR nisi illi qui primas tenent ciuitates.

Ex epistola Annitii Papæ vniuersis ecclesiis per Gallia provincias constitutis scripta.

Nvlli Archiepiscopi primates vocentur nisi illi qui primas tenent ciuitates, quarum Episcopos Apostoli & successores eorum regulariter Patriarchas vel primates esse constituerunt: nisi aliqua gens deinceps ad fidem conuertatur, cui necesse sit propter multitudinem Episcoporum primates constitui. Reliqui vero qui alias metropolitanas sedes adepti sunt, non primates sed metropolitani nominantur.

XXXVI.

DE ORDINATIONIBVS EPISCOPORVM.

Ex eadem epistola cuius supra.

De ordinationibus Episcoporum, super quibus nos consulere voluistis, olim in spiritu præcessoris nostri Anacleti quædam iam decreta repperimus. Scimus enim B. Iacobum qui dicebatur Iustus, qui etiam secundum carnem frater Domini nuncupatus est, à Petro, Iacobo & Iohanne Apostolis Hierosolymis Episcopum esse ordinatum. Si autem non minus quam à tribus Apostolis tantus vir fuit ordinatus, patet profecto eos formam instituente Domino tradidisse non minus quam à tribus Episcopis Episcopum ordinari debere. Sed crescente numero Episcoporum, nisi necessitas interuenerit, debent etiam plures augeri, id est Archiepiscopus si obierit & alter ordinandus Episcopus fuerit, omnes eiusdem provincie Episcopi ad sedem Metropolitanam conueniant, ut ab omnibus ipse eligatur & ordinetur. Oportet autem ut ipse, qui illis omnibus præesse debet, ab omnibus illis eligatur & ordinetur. Reliqui vero conprovinciales Episcopi, si necesse fuerit, ceteris consentientibus à tribus iussu Archiepiscopi consecrari possunt Episcopi. Sed melius est si ipse cum omnibus eum qui dignus est elegerit, & cuncti pariter consecrauerint Pontificem. Et licet istud necessitate cogente concessum sit, illa autem quod de Archiepiscopi consecratione præceptum atque prædictum est, id est ut omnes suffraganei eum ordinent, nullatenus immutari licet: quia qui illis præest, ab omnibus Episcopis, quibus præest, debet constitui. sin aliter præsumtum fuerit, viribus carere non dubium est, quia irrita erit eius secus acta ordinatio.

XXXVII.

QVOD SACRATÆ DEO FOEMINÆ VEL MONACHÆ sacra vasa vel sacratas pallas contingere & incensum circum altaria deferre non debeant.

Ex epistola sotheris Papæ scripta Episcopis per Italiae provincias constitutis.

Sacratas Deo fœminas vel monachas sacra vasa vel sacratas pallas penes vos contingere & incensum circa Altaria deferre perlatum est ad Apostolicam sedem: quæ omnia reprehensione & vituperatione plena esse nulli recta sapientium dubium est. Quapropter huius sanctæ sedis auctoritate hæc omnia vobis refecare funditus quanto citius poteritis censemus, & ne pestis hæc latius diuulgetur per omnes provincias abstergi diutissime mandamus.

XXXVIII.

XXXVIII.

QVOD BAPTISMVS TEMPORE PASCHÆ CELEBRAN-
dus sit Catholicis.*Ex epistola Victoris Papa scripta Theophilo Episcopo.*

Celebritatem sancti Paschæ die Dominica agi debere & prædecessores nostri iam statuerunt, & vobis illud eadem die celebrare solemner mandamus: quia non decet vt membra à capite discrepent nec contraria gerant. A. XV. Mai vero luna primi mensis vsque ad XXI. eiusdem mensis diem eadem celebretur festiuitas. Eodem vero tempore baptismus celebrandus est Catholicis. Sed tamen si necesse fuerit, aut mortis periculum ingruerit, gentiles ad fidem venientes quocumque loco vel momento vbicumque euenient siue in flumine siue in mari siue in fontibus, tantum christianę confessione credulitatis clarificata, baptizentur. Ipsis quoque quod in baptismo polliciti sunt summo-
pere est adtendendum, ne infideles sed fideles inueniantur.

XXXIX.

QVOD INCONSULTO ROMANO PONTIFICE
causę Episcoporum non debeant diffiniri.*Ex eadem epistola.*

EA vos iudicare ad Apostolicam delatum est sedem, quæ propter nostram vobis diffinire non licet auctoritatem, id est Episcoporum causas. Vnde ita constitutum liquet à tempore Apostolorum, & deinceps placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua causa Episcopus licenter apellet & adeat Apostolicę sedis Pontificem, qui aut per se aut vicarios suos eius retrahat negotium procuret. & dum iterato iudicio Pontifex causam suam agit, nullus alius in eius loco ponatur aut ordinetur Episcopus: quoniam quāquam comprouincialibus Episcopis accusati causam Pontificis scrutari liceat, non tamen diffinire inconsulto Romano Pontifice permissum est.

XL.

EPISCOPORVM TESTES QVOT ESSE DEBEANT,
& ne absens quisquam iudicetur.*Ex epistola Zepherini Papa scripta omnibus per Siciliam constitutis.*

Patriarchę vel Primates accusatum discutientes Episcopum non ante sententiam proferant finitiuam quam Apostolica fulti auctoritate aut reum se ipse confiteatur, aut per innocentes & regulariter examinatos conuincatur testes, qui minores non sint numero quam illi discipuli quos Dominus adiumentum Apostolorum eligere præcepit, id est LXXII. Detractores quoque, qui diuina auctoritate eradicandi sunt, & auctores inimicorum ab Episcopali sub-
mouemus accusatione vel testimonio. Nec summorum quispiam nec minorum accusationibus impetatur aut dispereat, neque in re dubia certa iudicetur sententia, nec vllum iudicium nisi ordinabiliter habitum teneatur. Absens vero nemo iudicetur, quia & diuinę & humanę hoc prohibent leges. Accusator autem eorum omni careat suspitione, quia columnas suas Dominus firmiter stare voluerit non à quibuslibet agitari. Nullum namque eorum sententia non à suo iudice dicta constingat, quia & leges seculi id ipsum fieri præcipiunt. Duodecim enim iudices quilibet Episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat à quibus eius causa iuste iudicetur: nec prius audiatur aut excommunicetur quam ipsi
per

per se eligantur, & regulariter vocatus ad suorum primo conuentum Episcoporum per eos eius causa iuste audiatur & rationabiliter discernatur. Finis vero eius causę ad sedem Apostolicam deferatur, vt ibi determinetur nec antea finiatur, sicut ab Apostolis vel successoribus eorum olim statutum est, quam eius auctoritate fulciatur.

XLI.

QVOD NVLLVS EPISCOPVS PROPRIIS REBVS SPO-
liatus antequam suis reuestiatur debeat ad iudicia vocari.

Ex epistola cuius supra scripta fratribus per Aegyptum domino militantibus.

NVnciatum est enim sedi Apostolicę per apocrisiarios nostros, quosdam fratrum nostrorum, Episcoporum scilicet, ab ecclesiis & sedibus propriis pelli suaque eis auferri suppellectilia, & sic nudos & expoliatos ad iudicia vocari. quod omni ratione caret, cum statuta Apostolorum eorumque successorum & pręcepta Imperatorum ac constitutiones legum id ipsum prouideant, & Apostolicę sedis auctoritas id ipsum fieri vetet. Pręceptum est ergo in antiquis statutis Episcopos eiectionis atque suis rebus expoliatos ecclesias proprias accipere, & primo sua omnia eis reddi, & ita demum si quis eos iuste accusare voluerit, a quo periculo facere iudices esse decernentes, Episcopos recte sapientes & in ecclesia conuenientes vbi testes essent singulorum qui oppressi videbantur, nec prius eos respondere debere quam omnia sua eis & ecclesiis eorum legibus integerrime restituantur.

XLII.

DE ORDINATIONIBVS.

Ex eadem epistola.

ORDinationes vero Presbyterorum & Leuitarum tempore congruo & multis coram astantibus sollemniter agite, & probabiles ac doctos viros ad hoc opus constituite, vnde horum societate & adiumento plurimum gaudeatis.

XLIII.

DE CONSPIRATIONE CONTRA EPISCOPOS.

Ex epistola Calisti Papa scripta ad omnes Galliarum urbium Episcopos.

CONspirationum vero crimina vestris in partibus vigere audiuius, & plebes contra Episcopos suos conspirare nobis mandatum est. cuius criminis astutia non solum inter Christianos abhominabilis est, sed etiam inter ethnicos & ab exteris lege prohibita. Et idcirco huius criminis reos non solum ecclesiasticę sed etiam seculi damnant leges, & non solum conspirantes sed & consentientes eis. Antecessores vero nostri quam plurima turba Episcoporum, quicunque eorum in sacerdotali ordine sunt constituti aut existunt clerici honore, quo vtuntur, cadere pręceperunt: ceteros vero communione priuari, & ab ecclesia extorres fieri iusserunt, & non solum facientes sed eis consentientes.

XLIV.

EXCOMMVNICATIS NON COMMVNICANDVM.

Ex eadem epistola.

EXcommunicatos quoque a sacerdotibus nullus recipiat ante vtriusque partis examinationem iustam, nec cum eis in oratione aut cibo vel potu aut osculo

culo communicet, nec aue ais dicat: quia quicumque in his vel aliis prohibitis scienter excommunicatis communicauerit, iuxta Apostolorum institutionem & ipse simili excommunicatione subiaceat. Ab his ergo & Clerici & Laici se abstineant, qui eadem pati noluerint.

XLV.

TERMINOS NON TRANSGREDIENDOS.

Ex eadem epistola.

Nemo quoque alterius terminos vsurpet nec alterius parrochianum iudicare aut excommunicare p̄sumat: quia talis diiudicatio aut excommunicatio nec rata erit, nec vires vllas habebit, quoniam nullus alterius iudicis nisi sui sententia tenebitur aut damnabitur. Vnde & Dominus loquitur dicens; *Ne transgrediaris terminos antiquos.* Nullus autem Primas vel Metropolitanus diocesani ecclesiam vel parrochiam aut aliquem de eius parrochia p̄sumat excommunicare vel iudicare, aliquidve agere absque eius consilio vel iudicio. Sed hoc obseruet quod ab Apostolis ac patribus & p̄decessoribus nostris est statutum & à nobis confirmatum, id est, si quis Metropolitanus Episcopus, nisi quod ad suam solum modo propriam pertinet parrochiam, sine consilio & voluntate omnium comprouincialium Episcoporum extra aliquid agere temptauerit, gradus sui periculo subiacebit, & quod egerit irritum habeatur & vacuum. Sed quicquid de prouincialium Episcoporum causis eorumque ecclesiarum & clericorū atque secularium necessarium agere aut disponere necesse fuerit, hoc cum omnium consensu prouincialium agatur Pontificum, non aliquo Dominationis fastu sed humillima & concordia administratione.

XLVI.

DE LAPSV SACERDOTIS.

Ex eadem epistola.

Sed si aliquis lapsus quoquo modo fuerit, portemus eum & fraterno corripimus affectu, sicut ait B. Apostolus; *Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum ne & tu tempteris. Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.* Porro S. Dauid de criminibus mortiferis egit p̄nitentiam, & tamen in honore permansit. B. quoque Petrus amarissimas lacrimas fudit, quando Dominum negasse poenituit, sed tamen Apostolus permansit. Et Dominus per Prophetam peccantibus pollicetur dicens; *Peccator in quacumque die conuersus ingemuerit, omnium iniquitatum illius amplius non recordabor.* Errant enim qui putant sacerdotes post lapsum, si condignam egerint p̄nitentiam, Domino ministrare non posse & suis honoribus frui, si bonam deinceps vitam duxerint & suum sacerdotium condigne custodierint, & ipsi qui hoc putant non solum errant sed etiam traditas ecclesiae clauēs dissipare & abigere videntur, de quibus dictum est; *Quicumque solueritis in terra erunt soluta in caelo.* Alioquin hæc sententia aut Domini non ̄st, aut non vera. Nos vero indubitanter tam DOMINI sacerdotes quam reliquos fideles post dignam satisfactionem posse reuocari ad honores credimus, testante Domino per Prophetam; *Numquid qui dormit non adiciat ut resurgat? & qui auersus est non reuertetur?* Et alibi; *Nolo, inquit Dominus, mortem peccatoris sed ut conuertatur & uiuat.* Et Propheta Dauid p̄nitentiam agens dixit; *Redde mihi letitiam Salutaris tui, & spiritu principali confirma me.* Ipse namque post p̄nitentiam & alios docuit & sacrificium Deo obtulit, dans exemplum Doctoribus sanctæ ecclesiae si lapsi fuerint, cum dignam p̄nitentiam Deo gesserint, vtrumque facere posse. Docuit enim quando dixit; *Docceam iniquos vias tuas & impii ad te conuertentur.* Et sacrificium Deo obtulit dum dicebat; *Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non spernis.* Videns etiam Propheta scelera sua mundata per p̄nitentiam non dubitabat p̄dicando & Domino libando curare aliena.

Item

Item post pauca: Dauid enim dicit; *Beati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir cui non imputauit Dominus peccatum.* Mundatur ergo homo à peccato, & resurgit gratia Dei à lapsu, & in pristino manet officio iuxta prædictas auctoritates. Videat ne amplius peccet & sententia Euangelica maneat in eo, quæ ait; *Vade & amplius noli peccare.* Vnde ait Apostolus; *Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis eius, sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos tanquam ex mortuis uiuentes & membra vestra arma iustitiæ Deo.*

XLVII.

DE POSSESSIONIBVS ECCLESiarVM.

Ex epistola Urbani Papæ scripta de Communi vita & oblationibus fidelium.

Multitudinis autem credentium erat cor & anima una, nec quisquam eorum quæ possidebat aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia & virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini nostri & gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quisquam egens erat inter illos: quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant vendentes afferebant præcia eorum quæ vendebant ante pedes Apostolorum. Diuidebantur autem singulis prout cuique opus erat. Ioseph autem, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis, quod est interpretatum filius consolationis, Leuitæ, Cyprius genere, cum haberet agrum, vendidit illum & attulit precium, & posuit ante pedes Apostolorum, & reliqua. Videntes autem Sacerdotes summi & alii atque Leuitæ & reliqui fideles plus utilitatis posse afferri, si hereditates & agros quos vendebant ecclesiis, quibus præsidebant Episcopi, traderent, eo quod ex sumptibus eorum tam præsentibus quam futuris temporibus plura & elegantiora possent ministrari fidelibus communem vitam ducentibus, quam ex precio ipsorum, cœperunt prædia & agros quos vendere solebant matricibus ecclesiis tradere & sumptibus eorum viuere. Ipsæ vero res in ditione singularum parrochiarum Episcoporum, qui locum tenent Apostolorum, erant & sunt usque adhuc & futuris semper debent esse temporibus. quibus Episcopi & fideles dispensatores eorum omnibus communem vitam agere volentibus ministrare cuncta necessaria debent, prout melius potuerint, ut nemo in eis agens inueniatur. Ipsæ enim res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur. Nec ergo debent in aliis vñibus quam ecclesiasticis & prædictorum Christianorum fratrum vel indigentium conuerti, quia vota sunt fidelium atque ad prædictum opus explendum Domino tradita. Si quis autem, quod absit, secus egerit, damnationem Ananiæ & Saphiræ percipiat, ut reus sacrilegii efficiatur, sicut illi fuerunt qui præcia rerum fraudabant prædictarum.

XLVIII.

PRÆDIA DICATA NE INVADANTVR.

Ex eadem epistola.

Atendendum est omnibus & fideliter custodiendum & illius usurpationis contumelia depellenda, ne prædia vñibus secretorum cœlestium dicata à quibusquam intruentibus vexentur. Quod si quis fecerit, post debitæ ultionis acrimoniam, quæ erga sacrilegos iure promenda est, perpetua damnetur infamia & infernali carceri tradatur, aut exilio perpetuæ deportationis vratur,

quoniam iuxta Apostolum tradere oportet huiusmodi hominem *satanae*, ut *spiritus saluus fiat in die Domini*.

XLIX.

DE SEDE EPISCOPI.

Ex eadem epistola.

Quod autem sedes in Episcoporum ecclesiis excelsa & præparata inueniuntur in throno, speculationem & potestatem iudicandi & soluendi atque ligandi à Domino sibi datam materie docet. Vnde Saluator in Euangelio ait: *Quicumque ligaueritis super terram, erunt ligata in caelo.*

*Cetera desiderantur, ut & NOTINGI EPISCOPI
Capitula, quæ REMEDIO adiecit.*

CHRY

CHRYSYMBOLVM

DIR ALTEN KIL- VETERIS ALAMAN- CHIN. NORVM ECCLESIAE.

ICH vvider saig diem Tiurvel vnt allen si-
nen vverchen, vnt allen sinen gezierdin.
Ich geloub an ain Got Vatter almachtigen,
ainschepfer hilmelo vnt erde, vnt aller ge-
schepfde. Ich geloub an sinen ainbornun Sun
vnsern Herren Iesum Christum. Ich geloub
an den Hailigun Gaist. Ich geloub das die
drie benemde ain guaire Got ist, der ie vvas
an angenge, vnt immatar ist an ende. Ich ge-
loub das der selbe Gottis Sugeandot vvars
von dem hailigen Engil Sant Gabrihel. Ich
geloub das er emphanen vvar von dē Hai-
ligen Gaist, vnt er geborn vvar von Sant
Mariun der rainū maigede. Ich geloub das er
an dirre vverlte vvas als ain ander mēsche
vvan das er nie gesundot. Ich geloub das er
an dem drisgosten iar getofet vvar in dem
Jordan von Sant Iohans. Ich geloub das er
ferratun vvar von sinen iunger Iudas. Ich
geloub das er gefangun vvar von den Iu-
den, vnt gebundun vvar, vnt sin gespotet
vvar, vnt angespuvut vvar. Ich geloub
das er gemartiret vvar, vnt an das cruxze
erhangen vvar, vnt daran erstarb an der
menscheit vnt niut an der gothait. Ich gelo-
ub das er ab dem cruxze genommen vvar,
vnt zer erde begraben vvar, vnt darinne
lag dri tag vnt dri nacht. Ich geloub das er
an dem dritē tag erstuond, gevvare Got vnt
gevvare mēsche. Ich geloub das er entschaim
nach siner vrsendi sinen iungern vnt sinen
guoten friundin. Ich geloub das er an dem
vierzgoften tag nach siner vrsendize hime-
lo fuer ze der angesicht siner iunger vnt aller
manger die sin vvirding vwarent. Ich gelo-
ub das er da sizet zu der Zesuin siner vatter
im ebū gevvaltig vnt ebun ewig. Ich gelo-
ub in dannan künstig an dem iungesten tag
ertailen viber lebend vnt viber tot nach ir
vverchē. Ich gelob an die kristanhait gotlich
vnt allich. Ich gelob gemansam der hailigē.
Ich gelob ablas miner siunte nach gevvare
ruue. Ich gelob vrsendi mines libes. Ich ge-
lob nach disem lib dem ewigē lib. Ich gelob
das mir gelonet sol vwerden nach minen
vverchen. den lon den surht ich ser, vvan
ich diche gesundot han mit gedanken, &c.

REnuntio Diabolo & omnibus eius
operibus, & omnibus eius deliciis.
Credo in Deum patrem omnipoten-
tem creatorem coeli & terræ, & omniū
creaturarum. Credo in filium eius vni-
genitum Dominum nostrum Iesum
Christum. Credo in Spiritum sanctū.
Credo hos tres nominatos vnum ve-
rum Deum esse principio carentem &
fine. Credo eundem Dei filium annun-
tium esse à sancto Angelo Gabriele.
Credo conceptum esse à Spiritu san-
cto, natum ex Maria virgine. Credo in
hoc mundo fuisse non alium atque ce-
teros homines, peccato excepto. Cre-
do trigesimo etatis anno baptizatum
esse in Iordano à Sancto Iohāne. Cre-
do traditum esse à discipulo suo Iuda.
Credo captum esse ab Iudeis, vinctum,
illudum, & in putatum. Credo marty-
risatum esse, cruci affixū, in ea; mor-
tuum, secundum humanitatem non
secundum diuinitatem. Credo ab cru-
ce depositum esse, & terrę mandatum,
in ea; iacuisse tres dies & tres noctes.
Credo tertia die resurrexisse verū Deū
& verum hominem. Credo apparuisse
post resurrectionem discipulis suis, &
omnibus suis amicis fidelibus. Credo
quadragesimo post resurrectionē die
ascendisse ad cœlos in conspectu di-
scipulorum, & omnium eorum, qui eo
digni erant. Credo illic sedere ad dex-
teram sui Patris, æquali potestate & æ-
ternitate præditum. Credo inde vētu-
rum in nouissimo die iudicare viuos ac
mortuos secundum opera singulorum.
Credo in Christianitatem diuinam &
vniuersalem. Credo communionem
Sanctorum. Credo remissionem pec-
catorum meorum, habita vera pœni-
tentia. Credo resurrectionē meæ car-
nis. Credo ab hac vita æternam vitam.
Credo me accepturum mercedem se-
cundum merita mea. hanc mercedem
pertimesco: quoniam sæpe peccavi
cogitando, &c.

BIGIHT

CONFESSIO

THEROALTEN KIRICHVN.

Ih vvirdu Gote almahtigen bigihtig, inti
 allen Gotes heilagon, allero minero funte-
 no, vnrehtthero githanco, vnrehtthero vvor-
 to, thes ih vnrehtes gisahiti, vnrehtes gihor-
 ti, vnrehtes gethancti, odo andran gispuoni
 so vvaz so ih vvidar Gotes vwillen gitati,
 meinero eido, vbilero fluocho, liogannes, ste-
 lannes, huores, manslahiti, vnrehtes girates,
 odo mir iz thuruh min kinthisgi giburiti, o-
 do thuruh vbartruncani, odo thuruh min
 selbes gispensti, odo thuruh anderes mannes
 gispensti, girida, abunstes, nides bisprachido,
 vbi lero gelusto: taz ih ci chirichun ni quam,
 so ih mit rehtu scolta: mina fastun ni biheilt,
 so ih mit rehtu scolta: zuuene ni gisüota, sun-
 ta ni verleiẗ themo ih mit rehtu scolta: heila-
 ga sunmuntaga, inti heilaga missa, inti then
 heilagon vvizzod ni erita: so ih mit rehtu
 scolta: vna vrlaubgap, vna vrloub intpheing
 vncitin ezzehti, vncitin trinchanti, vnci-
 tin slasenti, vncitin vvachanti: thes alles in-
 ti anderes manages, thes ih vvidar Got al-
 mahtigen shuldig si, thes ih Gote almahtigen
 in mineru Kristanbeiti gehieẗi, inti bi minan
 vvizzin forlieẗi, so ih iz gihuge, so ni gihu-
 ge, so ih iz githahiti, so ih iz gisprachi, so ih iz
 githati, so mir iz slasenti giburiti, so vva-
 henti, so gangenti, so stantenti, so sizzehti, so
 liganti, so bin ih iz Gote almahtigen bigihtig,
 inti allen Gotes heilagon, inti dir Gotes man-
 ne: * inti gerno buoz zu fram mort so fram,
 so mir Got allmahtigo mahiti inti giuuiẗzi
 for gibig. Almahtig Truhtin, for gib vns mah-
 ti inti giuuiẗzi thina vwillon zi giuuir canne,
 inti zi gisfremenne, so iz thin vvillo si. Amē.

* lege inti gerno
 buoz in fra-
 mer so fram so
 mir Goe opti-
 mo sensu que
 expressi.

VETERIS ALAMANNORVM
ECCLESIAE.

EGO Deo omnipotenti confiteor,
 & omnibus Dei Sanctis, omnia mea
 peccata, illicitas cogitationes, illicitos
 sermones, quicquid ego illicitum dixi,
 illicitum audiui, illicitum cogitavi, aut
 alio pacto quicquid ego contra Dei
 voluntatem egi, mea iuramenta, exfe-
 crationes & maledicta, mendacia, fur-
 ta, scortationes, homicidia, praua con-
 silia: aut à me quid per meam puerili-
 tatem patratum, aut per ebrietatem,
 siue mea ipsius suasionem siue aliorum
 hominum suasionem, concupiscentias,
 inuidias, detractiones, prauas cupidi-
 tates: quod ego ad ecclesiam non ve-
 ni cum iure debebam: ieiunium meum
 non seruavi, sicuti iure debebam: duos
 non conciliaui, offensas non dimisi: cui
 iure debebam: sanctum diem Domini-
 cum, & sanctam missam, & sanctam le-
 gem non obseruavi, sicuti iure debebam:
 sine venia donavi, sine venia accepi,
 intempestiue comedens, intempesti-
 ue bibens, intempestiue dormiens, in-
 tempestiue vigilans: hæc omnia aliaq;
 plura quæ Deo omnipotenti debeo,
 quæ Deo omnipotenti in meo baptis-
 mo promisi, & pro mea conscientia de-
 liqui, quæ recorder, quæ nō recorder,
 quæ cogitavi, quæ dixi, quæ à me dor-
 miente patrata, quæ vigilante, quæ am-
 bulante, quæ stante, quæ sedente, quæ
 cubante, Deo omnipotenti confiteor,
 & omnibus Dei Sanctis, & tibi vir Dei,
 & cupio emendare in posterum pro
 ea quam mihi Deus omnipotens po-
 testatem & intelligentiam dederit. O-
 mnipotens Domine, da mihi potesta-
 tem & intelligentiam faciendi volun-
 tatem tuam, & cognoscēdi quæ sit vo-
 luntas tua, Amen.

ALA-

ALAMANNICÆ ECCLE- SIÆ VETERIS LITANIA.

FIN ITA oratione post *Gloria in excelsis Deo* dicit sacerdos:
Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, tribus vicibus, similiter &
clerus.

Exaudi Christe. RP. Nicolao summo Pontifici & vniuersali Papæ vita.

Saluator mundi. RP. Tu illum adiuua.

Scē Petre. RP. Tu illum adiuua.

Scē Paule. RP. Tu illum adiuua.

Scē Andrea. RP. Tu illum adiuua.

Scē Clemens. RP. Tu illum adiuua.

Scē Xixte. RP. Tu illum adiuua.

Scē Cyriace. RP. Tu illum adiuua.

Exaudi Christe. RP. Hludouuico à Deo coronato magno & pacifico Regi vi-
ta & victoria.

Redemptor mūdi. RP. Tu illum adiuua.

Scē Michael. RP. Tu illum adiuua.

Scē Gabriel. RP. Tu illum adiuua.

Scē Raphael. RP. Tu illum adiuua.

Scē Iohannes. RP. Tu illum adiuua.

Scē Stephane. RP. Tu illum adiuua.

Scē Theodole. RP. Tu illum adiuua.

Exaudi Christe. RP. Hemmæ Reginæ nostræ vita.

Scā Felicitas. RP. Tu illam adiuua.

Scā Perpetua. RP. Tu illam adiuua.

Scā Petronella. RP. Tu illam adiuua.

Scā Lucia. RP. Tu illam adiuua.

Scā Agnes. RP. Tu illam adiuua.

Scā Cæcilia. RP. Tu illam adiuua.

Exaudi Christe. RP. Nobilissimæ proli regali vita.

Scē Siluester. RP. Tu illam adiuua.

Scē Laurenti. RP. Tu illam adiuua.

Scē Nazari. RP. Tu illam adiuua.

Scē Pancrati. RP. Tu illam adiuua.

Scā Anastasia. RP. Tu illam adiuua.

Scā Genovefa. RP. Tu illam adiuua.

Scā Columba. RP. Tu illam adiuua.

Exaudi Christe. RP. Omnibus iudicibus vel cuncto exercitui Franco-
rum & Alamannorum vita & victoria.

Scē Hylari. RP. Tu illos adiuua.

Scē Martine. RP. Tu illos adiuua.

Scē Maurici. RP. Tu illos adiuua.

Scē Dionysi. RP. Tu illos adiuua.

Scē Albane. RP. Tu illos adiuua.

Scē Crispine. RP. Tu illos adiuua.

Scē Crispiniane. RP. Tu illos adiuua.

Scē Gereon. RP. Tu illos adiuua.

Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat

Rex Regum Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.

Rex noster Christus vincit.

Spes nostra Christus vincit.

Gloria nostra Christus vincit.

Misericordia nostra Christus vincit.

Auxilium nostrum Christus vincit.

Fortitudo nostra Christus vincit.

Liberatio & redemptio nostra Christus vincit.

Victoria nostra Christus vincit.

Arma nostra invictissima Christus vincit.

Murus noster inexpugnabilis Christus vincit.

Defensio & exaltatio nostra Christus vincit.

Lux, via, & vita nostra Christus vincit.

Ipsi soli gloria & potestas per immortalia sæcula sæculorum, Amen.

Ipsi soli honor, laus & iubilatio per infinita sæcula sæculorum, Amen.

Ipsi soli virtus, fortitudo & victoria per omnia sæcula sæculorum Amen.

Christe, audi nos, ter. Kyrie eleison, ter. Feliciter, ter. Tempora bona habeas, ter. Multos annos, ter.

Post missam dicat Pontifex.

Conseruet Dominus Ecclesiam suam sanctam, amen.

Fidem nostram in læsam custodiat Dominus, amen.

Remissionem peccatorum omnium & vitam æternam largiat Dominus, amen.

Memor sit Dominus Domini nostri Hludouici, & omnes fideles Dei ecclesie saluet, protegat, & benedicat, amen.

Nos protegat atque defendat ab omnibus malis, & perducatur nos in regnum gloriæ suæ, amen.

Conseruet Deus omnes fratres nostros, amen.

Protegat, saluet & custodiat nos Dominus, amen.

Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc & vsque in sæculum.

Hunc diem. R. Multos annos.

Domnum Hludouicum Regem. R. Deus conseruet.

Saluator mundi. R. Tu illum adiuua.

Scē. Petre. R. Tu illum adiuua.

Scē. Paule. R. Tu illum adiuua.

Scē. Andrea. R. Tu illum adiuua.

Scē. Gereon. R. Tu illum adiuua.

Feliciter, Feliciter, Feliciter. Tempora bona habeat, Tempora bona habeat, Tempora bona habeat. Multos annos, amen.

ORATIO.

TV summe retributor atque miserator omnium Deus, eorum regna custodi, quos tibi placita castitate iunxisti, gentes rebelles opprime, populos eorum in tua pace dispone. isti tuæ pareant iussioni, & tu eorum esto custos imperii.

Dona eis profutura consilia, quibus prædicandam sapientiam contulisti: de tua, non de mundi potestate sint. Reges habentes diademata diuina cogitent vbique mandata. te timeant, vt mortalia non pauescant: in tua fortitudine quam in sua potestate confidant. Istos peculiariter præsta te quærere, & te specialiter eis velle præstare.

Perpendite venerabiles Domini, quo amore regnetis. Non auderemus ista publice Diuinitati dicere, nisi quia & secretius eadem nos cognoscit optare.

Scā

FINIS.

BENEDICTIO CÆREI.

DOMINVS VOBISCV. RP. ET CVM SPIRITV TVO.
SVRSVM CORDA RP. HABEMVS AD DOMINVM.
GRATIAS AGAMVS DOMINO DEO NOSTRO. RP. DIGNVM ET
IVSTVM EST.

[illegible]

huius præconia nouimus, quam in honorem Dei rutilans ignis accendit: qui licet diuisus in partes mutuati luminis detrimenta non nouit, alitur liquentibus cæris, quam in substantiam preciosæ huius lampadis apes mater eduxit. O vere beata nox, quæ expoliauit Ægyptios, ditauit Hebræos. Nox in qua terrenis cœlestia iunguntur. Oramus te Domine ✠ vt cæreus ✠ iste in honore nominis tui consecratus ad noctis huius caliginem destruendam indeficiens perseueret, in odorem suauitatis acceptus supernis luminaribus misceatur: flammæ eius lucifer matutinus inueniat: ille (inquam) lucifer, qui nescit occatum: ille qui regressus ab inferis humano generi serenus inluxit. Precamur ergo te Domine, vt nos famulos tuos omnem clerum & deuotissimum populum vna cum Papa nostro & gloriosissimo Rege nostro Hludouico eiusque nobilissima prole, quietem temporum concessa, in his festis Paschalibus conseruare digneris, per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit & regnat Deus in unitate Spiritus sancti per omnia secula seculorum, amen.

BENEDICTIO IGNIS IN PASCHA.

DOMINE Deus pater omnipotens exaudi nos, lumen indeficiens tu es. Sancte conditor omnium luminum benedic Domine ✠ hoc lumen, quod à te sanctificatum atque benedictum est. tu inluminasti omnem mundum, vt ab eo lumine accendamus & inluminemur igne claritatis tuæ, sicut inluminasti Moysen, ita in lumina cordibus nostris & sensibus, vt ad vitam æternam peruenire mereamur, Per eundem, &c.

ALIA.

DEVS qui per filium tuum, angularem scilicet lapidem, caritatis ignem tuis fidelibus contulisti productum è silice nostris profuturum vñbus, nouum hunc ignem sanctifica, & concede nobis, ita per hæc festa Paschalia cœlestibus desideriis inflammari, vt ad perpetua festa purgatis mentibus pertingere valeamus. Per eundem, &c.

ITEM VNDE SVpra.

DOMINE sancte pater omnipotens, æterne Deus, quod in nomine tuo & filii tui Domini nostri Iesu Christi & Spiritus sancti benedicimus & sanctificamus ✠ ignem hunc, adiuua nos, qui viuus & regnas cum patre in unitate Spiritus sancti Deus per omnia secula seculorum.

SVPER INCENSVM CÆREVM.

VENIAT, omnipotens Deus, super hunc incensum larga tuæ benedictionis infusio, & hunc nocturnum splendorem inuisibilis regnator incende, vt nō solum sacrificium, quod in hac nocte litatum est archana luminis tui admixtione refulgeat, sed quocumq; loco ex huius aliquid sanctificationis fuerit mysterio deportatum, expulsa Diabolicæ fraudis nequitia virtus tuæ maiestatis affluat Ihesus Christus Dominus noster, qui uiuit & regnat in secula seculorum, amen.

BENEDICTIO FERRI AD IVDICIVM

faciendum.

BENEDIC Domine per inuocationē sanctissimi nominis tui ad manifestandum verum iudicium tuum hoc genus metalli, vt omni Dæmonum falsitate procul remota veritas veri iudicii tui fidelibus tuis manifesta fiat, per Dominum nostrum Ihesum Christum filium tuum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos & seculum per ignem, amen.

BENEDICTIO AQVÆ AD IVDICIVM

faciendum.

OMNIPOTENS sempiternæ Deus, Iudex iustus & fortis, qui es auctor pacis, iudicans æquitatem & rectum iudicium tuum: tu hanc aquam igne feruentem

uentem sanctifica, qui tres pueros de accenso fornace saluasti. Præsta quæso, piissime, si quis innocens de hoc furto vel stupro seu nostræ inquisitionis causa immunis atque indebitor in aquam manum miserit, sicut Susannam de falso crimine liberaasti, ita & ipse saluam & inlæsam manum educat. ita Deus omnipotens, si quis culpabilis ingrauate Diabolo, corde indurato, per aliqua maleficia aut per herbas contegere peccata sua voluerit, tua iustissima hoc veritas in eius corpore declaret & manifestet, vt anima per pœnitentiam sanetur, per tuum vnigenitum filium Deum & Dominum nostrum Ihesum Christum, qui tecum viuit & regnat per omnia secula seculorum, amen.

F I N I S.

ALAMANNICÆ ECCLESIE VETERIS FRATERNITATES.

HÆC SVNT MONASTERIA FRATRVM ET SORORVM
per Alamanniam.

PATRIBVS ad Basileam ciuitatem.

Patribus in Curia Rhetensi.

Patribus in Augusta ciuitate.

Patribus in Monasterio sancti Hemmerammi.

Patribus in Constantia.

Fratribus in Augensi cœnobio.

Fratribus in Scinensi cœnobio.

Fratribus in Rinouua.

Fratribus in Campidona.

Fratribus Fauariensis cœnobii.

Fratribus in Tubrensi cœnobio.

Fratribus in Cistertineni cœnobio.

Fratribus in Bobiensi cœnobio.

Fratribus in Kenginbach degentibus.

Fratribus in Scuturensi cœnobio.

Fratribus in Eluuangen degentibus.

Fratribus in Merbach degentibus.

Fratribus ad Loresham sancti Nazarii.

Fratribus in monasterio sancti Trudperti.

Fratribus in monasterio sancti Georgii.

Fratribus in cella sancti Meginradi.

Fratribus in Echenheim.

Patribus in Argentina ciuitate.

Patribus in Magontia.

Fratribus in Nebidona, id est Spira.

Fratribus in Vuinzenburch.

Patribus in Vuormatia.

Sororibus in Lindaugia manentibus.

Sororibus in Turego manentibus.

Sororibus in Buochouua. M.

Sororibus in Sechingen. M.

Sororibus in Monasteriolo. M.

Sororibus in Chaces manentibus.

Soro-

Sororibus in Erinstein. M.

Sororibus in Skenninis. M.

Sororibus in Vualdchilka. M.

Sororibus in Argentina ad Hæberesheim.

Sororibus in Afnida.

Sororibus ad Impidines. M.

Fratribus in Christo dilectis nos fratres de monasterio sancti Galli salutem. Intimamus caritati vestrae obitum fratris nostri N. defuncti, pro cuius anima solitas preces agere dignamini.

SE QVINTVR HISTORIAE DE FRATRIBVS
conscriptis.

ANNO ab incarnatione Domini DCCC. regnante Domino Karolo, serenissimo Cæsare Augusto, facta est conuentio & vnanimitas precum huius scilicet sancti Galli & Augiēsis cœnobii, sub Abbatibus videlicet Domino Vuerdone atq; Vualtrone, qui primitus cum fratrib. ex vtroq; loco in hac communione consentientibus instituerunt, vt quandocumq; frater aliquis obierit, & loco vel senioribus ibidem cōmorantibus adnuntiatum fuerit, eo die Presbyteri tres missas, & cæteri fratres pro eo psalterium ac celebrationem vigiliæ decantent, cōmunisq; oblatio ab omnibus fiat. Item in die septimo XXX. psalmos: tricessimo autem Presbyteri omnes pro eo vnā missam, & cæteri L. psalmos impleāt, Caterum vigilias pro defunctis in capite singulorum mensium ex more iugiter celebremus, in quibus vigiliis omnium simul defunctorū fratrum, qui in nostro consortio coadunati sunt, cōmemoratio fiat: eoq; die commemoretur & nomen nuper defuncti, fiatq; oblatio omnium fratrum simul tam pro illo quā & generaliter pro omnibus. Et posthæc vnusquisq; Presbyter cantet vnā missam, & cæteri fratres L. psalmos. Præter hæc quoq; semel in anno sub die XVIII. Kal. Decemb. commemoratio omnium simul fiat pro annuali singulorum videlicet defunctorum memoria, ipsoq; die Presbyteri ternas missas, & cæteri fratres psalterium decantent, ac celebratio vigilię cōmunisq; oblatio ab omnib. fratrib. fiat.

Transactis posthæc CXLIIII. annis, mensibus tribus, & duabus ebdomadibus, hoc est, anno incarnationis Dominicæ DCCCCXLV. anno autem Domni Ottonis serenissimi Regis VIII. Dominus Craloh huius loci strenuissimus Abba cum Alauigo Augensis cœnobii venerabili Abbate, fratribus vtrimque ex vtroque monasterio pari voto vnoque assensu in idipsum conspirantibus, prænotatum renouando decretum hoc saluberrimum subsequens pactum iniuit, scilicet vt si quando frater aliquis in vtrius monasterio obierit, corpusque defuncti in ecclesiam vt moris est translatus fuerit, antea inde non tollatur, donec omnes horæ canonicę tempore statuto decantentur, & omnis celebratio missarum siue vigiliarum seu etiam psalmodiæ pro defuncto persoluantur, & tunc demum sepulturæ commendetur. Ad eandem autem missam, quæ primum pro eo à fratribus in commune recitatur, dicto ter *Sanctus* Angelico carmine omnes pavimento prostrati tamdiu iaceant, vsque dum à Presbytero *pax Domini* dicatur, gemitibus & suspiriis & lacrimarum inundatione animam fratris attentius Deo commendantes. Annona vero illi quondam viuenti statuta ad anniuersarium eius diem & inde vsque in XXXVII. dies pro eo in elemosynam pauperibus ad plene tribuatur. Et quando obitus alicuius de vtrius monasterio ad alterum fuit indicatus, ipso die, si ita tempus dictauerit in agendis vigiliis & missarum psalmodiæque celebrationibus vnanimiter absque dilatione insistant. Similiter, vt ante notatum est, ad eandem missam hora prædicta fratres se solo prosternant humiliter pro anima defuncti Deo supplicantes. Ab illo etiam die annona sicut vni è fratribus datur, pro illo quoque ex integro per totos XXX. dies pauperibus tribua-

tertia itidem die vniciq; fratrum pellicium cum pelle curtamisia dari præcepit: quarta item die cuncti per ordinem iterata ab eo munera perceperunt, scilicet aut sagum laneum album, aut camisile subtile ac grande, seu cozzonem siue lenam opere plumario contextam. eademq; die refectorium omne miro apparatu ornauit, tapetibus videlicet plumatis sessiones fratrum vndiq; sternens, quæ simul numero xii. fuerunt: pulpitem etiam facitergula cocco imaginata circumdari iussit, gradusq; eius tapetio velari, nec non & palliolum grandis pretij à tergo fecit Abbatis suspendi, mensasq; omnes operimentis mandauit glizinis vestiri. Sed & foris ostium refectorii eiusdem texturæ manutergiæ sunt hinc & inde suspensæ. Conuiuium quoq; de suo eadem die cum omni sufficientia ciborum & potuum vniuersæ fratrum generalitati instrui præcepit. Calices etiam argenteos & ipsos pergrandes secum attulit, monachorumq; eos vñbus deinceps deputari mandauit. His exactis idem liberalissimus Præsul Pyrale cōgregationis intrauit, pectinesq; eburneos magnitudine & artificio insignes cærenis fecit æneis ibidem suspendi, ac manutergias per singulos singulas adiungi. Præter hæc benignissimus Antistes tota illa ebdomada in monasterio consistens cottidianæ fratres refectionis abundantia & iocunditate lætificauit vberima. Sed & omni pæne in monasterio familiæ munificentiæ suæ largitus est munera. Pro cuius inestimabilis beneficii gratia vno assensu tota simul sancti militia propositi sanciuñt, vt tam ipsi quam successores eorum felicitis recordationis viro, Domno videlicet Adalberoni Episcopo, eandem quam cuilibet cœnobii huius Abbati siue in seculo viuenti seu vocante Deo de mundo recedenti orationis exhibeant summam. Megimberto quoq; Pontifici decretum est vnius proprii fratris orationem polliceri, vt sicut pro quouis nostrum commemoratio agitur, ita & pro illo in omnimoda oratione compleatur. Et vt hanc nulla constitutione deleat obliuio, regulæ cōplacuit nostræ inferi libello, quatinus dū codex iste frequentius videtur & legitur, beati Præsulis memoria strictius teneatur.

Anno ab incarnatione Domini Dccccxxv. indictione xii. Idus Nouembr. Purchardus fortissimus Dux Alamannorum Italia dolose occiditur. cuius cōmemorationem, sicut pro vnoquoq; nostro in vigiliis & psalmodiis & missarum oblationibus agi solet, ita etiam pro illo & posteros nostros deinceps ex integro acturos fore omnis generositas fratrum vno sensu decreuimus, hocq; in nostra regula placuit nobis conscribi vt nulla vmquam vel obliuio vel negligentia valeat prætermitti.

Anno ab incarnatione Domini Dccccxxvii. indictione ii. Keonuald venerabilis Episcopus profectus ab Anglis, omnibus monasteriis per totā Germaniam cum oblatione de argento non modica & in idipsum Rege Anglorum eadem sibi tradita visitatis, in Idibus Octob. venit ad monasterium S. Galli, quique gratissime à fratribus susceptus & eiusdem Patroni nostri festiuitatem cum illis celebrando quatuor ibidem dies demoratus est. Secundo autem postquam monasterium ingressus est, hoc est in ipso depositionis S. Galli die basilicam intrauit, & pecuniam secum copiosam attulit, de qua partem altario imposuit, partem etiam vtilitati fratrum donauit. Post hæc eo in conuentum nostrum inducto omnis congregatio concessit ei annonam vnius fratris, & tandem orationem quam pro quolibet de nostris siue viuentis siue vita decedente facere solemus pro illo facturam perpetualiter promisit. Hæc sunt autem nomina quæ conscribi iussit vel rogauit: Rex Anglorum Adalstean, Kenouuald Episcopus, Vuigharth, Keonun, Conrat, Keonolaf, Vuundych, Keondrud.

Anno incarnationis Domini Dcccccl. Comes Saxonicus, Marchio contra Sclauos, vir religiosus Kero nomine à liminibus principum Apostolorum reuersus monasterium S. Galli orationis causa visitauit. Qui cum à fratribus benigne & hospitaliter fuisset susceptus, spiritali vt creditur admonitus instinctu studium sanctæ conuersationis sibi corde tenus placere professus est; cœpitq; humiliter

ac lu.

ac luctuose à patre monasterii flagitare, vt in consortiū fraternitatis mereretur admitti. Libras quoq; argenti viii. loco sancto deuote ac fideliter obtulit, & si quo pacto vel apud Regem vel apud quemlibet procerum proprietatē siue possessionem quamlibet infra terminos Alamanniæ consequi potuisset, monasterio se sine dubio collaturum esse promisit, & in omnibus cœnobii necessitatibus siue negotiis iuxta scientiam facultatemq; suam tam in palatio quam in priuato infatigabiliter astiturum. Cuius precibus Abbas cum congregatione annuens omnem consuetudinariam fratrum constitutionem siue in orationibus seu vestitu & victualibus tam viuenti quam defuncto ex integro condonauit. Et vt hoc nulla possit obliuione deleri negligētia vel intermitteri, per annos singulos x. Kal. April. quando hæc & expetiit & obtinuit, commemorationem eius inter sacras missarum hostias sancitum est fieri, eandemq; pactionem in regula monasterii conscriptione firmari.

Anno post incarnationem verbi diuini DCCCCXVIIII. indictione XII. imperante serenissimo Cesare Ottone anno. iv. expectabilis excellentiæ vir Dominus Chunradus Pontifex Constantiensis ecclesiæ venerandus venit ad monasterium S. Galli, cui tunc Abba probatæ sanctitatis Purchardus præfuit, causa orationis & pro redintegranda cōditione diuinæ ac fraternitate dilectionis, quā pridem cum Abbate eiusdem cœnobii Thietone & postmodum cum religioso successore eius Cralone fecit, fratribus vni formi conspiratione concordatibus, vt ob amorem eius ac multimoda munificentia suæ beneficia tum priuatis specialiter tum in cōmune bonū vniuersaliter collata tam singulari quam generali oratione semper eius memoria ab omnibus frequentetur; annonā quoq; fratribus constitutam pro salute corporis atq; animæ eius pauperibus cotidie erogandam quousq; vitæ huius consummauerit cursum. Et postquā Deo vocante exutus terra cœlo spiritus reddatur, ad anniuersarium & in super trigésimum depositionis eiusdem firma ratione deuouerunt: quod vsq; hodie Deo gratias expletum & indefugabili deuotione obseruandū tenetur. Tempore vero prænotato, id est Sabbato ante Dominicam indulgentiæ, idem eximius Præfule eundē sanctum locum ingrediens honorifice susceptus, vt dignum erat, crastinum diem crucem cum ramis palmarum tollendo, Dominum sequēdo, missas spiritaliter celebrando, quā plures de monachis & de clero diuersis gradibus salubriter ordinando, via mandatorū Dei cunctis generaliter mira ac paterna doctrina prædicatione ostendendo, innumeros etiam vtriusq; sexus vnctione crismatis sanctæ fidei aggregando in diuinis laudibus lætus exegit. Die autem tertia congregatis ad collationē fratribus ipse inuitatus eo stetit in medio fratrum memorās, licet bene recolentibus, qualia & antea pollicita sunt, & vt denuo fraternitatis cōmunio renouetur petiit vt in oratione, quæ omni die fit in basilica S. Petri ab omnib. pro Imperatore & præ cæteris benefactorib. & tutorib. nostris ei specialiter pro vinculo caritatis Psal. cxlii. canatur, & in eadē missa quæ ibi fit pro defunctis III. missales orationes illo tam viuo quasi esset defunctus agantur.

Anno ab incarnatione Domini MEXLV. contigit Frideloum Augensem Abbatem pro renouāda fraternitate & pro cogitanda vtriusq; loci utilitate ad monasterium S. Galli venisse. Cum autem in præsentia ipsius & Abbatis eiusdē loci Vuerinhardi & vtriusq; monasterii fratrum conuentio & vnanimitas precum pro defunctis ab Vualtone Augensi & Vuerdone S. Galli Abbate incepta & constituta legeretur, & hæc ipsis placeret, ordine quo prius renouata & confirmata est. Placuit etiam ipsis non solum defunctorum consolationi sed etiam viuentiū utilitati aliqua per se ordinate disponere. Communi itaq; consilio constitutum est, vt quotienscunq; vtriusq; monasterii fratres ad vtrumuis monasterium venirent, annona consueta fratrum ipsis tribuatur. Sancitum est etiam, vt si quis prædictorum monasteriorū frater inordinatus in gratia Abbatis sui & fratrum offenderit, & ad alterum locum deuenerit & si de lapsu quō correptus fuerat

emendationem promiserit & fecerit, per ipsius loci Abbatem aut seniores pro eo intercedentes loco suo & ordini restituatur.

Cuonradus Dei gratia Sabinensis Episc. Maguntinæ Sedis Archiepiscopus & Apostolicæ sedis legatus cū vniuerso eiusdem loci cōuentu dilectis suis fratrib. Vodalrico diuina ordinante clementia cœnobii S. Galli venerando Abbati sanctissimoq; sibi subiecto conuentui salutem cum fraternæ dilectionis affectu. Relatione antiquissimorum fratrum nostrorum percepimus, hanc cōsuetudinem inter fratres sanctæ Maguntinæ ecclesiæ ac inter cœnobitas S. Galli hætenus extitisse, quatenus perpetuæ fraternitatis vinculo conuincti orationibus, quæ tam pro viuis quam pro mortuis vtrobiq; celebrantur, communicarent. Et si forte aliquem ex fratribus nostris pro aliqua honesta causa in prædicto loco adesse contingeret, plenariè vnius fratris præbendâ reciperet, & eodem iure quilibet ex fratribus vestris ecclesiam nostram adiens similem caritatem inueniret. Anno igitur ab incarnatione Domini MCLXXXVII. præsidente Domino Urbano summo & vniuersali Pontifice, regnante gloriosissimo Imperatore Friderico ego Cuonradus Sabinensis Episcopus Maguntinæ sedis Archiepiscopus & Apostolicæ sedis legatus veniens ad cœnobium B. Galli confessoris orationis causa ad petitionem tam fratrum nostrorū quam fratrum S. Galli, præsentem amico & fratre nostro Heinrico nostri conuentus venerabili Decano, nec non Vodalrico Constantiensi Præposito ac eiusdem loci Vodalrico Thesaurario, plurimisque clericis nostris ac militibus præsentiam suam adhibentibus prædictam consuetudinem, Vodalrico Abbate consensum præbente, cōmuni petitione fratrum renouaui & confirmaui, sollempniq; fraternitate à toto capitulo recepta & contra Maguntino conuentui per fratres nostros transmissa literis hanc confirmationem inscripti, ac sigillo nostro quatinus deinceps firmitatem teneat insigniri decreui.

NOMINA FRATRVM CONSCRIPTORVM.

Nomina Fratrum Canonorum de monasterio Vueride:

Huadalricus Præsul.	Vuillibold.	Dominicus.
Reccho.	Plidger.	Cundhart, &c.

Nomina Fratrum quorundam obitaneorum, & Sororum:

Tiethmar Episcopus de Curia.	Chadolt.	Peranhart Presbyter.
Agana.	Kisuldrud.	Iudinta.
Notinc Episcopus.	Ebo Episcopus.	Pero Presbyter.
Karolus Imp. Magnus.	Hludouicus Imper.	Hlotharius Imperat.
Hludouicus Rex.	Karolus Imp. Occid.	Pippinus Rex.
Karlomannus Rex.	Hludouicus Rex.	Karolus Imp. nouiss.
Hemma Regina.	Hiltigart.	Irmingart.
Gisla.	Perhta.	Vuampurc.
Diothilt.	Aua.	Guoto.
Apollonius.	Gaganuuart.	Vuilliboto.
Otger.	Gerolt.	Iohannes, &c.

Nomina Fratrum de Turonis:

Fridegifus Abba.	Flodomarus Mon.	Gisledrammus Mon.
Ansegarius Mon.	Adilleodus Mon.	Helmoinus, &c.

Nomina Fratrum Canonorum Monachorumq; vrbis Lingouicæ:

Albericus Episcopus.	Erlebertus Corepiscopus.	Iacobus Corepiscopus.
Sigoaldus Presbyter.	Jonathan Presbyter.	Amelius Diaconus, &c.

Nomina Fratrum de cœnobio S. Petri Melondis:

Epelinus Abbas.	Abel Monachus.	Ratbaldus Monachus, &c.
-----------------	----------------	-------------------------

Nomina Fratrum de Cœnobio S. Petri Fontis Besue:

Seraphim Abbas.	Aaron Monachus.	Isaac Monachus, &c.
-----------------	-----------------	---------------------

Hæc

Hæc sunt nomina Presbyterorum Hegauuensium:

Vuerinpret.	Patocho.	Egiman.	Cotalind.
Hadager.	Vuerant.	Criffo.	Saluianus, &c.

Nomina Fratrum de monasterio Clingone:

Otger Archiepiscopus.	Engilbertus Præpositus.	Vuolfpold Presbyter.
Tagafrid Diaconus.	Ramuolt Monachus.	Bubo Monachus, &c.

Nomina Fratrum de Ghanginpach:

Richinzo.	Reuogatus.	Egilhof.	Merolt, &c.
-----------	------------	----------	-------------

Nomina Fratrum Tobrensium:

Rihpertus Abbas.	Theutarius Monachus.	Iouentius Monachus, &c.
------------------	----------------------	-------------------------

Nomina Fratrum de Fauariis:

Siluanus Abbas.	Ioseph Monachus.	Viuentius Monachus, &c.
-----------------	------------------	-------------------------

Nomina Episcoporum Conscriptorum:

Hiltiboldus Episcopus.	Vuolfleoz Episcopus.	Heistolf Episcopus.
Remedius Episcopus.	Heito Episcopus.	Bernheri Episcopus.
Adalhelm Episcopus.	Oadalrich Episcopus.	Theotbert Episcopus.
Milo Episcopus.	Vuoluoltus Episcopus.	Adalbertus Episcopus.
Adalloh Episcopus.	Ratoltus Episcopus.	Notingus Episcopus.
Adaltrih Episcopus.	Fridebertus Episcopus.	Esso Episcopus, &c.

Nomina Fratrum de Skina:

Ambricho Abba.	Adalram.	Leidarat. Leo.
Hetti Abba.	Vuillibert.	Hebinolf Presbyter, &c.

Nomina Fratrum de Campitona.

Tatto Abba.	Isanhart.	Vuichram.	Kaganhart, &c.
-------------	-----------	-----------	----------------

Nomina Fratrum de monasterio Hornbah, siue Gamundias:

Vuirundus Abba.	Herimundus.	Alpker.	Erfolt, &c.
-----------------	-------------	---------	-------------

Nomina Sororum de monasterio S. Stephani & Skenninis, in primis Clericorum nomina:

Vuolfheri Presbyter. Gerbertus Presbyter. Hoccho Presbyter. Lifolfus Dia.

Hæc sunt nomina Monialium:

Adalheid Abbatisa.	Onhild.	Pilerat.	Vualtila, &c.
--------------------	---------	----------	---------------

Nomina Fratrum de Elehenuuanguia:

Sindoltus Abba.	Erfman Abba.	Hutto Presbyter.
Vuigger Presb.	Ioseph cognomine Biligis, &c.	

Nomina Fratrum Basileusium.

Adaluuin Episcopus.	Irine Episcopus.	Sigihart, &c.
---------------------	------------------	---------------

Nomina Fratrum de monasterio Vuizanburg:

Iustolfus Episcopus.	Perinharius Episcopus.	Folcuuicus Episcopus.
Ato Episcopus.	Otger Episcopus.	Grimaldus Abba.
Benedictus Episcopus.	Baugolf Monachus.	Ruadolf Monachus, &c.

Vnde supra nomina Fratrum de Kenginbach:

Emilo Abba.	Alfram Abba.	Sigifrid Monachus, &c.
-------------	--------------	------------------------

Nomina Fratrum Canonorum de monasterio Vueri:

Oadalricus Præsul.	Vuillipold.	Pruninc	Muozo, &c.
--------------------	-------------	---------	------------

Nomina Fratrum de monasterio Prumio.

Ansaldus Abba.	Egil Monachus.	Gatto Monachus, &c.
----------------	----------------	---------------------

Nomina Fratrum de monasterio Rinauua:

Vuichram Abba.	Vuoluine Abba.	Antuuart Abba.
Adalhart Presbyter.	Tunach Monachus.	Notker Monachus, &c.

Nomina Fratrum coenobii S. Petri, Sororumq; Confessorum Otmari atque

Bertini:

Brun. Mon.	Alfdac Mon.	Ailbertus Mon.	Hrotholdus Mon.
------------	-------------	----------------	-----------------

Formosus Presb.	Forti Diaconus.	Leo Subdiaconus.
-----------------	-----------------	------------------

Reginbertus, & omnibus qui se in meis orationibus commendauerunt.

Hunfridus Episcopus. Hrothardus. Nihdker, &c.
Endhrud. Siginihu. Eira. Liba. Imma, &c.

Nomina Sororum de Gaczes:

Vualdrada Abbatissa. Calumniosa Abbatissa. Oportuna Abbatissa.
Columba Mon. Passua Monial. Maxantia Mon. &c.

Nomina Feminarum laicarum:

Friderat. Perchtheid. Himildrud. Huoching, &c.

Congregatio Fratrum in nomine Domini:

Pernhart de Agustgaugense. Cunipertus Archipresbyter de Basala ciuitate.
Heilman. Herimar. Richeni. Fruoto. Halbinc, &c.

Nomina Fratrum de Vuipruhc:

Vuaceleiph. Pero. Tieterihc. Roudolf. Eppo, &c.

Nomina Fratrum de Friburch:

Paldof. Adilbert. Liutprant, &c.

Nomina Fratrum de Ruotuuilo:

Trutman. Heintihc. Vuelilburc. Purchart, &c.

Hic Regis Pippini & suorum nomina denotata sunt:

Pippinus Rex. Carlomannus. Carolus Imper. Item Carolus.
Pippinus. Hludouuicus Imp. Item Pippinus Rex. Lodharius Rex.
Iudith Imperat. Ludauuic. Carolus iuuenis. Truago.
Adalger. Huc. Deodericus. Bernhart filius Pip.
Item Pippinus. Bernheri. Meginheri.

Hic Regis Angliæ & Comitum suorum nomina denotata sunt:

Adalsten Rex. Vuolfhelms Archiepisc. Eluuinus Episc. Eotkarus Episc.
Vunifge Episc. Sigihelm Episcopus. Oda Episcopus. Fridostc Episc.
Kenod Abba. Albrich Abba. Cudret. Erdulf.
Fridolef. Vuulfun. Ortgar. Osfred. Elfsie.
Adaluuerd. Eluuin. Adaluuin. Berectuuin. Vulfilc.
Vuighart. Conrat. Kenuin. Vundrud. Kenouuad Episc.
Kenolaf. Keondrud. cum ceteris.

Hic Regis Heinrici fideliumq; eius nomina denotata sunt:

Heinricus Rex. Mathilt Regina. Otto. Heinricus.
Haduuuich. Herminburch. Sigofrid Comes. Cuotchind.
Rekero. Vuolfhere. Thiethere. Pernluid.
Iudith. Reginhart Episc. Adaldek. Adalburch.
Adalbert. Kerburch. Liutker F. Suanehilt F.
Meginburch. Vnen. Hildisuuid. Maht.
Rienhilt. Hildisuuid. Adaldech. Pernsuid.
Eburhelm. Kerburch. Vnen. Heinrich.
Pilihilt. Fridorich Abbi. Meginuuarch. Otuuar.
Folchmar presb. Heinrich. Chunigund C. Christan. Poppo.
Helderich P. Martinus P. Marcus P. Ekkehart L.
Liuthart. Folcmar. Vuitpurch. Kerburch.
Vuendilgart. Xpina. Hemme. Auu. Perthhilt.
Simad. Milburch. Thietpurch. Attu. Ipo.
Redpurch. Ofui. Siuui. Heinric. Vuigman.
Egino. Heriman. Punico. Pifo. Sigofrid, B.
Sigofrid. Hiltibert.

In nomine Domini factus est noster frater Hugo Rex, & Hluthere & Yta & Friderun, &c.

Nomina Fratrum S. Martini in Traiecto:

Pernoldus Episcopus. Focho. Liuthart. Vualthere, &c.
Nomi-

Nomina Fratrum S. Bonifacii in Traiecto:

Pernoldus Episcopus. Penzo. Pruñ. Kezo, &c.

Nomina eorum qui nobis commissi sunt de Strazburg:

Vuinidolf. Vuinhheri. Alahric. Theotsind, &c.

Nomina Fratrum de Marle:

Rentio. Truto. Cothfrid. Rheceman. Conco, &c.

Nomina Fratrum de Mulchusen in Elsatia:

Cuonrat. Adalhait. Adelburg. Tietmar, &c.

Et aliorum numerosorum, quos recensere nimisquam longum foret, & nulli bono. Continet enim liber iste multo plurima nominum millia utriusque sexus, laicorum adaeque quam Monachorum. Quorum omnium defunctorum commemoratio fiebat a.d. xviii. Kal. Decembris, id est propriè festi S. Othmari; ex institutione Vdalrici Abbatis eius nominis Quarti. Recitabantur autem singula singulorum nomina tam defunctorum quam etiam viuorum, ut pro iis apud Deum intercederetur. Forma orandi eodem in libro istiusmodi continetur.

MISSA PRO HIS QVI ELIMOSINAM

FACIUNT.

Deus, qui post baptismi Sacramentum secundam abolitionem peccatorum elemosinis indidisti, respice propitius super famulos vel famulas tuas, quorum commemorationem agimus, quorum operis tibi gratia referuntur: fac eos premio beatos, quos fecisti pietate esse deuotos, per &c.

S E C.

Deus qui tuorum corda fidelium per elemosinam dixisti posse mūdari, praesta quæsumus huius consortii sacramenti, ut ad conscientia suæ fructum non grauare studeant miseros, sed iuuare, per Dominum, &c.

Hanc igitur oblationem, Domine, famulorum famularumq; tuarum, qui de elemosinis suis memorauerunt venerabilem locum istum, quam tibi offerimus ob iustis elemosinis suis quod in pauperes tuos operantur, placatus suscipias deprecamur, pro quibus Maiestati tuæ supplices fundimus preces, ut adicias eis tempora vitæ, ut per multa curricula annorum læti tibi in pauperes tuos hæc operentur, atq; annua tibi vota persoluant, per Christum, &c.

P R E C A T I O.

Omnipotens sempiterne Deus respice propitius super famulos & famulas tuas, quorum commemorationem agimus, qui in pauperes tuos operantur, in virtute custodi, potestate tuearis, ut per multa curricula annorum læti tibi in pauperes tuos hæc operentur, per &c.

A L I A.

Da, quæsumus, Domine famulis vel famulabus tuis, qui de elemosinis suis memorauerunt venerabilem locum istum, sperata suffragia obtinere, ut qui tuos pauperes vel tuas ecclesias memorauerunt, sanctorum omnium simul & beati martyris tui Laurentii mereantur consortia, cuius nunc sunt exempla secuti, per &c.

LECTIO ISAIAE PROPHETAE.

Hæc dicit Dominus Deus, In die illa defertur munus Domino exercituum, & Rex fortis dominabitur eorum: in die illa erit altare Domino in medio terræ, & cognoscetur Dominus, & colent eum in hostiis & muneribus, & vota vouebunt Domino, & soluent & reuertentur ad Dominum, & placabitur eis, & sanabit eos. In die illa erit Israhel benedictio in medio terræ, cui benedixit Dominus exercituum dicens, Benedictus populus meus & opus manuum mearum, hereditas mea Israhel dicit Dominus Omnipotens.

In illo tempore sedens Dominus Ihesus contra gazofilatiũ, aspiciebat quomodo turba iactabat æs in gazofilatium, & multi diuites iactabāt multas. Cum venisset autem vna vidua paupercula, misit duo minuta, quod est quadrans, & conuocans discipulos suos ait illis; Amen dico vobis, quia vidua hæc paupera plus omnibus misit qui miserunt in gazofilatium. Omnes enim ex eo quod habundabat illis miserunt, hæc vero de penuria sua omnia quæ habuit misit totum victum suum.

MISSA IN CIMITERIO.

Deus cuius miseratione animæ fidelium requiescunt, famulis tuis quorum nomina hic & in libello isto continentur adscripta, vel omnibus hic in circuitu ecclesiæ in Christo quiescentibus, da propitius veniam peccatorum, vt à cunctis reatibus absoluti sine fine latentur, per Dominum nostrum, &c.

ALIA.

Omnipotens sempiterne Deus annue precibus nostris ea quæ poscimus, & dona omnibus, quorum corpora hic in circuitu ecclesiæ istius in Christo requiescunt, refrigerii sedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem, vt qui peccatorum suorum pondere grauantur eos supplicatio cõmendet ecclesiæ, per, &c.

S E C.

Pro animabus famulorum tuorũ, quorum nomina hic & in libello isto continentur adscripta, & hic omnium Catholicorum in circuitu dormientium hostiam Domine suscipe benignus oblatam & hoc sacrificio singulare, vt vinculis horrendæ mortis exutæ vitam mereantur æternam, per &c.

Hanc igitur oblationem, quam tibi offerimus Domine pro tuorum requie famulorum, quorum nomina hic & in libello isto continentur adscripta, & omnium fidelium Catholicorum orthodoxorum, qui hic in circuitu ecclesiæ requiescunt, quæsumus Domine placatus accipias, vt per hæc salutis humanæ subsidia in tuorũ numero redemptorũ sorte perpetua censeantur, per Christũ, &c.

P R E C A T I O.

Deus fidelium lumen animarum adesto supplicationibus nostris, & da omnibus fidelibus in Christo quorum corpora hic in circuitu requiescunt refrigerii sedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem, per &c.

LECTIO LIBRI MACHABEORVM.

In diebus illis vir fortissimus Iuda conlatione facta duodecim milia dragmas argenti misit Hierusolimam offerre ea ibi pro peccatis mortuorum, iuste & religiose de resurrectione cogitans. nisi enim eos qui ceciderunt resurrecturos speraret, superfluum videretur & vanum orare pro mortuis: sed quia considerabat, quod hi qui cum pietate dormitionem acciperant, optimam haberent repositam gratiam. Sancta ergo & salubris cogitatio pro defunctis exorate vt à peccatis soluerentur.

SE 2. SCI. EV. SEC. IOHANNE M.

In illo tempore dixit Martha ad Ihesum: Domine si fuisses hic frater meus nõ fuisset mortuus: sed & nũc scio quia quæcũq; poposceris à Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Ihesus, resurget frater tuus. Dicit ei Martha, scio quia resurget in resurrectione in nouissima die. Dixit ei Ihesus. Ego sum resurrectio & vita, qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet, & omnis qui viuit & credit in me, non morietur in æternum. credis hoc? ait illi, vtique Domine, ego credidi quia tu es Christus Filius Dei, qui in hunc mundum venisti.

F I N I S.

ALAMANNICAE EC- CLESIAE ANNIVERSARI.

NOrtpertus Abbas piissimus primus inter Abbates anniuersariū suū obseruari ordinauit, largitis aliquib. bonis in vsum fratribus in sancto die Paschæ ministrādis. Is etiam de suo instituit anniuersarium S. Vuiboradæ Martyris & Virginis Christi. Postea autem à diebus demum Abbatis *Manegoldi anniuersarii coepti sunt in Alamannia ab omnibus vtriusq; sexus celebrari, circa annum Domini MCCLXII.

*Non fuit Abbas, sed tantum Decanus & Præpositus.

Iste enim cum consensu fratrum conuentualium decreuit, vt omnium eorum, qui monasterio aliquid contraderet, anniuersarii diligenter & ordinaliter celebrarentur, & res eorum, quas dedissent, siue carnales siue piscales, quocumq; tempore anniuersarius caderet, nihilominus fratribus sine dilatione darentur, & memoria donatorum defunctorum tam in ecclesia quam in refectorio à fratribus cum gratiarum actione pro tantis donis ad Deum & patronos nostros B. Gallum & B. Othmarum condigna haberetur. Cuius institutionis hic est tenor.

MANEGOLDVS DECANVS.

In nomine Domini, amen. Scire debent vniuersi tam præsentēs quam posteri, quod nos Manegoldus Decanus totusq; Conuentus monasterii S. Galli de liberatione præhabita diligenti de communi omnium nostrum assensu & voluntate accedente, nihilominus pleno & expresso consensu & permissu Domini Bertholdi Dei gratia Abbatis S. Galli nostri, statuimus vt de omnibus prælaturis, officiis, beneficiis seu administrationibus quibuslibet monasterii nostri præbenda carniū, sicut instituta est vel adhuc instituetur, de festis duntaxat aut anniuersariis contingens, siue noua dicatur seruitia seu vetera, plenarie ministraretur, nec alicuius incidētis ieiunii, vigiliæ, aut sextæ feriæ occasione obmittatur aliquatenus vel mutetur, sicut hactenus fieri consuevit. Ad cuius vtiq; statuti obseruantiam & ratihabitionem perpetuam nos, qui præsentēs sumus, fide manuali præstita, nostrosq; posteros obligamus & astringimus vniuersos, cartam super hoc de mandato nostro confectam memorati Domini Abbatis & nostro sigillo facientes roborari ad maiorem euidētiā & cautelam, renunciantes omnibus actionibus, per quas præscriptum statutum nostrum posset à nobis vel ab aliis in posterum irritari vel aliquatenus impediri. Actum in capella B. Virginis ante Capitulum nostrum anno Domini MCCLXII. in festo S. Columbani, Pontificatus Domini Urbani Papæ Quarti anno II.

Possunt autem tam dari quam accipi res omnis generis tam in pecunia quam in solo, mobiles & immobiles, personales & impersonales, corporales & incorporales, allodiales & beneficiales seu feudales, denarii, omnes in omnibus quæcunq; nominari aut dici possunt. Quarum administratio pertinet ad officiales monasterii. Quasdam enim præbendas *Cellerarius ex officio suo fratribus ministrat, quasdam Præpositus seu Decanus, quasdam Custos, quasdam Camera-
rius, quasdam *Portarius, quasdam *Hospitarius, quasdam Refectorarius: quorum omnium præbendæ subnotatæ habentur, &c.

*Cellarius.
*Portenarius,
*Hospitalarius, qui & Peregrinarius.

EXEMPLA ANNIVERSARIORVM.

VODALRICVS ABBAS IIII.

Honestis petentium desideriis pium est accedere, & ad eorum preces aures faciles inclinare. Ego igitur Vdalricus diuina miseratione Abbas S. Galli, utilitatem ecclesiæ, cui Deo auctore præsideo, considerans ad preces Heinrici Decani villicationis officiū in Tiuffenbach prebendæ fratrum meorum conferens Cellerario

lerario suisq; successoribus tenendum constituo, vt ex perceptione reddituum ipsius officii decem solidorum adminiculo per prædictæ homines curiæ exhibitæ, per eum fratres in festo Thomæ Pontificis & Martyris circulariter annorum facta reuolutione pleni seruitii recipiant consolationem. Actum publice anno incarnationis Dominicæ Mccvii. indict. x. vii. Idus Octobris, Innocentii tertii Pontificatus anno viii. toto anno gloriosissimi Romanorum Regis Philippi, vniuersitate capituli præsentæ.

VODALRICVS DAPIFER DE SINGINBERG.

Nouerit tam præsentium quam futurorū industria, quod ego Vdalricus Dapifer in præsentia Domini mei reuerentissimi Vdalrici Abbatis huius loci prædium, quod habui ad Nideruilen, de quo persoluantur annuatim in festo Thomæ Apostoli xii. solidi & tres modii tritici, & ad Frimannehus in angulo x. solidi & duo modii, & in eodem vico item x. sol. & duo modii, & item in eadem villa x. & tres modii tritici, liberaliter tradidi Deo ac B. Othmaro, ea conditione, vt exinde in circumcissione Domini pro remedio animarum matris meæ Adelheidis & fratris mei Operchi missa celebretur pro defunctis, deturq; stoupus & maior leibunculus fratribus; panes etiam xii. fratribus in hospitali dentur. Et item fiat in anniuersario coniugis meæ Hadeuwigis, quod est xvi. kal. April. Et item in feria secunda stoupus post festum S. Spiritus quousq; vixero. Et post obitum meum in anniuersario meo detur, missaq; celebretur pro defunctis. Et xvii. kal. Iulii in anniuersario patris Oprehti idem fiat, & tam in pane quam in vino, tam fratribus in monasterio quam in hospitali, leprosis & inclusis, & vt lumen singulis noctibus in capella S. Michahelis administretur de ipso censu, & de quolibet beneficio xl. oua in Pasca dentur à singulis. Et quicumq; plebanus est in ecclesiâ S. Othmari beneficium hoc recipiat, & ipsi ab ipso beneficium hoc recipiat.

Idem.

Anno M. ccxviii. Vdalricus Dapifer in præsentia Domini venerabilis Abbatis Vdalrici totiusque conuentus liberaliter donauit prædium in Frimannehus, quod adiacet prædio dato à patre suo, quod persoluit ii. modios tritici & x. soli eo pacto vt anniuersarius dies Adilheidæ coniugis suæ annuatim celebretur. Donauit & aduocatiam eiusdem prædii cum aduocatia huic adiacentis prædii, quod dederat pater suus totaliter, eo pacto vt anniuersarius ipsius tempore suo celebretur, & ipse recipiat medietatem census prædii quod dedit, v. videlicet solidos & i. modium tritici quo ad vixerit, vnde persoluit censum annuatim ad S. Othmarum vi. denarios.

GERVNGVS GOLDAST DE HAIMEVELT.

Nouerit tam præsentium quā futurorum industria, quod Gerungus Goldasto prænominatus de Haimevelt domum cum domate, sicut à coniuge sua iure proprietatis acceperat Heluiga nomine, iunctoq; domate quod ab Odalrico coemerat, in præsentia Domini venerabilis Odalrici huius nominis Quarti fratrumq; suorum, B. Gallo iure legitimo contradidit, eo pacto vt frater suus si superuixerit stoupū fratribus in anniuersario suo ministraret, fratresq; missam pro fidelibus in ara publica celebrent. Itemq; de beneficio ad Stadelhouin annuere Domino Manegoldo cunctisq; fratrib. assentientibus præter censum, qui prius exinde persoluebatur, stoupus fratribus in anniuersario Heluigæ eodem pacto ministraretur, & Egilolfus fratruelis suus idem beneficium recipiat. Actum anno Domini Mccxx.

RVODOLFVS DE RORSHACH.

Anno incarnationis Domini Mccxxv. Ruodolfus miles de Rorshach pro remedio animæ fratris sui Egilolfi de Rosinberh resignauit molendinum, quod fratris sui fuerat apud Hasela persoluens iii. tritici modios & xii. solidos, & dedit præ-

dit prædium apud Sundern, quod persoluit xxii. solid. Beato Gallo in præsentia Domini venerandi Abbatis Ruodolfi & fratrum suorum, statuens vt exinde anniuersarius dies ipsius agatur in pane, vino, piscibus, & caseo, & ad S. Laurentiũ, S. Magnum, S. Fidem, S. Mariam, S. Sepulchrum, S. Petrum, S. Othmarum præter prebendam statutam singulis eo die prebendas statuit, & præbendariis apud S. Leonardum xviii. denarios, & totidem ad S. Magnum, tribus item prebendariis ad S. Iacobum xii. den. similiter ad S. Iohannem & ad S. Osuualdum, & vicario apud S. Laurentiũ vi. denarios, vt ipsi deberet missæ officio interesse. Ipse vero Ruodolfus de aduocatia porrigit præter modium tritici de molendino & ii. solid. de Sundern.

Postea ipse Ruodolfus anniuersarium suum instituit simili amministrazione, sicut fratris sui, eundem anniuersarium per omnia celebrandũ de bono in Gerthaltun. Instituit etiam matris suæ Berthæ & vxoris suæ Gerdrudis anniuersarium de prædicti boni redditibus celebranda, in vtroq; videlicet anniuersario duos stoupos maiores & minores.

WALTHERVS DE RORBACH.

Notum sit vniuersis, quod ego Waltherus miles de Rorbach in Burgundia bona voluntate Domini nostri Manegoldi Præpositi cum manso, quem in Glasebach prope Rorbach pleno iure feodali possedi, anniuersarium meum, vxoris meæ, patris & matris meæ, taliter institui vt in circumcissione Domini, patris mei Algozi, & nostri trium simul memoria in missa fiat, & post obitum meum deinceps in die decessus mei prædicta anniuersaria agantur: & de eodem bono, quodum vixero, solidus Tuticensium in censu in festo S. Andrea Apostoli Præposito expediatur. Statui etiã super idem anniuersarium aduocatum Burchardum * Bonen cognatum meum, vt tam pullos quam oues monetæ annuatim iure aduocatiæ accipiat, & hoc iuramento firmiter seruandum constrinximus. **** solid. vi. scap. v. q. spelta.

* vel Bonen.

RUODOLFVS DE MONTFORT PRAEPOSITVS.

Dominus Ruodolfus Præpositus ex concessione Domini venerabilis Vdalrici Abbatis anniuersarium suum constituit ex bona voluntate fratrum de prædio quodam in Richinbach, quod persoluit annuatim vii. modios tritici, & quicumq; habet curtem in Ionsuilla recipit censum & exinde dat seruitium fratribus in anniuersario patris sui R. qui est in vigilia S. Magni quoadusq; ipse vixerit, postmodum vero in ipsius anniuersario.

VODALRICVS ABBAS.

Dominus venerabilis Vdalricus Abbas huius nominis Quintus anniuersariũ suum instituit de quodam prædio in Ranwilla, quod persoluit iiii. libras, quod conquisiuit de Heinrico milite in Eineuilla, qui illud habuit iure feodi. vnde fratribus ministratur in anniuersario patris sui A. in piscibus, in maiore leibunculo, & stoupo, & caseo, quoadusq; ipse vixerit. Postmodum vero in suo datur etiam conuersis in hospitali panis.

RUOMO DE RAMSTAIN PRAEPOSITVS.

Vt quod honeste & pie statuitur, ratum permaneat, scriptura debet adminiculo perennari. Cum igitur Ruomo Custos decimæ in Wiere, quæ soluit V. modios tritici, comparasset à Domina de Tunretun, eam de permissu Domini Bertholdi Abbatis officio Custodis attinendam perpetuo deputauit, instituens de ipsa dari stoupum in anniuersario Ruodolfi de Ramstein fratris sui: & vt custos expediat luminaria in secunda vespere dedicationis B. Galli, quam Dominus Luoldus de Glatteburg Canonicus Constantiensis in albis & cum processione ad S. Othmarum agi obtinuit, quod antea non fiebat: vtq; in missis commemorationis B. Mariæ, quæ per annum cum Gloria in excelsis & sequentia celebrari solent incensum ministratur: accedente ad præmissa præfati Domini Bertholdi Abbatibus & totius conuentus consensu & vnanimi voluntate. Actũ an. Do. m. c. c. l. xviij.

Idem.

Idem.

Virtutis & honestatis opera ideo scriptis annotantur, vt & quod agitur ratificetur, & alii ad virtutis opera similiter prouocentur. Igitur Ruomo custos Regine Virginum suffragiis adiuuari desiderans octauam natiuitatis eius, quæ nullo modo hic habebat celebritatis memoriam, obtinuit dein ceps festiue celebrari, stoupum ipso die dari instituens de bonis in Brisaugia, quæ à possessoribus ipsorum iuste & rationabiliter erant ad præposituram eiusdem pagi in perpetuum pertinenda: Item alium stoupum de bonis eisdem in anniuersario Domini Marquardi Plebani de Vlma fratris sui: & item tertium stoupum in anniuersario magistri Iohannis Scolzstetæ dari constituit, Domino Bertholdo Abbate & toto conuentu voluntarie consentientibus in præmissa. Dicuntur autem ipsa bona in Weuelli cum suis pertinentiis, & soluuntur annuatim 11. lib. xvi. solid. & vi. den. Brisaugiensis monete. Actum anno Dom. MCCLXVIII.

Idem.

Omnibus innotescat, quod cum obeunte quondam Ottone Villico de Rorbach curia inferior de Kollikon vacaret monasterio S. Galli, Dominus Bertholdus Abbas eam concessit Volrico militi de Herrinstein feudaliter possidendam. Cui cum Ruomo Decanus & Præpositus per Argouiam quæstionem moueret super iure ipsius curiæ, tandem amicabiliter cõuentum extitit inter ipsos, quod videlicet dictus Volricus miles receptis à Præposito memorato * marcis cessit omni iuri, quod sibi in prænominata villa competere aliquatenus potuisset, & ipsa curia cum suis pertinentiis deberet præposituræ prænotatæ de cetero attinere, antedicto Præposito de redditibus eiusdem cunctis ordinandi quod sibi placuerit habente liberam facultatem. Qui utiq; Præpositus non priuatum cõmodum, sed fratrum potius affectans vtilitatem, & religiosam honestatem amplectens duo festa apud nos festiue celebrari instituit, Vincula scilicet B. Petri & festum S. Margarete. Priori festo duos stoupos, reliquo vnum, quod etiam cum cantu nouæ historiæ fieri debet, plenum vitium deputando de censibus curiæ prænotatæ aliquid retinere. Itē stoupum in suo anniuersario, qui interim dum adiuuit in anniuersario H. Presbyteri, quod est III. KAL. Mai, dabitur itemque duos ciatos & vnum leibunculum minorem dandos in anniuersario, in quibus in ordine kalenda.....

HEINRICVS DE APPIVVILLA.

Heinricus de Appiwilla resignauit decimam quandam in villa Ranvillā in manu Domini venerabilis Vdalrici Abbatis huius nominis Quinti, persoluentem vii. maltra frumenti Cellensis mensuræ, & vi. Clobones lini. unde fit commemoratio anniuersarii eius suæque coniugis Willibirgæ in duobus stoupis, & in hospitale datur panis per singulos. de eadem etiam decima annuatim persoluantur ad S. Othmarum vi. den. quoad usq; ipsi vixerint.

CUONRADVS GIELO DE GLATTEBURC.

Notum sit omnibus, quod Cuonradus Gielo senior de Glatteburc volens vitare mare proficisci pio & salubri ductus affectu pro semetipso & Domna Iunta vxore sua filiisque suis Volrico, Cuonrado, & Ruodolfo, talem fecit ordinationem, vt videlicet singulis eorum decedentibus de curia in Vshouin prope Gebirhartsviler xx. solid. annuatim assignentur Custodi monasterii S. Galli, de quibus in anniuersario cuiuslibet eorum duo stoupi, maior scilicet & minor, fratribus ministrentur. Actum apud S. Gallum anno Domini MCCXXVI. in præsentia venerabilis Domini Cuonradi Dei gratia Abbatis, regiminis sui anno I. & heredes ipsorum recipient pro iure aduocaticio tantum I. sol.

CUON-

CVONRADVS VVIDER.

Conradus laicus dictus Wider decimam quam habuit in Mulinon am dim Wege assignauit officio portariæ ad quam pertinebat, vt de ipsa ministrarentur ei leibunculi minores in suo & vxoris suæ Elisabet anniuersario, & interim dum uiuit dantur ambo leibunculi in anniuersario vxoris suæ prædictæ.

HEINRICVS DE IBERC.

Dominus Henricus de Iberc miles dedit S. Gallo Heitirswil & Dischilbach, vt inde anniuersarius suus celebretur, & litem quam habuit pro filua Teinberc omnino refutauit.

BERTHA BEIGIRA.

Bertha conuersa dicta Beigira dedit domum suam B. Gallo, vt anniuersarius eius celebretur cum minori leibunculo. Instituit etiam dari de ipsa domo duo talenta sepi in festo Thomæ Apostoli ad faciendum luminaria super coronam quæ pendet in medio chori per natiuitatem Domini. Ipsa domus pertinet ad officium Custodis. Actum anno Domini Mccclxiii.

LVOTOLDVS DE CREIGEN DECANVS.

Notum sit omnibus quod Lutoldus Decanus ad remedium animabus Diethelini Constantiensis Episcopi & omnium parentum suorum in festo S. Blasii quousque vixerit plenum seruitium instituit, ea conditione vt ipso mortuo ad anniuersarium suum redeat idem seruitium de vinea in Tufinbach, cuius ipse fundator à primis fuit radicibus.

BERTHOLDVS DE VALKENSTEIN
Abbas.

Anno Domini Mccclxxii. feria vi. iii. Non. Iun. Dominus Bertholdus Dei gratia Abbas instituit dari v. stoupos de curia an dir Egge, quam acquisiuit à Bertoldo milite de Annewiler, in anniuersariis scilicet fratrum suorum Conradi, Eigilwardi Alberti & Henrici, & Domine Sophiæ sororis suæ de Valkenstein. Etiam instituit dari plenum seruitium & singulis ecclesiis & capellis v. i. den. vtrique hospitali vi. & leprosis vi. den. in suimet anniuersario de villicatu in Marpach, quem etiam acquisiuit ab Heinricho milite de Hartegge, & tam curia prædicta quam etiam villicatus debent perpetuo ad officium cellarii pertinere.

GERBIRGIS OCELLA.

Noueri tam præsentium quam futurorum industria, quod Gerbirgis mater Egelolfi Ocelli in præsentia Domini Odalrici Abbatis & fratrum dedit octo libras probatæ monetæ, ea conditione, vt anniuersarius ipsius publice celebretur. Et interim dum uiuit in festo S. Martini sciatus detur de prædio quodam in Ionswilere, quod Dominus Ruodolfus Præpositus acquisiuit, qui & ipsos nummos recepit: post mortem vero ipsius stoupus in anniuersario ipsius de eodem prædio detur.

RVODOLFFVS BLASER.

Notum sit omnibus, quod Ruodolfus dictus Blaser ministerialis S. Galli dedit prædium suum, quod dicitur E delasowe, B. Gallo in altari suo, quod soluere debet annuatim x. sol. ad officium portarii, vt in anniuersario suo stoupus ministraretur. An. Dom. Mccclxxvii.
Kalend. Mai.

Notum sit omnibus, quod Volricus dictus Bueler pro se & Gerdrude uxore sua designavit decimam suam in Honegg sitam in monte, qui dicitur Rugge-
bain officio Cellerarii, qui soluere annuatim debet ix. floren. & ordinavit de
prædictis bonis quando vnus ipsorum decesserit, tantum detur media pars: &
decedente altero, pars integra ministretur. Et ad memoriam huius facti singulis
annis tenentur dare vnum fertonem ceræ in festo B. Galli.

ELIZABET RELCAN.

Anno Domini Mccclxxxvii. Elizabet Relcan quondam de Riuti instituit
annuatim i. s. pro remedio animæ suæ, & instituit i. s. pro remedio patris sui,
in vigilia Galli de curia sua iuxta capellam B. Valentini, quæ dici-
tur Furtuua prope Riuti.

F I N I S.

CATA

C A T A L O G V S

SCRIPTORVM, QVI DVOBVVS HISCE IN
Tomis desiderantur, cum Glossis prætermisiss.

INNO MINATVS MONACHVS AVGIENSIS.

Scriptit de vita S. Pirminii, primi Augiensium Abbatis, librum vnum, qui in
eius Monasterio adhuc exstare perhibetur.

GOZBERTVS ABBAS S. GALLI.

Scriptit de Miraculis S. Galli librum vnum, cuius mentionem facit Walafri-
dus lib. 1. cap. vlt. & lib. 2. c. 10. Vixit A. D. 815. Hepidanno teste.

WALAFRIDVS STRABVS ABBAS AVGIENSIS.

Quum superiores Tomos iam Typographo commisissim, & res cœpisset ad
effectum spectare, forte fortuna apud amicum incidimus in Francisci Guilli-
manni nostri Habsburgiacum multum diuq; à nobis desideratum. In eius lib. 3.
cap. 1. ita de Walefrido scribit, Menlii Latziq; opiniones refutans: *Neque tamen
propterea veritatem Latzius affectus est, qui Luitgardim nominat Gunzonis Suevia Ducis
filiam D. Galli precibus ab Damonis obsidione liberatam, quæ Comitatum Nymagensem, &
cetera ad Herciniam, tulerit dotem. Satis enim ex Walafrido, antiquo & probo scriptore
constat, Fridbergam fuisse eam Gunzonis filiam ab impuro Spiritu occupatam, & salutē
& sanitati ab D. Gallo restitutam: neque eam Ottoberto nuptum datam, sed Sigeberto Regi.*
Eatenus quidem probe Guillimannus. Illa vero, quæ paginis narrat præceden-
tibus, Dagobertum, Sigeberti Regis ex Fridberga Gunzonis Alamanniæ Ducis
filia, Luitfridi etiam Ducis sorore, genitum, ætate tenera adolescentem à Gri-
moaldo perfidiose & crudeliter interiectum esse, Walafrido conciliabimus?
Quippe qui exsertim lib. 1. cap. 22. & prolixis verbis asserat, Fridbergam religio-
so voto adstrictam ab sponso Sigeberto, vt illibata castitate Christo Sponso in-
ter Sanctimoniales iungeretur, impetrasse. Quare videndum est, an peracto di-
uortio, aliam in matrimonium ducere potuerit, ex qua lectus ille Dagobertus,
vt Aimoinus siue (vt placere video Guillimanno) Aimo auctor est.

B. NOTKERVS BALBVLVS, MONACHVS S. GALLI.

Scriptit Historiam S. Galli & subsequentium temporum vsq; ad suam æta-
tem, in morem Ciceronianum, id est per Dialogos. Eos audio alicubi exstare in
Palatinatu apud viduam Wolfgangi Wetteri Sanctgallensis, Ecclesiastæ quon-
dam Palatini. Scriptit super eiusdem Galli vita lib. 3. hexametris versibus, duris
quidem illis & incomptis, sed raris tamen illo æuo. Præterea ex relatione Adel-
berti Comitæ Turgouienfis, & Wernberti Comitæ atq; Capellani, cognatorum
suorum, de vita Caroli M. Imp. libros 2. quos sub Anonymi titulo in primo An-
tiquitatum Tom. produxit Henr. Canisius. Marq. Freherus, mendarum (qua
scatebant) chiliade externata, auctori & patri suo redonabit in Francicarum
rerum Scriptoris. Mortuus est, vt supra retulimus, A. D. 912.

BALTHARIVS MONACHVS.

Descripsit Historiam S. Fridolini libro vno, quem Notkero Balbulo inscri-
psit, vt habet codex vetus in Monasterio S. Iohannis apud Toggios, & Breuiar-
ium Glaronense, in cuius calce impressa continetur. Errarunt ergo Aeg. Schu-
dus, Seb. Munsterus, Ioh. Stumpfius, Christian. Vrstisius, qui ad Notkerum au-
ctorem historiam illam retulerunt.

HARTMANNVS ABBAS S. GALLI.

Composuit Historiam sui temporis, quæ damno rerum nostrarum interci-
dit. Eius meminit Ekkehardus Iunior cap. 4. & Burckardus principio Casuum.

HARTMANNVS IVNIOR, MONACHVS S. GALLI.

Contexit vitam S. Wiboradæ Martyris, teste Cunrado Fabariensi cap. 3. Casuum.

WETTINVS MONACHVS S. GALLI.

Scriptit de vita & miraculis S. Galli libros 2. qui in Monasterio S. Galli etiānum supersunt.

EKKEHARDVS PALATINVS.

Omissimus testimoniū Hepidanni in Annalibus, quod est A. D. **MXCVI**. *Vodalricus Abbas vita discessit, & Gerhardus ei subrogatur, atque Ekkehardus Monachus defungitur.*

S. VODALRICVS EPISCOPVS AVGVSTANVS.

Fertur scripsisse epistolam de vita Notingi Episcopi, quæ exstet Constantiæ in Bibliotheca Cathedrali.

S. GEBEHARDVS EPISCOPVS CONSTANTIENSIS.

Composuisse perhibetur vitā & historiam S. Cunradi ex Comite Altorffensi Constantiensis Episcopi. An exstet, ignoratur.

EKKEHARDVS IVNIOR.

Adiciam pauca quædam ad pag. 39. explicationem: eaq; verbis nō meis, sed vero Guillimani nostri, summo iudicio viri & harum antiquitatum peritissimi. Habsburg. lib. 2. cap. 3. scribit: *Eckgerardus continuator Raperii, Monachus S. Galli, qui sub Lothario II. Imperatore ante annos supra quingentos vixit & scripsit, multo ante, Carolo Crasso scilicet imperante, Landolū Comitem celebrat (alia exemplaria Landalohum, alia Landolinum, postremo etiam Lancelinum nominant) Cuius, inquit, Vindonissa cū multis aliis hereditas erat. Is apud S. Gallum eductus, & insigniter doctus, mox Treuirens. Archiepiscopus (alia exemplaria Taruiensem Archiepiscopum vocant, & nonnumquam Episcopum) per virtutem & eruditionem factus, cum sapius Vindonissa & Altenburgo Romā, superatis Peninis Alpihus, proficisceretur, inde rediens per Septimum montem, Iuliarum Alpium partem, transire semper & apud Comitem Hartmuotum S. Galli Abbatem, propinquum suum & amicum, diuertere solebat, eodem auctore teste. Postremo ita vitam instituit, ut Beatorum numerum auxisse credatur. Et lib. 3. cap. 5. verbis fusioribus: Terti (filii sc. Guotrami Comitiss Altenburgi & Lantgrauii Ellsatæ Brisiacæq;) meminit Latzius, quem Vetzelinum aut Lancelinum dictum ex aliorum sententia adfirmat. Eum ego esse Lancelinum aut Landolinum credo, quem Treuirensis Ecclesiæ Archiepiscopum priori volumine ex Eckgerardo memorauimus. Multas ex suo is patrimonio Monasterio S. Galli possessiones dedit, & in iis Lollingam. Sed cum id fratres Comites Altenburgienses ferre nollent, & nonnulla in Argouia ex suis pradia Ulrico Comiti Kiburgensi consignauit, & ab eo contra Akadorf in Turgouia accepit, ipsumque & in eo Ecclesiam S. Alexandri, quam ea tempestate insignem curabant duodecim Canonici, Hartmuoto donum fecit. Idem Lancelinus ex Italia, quo frequenter proficisceretur, regressus cum, ut solitabat, Hartmuotū vellet, Rosaci apud lacum Acronium in febrem incidit, quæ eodem in vico breui exstinxit. Hartmuotus Abbas, tamquam amicum & sanguine sibi coniunctū, multaq; sanctitate insignem & venerandum, propter tanta in suum Monasterium beneficia, inde ad S. Gallum transtulit, & magno cum honore sepeliuit, circiter A. D. N. **IOCCCLXXVII**. Eggerardi de hac re verba infra posita sunt, ubi de Salomone III. Abbate meminit, &c. Ex quibus verbis illic positis trium admonemur. Primum in eis codicibus, quos Guillimannus inspexit, *Eckgerardum* siue *Eggerardum* scribi hunc auctore, qui quattuor nostris exemplaribus constantissime *Ekkehardus*. Tum pro *Treuerensi*, *Daruiensi*, quod item nullus nostrorū codicū agnoscit, sed *Ekkehardus* minimus in vita Notkeri c. 12. Deniq; pro *Rorstanchin*, *Rorschanchin*, & hoc quidem rectius. Est n. *Rorschach* (quod nomen inflexisset elegāter Guillimannus, si pro *Rosaco* scripsisset *Rosacu*, nisi non semel a Typographo corruptum est) ad lacum Brigantiniū, altero a Monasterio S. Galli lapide, quæ vox Alamannica est, significatq; *paludē arundinosam*.*

Pag. seq. 40. scribit Ekkehardus: *Astutia hominis (Hattonis) in falsam Regis gratiam*

gratiam suam (Franci) qualiter ad Alpes fraude eius de urbe Pabinberk detractus (Werinherius eorum Comes) capite sit plexus (aliter enim morbo obierat) quoniam vulgo concinnatur & canitur scribere super sedeo. Peccat à visioisq. Ekkehardus. Non enim Werinherius fuit, sed eius filius Albertus siue Adelbertus, nobilissimus Francorum Comes, Ottonis Saxonum Ducis ex filia nepos, vt scribit Ottho Frisingensis lib. 6. ca. 15. Ipsam historiam & Hattonis fraudem præter dictum Ottonem referunt pleriq. omnes, Witichindus, Luitprandus Ticinensis, Marianus Scotus lib. 3. Lambertus Schafnaburgensis Anno 907. Conradus Urspergensis, Sigebertus Gemblacensis, Iohan. Nauclerus, Ioh. Trithemius in Chron. Hirsaugiensi, & alii recentiores. Quorum fidem primus eleuare conatus est Iohan. Latomus in Catalogo Episcoporum Moguntinensium auctoritate Reginonis Prumiensis & Iohan. Auentini fretus. Verum neq. ex illorum verbis quomodo negatiuam euicerit video, & Hattonem ex fallaciis ac dolis compositum fuisse non vno loco Ekkehardus noster attestatur. Vt mirum minime sit, Serarium à Latomi sententia in alia omnia discessisse. Et facile adducor vt credam, illa verba, aliter enim morbo obierat, quoniam & ipsius auctoris narrationi aduersantur, & omnium bonorum Scriptorum, qui Adelbertum capite plexum vnanimi voce clamant, detrahunt fidei, à sciolo quodam interiecta esse, inaduersa Ekkehardi à visioisq. Nam Werinherius quidem morbo (vt ille loquitur) obiit, non Adelbertus. Quod autem ait, eam fraudem vulgo cani, ad stipulatores habet Wittichindum, Luitprandum, & Ottonem, qui non solum in Regum gestis, verum etiam in vulgari traditione, in compitis & curiis notam esse scribunt, vt vel ipse habet Latomus. Quæ cantilenæ Germanicæ, quod vtinam cum aliis similibus hodie exstarent, clariores nobis redderent maiorum nostrorum vitam & res gestas.

ANONYMVS CONSTANTIENSIS.

De vita S. Gebhardi ex Comite Brigantino Episcopus Constantiensis. Exstat in Monasterio S. Galli, vt & Anonymi cuiusdam liber de Vita S. Cunradi Episcopi Constantiensis.

CHRONICA S. GALLI.

In testimonium citatur à Vadiano, Ioh. Stumpfio in Chron. & eodem Guillimanno Habsburg. pag. 73.

CHRONICA CONSTANTIENSIS.

Allegatur multotiens ab Iohan. Stumpfio in Chronic. & Seb. Munstero in Cosmograph.

CHRONICA RICHENAVGIAE.

Citatur ab iisdem, & sæpius laudato nostro Guillimanno dicta pag. 73.

ACTA CONCILII CONSTANTIENSIS.

Propediem expectamus ex Archiuiis Reipub. Constantiensis. Vtinam ea sermonis gratia, qua ab Auctore excepta illo tempore & perscripta sunt, ne dum næuum illius ætatis medicari student, deforment potius pulchritudinem faciei quam ornent. In illis Actis comprehensa suisq. coloribus depicta videntur omnia insignia, à Sigismundo Imperatore variis variarum nationum familiis, durante Concilio, concessa.

VLRICHVS A RICHENTAL, CONSTANTIENSIS.

Scripta acta Concilii Constantiensis, impressa Augustæ Vindelicorum Germanicè & Latine, Conrado Gesnero in Biblioth. teste, & laudante Guillimanno in fine Habsburgiaci.

GREGORIUS MANGOLT, TIGVRINVS.

Scriptit Annales Urbis Constantiensis quam diligentissime, vt auctor est idem Gesnerus in Bibliotheca.

ACHILLES P. GASPARVS LINDAVIENSIS.

Medicus & Mathematicus Reipub. Augustanæ. Eius exstat Descriptio Lindoiensis Urbis, quam Seb. Munsterus Cosmographico suo operi inseruit. Vixit, A.D. 1530.

ÆGIDIVS TSCHVDVS NOBILIS GLARONENSIS.

Scriptit librum Germanice de Prisca ac vera Alpina Rhatia cum cetero Alpinarum gentium tractu, mira antiquitatis observatione, locis illis peragatis, & optimis quibusque in hoc genere auctoribus, & vetustis ubique literarum ac instrumentorum, ut vocant, monumentis perlectis, compositum. Hunc Sebastianus Munsterus Latinum fecit. Impressus est Basileæ, A.D. 1538. Hæc Gesnerus in Bibliotheca.

HYLDERICVS CAMPELLVS RHAETVS.

Fecit de Rhatia antiqua & Alpina libros 2. quorum priore regio ipsa, & oppidorum, arcium, pagorum, montium, fluminum, &c. loca & situs, veteres familiae, Respublica, & gentis mores: posteriore vero res gesta memoratu digna describuntur. Idem Gesnerus dicto loco.

ALBERTVS BELFORTIS RHAETICVS.

Medicus excellens, scripsit Rhatie Epiphasin de gestis, antiquitate, nobilitate, & potentia Rhatorum, ubi omnis eius gentis & regionis historia ad unguem ita demonstratur, ut nihil apud Græcos aut Latinos extet, quod in medium non afferatur. Idem dicto loco.

ANONYMVS MONACHVS S. GALLI.

Scriptit de vita & gestis Notkeri Piperisgrani Physici, Medici & Pistoris celeberrimi. Quod scriptum Ekkehardus Iunior Casuum cap. 13. vocat grande volumen.

SCRIPTORES HISTORIAE S. VDALRICI COMITIS

Kyburgensis & Episcopi Augustani.

Horum tres circumferebantur iam Ekkehardi tempestate, ut ipse auctor est in Casibus pag. 65. Qui vero aut cuius conditionis fuerint, non exprimit. Videntur autem fuisse Vdalscalcus, Gebehardus, & Berno, qui omnes ante Ekkehardum illum floruerunt.

GEBEHARDVS EPISCOPVS AVGVSTANVS.

Contexere cepit vitam S. Vdalrici Episcopi, sed morte præventus non absoluit. Editus est liber à Marco Velsero. Vixit A.D. 99.

BERNO AVGIENSIS ABBAS.

Scriptit vitam S. Vdalrici stilo pro illa ætate satis composito. Edita est iam olim ab Laurentio Surio Tom. 4. & repetita à Marco Velsero. Nos bina eius possidemus scripta exemplaria, multis partibus vulgato illo emendatiora. Sane non potuit mihi semper non displicere Suriana illa in mutandis veterum historiis siue religio, ut non nemo appellat, seu potius audacia, quomodo antiquarii dicunt, qua aures studiosorum veritatis priscæ non parum offenduntur, fidemque rerum gestarum in dubium vocant. Ea re operæ pretium me facturum existimaui, si eadem opera & hunc ex MSS. nostris restitueremus, quam Walafrido, Theodoro, & Hepidanno redintegrandis ac persanandis impendimus. Quo in opere quum is, qui mihi à manu, esset, & iam res ad exodium spectaret, commodum ad me perfertur editio illius, quem dixi, Velseri opera Freheri nostri & per eum. Qua visa, mutata sententia cedit loco: quamuis præter characterum & chartæ venustatem alia re nulla sit commendatior. Fuit enim mihi religio multo maxima, eius viri provinciam ingredi, in quo summa est auctoritas & amplitudo, quæ apud me & solet & debet valere plurimum. Porro scripsisse quoque perhibetur Berno iste Chronicò, quod an adhuc exstet, nondum constat. Obiit A.D. 1048.

VDALSCALCVS ABBAS.

Per scriptit vitam S. Vdalrici oratione copiosa. An est ea, quam *apud Velseros* dedit Velserus? Sunt qui arbitrantur: quibus repugnat annorum numerus. Vixit enim Vdalscalcus iste circiter A.D. 1150. septuaginta & amplius annis ab Vdalrici obitu. Videtur autem is esse, de quo innominatus Auctor de Inventione & translatione S. Vdalrici apud eundem Velserrum scribit; *Quidam Vdalscalcus* (ita enim legend.) *famulus*

famulus Præpositi maioris Ecclesiæ, qui postmodum Episcopus factus est, à quo & hoc ipsum, quod narramus, audiuius, vidit B. Valricum in visu, &c. Hanc gratiam Dominus postea famulo suo in Episcopatu fecit, vt industriæ ac pietatis nomine ad Abbatiam promoueret.

BERTHOLDVS ZWIFALTENSIS ABBAS.

Scripsit librum de Origine Monasterii Zwifaltensis, quem in testimonium citat persæpe Mart. Crusius in Annalib. Sueuorum.

EKKEHARDVS MINIMVS.

In vita B. Notkeri Balbuli cap. 27. legitur: *Comitis de Kyburg filius nomine Wolo*) Videtur filius fuisse Hartmanni Comitis ex Comite Elickouia, sorore B. Notkeri Balbuli, non vero Nothberti, quod à corrupto fortean codice persuasus in Genealogia Kyburgensium Comitum annotauit Velferus. Accidit autem casus iste A. D. 876. vt auctor est Hepidannus. Et mirum cuiquam videri debeat, quum valde adolescens perierit Wolo, quo pacto circa annum 845. nutrirî ad S. Gallum potuerit, qui nondum erat natus. Vt hac quoq; in re à prauato codice deceptus fuerit Velferus. Tum quod addit, Notkeri auiam sororem fuisse Karoli Magni, vellem ei rei argumenta & auctoritatem dari. Ipsa deniq; Genealogia Comitum potius Dilingensium est, quam Kyburgi possessorum, quod obseruasse & alios vellem.

Pag. 396. ad cap. 31. quæ annotaui, sunt delenda. Nam nudius tertius quum animum oblectandi gratia mitterem ad Ioh. Manlii Locos cômunes, in eorum calce peruoluenti Calendarium Historicum, commodum se oggerit S. Elisabethæ dies natalis, qui est xix. Nouembris, vbi hæc verba leguntur ex ore Philippi Melanchthonis excepta: Nata fuit patre Andrea Rege Vngarico, matre vero Germanica Gertrude. Dicunt alii fuisse Bauaricam, filiam Ducis Bauarici: quod non est. In aliquibus libris est, quod fuerit Morauica: vtrumq; affine est. Sed fuerunt Duces de Mœran, qui tenuerant Voithlandiam, cuius hæc fuerunt ciuitates, Culmbach/Blauen/Hoff/&c. Hunc ipsi Ducatum vocarunt *das Herzogthumb zu Mœran* tempore Friderici Barbarossæ, quia post illum Ducatus de Mœran facta est diuisio in diuersos Præfectos. Inde vocari cœpit Voithlandia, & tractus est vetus Variscorum, extrema pars Bohemicorum montium versus Misniam & Franconiam.

NOTKERVS LABEO ABBAS S. GALLI.

Transtulit in linguam Alamannicam Psalmos Dauidis, & librum Iob: quorum illi apud nos exstant, iste periit. Meminit Ekkehardus Iunior in libro Benedictionum.

THOMAS LYRER RANCKVVILENSIS.

Numerum scriptorum Alamannicorum facere posset, absq; fabulis esset, quibus totam historiam suam inquinauit. Tradit plerorumq; omnium superioris Alamanniæ Comitum & Baronum origines. Vixit circa A. D. 1200. vt ex narratione eius colligitur.

Et hos quidem Alamannicarum rerum scriptores potuimus indagare. Multo plures latere in Monasteriis S. Galli, Augiensi, Campidunensi, Weingartensi, & Bibliotheca Cathedrali Constantiensi, indices fidem faciunt.

Quos & ipsos est vt aliquando speremus DEI OPT.

MA x. beneficio atq; munere er-
endos.

F I N I S.

A

S C

AL
SUP
omnes
dmes

IOA

ANTI

EX B

